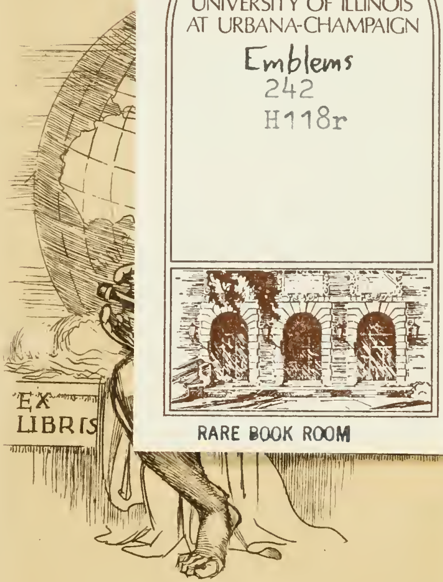

3.C.β.7.2. K 25

359. Collationné complet. le 30 Xbre 1803.

J.J. Dessure fils ainé.

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF ILLINOIS
AT URBANA-CHAMPAIGN
Emblems
242
H118r
RARE BOOK ROOM

Fine Plates.—Regia via Crucis, auctore Benedicto Hæfteno Vitraiectino, 8vo, *engraved title-page and choice plates*, vellum, arms on sides in gold, CHOICE COPY,

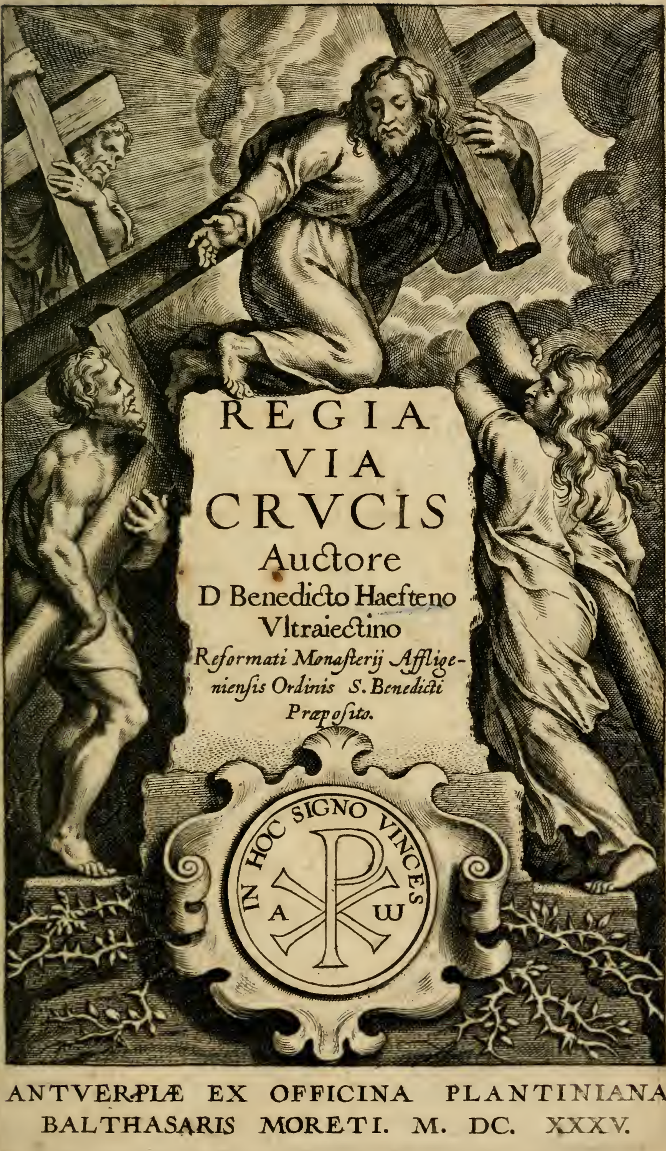
Plantiniana, Antv., 1635

Fine impressions of these numerous beautiful plates.

Haften

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Illinois Urbana-Champaign

http://www.archive.org/details/regiaviacrvcis00haef

ANTVERPIÆ EX OFFICINA PLANTINIANA
BALTHASARIS MORETI. M. DC. XXXV.

242
H118r

EXCEL^MO ET ILLVST^MO
DOMINO
D. IACOBO
DE NOYELLE
MARCHIONI AC CASTELLANO LISBVRGENSI,
COMITI DE CROIX,

Vicecomiti de Nielles, Baroni de Maldegem, Guize, Contſy, Toparchæ de Laires, Boucourt, &c.

ÆRARII REGII PRÆFECTO,
& renouandis per Flandriam Magiſtratibus Commiſſario Regio.

QVÆ nobis è ſolo ad cælum à cæleſti Rege demonſtrata iam olim ſtrataque eſt REGIA CRVCIS VIA, eam, COMES EXCELL^ME,

calamo noſtro adumbratam nomini Tuo imus conſecratum. Dux ſiquidem & præcurſor noſter, qui non ſine comitatu ſuam ſibi in Caluariæ locum detulit CRVCEM, per omnes ſæculorum ætates itineris huius comites requirit. Quemadmodum enim

Iudic. 9, 48 ſtrenuus ille Abimelech *aſcendens in montem cum omni populo ſuo, arreptâ ſecuri præcidit arboris ramum, impoſitumq́ue ferens humero, dixit ad ſocios: Quod me videtis facere, citò facite:* non ſecùs ſupremus noſter Imperator, qui

Lucan. l. 9. *——primus arenas*
Ingrediens, primusq́ue gradus in pul-
uere ponens,

omnibus identidem inclamat:

Ioan. 13, 15. *Exemplum dedi vobis, vt quemad-*

modum

modum ego feci, ita & vos faciatis. &: *Si quis vult poſt me venire, abneget ſemetipſum, & tollat* CRVCEM *ſuam, & ſequatur me.* Hinc maxima CRVCEM ferendi Chriſtianis impoſita neceſſitas. nam *qui dicit ſe in* CHRISTO *manere, debet, ſicut ille ambulauit, & ipſe ambulare.* * *Quomodo autem putas* CHRISTVM *ſequendum, niſi lege quâ docuit, & formâ quam prætulit?* * *Sequendus*, inquam, *eſt* CRVCE *aſſumptâ, & paſſionis ſuæ ſi non ſorte, attamen voluntate comitandus.*

Matth. 16, 24.

1. Ioan. 2, 6.

* Paulin. Epiſt. 5. ad Seuerum.

* Hilarius Pict. can. 16. in Matthæum.

In hoc comitantium agmine quòd primas, EXCEL^ME^ COMES, Tibi deferam, non Comitatus Tui dumtaxat titulus, ſed rara in Deum pietas fecit. Nam præ na-

talium ſplendore, omnibuſq; quibus merito Tuo illuſtraris nominibus, glorioſum ducis, in Te impleri, quod ſcriptum eſt: *Poſt Dominum Deum tuum ambulabis : & ipſi ſoli adhærebis*. Quid enim? an non *gloria magna eſt ſequi Dominum?* & huius non modò comitem fieri, ſed & filium? *Faſtigium* ſcilicet *nobilitatis eſt, inter Dei filios computari : nec addere nobis quidquam ad dignitatem terrenæ originis decus, niſi contemptu ſuo poteſt. Nemo eſt in cæleſtibus glorioſior, quàm qui repudiato Patrum ſtemmate, ſolâ elegit* CHRISTI *paternitate cenſeri.*

Deut. 13, 4 ita legit Ambroſ.

Eccli. 23, 38.

S. Hilar. Arelat. Serm. de S. Honorat.

Macte hac virtute, COMITVM PIISSIME, tanti Ducis inſiſte veſtigijs, certus, quòd, vt dici ſolet,

Bonus

Bonus Dux, bonum reddet Comitem. imò iam reddidit. Ab illo enim ſunt, quæ in Te ſuſpicimus, non vulgaria ornamenta. Ab illo ſingularis ea, quam dixi, in Deum pietas, in Regem fides, iuuandæ Reip. ſtudium indefeſſum. Ab illo nota illa in rebus arduis prudentia, in dubiis conſilium, in proſperis moderatio, in aduerſis æquanimitas, & benigna in omnes comitas. Quæ ſanè Catholici Regis permouerint Maieſtatem, vt nouo Te, quem gratulamur, MARCHIONIS ornaret titulo; cui & ipſe futurus ſis ornamento. Quid dicam de Tùo in Dei Seruos amore, quos inter noſtrę Congregationis homines ita complectèris, vt operam Tuam, cùm eâ

opus eſt, perhumaniter iis prolixéque impendas.

Hæc aliáque, quæ recenſere promptum eſſet, lubens prætereo, quia

Fucati ſermonis opem mens conſcia laudis
Abnuit:——

& vna ac veriſſima hæc Tua laus, poſſe, nec velle laudari. In partem tamen gratitudinis CRVCEM hanc VIAMQ. accipe: hanc, vt teras; illam, vt feras; & vtriuſque tandem præmium referas æternum. Affligenio, Nonis Ianuarij, anni M. DC. XXXV.

EXCELLENTIAE TVAE

obſequiis addictiſſimus

F. BENEDICTVS HAEFTENVS.

GLORIOSISSIMÆ VIRGINI S. TERESIAE A IESV Carmelitarum Excalceat. FVNDATRICI.

FAS mihi ſit, ardentiſſima CRVCIS CHRISTI Amatrix, Seraphica virgo TERESIA, REGIAM hanc CRVCIS VIAM ſacris Tuis ſubſternere pedibus, & nomini Tuo longè celeberrimo conſecrare. Quamquam enim cæleſtis vrbanitatis ignari, nimiæ id forſitan

adſcri-

adſcribent audaciæ; ego tamen vel hoc pacto perennem illum Tuum erga CRVCES afflictionesq́; amorem venerari mihi poſſe vi-
Cant. 5, 10. deor. Etenim *dilectus Tuus candidus & rubicundus, electus ex millibus*, vnam Te ex multis elegit millibus, ad ſimilitudinem ſuam virginitate candidam, patiendi deſiderio rubicundam, cui diuitias & delicias CRVCIS ſuæ luculentiùs aperiret. Hinc vitæ Tuæ curſus aliud fuiſſe non videtur, quàm adſcenſus purpureus, quo per CRVCES & dolores ad ferculi Salomonis reclinatorium aureum penetraſti. Non modicum Tibi præbebant CRVCES ſolatium; pœnæ & tormenta Tibi videbantur ornamenta: opprobria & conuitia vel-

ut ſuauiſſima quædam harmonia Tuis inſonabant auribus. Parum Tibi erat, ô Magnanima Heroïna, tribulationes æquo animo tolerare, niſi etiam flagrantiſſimo eas deſiderio à Deo flagitares, & crebrò Tibi eſſet in corde, crebrò in ore;

AVT PATI, AVT MORI: Tereſ. Vitæ ſuæ c.40
& quòd, vt ipſa litteris conſignaſti, *afflictiones cum omnibus mundi theſauris non commutares*. Vnde autem hæc vota? vnde hæc afflictionis æſtimatio? vnde hoc deſiderium? Ab Amore Tuo Crucifixo CRVCIS hunc amorem hauſiſti: impatiens hoc patiendi deſiderium ab eo proculdubio proceſſit, qui ſe patientiæ præceptorem fecit & exemplum. Tereſ. in Concep. diuin. amor. c.6.

Nimi-

Nimirum totus Tibi fixus erat in corde, qui pro Te totus fixus fuerat in CRVCE.

Sed finem non habent amantium vota, nec mortali clauditur vitâ immortale deſiderium. Manet iam cælo receptæ eadem Tibi, ſi non maior, patiendi voluntas. Et ſi quâ cauſâ, interminâ illâ carere velles beatitudine, hac ſolâ id velles, vt poſſes pati. Ergóne cæleſtes animæ, ſi hæc in eas cadat affectio, mortalibus CRVCES inuideant? Auxiſti, ô prudentiſſima Negotiatrix, auxiſti hoc Tuo ſuffragio tribulationis & CRVCIS pretium: tantúmque piorum mentibus calcar addidiſti, nemo vt iam ſit, qui vel longiorem, vel æquo grauiorem que-

queratur, quam à Cælitibus ambitioſo didicerit voto poſſe concupiſci.

Tibi igitur, ô ſacra Virgo, REGIAM hanc CRVCIS VIAM ſacro. Digna enim es, quæ poſt Agnum crucifixum, Ducemq́ue noſtrum, CRVCEM ferentium agmen deducas, *quæ* CRVCIS *diu portatæ vexilla circumfers*. Poſt Moyſem præëuntem *in veteri Teſtamento virgo Hebræorum per mare duxit exercitum*. Felici Tu cum IESV contubernio, per ſæculi huius pelagus CRVCE ſuâ iter pandente, piorum præibis exercitum; omnibus Apoſtolicum illud ingeminans: *Imitatores mei eſtote, ſicut & ego* CHRISTI.

Sidon. l.6. Epiſt.1.

Ambroſ. Epiſt.7. ad Siricium Papam.

1. Cor.4, 16.

Neque verò nouum quid abs

Te

Te peto. Etenim cùm communi nobiſcum hîc ſorte degeres, CRVCIS trophæa paſſim erigebas. Iam tum, velut altera Ma-
2.Macha. 7,20. chabæa, *Tu ſupra modum Mater mirabilis, & bonorum memoriâ digna*, lectiſſimam quam condiſti gentem *hortabaris voce patriâ fortiter, repleta ſapientiâ, &, feminea cogitationi maſculinum animum inſerens*, dicebas: * HOC
* Tereſ. Caſtell. anim. manſ.2. SYMBOLVM *& axioma veſtrum eſſe credite*: QVAE PLVS PATI POTEST, PLVRA DEI NOMINE PATIATVR; *hæcque omnium*
* Lib. 2. Fundat. cap.27. *erit beatiſſima*. * *Quæcumque autem hoc patiendi in ſe deſiderium non ſentiet, illa ſe veram Diſcalceatam eſſe non exiſtimet; cùm non tam recreationes quàm patiendi*

mate-

materiam deſiderare debeamus. Quod in CHRISTI Sponſis potiſſimùm requirebas, inſignis erga illum erat amor: ſed huius menſuram CRVCEM eſſe voluiſti, *certiſſimum arbitrata pro magnâ aut paruâ in* CRVCE *ferendâ reſolutione, amorem eſſe ſolere, iuxtáque eam debere commenſurari*. O voces prudentiſſimâ virgine, fortiq́ue viragine dignas! voces quæ tenerrimis etiam virgunculis CRVCIS amplexum ſeriò perſuaſerunt! Viæ perfect. c. 32.

Patere igitur, ô glorioſa patientiæ Magiſtra, Te, poſt Agnum quem ſequeris, REGIAE huius VIAE ductricem Doctricemq́ue nominari: inſtrue, quæſo, errantes, iacentes erige, euntes dirige.

Pro hoc verò qnaliquali ſcripto, quod ſanctiſſimo nomini Tuo ſupplex veneransq́ue inſcribo, Crucis & Crucifixi amorem tabulis cordis mei inſcribe, & Clientum Tuorum me, licet indignum, numero adſcribe.

SOLI DEO HONOR ET GLORIA.

AD PIVM LECTOREM SEV VIATOREM PRÆFATIO.

CAELESTEM, *exul homo & peregrine, inquiris patriam?* REGIA *huc* CRVCIS *ducit* VIA. *Quam, ne vagus forſitan & incertus oberrares, diuinus Ductor Doctorque, qui regnauit à ligno, ſuis olim calcauit pedibus, inculcauit ſermone, ſignauit Sanguine. Hanc denuò tibi ſub eius perſonâ proponimus, & vtcumque exponimus. Sequere, Viator, præeuntis veſtigia, & exhortantis verba libenter excipe.* Si quis, *inquit*, vult Luc.9,23.
poſt me venire, abneget ſemetipſum, & tollat CRVCEM ſuam quotidie, & ſequatur me.

Hoc Opuſculi huius argumentum, hoc Hodœporicon regni cæleſtis, *&* itinerarium *eſt* vitæ æternæ. *Sentententiam hanc cùm ex Euangelio ſanctus legiſſet Ebrulphus, attentiusque apud animum ſuum, quàm vulgò ſolemus, conſideraſſet; non inſuper habendam ratus eſt conditionem, quam non homo Rex, ſed Deus offerret. Mox igitur aulæ Regis Galliæ, coniugi, liberis, opibus & clientelis vale vltimum dixit, Angeloque duce in ſolitudinem ſeſe abdidit, verus Crucifixi* IESV *futurus diſcipulus. Hæc ipſa verba cùm beato Silueſtro (qui Monachorum Silueſtrinorum ſub Regulâ ſancti Patris Benedicti deinde fundator fuit) aliquando occurriſſent, facilè ei perſuaſerunt, vt relicto ſæculo eremum peteret, vbi vigiliis, orationibus, ieiuniisque deditus, crudas tantùm herbas in cibum ſæpiùs adhibebat. Fuit & vir quidam Religioſus in paucis; cuius (vt Granatenſis teſtatur) continuum ſtudium, ſententiam hanc diligenter expendere: adeò enim illi placebat, dicere vt ſoleret,*

Sur. in Vitâ, 29. Decembris.

Gran. in Catechiſ. maiore lib. 3. c. 20.

ret,

ret, librum ſe conſcripturum, cuius ſingulas paginas his CHRISTI *inſigniret verbis. Intelligebat ſcilicet, iis omnia contineri quæ ad ſalutem neceſſaria. Votum hoc viri verè pij ſecuti, eadem Redemptoris noſtri verba pro modulo noſtro illuſtrauimus; ipſo illo fine, quo ab eo prolata.*

Ipſum proinde CHRISTVM *cum Staurophilâ eiuſque ſororibus dialogiſmi formâ differentem introducimus.* Hanc *enim & Platonem, & Tullium, & ex S S. Patribus Auguſtinum, Chryſoſtomum, Magnum Gregorium, alioſque adamaſſe conſtat: quin & ipſe Spiritus ſanctus amoris illud Epithalamium dramatico flore depinxit. Gratiora nempe ſolent eſſe colloquia, quàm perpetui libri.* Condimenta namque ac pigmenta multa adhiberi queunt: continuatæ tractus vniformis orationis, haud rarò ſtrigoſus eſt; aut æquabilitate, ſuccedentiumque catenatâ ſententiarum ſimilitudine tædium parit ſæpenumerò. *Et hac causâ verſiculi & imagines inſertæ, vt horrorem, quem* Scaliger Exercit. 108. in Cardan.

CRVX *& tribulatio adferre ſolent, aliquouſque leniant, & Lectorem nonnihil oblectent.*

Lucret. lib. 1. de Rer. nat. & iterùm lib. 4.

—Veluti, *inquit ille*, pueris abſynthia tetra medentes
Cùm dare conantur, priùs oras pocula circum
Contingunt mellis dulci flauoque liquore.

Exempla ſparſim miſcuimus, vt Viatores *noſtri in hoc* itinere *comites, imò & duces habeant, quorum inſiſtant veſtigiis.* Semper enim homines ampliùs oculis quàm auribus credunt. Longum iter eſt per præcepta, breue & efficax per exempla. *Nam* ideò Deus Sanctos tribulari permittit, vt reliqui in grauia incidentes, ſufficientem mitigationem & conſolationem habeant, in eos reſpicientes. *Scripturæ ſacræ hæc vox eſt:* Hanc tentationem ideò permiſit Dominus euenire *Tobiæ*, vt poſteris daretur exemplum patientiæ eius, ſicut & ſancti Iob.

Seneca Epiſt. 6.

Chryſoſt. Hom. 1. ad Pop. Antioch.

Tob. 2, 12.

Dicendi

Dicendi porrò character hîc varius eſt, & eſſe etiam debuit. Cùm enim inuentio tota & ordo à nobis ſint, verba tamen & ſententias variè conquiſiuimus, *à Scripturâ in primis ſacrâ, & Auctoribus priſcis & recentibus*. Nec verò nudas aut ſparſas ſententias dedimus; ne diffluerent, & eſſet, quod dicitur, arena ſine calce: ſed eas aut inter ſe *vtcumque* vinximus, aut interdum velut cæmento quodam commiſimus noſtrorum verborum. Ad ſummam, vt Phrygiones è varij coloris filo vnum aliquod aulæum formant: ſic nos è mille aliquot particulis vniforme hoc & cohærens corpus. *Quæ autem* CHRISTO *hîc tribuuntur, non ea maioris cenſeri debent auctoritatis, quàm fides mereatur eorum, quos ad marginalem citamus oram.* Lipſ. Præfat. ad Polit. Sueton. Calig.

Non me fugit, Auctores bonos, quà veteres quà Neotericos, in hoc argumento multa & bona ſcripſiſſe, & benè; hos ego à longè ſubſequi conatus ſum, non

 aſſequi:

aſſequi : nec alia ſcribere volui, ſed aliter, nullo aliorum detrimento. Nam & onerariam nauem, quæque millenis mercibus referta hinc inde impellitur, ſequitur exigua quædam cymbula, idem ſecans æquor; virisque athletico more & ritu depugnantibus, eâdem lege digladiantur & pueri. *Sed & vniuerſè* vtile eſt, plures à pluribus fieri libros diuerſo ſtylo, non diuersâ fide, etiam de quæſtionibus eiſdem; vt ad plurimos res ipſa perueniat, ad alios ſic, ad alios autem ſic.

Gregor. Nyſſen. Orat. aduerſ. Fœnerat.

Aug. lib. 1. De Trinit. cap. 3.

Ceterùm ne quis fortè mihi illud obiiciat : Vbi eſt fortitudo tua, patientia tua, & perfectio viarum tuarum? *lubet humillimam vetuſti Scriptoris in ſimili causâ proteſtationem pro me adſcribere.*

Iob 4, 6.

Confiteor ad Dominum Deum, ſatis temerè me, ſi non etiam impudenter, de CRVCE *&* patientiâ componere auſum, cui præſtandæ idoneus omnino non ſim, vt homo nullius boni:

Tertull. lib. De Patient. cap. 1.

ni : *vereorque*, ne dicta factis deficientibus erubeſcant. Atque vtinam erubeſcere iſtud, remedium ferat, vti pudor non exhibendi, quod aliis ſuggeſtum imus, exhibendi fiat magiſterium! Itaque velut ſolatium erit, diſputare ſuper eo quod frui non datur, vice languentium, qui cùm vacent à ſanitate, de bonis eius tacere non norunt. Ita miſerrimus ego, ſemper æger caloribus impatientiæ, quam non obtineo patientiæ ſanitatem, & ſuſpirem, & inuocem, & perorem neceſſe eſt.

CENSVRA.

VT mundi huius euadas labyrinthum, auream hanc è ſacræ Scripturæ ſanctorumque Patrum ſententiis variegatam apprehende Catenam, quâ *R. D. Benedictus Haeſtenus Afflıgemienſis Præpoſitus* fidelium pedes ceu Ariadnæo filo per REGIAM CRVCIS VIAM dirigit in vitam æternam. Publico proinde bono lucem adſpiciet, vt eam viatoribus omnibus præferat. Ita cenſui hac XXIII. Februarij, anno M. DC. XXXIII.

Henricus Calenus S. Tholog. Licent. Archipresbyter Bruxellenſis, Librorum Cenſor.

SVMMA PRIVILEGII.

PHILIPPVS IV. Hiſpaniarum & Indiarum Rex Catholicus, ac Potentiſſimus Belgarum & Burgundionum Princeps, Diplomate ſuo ſanxit, nequis *Regiam Viam* CRVCIS, *Auctore D. Benedicto Haefteno Vltraiectino, Reformati Monaſterij Affligenienſis Ordinis ſancti Benedicti Præpoſito*, præter Balthaſaris Moreti voluntatem vllo modo intra ſexennium imprimat, aut alibi terrarum impreſſam in Inferioris Germaniæ ditiones importet, venalémve habeat. Qui ſecùs faxit, confiſcatione Librorum & aliâ graui pœna mulctabitur, vti latiùs patet in litteris datis Bruxellæ XI. Septembris anno M. DC. XXXIV.

Signat.

Steenhuyſe.

IN-

INDEX AVCTORVM QVI IN HIS LIBRIS CITANTVR.

A.

ACTA S. Andreæ.
Acta canonizationis S. Tereſiæ.
Acta canonizationis S. Xauerij.
Ambroſius.
Anſelmus.
Antiochus.
Antonius Balinghem.
Antonius Hemartius.
Archita Tarentinus.
Athanaſius.
Auguſtinus.

B.

Baronius.
Baſilius Magnus.
Baſilius Seleuciæ Epiſcopus.
Beda.
Benedictus Abbas.
Bernardinus Senenſis.
Bernardus.
Biblia ſacra.

Bir-

Birgitta.
Boëtius.
Bonauentura.
Breuiarium Romanum.

C.

Carolus Scribanius.
Chryſillus.
Cicero.
Clemens Alexandrinus.
Clemens Romanus.
Concilium Tridentinum.
Cornelius à Lapide.
Cyprianus.

D.

Daniel Mallonius.
Didymus.
Dionyſius Areopagita.
Dionyſius Carthuſianus.
Dorotheus.

E.

Ealredus.
Ephræm.
Epictetus.
Euripides.
Euthymius.

F.

Fauſtus Rhegienſis.
Franciſcus Labata.
Franciſcus Ribera.

G.

Gertrudis Abbatiſſa.
Gregorius Magnus.
Gregorius Nazianzenus.
Gregorius Nyſſenus.

H.

Henricus Suſo.
Herodotus.
Hieremias Drexelius.
Hieronymus.
Hieronymus Platus.
Hilarius Arelatenſis.
Hilarius Pictauienſis.
Horatius.
Hugo de S. Victore.

I.

Iacobus Corenus.
Iacobus Salianus.
Idiota.
Ignatius Martyr.
Ioannes Auila.
Ioannes Baptiſta Vilalpandus.
Ioannes Brugmannus.
Ioannes Caſſianus.
Ioannes Cedrenus.
Ioannes Chryſoſtomus.
Ioannes Climachus.
Ioannes Damaſcenus.
Ioannes Gerſon.

Ioannes Lorinus.
Ioannes Ruysbrochius.
Ioannes Stobæus.
Ioannes Taulerus.
Iſidorus Hiſpalenſis.
Iſidorus Peluſiota.
Iulius Scaliger.
Iuſtinus Martyr.
Iuſtus Lipſius.

L.

Lactantius.
Laurentius Iuſtinianus.
Laurentius Surius.
Leo.
Leonardus Leſſius.
Leontius.
Lucanus.
Lucas Pinellus.
Lucretius.
Ludolphus Carthuſianus.
Ludouicus Bloſius.
Ludouicus de Ponte.
Ludouicus Granatenſis.

M.

Marcus Eremita.
Martialis Epiſcopus.
Matthæus Raderus.
Maximus Taurinenſis.
Minutius Felix.

Miſſale

Miſſale Romanum.

N.

Nicetas Choniates.
Nicetas Serronius.
Nilus Abbas.

O.

Origenes.
Ouidius.

P.

Paulinus.
Pelagius.
Petrus Bleſenſis.
Petrus Chryſologus.
Petrus Damiani.
Petrus Equilinus.
Philo Carpathius.
Philo Iudæus.
Pindarus.
Plinius Secundus.
Polybius.
Proſper.
Prudentius.
Publius Mimus.

R.

Richardus de Sancto Victore.
Ruffinus.
Rupertus.

S.

Saluianus.

Seneca Philoſophus.
Seneca Tragicus.
Sidonius Apollinaris.
Silius Italicus.
Sixtus Papa.
Sophronius.
Sozomenus.
Stephanus Eduenſis.
Suetonius.

T.

Terentius.
S. Tereſia.
Tertullianus.
Tibullus.
Titus Liuius.
Theophylactus.
Thomas à Kempis.
Thomas à Villâ nouâ.

V.

Valerianus Epiſcopus.
Venantius Fortunatus.
Vincentius Puccineus.
Virgilius.
Vitæ Patrum.

CAP. VII. *Depulſio querelæ de nimiâ* CRVCIS *longitudine, aut pondere.* 169
CAP. VIII. CRVX *ferenda quotidie, abiicienda numquam.* 177
CAP. IX. *In* CRVCEM *ferente, non ferenda inanis gloria.* 187
CAP. X. *Quâ intentione* CRVX *ferenda, & primò ad ſatisfaciendum pro peccatis, & vitandas inferni pœnas.* 195
CAP. XI. *Spe mercedis* CRVX *toleranda.* 203
CAP. XII. CHRISTI *amore* CRVX *ferenda.* 211
CAP. XIII. *In* CRVCE *orandum.* 219
CAP. XIV. *Gaudendum in* CRVCE. 227
CAP. XV. *In* CRVCE, *& pro ipsâ agendæ gratiæ.* 237
CAP. XVI. *Potiùs in aduerſitate quàm proſperitate referendas gratias : non Deo tantùm, ſed &* CRVCEM *inferenti.* 247
CAP. XVII. *Vt in* CRVCE *gloriandū.* 257
CAP. XVIII. VIÆ CRVCIS *finis, carnis* CRVCIFIXIO. 265
CAP. XIX. *Vt mundus crucifigendus.* 273
CAP. XX. *Cum Crucifixo ſimul crucifigi oportet.* 279.

LIBER

LIBER TERTIVS.

De baiulatæ CRVCIS fructibus.

PRÆLOQVIVM. 290
CAP. I. CRVX *ſeruat à lapſu, vincit tentationes.* 295
CAP. II. CRVX *emendat, & emundat à peccatis.* 305
CAP. III. CRVX *oculos mentémque aperit.* 313
CAP. IV. CRVX *anchora ſpei, teſſera ſalutis.* 321
CAP. V. *Ex* CRVCE *vinum ſpirituale.* 327
CAP. VI. CRVCE *homo fit templũ Dei.* 333
CAP. VII. CRVCI *decreta corona.* 343
CAP. VIII. *Maiórne* CRVCI *& paßionibus, quàm actionibus corona reſpõdeat.* 350
CAP. IX. CRVX CHRISTO *vnit, & conformat.* 359
CAP. X. *Præſidio* CRVCIS *mare ſæculi transfretandum.* 369
CAP. XI. *Vehiculo* CRVCIS *cæleſtem adiri Ieruſalem.* 379
CAP. XII. CRVX *ſcalà, quâ aſcenditur in domum Dei.* 389
CAP. XIII. CRVX *regni cælorum pandit portas.* 397.

ARGVMENTVM LIBRI PRIMI.

VItam quæ faciant beatiorem,
Sophis quæſtio ventilata priſcis:
Hic enim titulos, honoris vmbras,
Ille diuitias pecuniaſque,
Iſte delicias, iocoſque ſalſos,
Et quid non? animi beatitatem
Dixit, vt ſua cuique ſuggerebat
Seductrix facilis libido mentis.
Erratis ſed enim perita turba,
Erratis malè, quotquot eſtis, omnes.
Et tu, qui hendecaſyllabis notaſti
Vitam quæ faciant beatiorem,
Iucundiſsime Martialis, erras.
Non tu, non alij, expedire nobis
Hanc vnam potuere veritatem.
Vna ſed pote veritas IESVS,
Doctor optimus, optimuſque Ductor,
Cap. 1. *Et* VITAE VIA *vera ſempiternæ.*
Hunc ergo, hunc adeamus, hunc ſequamur,
Hunc quotquot ſumus audiamus vnum.

Vitam

Vitam quæ faciat beatiorem
CHRISTO *Iudice, Chriſtiane,* CRVX *eſt:* ii.
Dura CRVX, *grauis, aſpera, & moleſta,* iii.
Triſtis, difficilis, labore plena;
Certá ſed ratione, lege certá, vii.
Certo pondere, lancibusq́ue certis
Omnium moduloq́ue, viribusq́ue
Summo à Numine temperata amore.
Quid CRVCEM *refugis ſuperbe vilem?* x.
Duram quid refugis voluptuoſe? ix.
Fruſtrà, ne dubitetis, eſtis ambo.
Non patet fuga, nec tibi, nec illi.
Iter nam CRVCIS *omnibus terendum,* vi.
Pondus eſt CRVCIS *omnibus ferendum.*
Nec CRVCIS *fuit ipſe* CHRISTVS *expers,* iv.
CHRISTI *nec Genitrix, nec hi, ſuperna* v.
Quos nunc indigetes recepit Aula.
Ergo quâ ratione, quóve iure
Vobis eximiis licebit eſſe?
Omni, credite, deſtinata ab æuo
Cunctis ſtat ſua CRVX, *manetq́; cunctos;*
Nec quiſquam potis eſt, licet repugnet,
Declinare. Iugum fugiſne CHRISTI?

Te

xi. xii. *Te* CHRISTI, CRVCIS, *& ſalutis hoſtis*
xiii. *Confeſtim grauiore degrauabit.*
xiv. *An lubet magis abnegare temet,*
Et pedes Domini ſequi libenter?
Iam iugum CRVCIS *eſſe denegabis*
Aſperum, graue, triſte, permoleſtum:
xv. *Nam* CHRISTO *duce, gratiâ iuuante,*
Senties leue pondus & ſuaue;
Mortem quod faciat quietiorem,
Vitam quod tribuat beatiorem.

REGIÆ VIAE CRVCIS

LIBER PRIMVS.

Præambula ad viam CRVCIS *ineundam.*

CAPVT PRIMVM.

Ingreſſus in ſermonem.

LACRYMARVM illa ſpatioſa vallis, quæ ſpecioſo Coſmopolitani Regni exornatur titulo, vetus Adamidum ſedes & habitatio fuit. In hac, Deo paternum vlciſcente ſcelus, deſtinati priùs quàm nati, ærumnoſam hactenus vitam trahunt. Poſtquam enim à diuinis legibus primus ille generis huius parens ſponte receſſit; patriam & dulce hoſpitium, in exilium; paradiſum voluptatis, in terram deſertam, abſynthio & felle repletam, commutauit. Miſeranda profectò, & omnium ſæculorum luctu deplo-

randa cataſtrophe, quæ amœniſſimum ver in hiemem, Zephyros in Aquilonem, roſas in ſpinas, lilia in zizania, ſerenitatem in procellam, libertatem in captiuitatem, ianuas cæli in portas conuertit inferorum. Hinc ſcilicet illæ lacrymæ, quibus omnium maxillæ & ora madent, quaſi non pomum, ſed allium Adamus olim momordiſſet.

Sed poſteri primæuam illam, à quâ exciderant, felicitatem memoriâ idemtidem repetentes, vehementiſſimo ſtudio illius, quà liceret, reſarcire iacturam conati ſunt. Magnâ enim animi conſenſione, magniſque impendijs ædificauerunt ſibi ciuitatem illam, quam vocauerunt THARSIS, quaſi dicas,* GAVDII EXPLORATIONEM. Quidquid enim hîc moliuntur, quidquid ardentiſſimo deſideriorum impetu ambiunt, eò ferè ſpectat, vt fugitiuam poſtliminio reuocent voluptatem, & vmbrâ ſaltem amiſſorum bonorum ſuam quoquomodo ſolentur miſeriam.

*Ita exponit Hieron. in cap. 23. Iſaiæ.

Ciuis hîc fuit PHILETES nomine, ſtirpe nobilis, & à fortunis copioſus: ternas ei vxor, iam pridem vitâ functa, reliquerat filias; quarum ſenior, quæ formæ venuſtate, animique ſolertiâ, ceteras facilè anteibat, STAVROPHILA dicebatur, quòd feſto CRVCIS lucem hanc primùm aſpexiſſet. Quæ huic ætate erat proxima, HILARIA;

tertia

tertia natu minima, HONORIA à parentibus appellata eſt. Conueniebant rebus nomina: hæc enim honores, & magna nomina, illa voluptates mundique delicias auidiſſimè conſectabatur. Non raró autem tres hæ ſorores laxandi animi gratiâ rus adibant paternum, atque ibi vno alteróve die moram trahebant. Vernum iam appulerat tempus, quo incipit

Cælum niteſcere, arbores frondeſcere, Cicero 1. Tuſc.
Vites lætificæ pampinis pubeſcere,
Rami baccarum vbertate incurueſcere,
Segetes largiri fruges, florere omnia,
Fontes ſcatere, herbis prata conueſtirier.
Auia cùm reſonant auibus virgulta canoris, Virg. 2.
Parturit almus ager, zephyriq́ue tepẽtibus auris Georg.
Laxant arua ſinus.

Temporis huius amœnitas, eique accedens inuentæ CRVCIS feſtum, virgines has in villam velut inuitabat. Copiam benignior facit pater. Ecce autem in ipſo itinere Staurophilam inceſſit cupido viſendi ſacellum in proximâ ſiluâ ſalutiferæ CRVCI ſacrum. Hortari igitur germanas occœpit, religionis causâ comitari ne negligant. Illæ contrà niti, & importunam dicere hanc pietatem; eundum potiùs, quò patris deſtinarentur voluntate. Staurophila tam nominis quàm ſolemnitatis memor, multis illas in ſuam per-

trahere nitebatur ſententiam: minari etiam ſe patri delaturam, quòd in re piâ, nec admodum difficili, tam præfractè ſeniori reſtitiſſent. Verùm fruſtrà omnino fuit. Cœptum illæ vrgebant iter, & hoc illi dumtaxat permittebant, vt ſi ire prorſus decreuiſſet, ſola, quò animus & deuotio ferebant, abiret: non ingratam eius fore abſentiam, quæ pro recreatione intempeſtiuam hanc ingereret pietatem.

Receſſit igitur mœrens; &, In prandio, vel circa, inquiebat, vobis adero. Viarum autem non admodum gnara, dum denſiorem ingreditur ſiluam, ſacram ædem incauta pertranſiit, quoque magis ad illam volebat accedere, eò recedebat longiùs. Varias itaque oberrans ſemitas, atque ex vnâ dilapſa in aliam, plures conſumpſit horas. Sorores, longioris moræ, quàm precibus credebant impendi, pertæſæ, cibum iam ſumpſerant. Interim huc illuc incerta vagabatur Staurophila, nec qui ſe anfractibus iſtis extricaret, videbat. Ingraueſcentes paulatim tenebræ alteram mœrori adijciebant cauſam. In lacrymas proinde ſoluta, Næ, inquit, infelix ego puella, quæ, dum CRVCEM veneratura accedo, magnam mihi ipſa inueni CRVCEM! & quis tandem me his bonus Angelus educet locis? domus apparet nulla, & quò deinceps

ceps pergam ignoro. Hîc ſi manſero, belluis forte præda fiam, &, vt illæ abſint, incommode ſaltem quieſcam, probeque complu-ta. Ad cumulum enim malorum & hoc accedebat, quòd

——— æthere toto Virg. 9. Aen.
Turbidus imber aquâ, denſiſq; nigerrimus Auſtris

proruerer. Quid ageret? Neceſſitati cedendum fuit. Patulæ ergo ſub tegmine fagi, fame & mœrore confecta conſedit: ſeque, vt potuit, ad qualemcumque compoſuit quietem. Animi mœror, & contracta defatigatio non difficulter ei ſomnum conciliarunt. Breuis tamen is fuit, quem & anxia formido, & loci horror, idemtidem interrumpebant. Varia igitur animo verſans, hæc quoque (diuino vt creditur inſtinctu) iniecta ei cogitatio. Vt ipſa iam à ſacello aberrans, per varios anfractus huc illuc diſcurrendo diſceſſiſſet longiùs, ita animas minimè paucas, dum à rectâ ſalutis deflectunt ſemitâ, mundi hunc peruagari labyrinthum, in plurimos ſeſe induere errores, à cæleſti denique patriâ æternùm excludi.

Voluebat hæc animo attentiſſimo, & eliquabatur ſenſim eorumdem veritas in corde eius. Quare de ſe iam magis quàm de exitu ſiluæ ſollicita, vnum id ſuſpirabat, id vnum

agebat, vt VIAM inueniret VITÆ. Conuerſa proinde ad Dominum, altumque ingemiſcens, in hæc prorupit verba:

Dominator vitæ meæ, Deus meus, en ego ancilla tua, tot iam annis vitam hanc duxi; & quis ſcit, an benè? in communi hoc ſtadio, quod mortales omnes decurrimus, plurimos iam paſſus feci; at ignoro an ad ſalutem, an ad perditionem. Quid enim, ſi pro
Prou. 16, 25. viâ veritatis, viam elegerim vanitatis? *Eſt* namque VIA *quæ videtur homini recta, & no-*
Pſal. 118, 176. *uiſſima eius ducunt ad mortem. Erraui* fortaſſis *ſicut ouis quæ periit*, vadens non quò eundum, ſed quò paſſim itur vel erratur. Et
Ier. 10, 23. nunc *ſcio Domine, quia non eſt hominis via*
Prou. 20, 24. *eius: nec viri eſt vt ambulet, & dirigat greſſus ſuos.* ſed, vt Sapiens ait, *à Domino di-*
Pſal. 138, 24. *riguntur greſſus viri*. Quare *vide*, quæſo, *ſi via iniquitatis in me eſt, & deduc me in* VIA
* Pſal. 142, 8. ÆTERNA. * *Notam fac mihi, Domine,* VIAM, *in quâ ambulem, quia ad te leuaui animam meam.*

Hæc, & plura his ſimilia, amariſſimè lacrymans, dicebat, & turbida parturitione melioris vitæ, exuebatur mundo mens eius, & flagrantibus votis affigebatur cælo.

C A-

CAPVT II.

CRVX *certa ad cælum via: omnibus perambulanda.*

Hæc eſt via, ambulate in eâ. *Iſaiæ* 30,21.

Ardua floriferæ CRVX cingitur orbe coronę: Paulin.
Hanc, age, ſi volup' eſt tollere, tolle CRVCEM. Epiſt.12.

NON poterat tam calidas preces
non exaudire is, qui *prope eſt* Pſal.144,
omnibus inuocantibus eum in 18.
veritate; & his præſertim, *qui* Pſal.33,
tribulato ſunt corde. Volens 19.
proinde conſolari ancillam ſuam, pulcherrimâ iuuenis ſpecie, multoque lumine coruſcans, ſe illi viſendum præbuit. Tam inopinatus formoſiſſimi adoleſcentis aſpectus pænè ſtuporem Staurophilæ attulit, & vocem prorſus intercluſit. Sed benigniſſimus IESVS blandè eam ſic compellauit: Noli expaueſcere filia, ego ſum æterna Sapientia, *initium* Prou.8,22.
viarum Domini. * *Ego ſum* VIA, *veritas, &* *Ioan.14,
vita. Et ad hoc nunc veni, vt deſiderio tuo 6.
faciam ſatis. Complacuit enim deprecatio tua, quæ ardenti emiſſa corde, velut virgula fumi aſcendit ante conſpectum meum. Melius ſanè optare nihil poteras: *Hæc* enim *di-* Ier.6,16.

Hæc eſt via, ambulate in ea. Isa. 30.21.

Ardua floriferę CRVX *cingitur orbe coronę:*
Hanc, age, ſi volup'eſt tollere, tolle CRVCEM

"This is the way walk in it"

cit Dominus: State ſuper VIAS, *& videte, & interrogate de ſemitis antiquis, quæ ſit* VIA BONA, *& ambulate in eâ: & inuenietis refrigerium animabus veſtris.* Propterea & ego nunc ad vocem orationis tuæ inclinaui cælos, & deſcendi, vt docerem te VIAM SALVTIS quam exquirit anima tua.

Lætabatur admodum hæc audiens Staurophila, atque admirans dicebat: Domine, quid eſt homo quòd memor es eius? Et vnde hoc mihi, vt veniat Dominus meus ad me? Quòd ad te acceſſerim, inquiebat Chriſtus, non tua dignitas, ſed mea fuit dignatio. Nam *deliciæ meæ eſſe cum filijs hominum.* Ad Prou. 8, 31
hæc Staurophila: Gratiæ tibi, benigniſſime IESV, quia reſpexiſti humilitatem ancillæ tuæ, nec deſpexiſti orationem pauperis. Sed, obſecro, fiat mihi nunc ſecundùm verbum tuum, & doce ancillam tuam VIAM VERITATIS, & ſemitas iuſtitiæ.

Audi igitur filia, inquiebat Chriſtus, & inclina aurem tuam, vt intelligas verba vitæ æternæ. Poſtquam omnis caro corruperat viam ſuam, & à tramite iuſtitiæ deflexerat, deſcendi ego de cælo vt *initiarem* vobis Heb. 10,
VIAM NOVAM, *& viuentem per velamen, id* 20.
eſt, carnem meam. Sicuti enim caro viam cæli clauſerat, & velut obſtaculum ſeſe oppoſuerat: ita per velamen carnis meæ, quâ ego

Ita exponit Anſelm. in cap. 10. ad Hebr. propter vos homines, & propter veſtram ſalutem obuelatus fui, NOVAM vobis VIAM dedicaui; quam ipſe omnium primus intraui, ipſe primus perambulaui, & fidelibus poteſtatem ambulandi per eam tribui.

Sed, inquiebat Staurophila, haud facilè aſſequor quænam hæc noua viuenſque VIA, quæ & intrantes viuere faciat, & perducat ad vitam æternam. Via hæc, inquiebat Chriſtus, vt verbo dicam, non eſt alia quàm VIA CRVCIS. An non audiſti in Euangelio: *Qui non accipit* CRVCEM *ſuam, & ſequitur me, non eſt me dignus?* (Matth. 10, 38.) Quam ſententiam idcircò ſæpiùs inculcaui, vt neminem omnino lateret, nemo ſe de ignorantiâ excuſaret. Quare ne ſolis Apoſtolis aut Diſcipulis meis dictum videretur, putauit Euangeliſta clarè exprimendum, me omnes allocutum. ita enim habet: *Dicebat autem ad omnes: Si quis vult poſt me venire, abneget ſemetipſum, & tollat* CRVCEM *ſuam quotidie, & ſequatur me.* (Luc. 9, 23.) Idipſum autem Marcus euidentiùs declarauit: poſtquam enim narraſſet ſermonem quem cum Diſcipulis de paſſione meâ habueram, ſubiecit: *Et conuocatâ turbâ cum diſcipulis ſuis, dixit eis: Si quis vult me ſequi, deneget ſemetipſum, & tollat* CRVCEM SVAM, *& ſequatur me.* (Marc. 8, 34) Omnibus ergo, Staurophila, omnibus omnino hanc VIAM propoſui. *Hæc eſt* enim (Bern. Ser. 1 in die Palmar.)

via

via vitæ, via gloriæ, via ciuitatis habitaculi, via regni. * *Non eſt ſalus animæ, nec ſpes æternæ vitæ, niſi in* CRVCE. *Non eſt alia via ad vitam, & ad veram internam pacem, niſi* VIA SANCTÆ CRVCIS. *Ambula vbi vis, quære quodcumque volueris, & non inuenies altiorem* VIAM *ſuprà, nec ſecuriorem* VIAM *infrà, niſi* VIAM SANCTÆ CRVCIS. *In* CRVCE *ſalus, in* CRVCE *vita, in* CRVCE *protectio ab hoſtibus; in* CRVCE *infuſio ſupernæ ſuauitatis, in* CRVCE *robur mentis, in* CRVCE *gaudium ſpiritus, in* CRVCE *ſumma virtutis, in* CRVCE *perfectio ſanctitatis.*

*Thomas à Kemp. lib. 2. de Imit. Chriſti cap. 12.

Horrore quodam ad hunc ſermonem percellebatur Staurophila, admirans nihil aliud quàm CRVCEM ſibi denuntiari. Et durus, inquit, mi Domine, hic ſermo, qui animum meum non leuiter diſcruciat. Nam & *ipſum* CRVCIS *vocabulum pœna eſt.* * *Aſperum* enim *eſt cùm dicimus*, CRVX: & *ipſius verbi aſperitas, cum doloris, quem* CRVX *efficit, aſperitate concordat.* Ideoque contremui ad verba labiorum tuorum. Quid hoc? reſpondebat Chriſtus, adeóne ad ſolam CRVCIS mentionem expauiſti? nimiùm delicata es, filia, cui ſolum CRVCIS nomen incutiat terrorem. Et vide num palàm in nomen tuum pecces, Staurophila, quod non dubites CRVCIS ſignificare amatricem. An ignoras, in hac lacry-

Chryſoſt. Hom. de Cruce & Latrone.

*Auguſt. lib. de Princip. Dialect.

crymarum valle non eſſe gaudij & deliciarum tempus, ſed laboris & afflictionis? Quis vmquam virtutis VIAM abſque tribulatione & difficultate depinxit? An non ille cecinit:

Virgil. de Litterâ Pithag.

Nam via virtutis dextrū petit ardua callem,
Difficilemq́ aditum primùm ſpectantibus offert?

Et alius:

Silius Ital. lib. 15. de Bello Pun.

Ardua ſaxoſo perducit ſemita cliuo,
Aſpera principio (nec enim mihi fallere mos eſt)
Proſequitur labor; adnitendum intrare volenti.

Sed mittamus nunc hæc ſæcularia. Tu ſanè
Ioel 2,23. non ignoras me datum à Deo Doctorem iuſtitiæ, & magiſtrum veritatis, quem cæleſtis Pater in monte Thabor hoc elogio decora-
Matt. 17,5. uit: *Hic eſt Filius meus dilectus, in quo mihi*
Ioan. 13, 13. *benè complacui; ipſum audite. Vos* quoque *vocatis me, Magiſter & Domine, & benè dici-*
Coloſſ. 2,3 *tis: ſum etenim.* Nam in me *reconditi ſunt omnes theſauri ſapientiæ & ſcientiæ Dei.* Iam verò in ſcholâ huius mundi, quid aliud docui quàm VIAM CRVCIS? An non apertè
Luc. 14,27 dixi: *Qui non baiulat* CRVCEM *ſuam, & venit poſt me, non poteſt meus eſſe diſcipulus?*

IESV præceptor bone, inquiebat Staurophila, ignoſce rudi etiamnum in ſcholâ tuâ diſcipulæ: pænè oblita eram decantatæ toties lectio-

lectionis. Non audiuiſſe, referebat Chriſtus, ſufficit; ſed retinere audita, & in opus conferre oportet. Totum hoc vitæ ſpatium, à Deo tibi conceſſum, tempus ſtudij eſt, quo doctrina CRVCIS ediſcenda. A morte tempus eſt examinis: tum ego Magiſter & Iudex à ſingulis repetam præſcriptam lectionem. Qui VIAM CRVCIS ignorauerit, reijcietur tamquam me indignus, nec ſcholæ meæ diſcipulus. Hoc enim ſignum CRVCIS erit in cælo cùm ad iudicandum venero. *Hoc ſignum oues ab hædis in extremo examine ſegregabit. Hunc in electis characterem ego Iudex recognoſcam, & propriæ mortis* decoratos *ſtigmate, mox ad æternæ vitæ præmia gratus remunerator inuitabo,* dicens: *Venite benedicti Patris mei, percipite regnum.* * *Tunc omnes ſerui* CRVCIS, *qui ſe* mihi *crucifixo conformauerunt in vitâ, accedent ad* me *Iudicem cum magnâ fiduciâ. Qui enim modò libenter audiunt & ſequuntur verbum* CRVCIS, *tunc non timebunt ab auditione æternæ damnationis.* Tu itaque ſi diſcipula mea es, anguſtam & aſperam incede viam, nec ægrè feras, nec indigneris. *Non enim poteſt citra* CRVCEM, *non poteſt citra triſtitiam præſens vita tranſmitti.* Noli igitur, mea Staurophila, *ſubito pauore perterrita refugere* VIAM SALVTIS, *quæ non eſt niſi anguſto initio incipienda. Proceſſu verò*

Pet. Damiani Serm. 18. de Inuent. Crucis.
Matt. 25. 34.
*Thom. à Kemp. l. 2. de Imitat. Christi cap. 12.
Chryſoſt. Hom. 66. Tom. 5.
S. Bened. in Prologo Reg.

verò conuerſationis & fidei, dilatato corde, inenarrabili dilectionis dulcedine curritur via mandatorum Dei. His verbis perſtricta Staurophila, Propter verba, inquiebat, labiorum tuorum, Domine, deinceps cuſtodiam vias duras; fiducialiter ingrediar anguſtam CRVCIS VIAM; tu tantùm ſis Adiutor & Protector meus Domine. Confide filia, aiebat Chriſtus; non ego te deſeram, neque derelinquam, qui ſic inſto præcepto, vt præcurram exemplo. Non enim iuberem venire poſt me, aut ſequi me, niſi ipſe præcederem, & tecum forem in omni anguſtiâ, & tribulatione cordis.

CAPVT III.

Quid CRVX, *& quotuplex.*

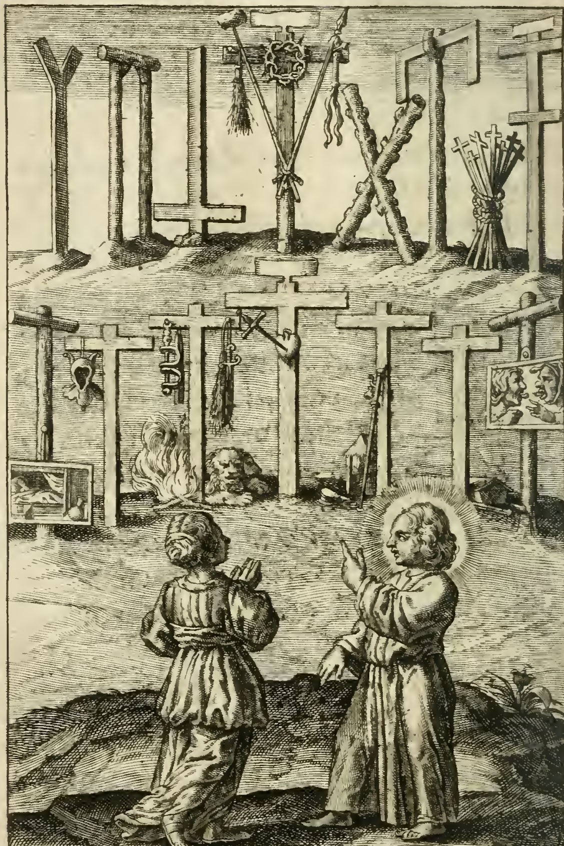
Multæ tribulationes iuſtorum. *Pſ.* 33,20.

Non lignum, ſignúmve, CRVCIS *modò nomine dignum,*
Aſt animum quidquid diſcruciare poteſt.

ACQVIESCEBAT Staurophila ſermoni quem dixerat IESVS: ſed porrò etiam inſtrui volens, Quia cœpi, inquiebat, loquar ad Dominum meum, cùm ſim cinis & puluis. Dic, obſecro, ancillæ tuæ: *Quid vult ſibi hoc verbum, Tollat* CRVCEM Chryſoſt.
ſuam? An vt lignum vnuſquiſque noſtrûm Hom. 1.
ferat? aut cum Chriſto crucifigatur in ligno? De adorat. Crucis
Quaſi vna de ſtultis mulieribus, inquiebat Tom. 1. in
Chriſtus, *locuta es*, non intelligens Scriptu- fine.
ras. *Nec* enim CRVX Chriſtiana ſolum *li-* Iob. 2, 10.
gni eſt patibulum, ſed vitæ virtutiſq; propo- Auguſt.
ſitum. Tota vita Chriſtiani hominis, ſi ſecun- Serm. 32.
dùm Euangelium viuat, CRVX *eſt atque mar-* de Sanct.
tyrium. Fuerunt autem, Staurophila, ſimiles tui *diſtrictiſſimi quidam monachorum, haben-* Caſsian.
tes quidem zelum Dei, ſed non ſecundùm ſcien- Collat. 8.
tiam; qui *ſimpliciter intelligentes illud, Qui* cap. 3.

non

Multæ tribulationes iuſtorum. Ps. 33, 20.

Non lignū, ſignúmve, CRVCIS modò nomine dignū,
Aſt animum quidquid diſcruciare poteſt.

"Many are the afflictions of the righteous"

non accipit CRVCEM *ſuam, & ſequitur me, non eſt me dignus, fecerunt ſibi* CRVCES *ligneas, eaſq́ue iugiter humeris circumferentes, non ædificationem, ſed riſum cunctis videntibus intulerunt.* Hos Serenus Abbas reprehendit, tamquam qui ſequerentur occidentem litteram, non viuificantem ſpiritum. CRVX enim, quam baiulare iubeo, *non illa tantùm dicitur, quæ paſsionis tempore ligni affixione* conſtructa eſt; *ſed illa etiam, quæ totius vitæ curriculo, cunctarum diſciplinarum virtutibus captatur. Numquid enim omnes Martyres, qui ſecuti ſunt* me, *crucifixi ſunt? Numquid omnes Virgines, quæ, iuxta Apocalypſin, ſequuntur Agnum Dei, crucifixæ ſunt, vt ſequantur? Numquid Apoſtolus Paulus crucifixus fuerat, cùm dicebat: Mihi autem abſit gloriari, niſi in* CRVCE *Domini noſtri Ieſu Chriſti, per quē mihi mundus crucifixus eſt, & ego mundo?* **Suſceptio* ergo CRVCIS aliud nihil eſt, quàm *interfectio cupiditatum, occiſio vitiorum, declinatio vanitatis, & abdicatio omnis erroris.*

Auguſt. citato Serm. 32. de Sanct.

Apoc. 14, 1

Gal. 6, 14.

*Leo Ser. 20. de Reſurrect.

Video, inquit Staurophila, veritatis luce abſterſum meum errorem. Sed enim (pace tuâ liceat hoc quærere) nihílne meriti, qui ex ſimplicitate ligneam circumferebant CRVCEM, acquiſierunt? Quid ni? inquiebat Chriſtus, ſi tam piè ſimplices fuerint, vt hoc ex præſcripto meo faciundum putauerint.

Matth.6, 22.

Si enim *oculus tuus fuerit ſimplex, totum corpus tuum lucidum erit.* Si bona intentio, totum corpus actionum, quod ex illâ procedit, non niſi bonum erit. An non legiſti, fuiſſe aliquando Nicolaum quemdam peregrinum Staurophorum, qui rebus mortalibus ſpretis, Deo ſe initiauerat in religioſo S. Lucæ monaſterio. Hic, iactis veræ pietatis fundamentis, cùm illam vocem ſæpiùs audiſſet, quâ me ſecuturi iubentur CRVCEM tollere, ratus ſe præcepto non ſatisfacturum, niſi fabricatam è robore molem CRVCIS in humeros inijceret; relicto ſuorum cœtu, peregrinationem ſublatâ CRVCE ſuſcepit, venitque Hydruntum, inde Tarentum ac Tyrrheniam, ibique vectans humeris ſolitam CRVCIS trabem, coëgit puerorum cœtum, obijtque ſacra vrbis templa, aſſiduò ſolemne ſibi Κύριε ἐλέησον clamitans, globumque puerorum ad eaſdem voces iterandas inuitans. Fuit hæc illius ſimplicitas, aliis irriſa pro inſaniâ, aliis pro ſummâ pietate culta. Delata tandem res ad Epiſcopum, qui obiurganti ſimilis, quærit cur vrbem tantis clamoribus impleat, quid id ſibi velit. Domini, inquit ille, præcepto obſequor, vti eius exemplum ſequar, & CRVCEM non animo tantùm, ſed corpore etiam & humeris, vt ipſe tulit, circumferam. Quòd ſi tibi moleſtum eſt, & me

Ex Radero part.2. Viridarij SS. cap.5. & Petro Equil. in Catal. SS. lib.5. c.78. Vide Baron. anno Chr. 1094. in fine.

me exequi mea vota prohibes, alias vrbes oppidaque petam. Senſit interim cautus Præſul hominem minimè malum; imò ſanctum arbitratus, Ego verò, inquit, nihil impedio quò minùs cœptum viuendi genus proſequare. Accedas etiam ad meam quotidie licet menſam, vt commodiùs pietatis ſtudiis vacare poſſis. Grata fuit hæc Nicolao pij Pontificis clementia, ſed intra paucos dies febriens, citato comitatu ſuo, pueris inquam frequentibus, CRVCEM ſuam velut ampliſſimum patrimonium quaſi teſtamento tradidit, omnibuſque benè precatus, ad cæleſtem Imperatorem profectus eſt. Quàm verò mors eius fuerit pretioſa in conſpectu Domini, crebra per eum beneficia mortalibus impetrata docuerunt. Hoc habuit bonus ille, de bonâ intentione præmium. Sed, vt dicere cœperam, dum CRVCEM ferre iubeo, non lignum, ſed quidquid moleſtum eſt tolerare præcipio. CRVX enim *à cruciatu dicitur, aut certè cruciatus à* CRVCE. Tollere ergo CRVCEM, eſt ferre quidquid moleſtum eſt, ac cruciat. Tollere CRVCEM, eſt tolerare in mundo pro nomine meo, quidquid intulerit mundus. *Siquidem & animi ad mortem pro* me *ſubeundam alacritas, & membrorum quæ ſunt ſuper terram mortificatio, & illud quòd quis libenter ſe cuiuis impendenti peri-*

Bernard. Serm. in Vigilia S. Andreæ.

Baſil. in Reg. fuſ. Interrog. 6.

riculo offerre pro meo *nomine paratus ſit, & nullâ de rebus vitæ huius affectione tangatur, hoc nimirum eſt tollere* CRVCEM *ſuam.* * *Siue ergo minas, ſiue blandimenta, ſiue quaſlibet prohibitiones, ſi ſequi vis, in* CRVCEM *verte; tolera, porta, noli ſuccumbere.*

*Auguſt. Serm. 47. de Diuerſ.

Tacebat Staurophila, conferens in corde ſuo verba ſapientiſſimi Magiſtri; cùm Dominus rurſus, Et vis, inquiebat, ô filia, pleniùs cognoſcere, quàm non vnica CRVX ſit quam tollere iubeo? age ſemitam hanc, quæ ad dexteram eſt, mecum perambula, & oſtendam tibi totum Staurophylacium Patris mei, capacem, inquam, CRVCIVM OFFICINAM, quas electis diſtribuit prout vult. Sequebatur illa promptiſſimè, & geſtiebat CRVCIVM genera ſuis diſtributa claſſibus cernere. Ibant ergo pariter, cùm ventum tandem ad montem duplici colle diſtinctum, vndique CRVCIBVS, ceu proceris arboribus, conſitum. Et Ecce, inquiebat Chriſtus, hæc illa CRVCIVM ſupellex, in ſalutem humani generis deſtinata. Viden' ſupremum illum collem, vſitatis & propriè dictis CRVCIBVS exornatum? Et agnoſcis, credo, primo loco meam illam CRVCEM, ſpineâ coronâ redimitam, lanceâ & ſpongiâ hinc inde cinctam. Principem enim locum obtinere debuit arbor illa nobilis, ſupra omnia ligna

gna cedrorum excelſior, in quâ ego, vita mundi, pependi, & mortem ſuperaui. Agnoſco, inquiebat Staurophila, inſtrumentum ſalutis publicæ, *trophæum contra potentiam diaboli, & principium condemnationis eius.* Sed dic, quæſo, quænam altera illa CRVX, tuæ non admodum diſſimilis, niſi quòd inuerſa? Hæc, inquiebat Chriſtus, Apoſtoli mei Petri eſt, qui & ipſe CRVCIS LIGNVM deguſtauit, ſed *ad inſtar magiſtri in recto ſchemate crucifigi recuſauit, rogans vt inuerſis veſtigiis figeretur, tamquam in cælum viam à terrâ faciens.* Exſpecto, inquiebat Staurophila, quæ reliquæ CRVCIVM ſpecies. Quid opus? inquiebat Chriſtus. an non cernis decuſſatam illam? Hanc *Andreanam vulgò dicitis, validâ & ſatis veteri famâ, diuum iſtum in eâ cruciatum.* Iam hinc veterum furcam, inde Iaponum CRVCEM ſpectas: reliqua nota hodieque apud vos patibula.

S. Ignat. Epiſt. ad Philipp.

Chryſoſt. Orat. in Pet. & Paul.

Vide Lipſ. lib. 1. de Cruce c. 7.

Sed enim, inquiebat Staurophila, auet animus inferioris ordinis CRVCES cognoſcere: video enim varia illis adiungi ſymbola, quæ ſine dubio myſteriis fœta ſint. Illæ etiam, aiebat Chriſtus, referunt varia cruciatuum genera, quibus aut corpus, aut animus hominis, aut vtrumque torquetur. Et quidem CRVX illa, cui cor gladio transfixum hæret, interiorem CRVCEM ſignificat, quæ mentem

validè excruciat. Hæc CRVX beatiſſimæ
Luc.2,35. Matris meæ, cuius animam (vt Simeon prædixerat) pertranſiuit gladius. Hac & Apo-
Rom.9,2. ſtolus ille affligebatur, qui dicebat: *Triſtitia mihi magna eſt, & continuus dolor cordi meo.*
Gregor. Hom.37. in Euang. Hæc compaſſionis CRVX dici poteſt. *Qui enim dolorem exhibet in alienâ neceſſitate,* CRVCEM *portat in mente.* Ad hanc CRVCEM ſollicitudines, curæ, ægrimoniæ, mœrores, angores, ſcrupulorum aculei, animi deiectio, deſolatio ſpiritualis, tædia, aliaque his ſimilia ſine dubio pertinent. Grauis hæc planè afflictio, vt teſtabatur ille qui clamabat:
Pſ.87,2.4. *Domine Deus ſalutis meæ, in die clamaui, & nocte coram te: quia repleta eſt malis anima mea, & vita mea inferno appropinquauit.* Ita eſt, inquiebat Staurophila, ſupremum enim malorum arbitratur animus, qui offenſum ſibi ſuſpicatur miſericordiarum Patrem, & Deum totius conſolationis.

Sed pergat, quæſo, Dominus meus alias ex ordine CRVCES explicare. Subiunxit ergo Dominus: Illa, quam vides gladiis, fuſtibus, catenis, laqueis, compedibus, virgis & flagellis decoratam, varia Martyrum meorum ſupplicia deſignat. Quanta enim paſſi ſunt tormenta, vt ſecuri peruenirent ad palmam
Hebr.11,36. martyrij! nam *ludibria & verbera experti, inſuper & vincula & carceres; lapidati ſunt,*

ſecti

ſecti ſunt, tentati ſunt, in occiſione gladij mortui ſunt: & quid non pertulerunt in mundo, quibus dignus non erat mundus?

Morborum CRVCEM non difficulter agnoſcis, quæ non vtilis modò, ſed ſubinde etiam neceſſaria. Iſraëlitæ ſani obliuiſcebantur Dei; at vbi *multiplicatæ ſunt infirmitates eorũ, poſteà accelerauerunt.* * Et *cùm* Deus *occideret eos, reuertebantur, & diluculò veniebant ad eum.* Quàm multis infirmitas corporis mentis præſtitit ſobrietatem! *Infirmitas* enim *grauis, ſobriam facit animam.* Quare *morbum nihil aliud eſſe credas, quàm vtilem quamdam inſtitutionem:* hoc eſt, *vt & corporea omnia, & quidquid fluxũ eſt* & caducũ aſperneris, & *totum te cæleſti parti addicas.*

Pſal. 15,4.
*Pſ. 77,34.
Eccli. 31,2.
Nazianz. Epiſt. 70.

CRVX verò illa, cui lignea ſcutella & mendici adiungitur crepitaculum, paupertatis inſigne eſt. Quis enim neſciat, hanc quoque virtutis inſtrumentum, ſi quis eo rectè norit vti? *diuitiarũ acquiſitio laboris, poſſeßio verò timoris, amißio plena doloris inuenitur:* diuitiæ cùm amantur, inquinant; cùm habentur, onerant; cùm minuuntur, cruciant.

Bernard. de Conuerſ. ad Cleric. cap. 12.

Sed quid ſibi, aiebat Staurophila, vult feretrum illud quod ab alterâ conſpicio parte? Id afflictionem eam, reſpondebat Chriſtus, deſignat, quæ ex parentum & conſanguineorum contrahitur morte. Suſtinenda &

hæc æquo animo; quia etſi durum amittere charos, tolerabile tamen; quia ſuſtulit ille, qui dederat, bonus Deus. Et quantis profuit amicis carere, qui dum viuerent, à Deo auocabant! Hæc audiens Staurophila, oculos in ſtulti cucullum conuertebat. Sciens autem Chriſtus, quòd eum vellet interrogare, Video, inquit, mirari te hoc ſtultitiæ ſchema, nec ſatis aſſequi quid illud ſit. Grauis hæc, filia, CRVX eſt irriſionum, contemptus, ac ludibriorum; quâ veri patientes non horrent ſtulti audire propter me: nec quidquam eſt quod ita hominum mentem perturbet, quàm deſpectui haberi. Multi ſanè cupiunt Deo *ſeruire, ſed cum hominũ laude & fauore*, & pleriq; humilitatem amant ſine humiliatione, volentes eam *ſine honoris mundani exercere iactura, & abſque vllius exaſperatione conuitij, patientiæ gratiam poßidere*.

Caſſian. Collat. 4. cap. 12.

Sed quid hoc demum, aiebat Staurophila, quòd video ſubſannantes digitos, & exſpuentium ora? Illud nimirum, reſpondebat Chriſtus, non deeſſe ſeruis meis, quorum vitam mundus æſtimat inſaniam, contumelias, detractiones, probra, mendacia, iudicia temeraria, & alia huiuſmodi, quorum vberrima vbique ſeges; tam deriſoribus noxia, quàm verè patientibus vtiliſſima. *Hos enim eligit Deus, quos deſpicit mundus; quia plerum-*

Gregor. in Euang.

rumque ipſa deſpectio hominem reuocat ad ſeipſum. Optimè ergo Apoſtolus meus monuit, Deo ſeruiendum per *gloriam, & ignobilitatem; per infamiam, & bonam famam; vt ſeductores, & veraces.* Faſciculus verò multarum CRVCIVM ſimul ligatarum, id denotat, plures ſubinde afflictiones ſimul in vnum incurrere hominem, Deo ad eius ſalutem id permittente, atque etiam immittente. 2.Cor.6,8.

CAPVT IV.

Quodcumque CRVCIS *genus Chriſtum tuliſſe.*

STVPEBAT non parum Staurophila, audiens multiplices CRVCES vni aliquando deſtinari, &, Mi Domine, aiebat, vel vnica ex commemoratis CRVCIBVS ſatis profectò fuerit ad validum hominem deijciendum; ecquis ergo congeriem aliquam ſuſtineat? Quid eſt quod loqueris? reponebat Chriſtus. numquid conſideraſti ſeruum meum Iob, quanta ſuſtinuerit, & quot in eum ſimul irruerint CRVCES? Armenta enim primò ſublata, liberi deinde ruinâ domus oppreſſi, percuſſus ipſe vlcere peſſimo vſque adeò, vt ſedens in ſter-

quilinio teſtâ ſaniem raderet: & ad malorum cumulum, propria etiam marito inſultaret vxor. Amici, qui ad conſolandum venerant, acerbis diſceptationibus malũ exaſperabant. In his omnibus tamen infractus perſiſtebat
Iob.2,10. ſancti viri animus, vt diceret: *Si bona ſuſcepimus de manu Dei, mala quare non ſuſcipiamus?*
*Iob.1,21. * *Dominus dedit, Dominus abſtulit: ſicut Domino placuit, ita factum eſt: ſit nomen Domini benedictum.* Magna, inquiebat Staurophila, hæc Iobi patientia; ſed quis aſſimilabitur ei? Quis mihi mentem ita cõfirmabit, vt aduerſus omnia aduerſa inconcuſſa permaneat?

Cui Chriſtus: Nulla melior ad patientiam monitio, & munitio, quàm aſpicere
Heb.12,2. in me *auctorem fidei, & conſummatorem* IESVM. Nam & hæc mihi patiendi cauſa fuit, vt ouibus meis præberem exemplum. Om-
Aug. lib. de Catechiz. rudib. nes enim CRVCES, *omnia terrena mala, quæ ſuſtinenda præcepi*, ego, Deus ipſe, *ſuſtinui, ne in illis timeretur infelicitas.* Si enim aduertas, ô Staurophila, nullam hîc vidiſti CRVCEM, quam ego non priùs tulerim. Itáne verò, aiebat illa, & tu Redemptor mi, omnes has CRVCES? Sic eſt, aiebat Chriſtus, nec de primâ dubitas: neque enim neſcis, quomodo prætorio exiuerim baiulans mihi
Phil.2,8. CRVCEM, & *factus* fuerim Patri *obediens vſque ad mortem, mortem autem* CRVCIS. Hoc om-

omnes viuâ fide credimus, aiebat Staurophila, ſed de aliis non ita paſſim conſtat.

Proinde aduerte, inquiebat Chriſtus, percurram reliquas, ſed breuiter, & quaſi in tranſitu. Defuítne mihi interior CRVX, cùm in horto cœpi tædere, pauere, & mœſtus eſſe, & dicerem: *Triſtis eſt anima mea vſque ad mortem.* Volui deinde ad conſolationem ſeruorum meorum eſſe quaſi derelictus & deſpectus à Deo. Ecquid enim animi credis tum mihi fuiſſe, cùm flebili & intermorituâ voce clamarem: *Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquiſti me?* Quanto dolore cordis tactus ſum intrinſecus propter omnia & ſingula hominum omnium ſcelera, iam inde ab ipſo mundi exordio perpetrata! hæc enim in me ſuſceperam expianda; pro illis, agnus licet ſine maculâ, & qui peccatum non feceram, reum ipſe me conſtitueram, vt pro iis ad iuſtitiæ rigorem Patri ſatisfacerem, & quæ non rapui, exoluerem. *Cernebam* autem *perſpicuè, & in particulari, quanta in ſingulis diuinæ bonitati fieret iniuria, quanta contumelia, quantus contemptus. Cernebam quoque quantum malum ſit æterna damnatio; quam totum genus Adæ ſibi per peccatum accerſiuerat. Multò enim exactiùs & clariùs ſingula conſiderabam & ponderabam, quàm vlla poſſet creatura. Vnde non dubi-*

Matth. 26, 38.

Matth. 27, 46.

Leſſ. de Perfect. diuin. lib. 12. cap. 17.

dubitauit quidam *affirmare, hunc ipſum dolorem ſufficientiſſimum fuiſſe ad vitam mihi millies eripiendam; ſi vim ſuam in corpus exe-*
1.Reg.4, 18. *rere fuiſſet permiſſus.* Si enim Heli captâ Arcâ retrorſum cecidit, & exſpirauit; ſi & nurus eius dolore eiuſdem cladis exſtincta eſt; quis dubitet, quin idem potuiſſet dolor, quem pro peccatis veſtris aſſumpſeram, cùm ille longè fuerit maior, quàm vllus, qui in hominem poſſit cadere? atque hæc triſtitia mihi fuit continua ab ipſo initio conceptionis vſque ad finem vitæ.

O lætitia Angelorum! aiebat Staurophila, numquam credidiſſem, tantum interni te habuiſſe doloris, niſi me docuiſſes. Quare concupiſco & reliquas tuas cognoſcere CRVCES. Iam audiuiſſes, aiebat Chriſtus, niſi interrupiſſes. Pergo igitur de corporis afflictionibus, de quibus fortè non ambigis. An
Matth.26, 27. non vinculis conſtrictus, huc illuc magno furore per vias raptatus, impulſus & protruſus fui? an non colaphis me ceciderunt, &
Pſ.37,18. palmas in faciem dederunt? Denique *ego in flagella paratus fui*, & acutiſſimis ſpinis coronatus, arundine in capite percuſſus, & pluribus aliis CRVCIBVS inhumaniter exagita-
Pſ.37,18. tus, & ſic *dolor meus in conſpectu meo ſemper.*

De morborum CRVCE quid attinet dice-
Iſai.53,3. re? cùm non ignores ab Iſaiâ me dici *virum dolo-*

dolorum, & ſcientem infirmitatem, qui veſtros lãguores verè tulerim. nec defuit mihi acerba potio: *recordare* enim *abſynthij mei & fellis*, & quomodo *in ſiti meâ potauerunt me aceto.* Thren.3, 19. Pſ.68,22.

Paupertatem verò amaui & exquiſiui ab vtero matris meæ, *quoniam* propter vos *egenus factus* ſum, *cùm eſſem diues, vt* meâ *inopiâ* vos *diuites eſſetis.* Et attende, quæſo, paupertatem natiuitatis meæ, quale ego *fabricator mundi elegerim hoſpitium*; ſtabulum pro domo, præſepium pro lecto; *panniculi pro purpurâ, pro byſſo in ornatu Regio laciniæ congerebantur*; *pediſſequas ſubſtantia familiaris non patiebatur, mancipiorum obſequia ſumptus tenuis & inops menſa excludebat.* Denique pauperes elegi diſcipulos, & tanta mea fuit paupertas, vt neque cubile, neque domicilium quo reciperer, haberem. vnde non immeritò dicebam: *Vulpes foueas habent, & volucres cæli nidos; Filius autem hominis non habet vbi caput ſuum reclinet.* 2.Cor.8,9. Cyprian. Serm.de Natiuit. Matth.8, 20.

Compaſſus quoque fui hominum caſibus & necibus: hinc enim ſuper perituram Ieruſalem lacrymatus ſum. Hinc, vt alios conſolarer, mortuos excitaui; & cùm Lazarus amicus defunctus eſſet, infremui ſpiritu, turbaui meipſum, & lacrymatus ſum, vt dicerent Iudæi: *Ecce quomodo amabat eum!* Luc.19,41. Ioan.11, 35.

Contumeliis denique & opprobriis ſaturâ-

Bernardus Serm. 20. in Cant. ratus fui. *In dictis* enim meis *ſuſtinui contradictores, in factis obſeruatores, in tormentis illuſores, & in morte exprobratores.* An non
Matth. 11, 19. potator vini, Publicanorũ amicus, ſeductor, dæmonium habens, Samaritanus, blaſphemus, & diuinitatis impius vſurpator, contumelioſiſſimè appellatus fui? Et quaſi non ſufficerent contumeliæ verborum, etiam factis ignominioſiſſimis mihi inſultarunt, & æternam Dei ſapientiam pro ſtulto & inſano habuerunt. Velauerunt faciem meam ludentes, & illudentes mihi; & cùm alapis
Luc. 22, 64 me cæderent, dicebant: *Prophetiza nobis Chriſte, quis eſt qui te percuſſit?* Spreuit me cum exercitu ſuo Herodes veſte albâ indutum; inſtar vaniſſimi regni affectatoris ſpineo diademate me coronarunt: arundine, velut ſceptro, & chlamyde coccineâ, ceu Regio paludamento per ludibrium me ornauerunt. Quæ nunc, ô Staurophila, ſupereſt CRVX, quam non expertus fuerim? atque hæc quidem paſſus ſum propter te, vt
Heb. 12, 3. & tu recogitans eum, *qui talem ſuſtinuit à peccatoribus aduerſus ſemetipſum contradictionem*, non fatigeris animo tuo deficiens, ſed aſpiciens in faciem Chriſti tui, eius exemplo commonita dicas: Si ſic ille, quid
Luc. 23, 31 ego? *Si in viridi ligno hæc* facta, *in* me *arido*, & tantùm non flammis deputato, *quid fiet?*

C A-

CAPVT V.

Beatiſſimæ Virginis exemplo CRVX *ferenda.*

Tuam ipſius animam pertranſibit gladius. *Luc.2,35.*

Si CRVCIS *haud expers ſit Virgo criminis expers;*
Noxia, quid dubitas ſubdere colla CRVCI?

PENETRABANT hæc, velut ſagittæ acutæ, animum Staurophilæ, vt lacrymæ vbertim defluerent ex oculis, reſumpto autem ſpiritu dixit: Gratias tibi ago, ô ſponſe ſanguinum, quia in vitâ tuâ exhibuiſti mihi formam cuiuſcumque CRVCIS ferendæ. Et quis mihi det, *vt per ſemitam* Leo Serm. 16. de Paſſione.
patientiæ & humilitatis incedens, per Chriſtum ad Chriſtum meum tendam. In quo itinere etſi *nec æſtus deſit laboris, nec nubes triſtitiæ, nec procella formidinis, nec inſidiæ iniquorum, nec minæ potentium, nec contumeliæ ſuperborum*, confido tamen quòd tuo adiutorio hæc omnia percurram; non ignara, *non tam optandum declinando iſta effugere, quàm*

Tuam ipſius animam pertranſibit gladius. *Luc.2.*

Si CRVCIS *haud expers ſit* VIRGO *criminis expers;*
Noxia, quid dubitas ſubdere colla CRVCI?

a shall pierce thine own soul also

quàm tolerando ſuperare. Atque hoc nunc eſt deſiderium & votum cordis mei.

Benè habet, inquiebat Chriſtus, quòd grata ſis inſtructori tuo: nam beneficia potiora meretur, qui pro acceptis non fuerit ingratus. Alterum proinde ſtimulum ad CRVCIS onus ſuſcipiendum adiungam. Sed id priùs velim mihi dicas, quid nuper tibi acciderit, cùm nouam coëmeres tunicam? Subridebat hîc Staurophila, & Cur illud, inquiebat, Domine requiris? aut quid ad rem facit? Nimirum, aiebat Chriſtus, intelliges poſteà, hoc tuæ ſeruire eruditioni. Nihil igitur cunctata, Tergiuerſabar, inquit, cum mercatore de pretio, quod ille (vt mihi quidem videbatur) enormius efflagitabat, ac multis vltrò citroque habitis ſermonibus, tandem ſubijciebat: Ecce vno aut altero abhinc vico mater mea habitat, quæ eumdem pannum non minoris emit. Adi eam, & audi, num ita ſe res habeat, & videbis me iniquum non exigere.

Satis hoc, inquiebat Chriſtus, hinc iam docebo, quàm æquum ſit, pro Regno Dei, & ſalute tuâ CRVCEM ferre. Venale habet Pater meus Regnum cæleſte, & *aliud non quærit pretium quàm te ipſum: tantum* ſcilicet *valet, quantum es: te da, & habebis illud.* Sed da te CRVCEM baiulantem, da te me ſe- Beda Sermone 18. de Sanctis ex Auguſt.

quentem, da te vitam in CRVCE conſummantem? Quid turbaris de pretio? nónne
Luc. 24, 26. & me *oportuit pati, & ſic intrare in gloriam meam?* Iam vide, quæſo, an non eodem pretio *immaculata* Mater mea, *quæ nullis terrenis inquinata fuit affectibus, ſed cæleſtibus educata cogitationibus, cùm eſſet animatum cælum*, cæleſtia emerit tabernacula.

Damaſc. Orat. 2. de Dormit. B. Mariæ.

Quòd ſi à CRVCE quiſpiam immunis ad æternam admitteretur beatitudinem, an nõ putas id Genitrici meæ, eidemque ſanctiſſimæ, indulgendum fuiſſe? ſed ſtat, æternumque ſtabit æterni Patris decretum, *Per multas tribulationes oportet intrare in regnum Dei.*

Act. 14, 21.

Volupe tamen erit, aiebat Staurophila, audire has B. Virginis CRVCES & dolores, vt per eius exempla ſequar Dominum Redemptorem. Recenſebo ergo nonnullos, inquiebat Chriſtus, vt puri hominis, & infirmioris quidem ſexus formam tibi proponam, ne diuinâ virtute Deum hominem aduerſa ſuperaſſe fortaſſis obijcias, atque vt hinc erga mœſtiſſimam Matrem meam tibi creſcat reuerentia & cultus. Gratius mihi, aiebat Staurophila, nihil poſſet accidere: iam pridem enim, quidquid ad cultum Virginis-Matris aliquo modo facit, maximo pietatis ſenſu me affecit.

Age

Age igitur, inquiebat Chriſtus, compingam tibi velut in myrrhæ quodam faſciculo Dolores & CRVCES, quibus diſcruciata fuit. Quo enim dolore affectam credis, cùm Reginæ cælorum, & Angelorum Dominæ locus non eſſet in diuerſorio, ſed in patulum quoddam ſtabulum tenera ac prægnans Virgo ſecedere coacta fuit? Quo ſenſu recèns nati vagitus excepit? quàm intimè compaſſa eſt nuditati, frigori, inopiæ, & reliquis, quibus tum affligebar, infantiæ ærumnis? Et cùm prænoſceret omnes mihi poſteà infligendos cruciatus, an non credis, quoties me pannis inuoluit, quoties manus & pedes contrectauit, toties animum nouo dolore abſorptum, quòd cogitaret, illas manus, illoſque pedes duris aliquando clauis CRVCI affigendos? Quàm dirus doloris gladius penetrauit Virginis animam, cùm cruentam Filij ſui aſpiceret circumciſionem! cùm audiret Herodis decretum de occidendis paruulis, illudque deinde immaniter executioni dari! Quàm moleſtum ei fuit, intempeſtâ nocte ſolum vertere, difficillimo itinere in Ægyptum concedere, ibique ſeptem ipſis annis cum barbaris hominibus, qui innumeris probris diuinum Numen laceſſebant, vitam tranſigere!

Luc. 2, 7.

Ex S. Brigittâ lib. 6. Reuelat. cap. 57.

Quid referam luctum, quem habuit, cùm

triduo amiſſus hærebam in templo? Si enim
Tob.10,4. Anna Tobiæ mater, eò quòd die ſtatuto minimè reuerteretur filius, fleuit irremediabilibus lacrymis; quos non planctus emiſit illa, quæ me non filium modò, ſed Deum ſuum credidit amiſſum? Quis mœror occupauit, cùm conſanguineum ſuum Ioannem
Luc.7,28. Baptiſtam, quo maior inter natos mulierum
Matt.11,2. non ſurrexit, audiuit in vincula coniectum, & capite multatum? Quàm acerbus ei fuit dilectiſſimi ſponſi Ioſeph interitus!

Magna profectò, inquiebat Staurophila, magna hæc ſunt, quæ Virginem-Matrem grauiſſimè affecerint; & vix ipſa credideram tot eam CRVCIBVS, ante Domini mei paſſionem, adobrutam. Præludia hæc fuere, inquiebat Chriſtus, & initia dolorum, qui deinceps velut agmine facto in eam irruerunt. Neque enim ignara fuit eorum quæ mihi paſſionis tempore acciderunt, quæ & à Prophetis legerat prædicta, & magno doloris ſenſu animo eius ſemper obuerſabantur.

Quid illam animi habuiſſe dixeris, cùm nuntium illi adferretur, me, ſolatium cordis ſui, captum velut latronem per plateas frequentiſſimæ ciuitatis circumduci, raptari, trahi, de vno Iudice ad alium indignè ablegari! Quam CRVCEM ei intulere alapæ maxillis meis crudeliter impactæ? flagella, corona

rona ſpinea, arundo, & ipſa CRVX, quam ſauciis ac cruentis humeris, miſerando ſanè ſpectaculo deportabã. Sed præ his omnibus, tũ vel maximè doloris gladius animam eius pertranſiuit, cùm ſtaret iuxta CRVCEM, & ea quæ circa me fiebant, contemplaretur.

Cùm me vidit ſuum natum
Morientem, deſolatum,
Emittentem ſpiritum.

Non ſe poterat vltrà continere Staurophila, ſed in lacrymas effuſa, ſubiunxit:

O quàm triſtis & afflicta
Fuit illa benedicta
Mater Vnigeniti!
Quis eſt homo qui non fleret,
Mœſtam matrem ſi videret
In tanto ſupplicio?

Pergebat verò Chriſtus: Tunc, ô Staurophila, (iuxta Ieremiam) *anguſtiæ & dolores* Ierem.49, 24.
tenuerunt eam quaſi parturientem: * *nam dolores partus, quos effugit parturiens, ſuſtinuit ex maternâ compaſſione viſcerum me reparturiens lacerum.* *Damaſc. de Fid. Orthod. lib.4.c.15. Omitto quòd è CRVCE depoſitum gremio exceperit, omnia vulnera explorauerit, & magnâ animi mœſtitiâ vltimæ interfuerit ſepulturæ. O Domine, inquiebat Staurophila, quis mihi det penitiùs expendere & appendere ſingulos dolores mœſtiſſimæ Matris tuæ!

4. Eſdr. 4, 5 *Pondera mihi*, dicebat Chriſtus, ſi vales, *pondus ignis*. Rimare, ſi potes, feruentiſſimum illud amoris incendium, quo cor eius erga me continuè æſtuauit, & tum doloris magnitudinem vtcumque cognoſces. Agnoſce Matrem, agnoſce Filium, & hunc vnigenitum, illum *deſideratum cunctis gentibus*, *Speciosum formâ præ filijs hominum*, denique ipſum Deum ac creatorem vniuerſorum. Quantam verò ex tanto amoris fomite ſurrexiſſe credis flammam? *Tantum enim neceſſe eſt vrat dolor, quantum hæſerit amor.*

Agg. 2, 8. *Pſ. 44, 3. Auguſt. lib. 21. de Ciu. Dei cap. 26.

Bernard. de Lament. Virg. Vnde *credo plenè enarrari non poſſe dolorem Virginis:* ſed hoc dicendum, *tantum fuiſſe, quantum vmquam dolere potuit de tali filio talis mater.*

Hæc porrò eò adducta ſunt, filia, vt clariſſimè videas, ne Matrem quidem meã CRVCIS fuiſſe exortem: ac proinde nec te nec vllum omnino à CRVCIS conſortio excipiendum. Optimè id intelligebat Apoſtolus, qui dicebat: *Nemo in tribulatione moueatur, ipſi enim ſcimus quòd in hoc poſiti ſumus.* An ergo mirum, ſi CRVCES *& calamitates in hoc ſæculo perpetuò ferendæ, cùm ad toleranda vniuerſa militetis. Et ſanè Chriſtianus quodammodò eſſe deſinit, qui, in hoc poſitus vt perferat, nihil perfert.*

1. Theſſ. 3, 3. Saluian. contra Gent.

CA-

CAPVT VI.

Cur CRVCES *neceſſariæ.*

SVCCREVERAT iam aliquò vſq; Staurophilæ animus ad CRVCEM ſuſcipiendam, quam videbat & Chriſtum & Chriſti matrem patientiſſimè tuliſſe, ſe verò, quiduis demum ageret, nullo modo poſſe effugere: *ſed* mirabatur enim, quid cauſæ eſſet, *quòd à Chriſtianâ vitâ inſolubile vinculum eſſet tribulatio.* Et, Ne indignetur, inquiebat, Dominus meus, ſi pergam proponere quæ animo occurrunt meo. Quid, precor, illud eſt, quòd electos tuos excruciari velis, & neminem ſine CRVCE ad Regnum Patris tui admittas? Chryſoſt. Hom. 66. ad Pop.

Reſpondit Chriſtus: Sufficere deberet, filia, quoniam ſic placitum eſt Patri meo, nec vllas eius rei exquirere cauſas, quando optimè noſti, id æquiſſimum, quod diuinæ placitum fuerit voluntati. Non detrectabo tamen nodum hunc, quem proponis, ſoluere: quando & hoc ad imbecillem animum corroborandum non parum faciat. Huius rei gratiâ, ſubijciebat Staurophila, id vel maximè requirebam: neque enim vllum mihi

erat dubium, quin optimis niteretur rationibus, quod ab optimo Deo aut fieret, aut fieri permitteretur.

Greg.l.23. Moral. cap.15. Audi igitur, aiebat Chriſtus: *Pio Dei conſilio agitur, vt huius peregrinationis tempore electorum vita turbetur.* VIA *eſt vita præſens, quâ ad patriam tenditur, & idcircò hîc occulto iudicio frequenti perturbatione* homines *conteruntur, ne* VIAM *pro patriâ diligant.* Hinc mundi iter aſperum, *ne dum quiſque præſentis vitæ requie quaſi amœnitate* VIÆ *paſcitur, magis eum diu pergere, quàm citiùs peruenire delectet: ne dum oblectatur in* VIA, *obliuiſcatur quod deſiderabat in patriâ.*

Felle proinde miſcenda erant omnia, ne mel mundi pro ſummis deliciis haberetur: Auguſt. in Pſalm.43. *nam* ſi *ſemper Deus in iſtis proſperitatibus faueret, vt omnia abundarent, nullamq; in tempore iſto mortalitatis tribulationem, nullas preſſuras anguſtiaſq; pateremini, non diceretis, niſi iſta, eſſe ſumma bona, quæ præſtat Deus ſeruis ſuis, & maiora ab illo non deſideraretis. Ideò autem huic vitæ malè-dulci miſcet amaritudines tribulationum, vt alia, quæ ſalubriter dulcis eſt, requiratur.* Auguſt. Serm.111. de Temp. *O infelicitas generis humani! Amarus eſt mundus, & diligitur: putas ſi dulcis eſſet, qualiter amaretur? Turbatur mundus, & amatur mundus; quid ſi tranquil-* *Idem Serm. 246. de Temp. *lus eſſet mundus? * Formoſo quomodo hære-res,*

res, qui ſic amplecteris fœdum? flores eius quomodo colligeres, qui à ſpinis non reuocas manum?

Profectò, inquiebat Staurophila, non vtilis modò, ſed etiam neceſſaria, vt video, CRVX atque tribulatio; alioqui inſenſati homines relinquerent cælum cæli Domino, terram verò terrigenis, & filiis optarent hominum. Sed vlteriùs, ſubijciebat Chriſtus, expendere oportet, *habere bonum Deum bona malaq́ diſtribuenda ſingulis, & alternatim ſecundas res, aduerſaſq́ diſpertiri, eaſq́ ita digerere, vt, vtrælibet in hac vitâ contigerint, alteræ in futurâ ſint exſpectandæ.* Id ſcilicet volebat Pater Abraham, cùm Epuloni ita loqueretur: *Fili, recordare quia recepiſti bona in vitâ tuâ, & Lazarus ſimiliter mala; nunc autem hic conſolatur, tu verò cruciaris.* Salian. l.2. De Timore Dei, cap.33. Luc.16,25.

O quàm verè *terribilis* Deus *in conſilijs ſuper filios hominum!* Quis enim non *timeat* exemplo diuitis huius, *quem deliciæ vitæ igni tradiderunt. Non enim ob iniuſtitiam, ſed propter mollem & delicatam vitam reprehenſus, in flammâ fornacis torrebatur.* Proſperitas ergo apud Deum crimini eſt, ſupplicioque obnoxia; & CRVCE caruiſſe, perpetuum meretur cruciatum. An non dixi in Euangelio: *Væ vobis diuitibus, quia habetis conſolationem veſtram! Væ vobis qui ſaturati eſtis, quia eſu-* Pſal. 65,5. Baſil. Homil. 1. de Ieiun. Luc.6,24.

rietis! Væ vobis qui ridetis nunc, quia lugebitis & flebitis!

Stupebat ſupra modum Staurophila, &, Niſi optimè nobis conſtaret, aiebat, ſapientiſſimè omnia à diuinâ prouidentiâ ordinari, neſcio quî humana mens hoc Dei iudicium capere poſſet. Quid ita? inquiebat Chriſtus, nónne & Ethnici id cognouerunt? Quò enim ſpectant gemina illa Iouis apud Homerum dolia, quorum alterum bonis commodíſve huius vitæ refertum ſit, damnis & calamitatibus alterum, quæ ille alternatim hominibus diſpertiat? Socrates quoque dicebat, dolorem & voluptatem inter ſe ita eſſe compoſita, vt ſeſe mutuò ſequerentur, vt in puteo vrceus inanis & plenus, vita & mors in viuentibus, nox & dies in cælo. Dies præcurſor eſt noctis, & nox prænuntia diei. Qui hîc ſitulam plenam recipit, poſteà habebit vacuam. Cui in hac vitâ iugiter fulſit dies, in alterâ æterna torquebitur nocte. Ita eſt, mea Staurophila, nemo poteſt & hîc & illic frui quiete. Et quid tantum miraris Dei diſpoſitionem? Nónne in omnibus penè rebus humanis vix vlla exiſtit lætitia, quam non triſtitia præceſſerit? *Mulier cùm parit, triſtitiam habet, quia venit hora eius: cùm autem pepererit puerum, iam non meminit preſſuræ propter gaudium, quia natus eſt*

Salian. vbi ſup.

Ioan. 16, 21.

eſt homo in mundo. Amaritudo enim præeuntis doloris, commendat ampliùs gaudia ſecutura. Sic pretioſior ſanitas eſt, quæ poſt languoris recuperatur incommodum. Agricola quoque de vbertate frugum lætari non poterit, niſi priùs terram multo labore confecerit, & tantò magis proſperitatis ſpem congerit, quantò ſe ampliùs deſudaſſe cognouerit. Hoc nimirum eſt quod dici ſolet, Vbi vber ibi tuber; vbi mel ibi fel. &

Hieron. Tom.4.in Epiſt. ad Virg in exil. miſſ.

Semper odoriferis proxima ſpina roſis.

Cumulatè, aiebat Staurophila, dubitationi meæ ſatisfactum. Alias proinde rationes, ſi quæ ſint, libenter excipiam. Pergam igitur, ſubdebat Chriſtus: *Tentat vos* per CRVCES Deut. 13,3
Deus, vt palàm fiat vtrùm diligatis eum, an non in toto corde, & in totâ animâ veſtrâ. In Eccli.2,5.
igne enim *probatur aurum & argentum, homines verò receptibiles in camino humiliationis.* & numquam audiſti, *vaſa figuli probat* Eccli.27,6.
fornax, & homines iuſtos tentatio tribulationis. Bonos in deliciis Deus non habet, experitur, indurat, ſibi illos præparat. *Eos autem,* Seneca de Prouident.
quibus indulgere videtur, quibus parcere, molles venturis malis ſeruat. Non legiſti de iuſtis vexatis, quid ſcriptum? *Quoniam Deus* Sap.3,5.
tentauit eos, & inuenit illos dignos ſe. Tamquam aurum in fornace probauit illos, & quaſi holocauſti hoſtiam accepit illos, & in tempore

erit reſpectus illorum. Vexati ergo, afflicti, & cruciati Deo digni ſunt. contrà, *qui non accipit* CRVCEM *ſuam, & ſequitur me, non eſt me dignus.* Et * *verè ille miſer eſt, qui in afflictione conſtitutus nimiùm triſtatur, & Deo non ſe dignum præbet.*

Matth. 10, 38.

*Nicetas Choniates.

Verùm, inquiebat Staurophila, quid opus probatione, cùm Deus vniuſcuiuſque nouerit virtutem, etiamſi nulla ingruat aduerſitas? Non ita probat Deus, reſpondebat Chriſtus, vt noua ei ſuccedat notitia, ſed vt aliis notam faciat iuſtorum tolerantiam, cui ipſe materiam ſuggerit & occaſionem. Ita Tobiæ dictum: *Quia* placebas *Deo, neceſſe fuit vt tentatio probaret te,* & declararet, non Deo aut Tobiæ, ſed aliis hominibus, quàm excelſo animo ſuſtineret aduerſa. Et neſciunt plerique quâ mente Sancti Deum colant, & non raró propter præſentis vitæ felicitatem Deo ſeruire credunt, ſed CRVX & tribulatio facilè oſtendit, quanto Deo adhæreant amore. Ita diabolus ob temporalia bona Deum à S. Iob coli opinatus eſt. *Cùm enim videret ſanctiſſimum virum valdè copioſum & opulentum, nihilq́; haberet quod ei accuſationis loco obijceret, ad hanc confugit calumniam: Numquid gratis te colit Iob? Circumuallaſti interiora & exteriora eius: propter mercedem ille virtutem ſequitur, tantâ fruens opulentiâ.*

Tob. 12, 13.

Chryſoſt. Hom. 1. ad Pop. Antioch.

Quid

Quid igitur fecit Dominus? volens demonſtrare quòd Sancti ipſum non colant propter mercedem, omnem ſubſtantiam abſtulit, & paupertati tradidit, & in grauem morbum incidere permiſit. Et quidem omnibus ille diuitijs circumfuſus, quis eſſet, non multis manifeſtum erat, poſtquam verò ipſas velut veſtimentum exutus, athleta abiecit, & ad pietatis certamina nudus intrauit: ſic ſpoliatus ſpectatores omnes perculit, ita vt & ipſe Angelorum Dominus ſuper animi eius tolerantiâ vehementer acclamaret, & victori illi applauderet.

Cognoſco nunc Domine, aiebat Staurophila, neceſſaria eſſe fortium exempla, tum vt eos, prout meriti, veneremur; tum vt ad eorum accendamur imitationem. Subiecit verò Chriſtus: Sed & alteram audi rationem, *magna & præcipua virtus eſt patientia; carebit* hac *iuſtus, ſi nihil patiatur aduerſi. Eſt enim patientia, malorum, quæ aut inferuntur, aut accidunt, cum æquanimitate perlatio.* * *Paternum Deus habet aduerſus bonos viros animum, & illos fortiùs amat, & operibus, doloribus ac damnis exagitat, vt verum colligant robur. Non eſt arbor ſolida nec fortis, niſi in quam frequens ventus incurſat: ipſa enim vexatione conſtringitur, & radices certiùs figit. Marcet ſine aduerſaria virtus: tunc apparet*

Lactant. de Iuſtit. l. 5. cap. 23.

* Seneca l. de Prouid.

paret quanta ſit, quantumq́; valeat polleatq́;, cùm quid poſſit patientia oſtendit.

Prudent. in Pſychom. *Nam vidua eſt virtus, quam non patientia firmat.*

Fateor, inquiebat Staurophila, paternum Dei erga nos animum: ſed dura eſt ſuper nos manus eius. Quis enim vel à vitrico continuas exſpectet vexationes, & non leues calamitates? Matris, video, aiebat Chriſtus, requiris blanditias, & foueri ſinu, contineri vmbrâ, numquam contriſtari, numquam laborare, numquam affligi deſideras. Numquam audiſti,

Lucan. l. 9. *Gaudet patientia duris?*

Apoc. 3, 19. vel illud Patris miſericordiarum, *Ego quos amo, arguo, & caſtigo? Hanc rationem* in ele-

Seneca l. de Prouident. ctis ſuis Deus *ſequitur, quam in diſcipulis præceptores, qui plus laboris ab his exigunt, in quibus certior ſpes eſt. Numquid tu inuiſos eſſe Lacedæmonijs liberos ſuos credis, quorum experiuntur indolem, publicè verberibus admotis? ipſi illos patres adhortantur, vt ictus flagellorum fortiter perferant, & laceros ac ſemianimes rogant, perſeuerent vulnera præbere vulneribus.* Et verò monaſteriorum Præfecti, vt nouiſſe potes, vix admittunt, niſi durè

Climac. Grad. 4. ante med. exercitatos. Narrat Climacus, fuiſſe monaſterij diſpenſatorem pudicum & moderatum, & mitem vt quis alius. In hunc mona-

ſterij

ſterij Pater inuectus eſt abſque vllâ causâ, iuſſitque de Eccleſiâ proijci: intempeſtiuè ſanè. Climachus cùm eum ſciret eius criminis, quod Pater obiecerat, inſontem, ſeorſim Patri illi diſpenſatoris commendabat innocentiam. Ad quem & ille ſapientiſſimè. Scio, inquit, Pater; ſed ſicut crudele eſt ex ore famelici *infantis panem rapere, ita & ſeipſum & operarium lædit, qui animas ſuſcipit regendas, niſi illi coronas, quantas illum ſuſtinere poſſe nouit, horis ſingulis prouidere ſatagat, ſiue per contumelias, ſiue per ignominias, ſiue per obiectiones, ſiue per ludibria.* * *Quòd ſi Cænobiarcha ritè, ac ordine facit, quando inſontes etiam contumelijs exercet; cur ampliſſimi monaſterij Pater, orbis gubernator Deus, qui Oceano & cælo velut muris clauſum continet monaſterium ſuum; cur hic, inquam, magnus Pater iniquè faciat, ſi filios ſuos fame, morbis, egeſtate, iniurijs exerceat?* Denique, ne diutiùs te traham; & ideò CRVCES à Deo immittuntur vt coronæ & præmia vobis augeantur. Quantum enim tribulationes intenduntur, tantum & retributiones ampliantur. Imò & ampliùs. *Non* enim *ſunt condignæ paſſiones huius temporis ad futuram gloriam quæ reuelabitur in* vobis. Rom. 8, 18.

*Drexel. in Gymnaſ. patient. part. 1. c. 2.

CA-

Pondus et ſtatera iudicia Dñi ſunt. *Prou. 16, 11.*

CRVX ſua quemq; manet, certo quã pondere ſummus
Arbiter ex magno mittit amore Deus.

CAPVT VII.

Cuiuſque viribus CRVCEM *à Deo contemperari.*

Pondus & ſtatera iudicia Domini ſunt.
Prouerb.16,11.

CRVX *ſua quemque manet, certo quam pondere ſummus*
Arbiter ex magno mittit amore Deus.

ARGVTARI hîc rurſum occœpit Staurophila, & Cùm diſpar, inquiebat, humanarum virium ſit robur, vt quod vni leue, aut non admodum graue, alteri videatur longè grauiſſimum, ſcire velim, quemadmodum omnes CRVCI baiulandæ apti eſſe queant. Multi enim ſunt debiles, infirmi, & ſibi ipſis graues: & quî, quæſo, teneræ virgines, pueri, & puellæ CRVCIS onus geſtabunt? Erras Staurophila, inquiebat Chriſtus, & craſſè admodum. Si enim credis Deum eſſe ſapientiſſimum, imò ipſam ſapientiam, quomodo CRVCEM imponat, quæ ferentis excedat vires? An non legiſti: 1.Corinth 10,13.
Fidelis eſt Deus, qui non patietur vos tentari ſuprà quàm poteſtis. * *Si enim homines ſuis iu-* Ephræm Tract de Patient.

mentis non plus oneris imponant quàm ferre queant, multò minùs plus tentationum aut aſflictionum imponet Deus, quàm ferre poſſint.
Franciſc. Labat. tit. Tribul. Nouit nauclerus certo pondere nauem ſaburrâ onerare, ne æquo leuior, ventorum tempeſtatibus tranſuerſum eat; & tamen non ita prægrauat, vt demergatur in profundum: non ſecùs Deus CRVCES & tentationes amicis ſuis immittit, ne leui flatu abripiantur, ſed vt proſperè æternæ gloriæ portum attingant.

Fateor Domine, inquiebat Staurophila, errorem meum, & inſipienter locuta ſum. Sed ne graue, quæſo, ſit, erudire inſcitiam
Pſ. 93, 12. meam: *Beatus* enim *quem tu erudieris Domi-*
Sap. 11, 21. *ne.* Cui Chriſtus: *Deus*, qui iuxtà ſapiens eſt ac iuſtus, *omnia in menſura, & numero, & pondere diſpoſuit.* Nouit ille exactiſſimè

Horat. de Arte Poët.

——— quid ferre recuſent
Quid valeant humeri, ———

ideoque afflictiones & pœnas æquâ explorat menſurâ; ne CRVX iuſto longior aut breuior alicui immittatur. Dinumerat ille quot huic, quot illi, & quâ ſerie CRVCES aſſignandæ: appendit prætereà, velut in bilance, ex vnâ parte cuiuſque CRVCIS pondus, & patientis vires ex alterâ; atque ita vtraque attemperat, nihil vt vltra vires immittatur. An
Pſal. 79, 6. non Dauid ait: *Cibabis nos pane lacrymarum,*
&

& potum dabis nobis in lacrymis in menſurâ?
**Dat in menſurâ*, non ſupra menſuram, *ne* *Ambroſ.
ſine moderatione menſuræ, pœnæ cumulo ho- in Pſ.118.
mines grauarentur, & ſuſtinere non poſſent. Octon. 20
An non Deus olim decreuit, vt *pro menſurâ* Deut.25,2
peccati, ſit *& plagarum modus?* Iam & de nu- Ibid.
mero quàm ſollicitus eſt, cùm vetat quadra-
genarium excedi? Et quid eſt quod pauidi
filij hominum reformidetis? nam *& capilli* Luc.12,7.
capitis veſtri omnes numerati ſunt, & ne vnus
quidem *de capite veſtro peribit*, niſi ex præ- Luc.21,
ſcripto Dei. In pondere quoque, *ſpirituum* 18.
ponderator, CRVCES diſponit, vt iuſti pon- Prou.16,2.
deris rependat in cælo coronas. *Id enim* 2.Corinth.
quod in præſenti eſt momentaneum & leue tri- 4,17.
bulationis veſtræ, *ſupra modum in ſublimita-*
te æternum gloriæ pondus operatur in vobis.
Et erit aliquis, qui queri poſſit, grauius ſibi
onus imponi, quàm ſuſtinere valeat? Homo
id faciat, cui robur ferentis ignotum; aut ſi
notum, crudelis erit, ſi fecerit. Non cadit
hoc in Deum optimum & ſapientiſſimum.

Equidem id credo, Domine, aiebat Stau-
rophila; ſed neſcio quomodo ſemper que-
rula caro ſubmurmuret, & grauiora ſe, quàm
reuerà poſſit, ferre exiſtimet. Sapientia car-
nis, reſpondebat Chriſtus, mors eſt, nec be-
nè de bonitate Dei iudicat. Diſce vel ab
Agonothetis quid de Deo ſentire debeas:

Origen. de Princip. lib. 3. c. 2.

nam *ſicut hi qui agonibus præſunt, eos qui ad certamen veniunt, non vtcumque, neque fortuitò inter ſe ſinunt inire certamina, ſed diligenti examinatione, prout viderint corpora vel ætates, æquiſſimâ comparatione iungentes illum cum illo, vt pueros cum pueris, viros cum viris. Ita intelligendum eſt de Deo, quòd homines, qui in hos humanæ vitæ deſcendunt agones, iuſtiſſimâ ratione diſpenſet, ſecundùm rationem vniuſcuiuſque virtutis, quam ipſe ſolus agnoſcit; vt alius quidem pugnet aduerſus carnem, tali & tanto tempore, alius verò non tanto: tum vt alius reſiſtat aduerſus inimicam poteſtatem hanc vel illam, alius aduerſus duas vel tres ſimul.* Non vno modo vaſorum exploratur integritas: ſolidiora grauiore ictu, fragilia leuiore tanguntur. Artifex vitrum extremo vix digito tangit, argenteum ſcyphum malleo percutit, campanam verò prægrandi plectro, & quæ libras aliquot appendat, fortiſſimè pulſat, ſecurus periculi, propter metalli ſoliditatem. Non ſecùs Pater cæleſtis pro virium menſurâ CRVCES & tribulationes immittit. Vitreos & fragiles homunciones benigniùs habet, fortes verò & probatæ virtutis duriùs tractat. Nihil igitur metuendum, ne grauior alicui imponatur CRVX, cùm à paternâ Dei manu omnes æquè deſcendant.

Do-

Domine, inquiebat Staurophila, quotieſcumque vel ægrotos viſo, vel cum afflictis loquor, antiqua hæc eorum, & quotidiana eſt querela, manum Dei grauem eſſe ſuper eos, ſeque ſuſtinere non poſſe. Homines, reſpondebat Chriſtus, loquuntur vt homines; ſenſuum iudicium ſequuntur; ad Deum, ſine quo permittente aut immittente nulla venit afflictio, oculos non attollunt. Nec cogitant à Patre eam venire, & ſapientiſſimo, & benigniſſimo, & moderatiſſimo. An tu exiſtimas hunc Patrem ſubito furore aut iracundiâ concitum neque videre, neque intelligere, neque attendere quem percutiat? quot, quamque graues, aut diuturnas CRVCES immittat? Non ita agit, in neminem furit, neminem ſuorum deſpicit; ſed vniuſcuiuſque virtutem diſpicit, cuiuſque robur velut ad trutinam examinat & explorat. Vidit ille ab omni æternitate, has illáſve corporis ærumnas, afflictiones, dolores, huic & illi profuturas, ideoque prudenter admodum decreuit, vt hoc aut illo anno, menſe, die, aduerſitas quædam contingeret, quæ animæ ſalutem promoueret. Noli igitur, filia mea, expaueſcere, noli durum vocare Patrem, qui per Prophetam ſuauiſſimè ita te conſolatur: *Noli timere, quia redemi te, & vocaui te nomine tuo; meus es tu. Cùm tranſieris per aquas,* Iſai. 43, 1.

tecum ero, & flumina non operient te. Cùm ambulaueris in igne, non comburêris, & flamma non ardebit in te. Quia ego Dominus Deus tuus ſanctus Iſraël.

CAPVT VIII.

Voluntatem omnino firmam ad CRVCIS *baiulationem adferendam: ſignificaſſe id Chriſtum, cùm dixit:*

Si quis vult venire poſt me.

Matth. 16, 24.

FINIERAT Chriſtus, cùm Staurophila ex benignitate Domini confidentior facta, nouam mouit quæſtionem. Et quid eſt, inquit, ô Domine, quòd
Luc. 9, 23. CRVCEM ferendam omnibus proponens, dixiſti: *Si quis vult poſt me venire, abneget ſemetipſum, & tollat* CRVCEM *ſuam:* cùm CRVX adeò neceſſaria ſit, nullâ vt arte, nullâ vt induſtriâ eam effugere liceat? velint igitur nolint homines, CRVX omnibus perferenda videtur.

Chryſoſt. de Adorat. Cruc. & Hom. 56. in Matth.

Ita quidem, reſpondebat Chriſtus, ſed nolui ego *vllam neceſſitatem verbis meis adiungere, nec dicere, Velitis nolitis, hoc vobis per-*

fe-

ferendum eſt, ſed, ſi quis vult me ſequi. Non vim affero, non cogo; ſed ſui quemque iudicij ac voluntatis Dominum facio, vtrùm CRVCEM ſuam mei amore velit ferre, ob eamque cauſam dico, *ſi cui in animo eſt me ſequi. Nam ſicut qui vim facit, plerumque auertit; ſic qui liberos audientes conſtituit, multò magis attrahit. potentior eſt oratio mitis, quàm violenta.* Atque id expendas, Staurophila, me non tam ad CRVCES, *afflictiones & onera, nec ad ſupplicia & pœnas (vt cogere mihi opus ſit) quàm ad ineffabilia bona conuocare; quorum ea natura eſt, vt facilè per ſeipſa vos inuitare poſſint. Magna enim ſunt quæ retribuo, ac talia, vt vltrò ac ſponte homines ad ea concurſuros dubitare non debeam. Non enim ſi quis aurum atque argentum proponeret, vim inferret; quantò igitur magis in cæleſtibus bonis inferenda non eſt? Et certè ſi rerum ipſa natura non perſuadet, & niſi ſponte curras, nec accipere quidem digna eris.* Idem Homil. 56. in Matth.

Nimirum propter hoc ipſum, inquiebat Staurophila, arbitrata ſum, neminem fore, qui, ſi rectè expenderet, CRVCIS detrectaret conſortium. *Qui* enim *ſequitur* te, *non ambulat in tenebris, ſed habebit lumen vitæ:* & quid, quæſo, quærunt homines, quod non inueniant in TE. Honores ambiunt & gloriam? *Gloria magna eſt ſequi Dominum.* Ioan. 8, 12. Eccli. 23, 38.

Pſ.15,11. Quærunt voluptates? *delectationes in dexterâ tuâ vſque in finem.*

Non omnes, reſpondebat Chriſtus, capiunt verbum hoc: ſunt enim (prô dolor!) ſunt multi, *quod peßimum eſt, qui durißimum & amarißimum auaritiæ iugum cum multis laboribus volunt ferre, & dulce iugum* meum, *& onus leue dißimulant humeris ſuis imponere: malunt cum multis peccatis ſub ſarcinâ graui ſuccumbere, quàm iugum meum, quod eos poteſt in cælum eleuare, ſuſcipere.* Fateor, aiebat Staurophila, ita agunt peccatores: ſed tamen pietatis amantes, ſerui tui, prompto, vt arbitror, animo ad CRVCEM ſe accingunt.

August. Serm.111. de Temp.

Crede mihi filia, aiebat Chriſtus, habeo ego nunc *multos amatores regni cæleſtis, ſed paucos baiulatores meæ* CRVCIS. *Multos habeo deſideratores conſolationis, ſed paucos tribulationis. Omnes cupiunt mecum gaudere, pauci volunt* pro me *aliquid ſuſtinere. Multi me ſequuntur vſque ad fractionem panis, ſed pauci ad bibendum calicem paßionis. Multi miracula* mea *venerantur, pauci ignominiam* CRVCIS *ſequuntur. O quàm pauci,* Staurophila, *poſt* me *ire volunt, cùm tamen ad* me *peruenire nemo ſit qui nolit! Volunt omnes* me *frui, at non ita & imitari: conregnare cupiunt, ſed non compati. Non curant quærere, quem tamen*

Thomas à Kemp. lib. 2. de Imitat. Chriſti, cap.11.

Bernard. Serm.21. in Cant.

men deſiderant inuenire, cupientes conſequi, ſed non ſequi.

Et vnde, quæſo, hoc mi Domine? aiebat Staurophila. Cui ille: Nimirum contingit paſſim, quod Sapiens ait: *Vult & non vult piger.* Quæris, quid hoc? *Imperare vult piger cum Chriſto, non ſubeſſe pro Chriſto: præmium amat, non prælium.* coronam deſiderat ſine certamine, ſine ſudore gloriam, ſine CRVCE, ſine tribulatione regnum cælorum. Prou. 13, 4. Hieron. in cap. 13. Prouerb.

Vnde autem, aiebat Staurophila, hæc voluntatis, quam experimur, in homine lucta? An fortè vnam habet voluntatem quæ velit, & alteram quæ nolit? Et vnde hoc monſtrum? & quare iſtud partim velle, partim nolle? *Imperat animus vt moueatur manus; & tanta eſt facilitas, vt vix à ſeruitio diſcernatur imperium: & animus, animus eſt, manus autem corpus eſt. Imperat animus, vt velit animus, nec alter eſt, nec facit tamen. Vnde hoc monſtrum? & quare iſtud? imperat, inquam, vt velit; qui non imperaret niſi vellet; & non fit quod imperat.* Non monſtrum eſt hoc, ô Staurophila, reſpondebat Chriſtus, *ſed ægritudo animi; quia non totus aſſurgit, veritate ſubleuatus, conſuetudine prægrauatus. & ideò non ex toto vult, nec ex toto imperat. Nam in tantum imperat, in quantum vult: & in tantum non fit quod imperat,* Auguſt. l. 8. Confeſſ. c. 9. Ibid. conſeq.

in quantum non vult. Sunt ergo velut duæ voluntates, quia vna earum tota non eſt; & hoc adeſt alteri, quod deeſt alteri. Ibid. c. 10. *Ita* quandoque *cùm æternitas delectat ſuperiùs, & temporalis boni voluptas retentat inferiùs, eadem anima eſt*, quæ *non totâ voluntate illud aut hoc vult; & ideò diſcerpitur graui moleſtiâ, dum illud veritate proponit, hoc familiaritate non deponit.* Sed & ipſa, Domine, aiebat Staurophila, hoc nonnumquam experior, quòd dum vel maximè & feriò aliquod volo bonum, neſcio quàm leuiter vel omittam, vel in aliud differam tempus: adeò vt bono propoſito perquam rarò effectus reſpondeat. Hæc, aiebat Chriſtus, imbecillitas humanæ mentis, quæ omni vertumno mutabilior eſt. Hæc inconſtantia voluntatis in bono, quod vtcumque concupiſcit, nec tamen generosè proſequitur. Simulachrum id dixerim potius, quàm veram voluntatem; tantum enim abeſt efficaciter vt velit, quod velle in ſpeciem ſe fingit, vt potiùs nolle dicenda ſit. Vidiſtin' aliquando Herculem in oſtijs depictum, clauâ inſtructum, quam in obuium quemque vtraque manu validiſſimè vibrare videtur, neminem tamen percutit, neminem vel leuiter tangit, etiamſi millies id velle videatur? Huic tepidi homines prorſus ſimillimi, ſemper voliturientes, verè num-

numquam volentes. *In imagine pertranſit* Pſal.38,7.
homo. Proficiſci velle videtur, non proficiſcitur: molitur ambulare, non plus ambulat quàm homo pictus. Hoc igitur primùm diſce, Staurophila, in VIA CRVCIS primam curam hanc eſſe, vt magno animo, vt efficaci voluntate velis venire poſt me. *Nam non* Auguſt. l 8. Conf. cap. 8.
ſolùm ire, verùm etiam peruenire ad me, *nihil eſt aliud quàm velle ire; ſed velle fortiter & integrè, non ſemiſauciam hac atque hac verſare & iactare voluntatem, hac parte aſſurgentem, cum aliâ parte cadente luctantem.* Laudati ſunt Iſraëlitæ, qui *in totâ voluntate quæ-* 2. Paralip. 15,15.
ſierunt Deum, & ideò eum inuenerunt, quibus & Dominus præſtitit requiem per circuitum: hos ſequere, hos imitare.

Mox Staurophila, *Concupiuit*, inquiebat, Pſ.118,20.
anima mea deſiderare viam iuſtificationum tuarum, REGIAM VIAM CRVCIS, viam ſalutis; ſed quis dabit mihi vt velim validiùs, & vt quod volo, valeam? *Sine me*, aiebat Chri- Ioan.15,5.
ſtus, *nihil potes facere*, & nequaquam peruenies ad me, niſi gradiendo poſt me: & ne hoc quidem, niſi adiuta à me. Quid igitur opus, niſi vt traharis poſt me, & dicas, *Trahe* Cant.1,3.
me poſt te, in odorem vnguentorum tuorum curremus. Ita, quæſo, aiebat Staurophila, mihi contingat Domine; & qui dixiſti, *Ego* Ioan.12,
cùm *exaltatus fuero à terrâ, omnia traham ad* 32.

me-

Bernard. Serm. 21. in Cant.

meipſum; me quoque trahe, *trahe*, inquam, *me poſt* te, *vt conuerſationis* tuæ *valeam veſtigia ſequi*, vt *poſſim æmulari virtutem, normam tenere vitæ, & morum apprehendere diſciplinam.* Da mihi *ſemper tuis inhærere veſtigijs, ac ſequi te quocumque ieris: quoniam* VIÆ *tuæ,* VIÆ *pulchræ, & omnes ſemitæ tuæ pacificæ.* Trahe quodammodò inuitam, vt facias voluntariam. Trahe torpentem, vt reddas currentem. Trahe me, inquam, & curremus poſt te: non ego ſola, ſed & ſorores adoleſcentulæ mecum: dabo enim operam vt & illas adducam, & vnà mecum ſuaue CRVCIS ſubeant iugum.

Eia, inquiebat Chriſtus, quantum ſpei tibi eſt in ſororibus tuis? an non illæ proteruè reſtiterunt tibi? vt ne quidem ad cultum CRVCI adhibendum te comitari voluerint, hinc enim in auia hæc præcipitata es, & tu nunc eas adducas, vt CRVCI huic non vno die, aut altero, ſed quotidie baiulandæ humeros ſupponant? Staurophila, verbo dicam, non facient. Confidentia tamen mihi multa eſt, inquiebat illa, quòd, auditis omnibus, quæ locutus eſt Dominus ad cor ancillæ ſuæ, facilè in meam ituræ ſint ſententiam. I verò, aiebat Chriſtus, periculum fac; ego autem ſcio quòd neutiquam conſentient; Noui enim duriſſimam ceruicem

earum:

earum: ſed vade, adduc eas, craſtinum intereà exſpectabo diem, cùm hac horâ hîc rurſum adero, vt in VIA CRVCIS deinceps inſtruaris. Dicebat hæc Chriſtus, cùm ſubitò Staurophila eum diſparuiſſe vidit, & ſe non longè à ſuburbano conſtitutam.

Inimici CRVCIS Christi. Philip. 3, 18.

Quid fugis hinc? animo placet haud peritura voluptas?
Nulla, vel huc ducet te CRVCIS *vna* VIA.

"Enemies of the cross of Christ"

CAPVT IX.

Voluptati ſtudentes CRVCEM *fugere.*

Inimici CRVCIS Chriſti. *Philipp. 3, 18.*

Quid fugis hinc? animo placet haud peritura voluptas?
Nulla, vel huc ducet te CRVCIS *vna* VIA.

DISCRVCIABANTVR animo ſorores, anxiæ quidnam Staurophilæ accidiſſet, quæ integro die & nocte iam abſuiſſet. Vna, aberraſſe, & per ſiluam vagari ſuſpicabatur: altera, quòd ſola relicta eſſet, indignabundam domum repetiiſſe, & querelam apud patrem fortè deponere affirmabat. Hæc dum loquerentur, inopinatò ingreſſa eſt Staurophila, omnium ſanè admiratione & gaudio: vbi magnâ ſtatim contentione quęſitum, vbinam hęſiſſet hactenus, quid actum, quomodo in villam rediiſſet. Illa, honeſto nomine moram ſuam excuſans, & neſcio quid prætexens, ſorores in partem ſeuocat, & prolixo ſermone Chriſti apparitionem, ſuauiſſimum colloquium, explicatam vitæ æternæ ſemitam exponit; quanta denique gaudia, quot voluptates, quos

quos honores illi conſequantur qui VIAM illam ſedulò perambulauerint: ſe proinde veniſſe, vt ſorores tantæ felicitatis haberet ſocias. Illæ more ſuo ſe excuſare, promiſſa illa dicere incerta, viſionem, præſtigias & illuſiones vocare; tandem abſolutè recuſare propoſitum iter ſuſcipere: contrà Staurophila precibus & obſecrationibus id agere, ſaltem in conſpectum ſpecioſiſſimi Iuuenis, & colloquium venire ne detrectent; habere illum verba vitæ æternæ, penetrantia vſque ad ipſam animam, quam non difficulter poſſit conuertere, & ex nolente facere volentem. Multis vltrò citroque habitis ſermonibus, ſpondent tandem comitatum, ſiue vt curioſitati indulgerent, ſiue vt Staurophilæ aliquouſque gererent morem. Ad condictum igitur veniunt locum, vbi ſtatim fulgentiſſimâ facie Chriſtus adfuit, & compendiò regni cæleſtis gaudia expoſuit: verùm ad ea non niſi per CRVCEM aiebat, patere aditum; proinde hortari ſe hanc breui tempore ſuſciperent, quæ eis eam allatura eſſet
1.Corinth. 2,9. voluptatem, quam *oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis aſcendit*. Plura in hunc ſenſum dicebat, cùm ſubitò Hilaria: Et hoc ſcilicet eſt, quod non vanè ſuſpicabar; nihil ſcilicet hîc niſi tetrica & triſtia me audituram: neque ego, bone Iuuenis, tam inſi-

inſipiens fuerim, vt omnibus huius vitæ voluptatibus me exuam, propter neſcio quam alterius & melioris vitæ exſpectationem, CRVCEM ego amaui numquam, niſi quæ in argenteis vel aureis fulget nummis, aut quæ aureorum aliquot millium quotannis adferat reditus. Tuam verò CRVCEM, longam illam & laborioſam, ego tenella haudquaquam ſuſceperim.

Et, Nolis tu, filia, inquiebat Chriſtus, breui CRVCE redimere æternam? nolis labore non admodum longo regnum obtinere æternum? nolis pro animæ ſalute exiguum aliquem ferre dolorem? Quàm vulgatum eſt illud:

Vt corpus redimas, ferrum patiaris & ignes; Ouid.lib.1. De remed. amor.
Arida nec ſitiens ora lauabis aquâ:
Vt valeas animo, quidquam tolerare negabis?
At pretium pars hæc corpore maius habet.

Quid igitur?

Te totam vt ſalues, ſit graue ferre CRVCEM?

Eheu, inquiebat Hilaria, *durus eſt hic ſermo, & quis poterit eum* ferre? At durius, inquiebat Chriſtus, audire, *Ite maledicti in ignem æternum.* Meliora ſpero, regerebat Hilaria, neque enim fruſtrà in Deum credo, & Chriſtianis initiata ſum ſacris. Ioan.5,61. Matth.25, 41.

Nihil proderit, reſpondebat Chriſtus, *mortua ſine operibus fides.* & ſi Chriſtiana es, Iac.2,20.

quid Chriſti CRVCEM refugis? Nullus ſer-
Auguſt. in Pſalm. 55. uus Chriſti ſine tribulatione. *Si putas te non habere perſecutiones, nondum cœpiſti eſſe Chriſtiana.* Illa rurſus: Dura res eſt dolor, CRVX, cruciatus. Imò tu mollis es, regerebat Chriſtus, quæ nihil ferre conſueuiſti. Cui illa: Non ego ſola, ſed pauci admodum dolorem ferre potuerunt. Et Chriſtus: Eſto ex
Matth. 20, 16. paucis; *multi enim vocati, pauci verò electi*; & puſillus eſt grex, cui Pater cæleſtis regnum dabit æternum. Repetebat Hilaria conſuetam cantilenam:

Tibull. l. 3. Eleg. 2. *Non ego firma ſatis: non hæc patientia noſtro*
Ingenio: frangit fortia corda dolor.

Et quid poſſum? talem me, Domine, natura formauit. Naturam, aiebat Chriſtus, infamare noli, illa fortes genuit. Vince naturam, vt violenta cælum rapias. Et cur dicis te non poſſe? dic potiùs, nolle. nam

Ouid. l. 2. De remed. amor. *Poſſe pati facile eſt, tibi ni patientia deſit.*

Omnia ſanè potes in Deo, qui te confortat. Et quàm multi pueri & puellæ, iuuenes & virgines, ſenes cum iunioribus, relictis omnibus, CRVCEM acceperunt; & per varias tribulationes intrauerunt in regnum cælo-
Auguſt. l. 8. Confeſſ. cap. 11. rum? *Tu verò non poteris, quod iſti & iſtæ? An iſti & iſtæ in ſemetipſis poſſunt, & non in Domino Deo ſuo?*

Neſcio, inquiebat Hilaria, quæ illis mens,

quæ

quæ fortitudo animi fuerit: mihi certum eſt omnibus modis CRVCEM fugere. vix enim vel hunc ſermonem ſuſtineo. Quid hoc eſt, inquiebat Chriſtus, adeóne tibi exoſa ſalus, vt VIAM eius abijcere ſtatuas? tam horrida tibi CRVX, vt verbum eius te in fugam conijciat? Attende, quæſo, quid Apoſtolus Andreas iam iam crucifigendus fecerit, quid dixerit, & quàm grata ei CRVX fuerit. *Videns* enim *paratam eminus* CRVCEM, *nequaquam, (vt exigere videtur mortalis infirmitas) facies eius expalluit, nequaquam ſanguis eius gelatus eſt, non ſtetere comæ, aut vox faucibus hæſit, non contremuit corpus, nec mens turbata eſt, non receßit (vt aſſolet) intellectus: ex abundantiâ cordis os locutum eſt, & charitas, quæ feruebat in corde, quaſi ſcintillas quaſdam ardentißimas emittebat in voce. O* CRVX, *inquit, diu deſiderata, & iam concupiſcenti animo præparata, ſecurus & gaudens venio ad te,* ita *& tu exultans ſuſcipias me diſcipulum eius, qui pependit in te, quia amator tuus ſemper fui, & deſideraui amplecti te.* Obſecro te, aiebat Hilaria, *homo eſt qui loquitur hæc, an Angelus, aut noua aliqua creatura? Homo,* inquiebat Chriſtus, *planè ſimilis vobis paßibilis: nam paßibilem eum paßio ipſa teſtatur, quâ appropinquante tam lætabundus exultat. Vnde ergo*, ſubdebat Hilaria, *in homine noua hæc*

Bernard. Serm. 2. de S. Andreâ.

exultatio, & lætitia hactenus inaudita? vnde
in tantâ fragilitate tanta conſtantia? vnde in
homine tam ſpiritualis mens, tam feruens cha-
ritas, animus tam robuſtus? Non *à ſeipſo*, di-
Iacob.1, 17. cebat Chriſtus, hæc *inerat ei virtus, donum*
hoc *perfectum erat, deſcendens à Patre lumi-*
Pſ.135,4. *num, ab eo vtique qui facit mirabilia magna*
ſolus. Planè ſpiritus erat, qui adiuuabat infir-
mitatem eius, per quem diffundebatur in corde
Rom.5,5. *ipſius fortis charitas vt mors, imò & fortior*
Eccli.24, 27. *morte. Spiritus enim Dei ſuper mel dulcis, ita*
vt ne ipſa quidem dulcedini eius præualere
queat amariſſima licet mortis amaritudo.

Ego verò, aiebat Hilaria, hoc ſpiritu deſti-
tuta, quid mirum ſi moleſtam ſentiam, &
exoſam habeam CRVCEM? Totâ ſollicitu-
dine, aiebat Chriſtus, quæras hunc ſpiritum:
nam *qui quærit, inuenit*; & neceſſe prorſus
eſt hoc ſpiritu ornari. Quicumque enim
Rom.8,9. *ſpiritum Chriſti non habet, hic non eſt eius.*
Non capio ego, ſubijciebat Hilaria, neque
cupio hunc ſpiritum, qui ad dolores, CRV-
CES, & anguſtias quærendas impellit: expe-
tant eum, & exſpectent quicumque velint;
ego ſanè lætitiæ nihil, lethi autem in eo in-
uenio plurimum. Nolo proinde quidquam
de eo ampliùs audire. Dixit hæc, & ſimul ſe
coniecit in pedes; cùm Chriſtus ad Stauro-
philam: Ecce hoc eſt quod prædixeram:
noui

noui enim quàm pauci ſint qui contendant CRVCEM tollere, & intrare per anguſtam portam. An non bonus ille adoleſcens, qui bonò animo me accedebat, dicens: *Magiſter bone, quid boni faciam vt habeam vitam æternam?* cùm audiſſet, *Si vis perfectus eſſe, vade, vende quæ habes, & da pauperibus, & habebis theſaurum in cælo, & veni ſequere me; abijt triſtis?* Ita nimirum difficile eſt, diuites & voluptati ſtudentes intrare in regnum cælorum. Quid ergo? inquiebat Staurophila, propter neglectam CRVCEM æternùm damnaretur ſoror, nec ſpes vlla eſſet ſalutis? Quid me interrogas? reſpondebat Chriſtus; interroga Apoſtolum meum quid de illis ſentiat. an non audiuiſti cum lacrymis dicentem: *Multi enim ambulant, quos ſæpè dicebam vobis (nunc autem & flens dico)* INIMICOS CRVCIS CHRISTI, *quorum finis interitus: quorum Deus venter eſt, & gloria in confuſione ipſorum, qui terrena ſapiunt.* Viden' verò cur inimici ſint CRVCIS? quia nimirũ voluptati indulgentes, ventrem Deum faciunt, terrena ſapiunt, neglecto cælo. Quid igitur hinc conſequens, niſi vt finis eorum ſit interitus, & perditio æterna? Sic nimirum qui creaturam ſibi facit Deum, numquam fruetur Creatore, & vero Deo.

Matth. 7, 13.
Matth. 19, 16.
Philipp. 3, 18.

Verbum CRVCIS pereuntibus stultitia eſt. *1. Corinth. 1, 18.*

CRVX *humilis ſapit haud altùm ſapientibus; illam*
Aſt auidè, cęlum cui ſapit, ille capit.

"The croſs-is to them that periſh. fooliſhneſs"

CAPVT X.

Honoris cupidos CRVCEM *ſpernere.*

Verbum CRVCIS pereuntibus ſtultitia eſt. 1.*Corinth.* 1,18.

CRVX *humilis ſapit haud altum ſapientibus, illam*
Aſt auidè, cælum cui ſapit, ille capit.

ATTONITA ad hæc Staurophila, altùm ingemiſcebat; & ad alteram conuerſa ſororem, Ne, oro te Honoria, fugitiuã hanc imiteris, quæ nõ tam ſe à CRVCE, quàm à IESV, & ſalute elongauit æternâ. Age nunc ingenuitatem nobilitatis tuæ cogita, & generosè CRVCEM ſuſcipe, vt in æterna tabernacula, quò illa ducit, ſuſcipiare. At illa faſtu tumens, Egóne verò, inquit, infamem ſtipitem, ſeruile ſupplicium, arborem fatalem, infelix illud lignum, ignobilem trabem, nobilis virgo in humeros ſuſtollam? *Nomen ipſum* CRVCIS (ait eloquentiæ parens) *abſit non modò à corpore ciuium Romanorum, ſed etiam à cogitatione, oculis, auribus. Harum enim omnium rerum non ſo-* Cicero pro Rab.

lùm euentus atque perpeſſio, ſed etiam conditio, exſpectatio, mentio denique indigna ciue Romanorum atque homine libero eſt. Vt quid ergo CRVCIS lignum velut pretioſum monile geſtabo, quæ non neſciam, Cæcilium CRVCIS ligna feralia Octauio obieciſſe?

Minutius Felix in Apologet.

Quid eſt quod loqueris, ſoror? aiebat Staurophila, aut quid fruſtrà Gentilium allegas dicta? quaſi verò neſcias, CRVCIS lignum *decorem ex membris Domini ſuſcepiſſe*, nec infamis ſtipes CRVX, aut fatalis arbor, ſed inter omnes arbor vna nobilis,

Actas Andreæ.

Arbor decora & fulgida,
Ornata Regis purpurâ,
Electa digno ſtipite
Tam ſancta membra tangere.

Venantius Fortun. in Hym.

Quid infauſtam nominas arborem, quæ verè

Beata, cuius brachijs
Pretium pependit ſæculi?

Infelix vocas lignum, cum Senecâ & Liuio, quod meliùs cum Sibyllâ diceres,

O lignum felix, in quo Deus ipſe pependit!

& cum Eccleſia:

Dulce lignum, dulces clauos,
Dulce pondus ſuſtinens.

Seneca Epiſt. 121. Liuius l. 4. Sibylla apud Sozomen. lib. 2. c. 1. Venant. Fortun. in Hym.

Lignum CRVCIS contumelijs dignum viſum eſt inimicis, *ijs autem qui ſalui fiunt, id eſt, nobis,* verbum CRVCIS *Dei virtus eſt.*

1. Corinth. 1, 18.

Quid

Quid verò nobilitatem iactas? cùm ſumma ingenuitas iſta ſit (vt S. Agatha dixit) in quâ ſeruitus Chriſti comprobatur. Sancta illa nobiliſſimis orta natalibus, ab ignobili gaudens trahebatur ad carcerem, & exultans dicebat: *Ancilla Chriſti ſum, ideò me oſtendo ſeruilem habere perſonam. Multò enim præſtantior eſt Chriſtiana humilitas & ſeruitus, Regum opibus ac ſuperbiâ.* Et verò tu nunc videris cui ſeruias, Chriſto an dæmoni, virtuti an peccato. *Qui* enim *facit peccatum, ſeruus eſt peccati.* Et quis eſt qui non peccet? *In multis* ſanè *offendimus omnes.* Proinde vel hoc nomine CRVCEM refugere non oporteret. Nam fugitiui olim ſerui, aut aliàs flagitioſi, ſi commeritum ſupplicium illis condonaretur, in ſignum ignominiæ CRVCEM veſtibus inſertam aut depictam deferebant, vnde Cruciferi aut Cruciarij dicebantur. Cur ergo tu, quæ æternam non ſemel commerita es CRVCEM, non feras temporariam, ſi illa pro hac tibi condonetur?

Breuiar. Rom. in eius Feſto.

Ioan. 8, 34.

Iac. 3, 2.

Ita Daniel Malonius in Hiſt. de Chriſti ſtigmatibus Sindoni impreſſis c. 4. n. 5.

Tu quidem Staurophila, inquiebat Honoria, importuna concionatrix es: ſed mihi nõ perſuaſeris. Tu, vt lubuerit, & Crucifera, & Cruciaria, & diſcipula CRVCIS eſto; ego hanc infamiam numquam admiſero. Dixit hæc, & petulantiſſimè ſimul inſiliit in ſubiectam CRVCEM, probris illam & conuitiis

excipiens, &, quod maximè indignum, etiam conſputans.

At Chriſtus immemor iniuriæ, memor clementiæ, vtramque ſic affatus eſt: *Si magnæ pietatis ſacramentum intelligitis, & quod pro ſalute humani generis* ego *vnigenitus Dei Filius geßi, aduertitis, hoc,* quæſo, *ſentite in vobis, quod & in* me *Chriſto Ieſu, cuius humilitas nulli aſpernanda diuitum, nulli eſt erubeſcenda nobilium. Nec enim in tantum prouehi poteſt quælibet felicitas humana faſtigium, vt æſtimet ſibi pudendum, quod ego manens in formâ Dei Deus, non ſum arbitratus indignū.* Et quid gloriaris de nobilitate, cùm ego ſim Rex Regum, & Dominus dominantium; qui tamen CRVCEM *idcircò elegi, vt in eâ tota diabolicæ dominationis contereretur aduerſitas, & de elatione ſuperbiæ victrix humilitas triumpharet.* Subieci humeros CRVCI, & coram toto mundo eam baiulaui, vt ſequentibus me præberem exemplum. Quid enim? *Grande* profectò hoc fuit *ſpectaculum! ſed ſi ſpectet impietas, grande ignominiæ documentum; ſi pietas, grande fidei munimentum.* Rurſum, *ſi ſpectet impietas, videt Regem pro virgâ regni, lignum ſui portare ſupplicij: ſi pietas, videt Regem baiulantem lignum ad ſemetipſum figendum, quod fixurus fuerat in frontibus Regum; in eo ſpernendus oculis impiorum,*

Leo Ser. 2. de Reſurr.

Philipp. 2, 5.

Leo Serm. 4. de Paſſ.

Auguſt. Tract. 117. in Ioan.

piorum, in quo erant gloriatura corda ſancto-rum. Cui ergo deinceps intolerabilis videbitur CRVX, quam Rex gloriæ non duxit ſibi ingloriam? an non prorſus intolerabilis impudentiæ eſt, vt vbi ſeſe exinaniuit maieſtas, vermiculus infletur & intumeſcat?

Audiebant hæc quidem ambæ, diſpari tamen euentu: Honoria enim his ſermonibus exaſperata, cum indignatione receſſit; Staurophila verò intimè compuncta, nihil prætexere ſciebat præter humanam infirmitatem,& apparens dedecus. Et quis,inquit,eſt Domine, qui illuſtri loco natus ludibrio ſe haberi patiatur? Quid? inquiebat Chriſtus, an non audiſti, vt Dauid ob pietatis cultum à Michol irriſus fecerit? & quid dixit ille? *Ludam*,inquit,*& vilior fiam pluſquam factus ſum,& ero humilis in oculis meis. Bonus* hic, ô filia,*ludus, quo Michol iraſcitur,& Deus delectatur. Bonus ludus, qui hominibus quidem ridiculum, ſed Angelis pulcherrimum ſpectaculum præbet. Bonus,inquam, ludus, quo efficiuntur* ſerui mei *opprobrium abundantibus, & deſpectio ſuperbis. Nam reuerà quid aliud ſæcularibus,quàm ludere videntur, cùm, quod ipſi appetunt in hoc ſæculo,illi contrà fugiunt; & quod ipſi fugiunt,illi appetunt?* 2.Reg.6, 22. Bernard. Epiſt.87.

Pulchrum hoc exemplum,inquiebat Staurophila, ſed antiquum; & hodie plures inuenias,

uenias, qui Michol ad viuum repræſentent, quàm qui Dauidem. Ita eſt, aiebat Chriſtus, ſed non defuerunt poſterioribus etiam ſæculis illuſtres perſonæ, contemptus ſui illuſtriſſima exhibentes teſtimonia: accipe vnum in Rege mirandum, & imitandum.

Ealred.in Vitâ ſancti Eduardi.

Cùm in palatio iuxta Eccleſiam B. Petri Anglorum Rex Eduardus aliquando moraretur, ſuperuenit quidam vir, Hibernicus genere, pedis vtriuſque priuatus officio. Nerui enim in poplite contracti, ad poſteriores corporis partes crura retorſerant, tali natibus inhæſerant, immerſique carnibus pedum articuli, à lumbis eius & deorſum corpus omne peruerterant: porrectis ad terram manibus, & ſcamnis ſuppoſitis repebat, & factus ſibimetipſi grauis, trahebat ſe poſt ſe. Hic videns Regis cubicularium, ait ad eum: Hugoline, non me reſpicies, nec miſereberis, nec mouebit te mea tanta calamitas? Et ille: Quid me vis facere? Cui pauper, Sexies, inquit, Apoſtolorum limina repens (vt cernis) viſitaui, & ſanitatem necdum promerui. Quam tamen mihi Apoſtolorum Princeps non negauit, ſed diſtulit, ſocium in hoc miraculo habere volens Eduardum, quem ſibi nouit in omnibus eſſe deuotum. Ab ipſo enim Apoſtolo in mandatis accepi, Regem adire, vt me ſuo ſacro ſubuectum dorſo ad

Ec-

Eccleſiam eius, quæ palatio vicina eſt, perfe-
rat, recepturum, ſi id fecerit, membrorum
integram ſanitatem. Hæc vbi nuntiata ſunt
Regi, gratias agit Deo, & citatus mox æger
acceſſit. Rex verò, vt ſpiritalis ille *aſinus for-* Geneſ. 49,
tis, accubans inter terminos, ſuppoſuit hume- 14.
rum ſuum ad portandum. Pendet de humero
tanti Principis plenus ſordibus pauper, ſqua-
lidis manibus, brachijſque ſquamoſis Re-
gium illud pectus collumque complectitur.
Intereà ex aſſiſtentibus ridebant nonnulli,
alij à paupere Regem deluſum iocabantur;
alij ſimplicitatem iuſti, fatuitatem iudica-
bant. Cùm itaque Rex paululum proceſſiſ-
ſet, ſubitò nerui extenduntur, rigantur oſſa,
carnes marcidæ recaleſcunt, emergunt à car-
ne articuli, pedes à natibus ſoluuntur. Diſ-
tendit homo crura, poplite iam flexibili, &
ſanie cum ſanguine profluente, veſtis Regia
ornatur potiùs, quàm fœdatur. Iam tunc
ſatis eſſe clamant omnes, ſanatum langui-
dum, onus ac ſordes vlcerum deponendum.
Ille verò memor præcepti quod ſuſceperat,
Sirenarum cantus obturatâ aure pertranſiit:
ingreſſuſque Eccleſiam, ante ſanctum alta-
re holocauſtum, quod detulerat, Deo ac
beato Petro reſignat, incolumemque di-
miſit. Quid tibi videtur, Staurophila, de
hoc Rege?

Lau-

Laudo, inquiebat illa, humilitatem & demiſſionis ſtudium, ſcio tamen quòd ſæculi homines id ſtultitiam & inſaniam reputarent. Cui Chriſtus: Ita eſſe, & Apoſtolus

1. Corinth. 1,18. meus indicauit: *Verbum* enim CRVCIS *pereuntibus ſtultitia eſt*. Sed *quod ſtultum eſt Dei, ſapientius eſt hominibus*; & ideò *non multi ſapientes ſecundùm carnem, non multi potentes, non multi nobiles* ad prædicandum CRV-

vbi ſuprà v. 26. CIS myſterium electi ſunt; *ſed quæ ſtulta ſunt mundi elegit Deus, vt confundat ſapientes; & ignobilia mundi, & contemptibilia elegit Deus, vt confundat fortia.* Noli igitur, Staurophila, noli ob mundanorum ſubſannationes baiulationem detrectare CRVCIS: maxima enim ſapientia eſt, pro Deo ſtultum

1. Corinth. 4,9. velle reputari, & cum Apoſtolo dicere: *Nos*

Ibid. v. 10. *ſtulti propter Chriſtum.* &: *Spectaculum facti*

*Ambr. in Pſal. 118. & Epiſt. 30 ad Sabin. *ſumus Deo, & Angelis, & hominibus.* **Noluit Moyſes Rex eſſe, cùm poſſet, ſed opprobrium Chriſti theſauris Aegypti arbitratus eſt præferendum:* ſed *fugiendo potentiam, potentior factus eſt. Et tu contemne quæ ſæculi ſunt, & Dominicæ paßionis opprobrium contende omnibus præferre diuitijs.* Irrideant nunc viri illuſores Staurophoros meos, quos Gentiles

Tertul. in Apolog. c. 16. CRVCIS *religioſos* appellare ſoliti ſunt: erit aliquando tempus, cùm ſapientem hanc veſtram laudabunt inſipientiam, & ſerò nimis

dam-

damnabunt ſuam. Cùm enim in extremo iudicij die impij videbunt iuſtorum gloriam, *turbabuntur timore horribili, & mirabuntur* Sap. 5, 2.
in ſubitatione inſperatæ ſalutis, dicentes intra ſe, pœnitentiam agentes, & præ anguſtiâ ſpiritus gementes: Hi ſunt, quos habuimus aliquando in deriſum, & in ſimilitudinem improperij. Nos inſenſati vitam illorum æſtimabamus inſaniam, & finem illorum ſine honore; ecce quomodo computati ſunt inter filios Dei, & inter ſanctos ſors illorum eſt.

Multa flagella peccatorum. *Pſal. 31,10.*

Spreuerunt minimam, grauiorem adiguntur iniquę,
Quo magis exhorrent, hoc magè ferre CRVCEM.

CAPVT XI.

Peccatoribus maiorem à dæmone imponi CRVCEM.

Multa flagella peccatorum. *Pſal.* 31,10.

Spreuerunt minimam, grauiorem adiguntur iniquæ,
Quò magis exhorrent, hoc magè ferre CRVCEM.

NON poterat Staurophila non meminiſſe fugæ germanarum ſuarum, quæ oculis & animo ipſius continuò obuerſabatur. quare ita Chriſtum compellat: Vt ſileam, Domine, de futurâ vitâ, auet tamen animus ſcire, num in hac ſaltem fugitiuæ illæ degent ſine CRVCE. Ideò enim ſe ſubduxerunt, vt in deliciis & honoribus ſine cruciatu viuant.

Nequaquam, aiebat Chriſtus, hîc immunes erunt: *nam qui me per* CRVCEM *ſequi* Pinell. l 4.
recuſat, ſemper illum CRVX *ipſa proſequetur.* De perfect.
Et * *mortalis nemo eſt, quem non attingat do-* Relig. c. 10. *Euripid.
lor. Quemadmodum enim mori omnibus apud Ci-
contingit, ita & pati: & ſicut mortuus quiſ- cer. in Tuſcul. 3.
que ſuum habet ſepulchrum, ſic viuens

ſuam CRVCEM. Quando moritur, CRVX ante illum portatur: quando oritur, CRVX illi portanda imponitur. *Occupatio* enim *magna creata eſt omnibus hominibus, & iugum graue ſuper filios Adam, à die exitus de ventre matris eorum, vſque in diem ſepulturæ, in matrem omnium.* Noli errare, mea Staurophila, *multæ ſunt & planè diuerſæ* CRVCIS *cauſæ, & omnino nullus inueniri poteſt à triſtitiâ & mœrore liber. Sicut enim nauigans non poteſt non cum varijs periculis conflictari; ita qui hanc vitam viuit, non poteſt non in tribulatione &* CRVCE *verſari. Omnes enim, cuiuſcumque ſortis ſint, varias* CRVCIS *cauſas habent, hic quidem ab vxore, hic à filio, alter à ſeruo, alter ab amico, alter ab inimico, ex vicino quidam, quidam ex fortunarum iacturâ.*

Eccli.41,1. Chryſoſt. Hom.67. ad Antioch.

Et quis non cauſas mille doloris habet?

Ouid.l.2. De remed. amor.

Sed habent ſæculi homines, inquiebat Staurophila, *multas etiam delectationes, & proprias ſequuntur voluntates: ideoq; parum ponderant ſuas tribulationes &* CRVCES. Cui Chriſtus: *Eſto, ita ſit, & habeant quidquid voluerint: ſed quàm diu putas durabit? Ecce quemadmodum fumus deficient abundantes in ſæculo, & nulla erit recordatio præteritorum gaudiorum. Sed & cùm adhuc viuunt, non ſine amaritudine, & tædio ac timore in eis quieſcunt. Ex eadem namque re, vnde ſibi dele-*

Thom. à Kemp. l.3. De imit. Chriſti cap.12. Pſal.63,3.

ctatio-

ctationem concipiunt, inde doloris pœnam frequenter recipiunt. Iuſtè illis fit: vt, quia inordinatè delectationes quærunt & ſequuntur, non ſine confuſione & amaritudine eas expleant. * *Iuſsit* enim Deus, *& ſic eſt, vt pœna ſua ſibi ſit inordinatus animus.* Videre tamen eſt, aiebat Staurophila, Reges, Imperatores, Principes, & quibus ſupremum in alios ius, quorum voluntati nullus reluctari audeat, nihil aut admodum parum de CRVCE participant. Reſpondebat Chriſtus: Nullo modo hi excipiuntur. *Neque enim Rex procul à curis* & CRVCE *vitam agit, ſed vitam viuit plenam multis tribulationibus & curis. Neque diadema reſpicias, ſed curarum tempeſtatem, per quam ipſi corona paritur: neque purpuram intuere, ſed animam ipsâ purpurâ magis nigreſcentem. Non ita corona caput circumdat, ſicut animam ſollicitudo: nec ſatellitum cateruam, ſed moleſtiarum multitudinem ſpecta. Nec enim priuata domus tot curis plena reperirii poteſt, quot Regiæ ſunt* CRVCES *per ſingulos dies exſpectandæ.* Vt video, inquiebat Staurophila, & illis CRVCES non deſunt, quibus deeſſe vel maximè putantur. Quid dicam, Staurophila? inquiebat Chrſtus. *Militia,* & continua tentatio *eſt vita hominis ſuper terram: & tam abundantia quàm inopia ſolet eſſe materia peccati, cùm vel diues*

*Auguſt. l.1. Confeſſ. c.12.

Chryſoſt. Hom. 66. ad Pop. Antioch.

Iob. 7, 1.

Proſper.

extollitur ad ſuperbiam, vel pauper proſilit ad querelam, & vtrimque non leuis exoritur

August. l.10. Confeſſ.c.28. CRVX. *Væ proſperitatibus ſæculi ſemel & iterùm, à timore aduerſitatis, & à corruptione lætitiæ! Væ aduerſitatibus ſæculi, ſemel & iterùm, & tertiò, à deſiderio proſperitatis! Et quia ipſa aduerſitas dura eſt, & naufraga tolerantia, numquid non tentatio eſt vita humana ſuper terram, ſine vllo interſtitio.*

Fateor, Domine, aiebat Staurophila, in hac tentatione frequentes & graues eſſe lapſus. Sed peccatores hoc non CRVCEM arbitrantur, ſed lætam & gratam admodum occupationem. Ita quidem nunc, aiebat Chriſtus, ſed aliter in alterâ vitâ iudicabunt. An

Sap.5,7. non hæc impiorum vox: *Laſſati ſumus in viâ iniquitatis & perditionis, & ambulauimus vias difficiles*: VIAM *autem Domini ignorauimus?*

*Matth. 11,30. *Iugum meum ſuaue eſt, & onus meum leue*, quod qui tollunt, inueniunt requiem animabus ſuis. Sarcina autem peccatorum

Zachar.5,7. eſt velut *talentum plumbi*, quod ſicut onus

Ierem.16,13. graue grauatur ſuper eos. Deinde, *ſeruiunt hi dijs alienis die ac nocte, qui non dant eis requiem.*

*Hieron. in cap.16. Ierem. * *Quidquid enim peccatur, quidquid malorum operum die ac nocte fit, imperium eſt dæmonum, qui numquam dant requiem, ſed ſemper impellunt delictis augere delicta, & cumulum facere peccatorum.* Et vide mihi laborio-

rioſam peccatorum defatigationem in fortiſſimo illo Samſone deſignatam. Ille enim blanditiis vxoris ſuperatus, rasâ cæſarie traditur Allophylis, excæcatur, mittitur in carcerem, & vertendis molis velut aſinus deputatur. Sic patiatur neceſſe eſt, quiſquis Dalilæ, id eſt, carni ſuæ, nimiùm blandiens, illius ſe arbitrio committit. Hic enim ſpirituali robore ab eâ exſpoliatur, & hoſtibus, mundo, carni, & diabolo, futurum mancipium traditur. Quid verò à crudelibus his dominis non patitur? lumine rationis orbatur, & inſtar beſtiæ molam torquere aſinariam cogitur. *Conſidera huiuſmodi vitam, & tota tibi ſpecies iumenti molentis occurret. Vt illud pannis oculos corporis, ſic iſte ſordibus vitæ ſuæ, oculos mentis obſitus, per errores ſuorum ſenſuum, quaſi circa ambages molarum, laborioſâ miſer ſtatione verſatur. Stat in viâ peccatorum compeditus vinculis cupiditatum ſuarum, & ipſe ſibi carcer eſt, obſeſſus tenebris erroris ſui, & conſcientiæ ſqualore concretus: in ſemetipſo piſtrini ergaſtulum patitur; ſaxum cordis ſui, pertinaciâ iniquitatis induratum, quaſi molam verſat; farinam hoſtibus ſuis de corruptâ animæ ſuæ fruge conficiens.* O quantã hoc piſtrinum defatigationis præbet materiã! quàm meritò per Prophetã clamat Dominus: *Quieſcite agere peruersè!*

Iudic. 16, 16.

Paulin. Epiſt. 4. ad Seuer.

Iſaiæ 1, 16.

Et verò quàm difficiles vias ambulant pec-
Pſal.34,6. catores! *Via enim eorum tenebræ & lubri-*
Lorinus in c.5. Sap. verſ.7. *cum*, neſciunt vbi corruant. Et conſidera, quæſo, quemadmodum in iis luto fœdentur intemperantes, lapidibus lædantur auari, arduitate laſſentur ambitioſi, ſpinis cruententur iracundi, tenebris occæcentur inuidi, turbâ comprimantur adulatores, inæqualitate & confragoſitate retardentur acedioſi.
Pſal.13,3. Denique *contritio & infelicitas in vijs eorum.* Video planiſſimè, ſubdebat Staurophila, non vnam malos manere CRVCEM: ſed tamen videntur quietè admodum & tranquillè vitam ducere, ſecuri prorſus imminentium periculorum. Verè dixiſti, reſpondebat Chriſtus, videri eos tranquillam vitam ducere: videtur enim, non verè eſt. Torquet enim eos conſcientia delictorum, nec vermis ille continuè rodens vllam eis concedit requiem. Magnum, aiebat Staurophila, tormentum inquieta conſcientia, animum continuè flagellans & diſcrucians.
Auguſt.in Pſal.45. Subdebat Chriſtus: Ita eſt. *Inter omnes* enim *tribulationes humanæ animæ, nulla maior eſt tribulatio, quàm conſcientia delictorum. Namque ſi ibi vulnus non ſit, ſanuſq; ſit intus hominis, quod conſcientia vocatur, vbicumque alibi paſſus fuerit tribulationes, illic confugiat, & ibi inueniet Deum. Si autem ibi requies non*

eſt,

eſt, propter abundantiam iniquitatis, quoniam & ibi Deus non eſt; quid facturus eſt homo? quò confugiet, cùm cœperit pati tribulationes? Fugiet ab agro ad ciuitatem, à publico ad domum, à domo in cubiculum: & ſequetur tribulatio. A cubiculo iam quò fugiat non habet, niſi interiùs ad cubile ſuum. Porrò ſi ibi tumultus eſt, ſi fumus iniquitatis, ſi flamma ſceleris; non illuc poteſt confugere: pellitur enim inde; & cùm inde pellitur, à ſeipſo pellitur. Et ecce hoſtem ſuum inuenit quò confugerat, ſeipſum quò fugiturus eſt? Quocumque fugerit, ſe talem trahit poſt ſe: & quocumque talem traxerit ſe, cruciat ſe. Et quis animorum hæc tormenta æquo ſuſtineat animo, quæ æternorum ſunt veluti præambula? Nam *vt Cruciarij, Romano ritu* CRVCEM *ſuam ferebant, ipſi ab eâ mox ferendi; ſic impijs omnibus, conſcientiæ hanc* CRVCEM *Deus impoſuit, in quâ pœnas luant, priuſquam luant.* I nunc, Staurophila, & felices puta, quibus opes, potentia, voluptates circumfuſæ: verè enim non ſunt, quamdiu carnifex ille animus quotidie eos minutis ictibus cruciat & pungit, ac lento illo paſſu ducit ad mortem æternam.

Lipſ. l. 2. de Conſtant. cap. 14.

CAPVT XII.

Voluptuarijs, auaris, ambitioſis, & Aulicis ſuas non deeſſe CRVCES.

MISERA hæc CRVX peccato-
rum, inquiebat Staurophila;
miſerere mei, miſericors Do-
mine, ne incidam in illam.
Non peccatoribus dumtaxat,
aiebat Chriſtus, ſed omnibus omnino ſuæ
Pindar. ſunt CRVCES, *laborumq́; exors nullus eſt, nec*
Hym.4. *erit.* * *Ineſt enim ſingulis* vitæ conditionibus,
*Boët.l.2. de Conſol. *quod inexpertus ignoret, & expertus exhor-*
proſâ 4. *reat.* Vis audire teſtem certiſſimum? Salo-
mon Rex omnia huius vitæ commoda, de-
licias & voluptates expertus, hoc de illis tan-
Eccle. 1, dem affirmauit: *Vidi cuncta quæ fiunt ſub ſo-*
14. *le, & ecce vniuerſa vanitas, & afflictio ſpiri-*
tus. In omnibus enim quædam inſunt, quæ
affligant & excrucient.

Satis id quidem paradoxum hominibus
videbitur, aiebat Staurophila, &, ne diſſimu-
lem, ægrè ipſa id aſſequor. quare pergat,
quæſo, Dominus meus ancillæ ſuæ hanc ve-
ritatem exponere. Animaduerte igitur, re-
1 Ioan.2, ſpondebat Chriſtus: *Omne quod eſt in mun-*
16. *do, concupiſcentia carnis eſt, & concupiſcentia*

ocu-

oculorum, & ſuperbia vitæ. Aut enim carnales delicias, aut diuitias, aut honores, mundani quærunt. Et quidem voluptates plus fellis quàm mellis habent: vt non malè è ſæculi ſapientibus quidam dixerit: *Nullam capitaliorem peſtem, quàm corporis voluptatem hominibus à naturâ datam, eamq́, quò maior eſt, omne animi lumen extinguere.* Vt quid igitur, interrogabat Staurophila, voluptates nuncupantur, ſi nihil volupe, amaritudinis autem habeant plurimum? Cui Chriſtus: Deliciæ ſibiipſis contrariæ ſunt. vnde neſcio quomodo nomen hoc habeant, cùm iniucundæ ſint. *Non tam vehementer fluuialium aquarum curſus ripas corrodere ſolet, ſicut deliciæ & luxus omnia valetudinis noſtræ firmamenta facilè ſubruunt. Si enim medicinalem ingrediaris officinam, omnes ferè morborum cauſas illic inuenies eſſe. Vilis enim tenuiſq́ menſa,* vt loquuntur Medicorum pueri, *ſanitatis mater eſt: ſaturitas verò ægritudinis mater eſt, morboſq́ parit ipſorum quoque Medicorum artem tranſgredientes: pedum enim dolores, & capitis grauedines & vertigines, & manuum cruciatus, & tremores, & remiſſiones, & alia his multò plura, ex ſaturitate naſci ſolent. Si verò vis animi morbos inde naſcentes videre, auaritiæ, mollitiæ, melancholiæ, ignauiæ, omnes ignorantiæ hinc habent principium:*

Archita Tarent.

Chryſoſt. Hom. 54. & 55 ad Antioch.

 nihilo

nihilo namque fiunt aſinis meliores animi, talium menſarum delicias ſectantes. Prætereo lubens blandam ruinam melioris ætatis, luxuriam dico, *obſcœnum ludibrium reddens miniſtris ſuis, nec corporibus parcens, nec animis.* Et notum ſatis eſt, eum *qui fornicatur in corpus ſuum peccare.* Deliciæ mihi, inquiebat Staurophila, deliciarum CRVCES & tormenta intelligere; quas vel ideò deinceps minùs, vti ſpero, affectabo. Prudenter, reponebat Chriſtus, feceris. Quid enim ſolidi in iis inuenias? nam *turbidæ hæ voluptates, cùm appetuntur, plenæ anxietatis; cùm expletæ ſunt, pœnitentiæ ſunt refertæ: & intolerabiles dolores, quaſi quemdam fructum nequitiæ, fruentium ſolent referre corporibus.* Nimirum

Cyprian. de Bono pudicit.

1. Corinth. 6,15.

Boët. lib. 3. de Conſolat. proſ. 7.

Boët. lib. 3. Metro 7.

Habet omnis hoc voluptas,
Stimulis agit fruentes,
Apiumq́ par volantum,
Vbi grata mella fudit,
Fugit, & nimis tenaci
Ferit icta corda morſu.

Atque hi quidem ſunt cruciatus martyrum carnis & huius ſæculi.

Exſpecto, inquiebat Staurophila, an diuitijs tanta quoque inſit carnificina & CRVX. Quid verò dubitas? aiebat Chriſtus, quas vel ideò *ſpinas* appellaui, quia vt illæ dum inſi-

Matth. 13, 22.

inſiguntur, hærent, dolorem creant; ſic *diuitiæ magno labore acquiruntur, maiore timore conſeruantur, maximo dolore amittuntur.* Hinc miſerum auari martyrium, cuius *animam mordaces hæ curæ continuò abſumunt. Canis latrat, auarus putat furem eſſe. Mus fortè perſtrepit, & auari cor ſalit, quemlibet vel puerum ſuſpectum habet. Filios iam grandes, vt inſidiatores aſpicit, quòd eorum iam ætas ſucceſſionem expetere videatur.* Et attentiùs, quæſo, vide, *amatores auri quanta patiantur. Hiemalibus aſperitatibus ſe nauigando committunt: ſic feruet auaritia, vt nulla formident frigora: iactantur ventis, ſuſpenduntur & deprimuntur fluctibus; ineffabilibus periculis vſque ad mortem agitantur. Dicant & ipſi auro: Propter te mortificamur tota die.* Imò ne nocte quidem requieſcunt; ſomnum enim expellunt de lucro ſollicitudines, vt verè etiam poſſint dicere, *Quis nos ſeparabit à cupiditate auri? tribulatio? an anguſtia? an perſecutio?* Magnam habet, aiebat Staurophila, cum vero martyrio auari hic cruciatus ſimilitudinem: ſed in eo maximè diſtat, quòd ſine merito ſit, quin & magno (vt equidem ſuſpicor) animarum diſpendio. Non hæc ſuſpicio eſt, aiebat Chriſtus, ſed ipſa veritas. *Nam qui volunt diuites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli:* & *facilius*

Ludolph. de Vit. Chriſti part. 1. c 64

Baſil. Homil. in aliquot Scriptur. loc.

Auguſt. Serm. 100. de Diuerſ. cap. 6.

Pſ. 43, 12.

Auguſt. Serm. 50. de Sanctis.

1. Tim. 6, 9.

Luc. 18, 25.

lius eſt camelum tranſire per foramen acus,
Bleſen. Epiſt.91. *quàm diuitem intrare in regnum cælorum.* Et vide, quæſo, vt auari CRVX, infernalis miſeriæ quamdam præferat imaginem, *nec enim deeſt* illi *vnda Tantali, Tityj iecur, rota Ixionis, vrna Belidum, ſaxum Siſiphi, dum inter diuitias eſurit, dum ſollicitudinibus anxiatur, dum cupiditate torquetur, dum ad illicita rapitur, dum in ſaccum pertuſum congregat, dum congregando diuitias, labore continuo & ſuperuacuo* ſe *affligit.* Non immeritò, inquiebat Staurophila, in Euangelio horridum il-
Luc.6,24. lud *væ* intentatum eſt diuitibus, ſi talis eorum tam in hoc quàm futuro ſæculo conditio.

Subtexam nunc, aiebat Chriſtus, animalia illa gloriæ & honorum mancipia, quibus ſua quoque non deeſt CRVX & tortura. Per quot enim ærumnas, honores petuntur!
Tertull. lib. extrem. de Pœnit. *namque illos qui ambitu abeunt capeſſendi magiſtratus, neque pudet neque piget incommodis animæ & corporis; nec incommodis tantùm, verùm & contumelijs omnibus eniti in cauſâ votorum ſuorum. Quas non ignobilitates veſtium affectant? quæ non atria nocturnis & crudis ſalutationibus occupant? ad omnem occurſum maioris cuiuſque perſonæ decreſcentes, nullis conuiuijs celebres, nullis comeſſationibus congreges, ſed exules à libertatis &*

læti-

lætitiæ felicitate, idq́ totum propter vnius anni volaticum gaudium. Eheu! quantis laboribus & doloribus honores & dignitates petuntur! Ambitioſus vt *dominetur alijs, priùs ſeruit; curuatur obſequio, vt honore donetur. Confragoſa in faſtigium dignitatis via eſt.* Ambitio ipſi naturæ vim parat. *Quid Cn. Pompeium in Africam, quid in Septemtrionem? quid Mithridatem & in Armeniam, & omnes Aſiæ angulos traxit? infinita ſcilicet cupido creſcendi, cùm ſibi vni parum magnus videretur. Quid C. Cæſarem in ſua fata pariter ac publica immiſit? Gloria & ambitio, & nullus ſupra ceteros eminendi modus.* Iam verò ſi cui honor deſideratus negetur, quantum is ſe torquet & cruciat! Sedebat Mardochæus ante fores palatij, ſed quia non aſſurgebat Amano, indignatus is eſt valdè, vt diceret, ſe, cùm plurima haberet, nihil habere ſe putare, quamdiu videret Mardochæum ſedentem ante fores regias. Et res hæc, quæ leuis videri poterat, animum eius adeò pupugit, vt iuſſerit excelſam parari CRVCEM, in quam Mardochæus tolleretur. Sed vt ad curiam & palatium hîc nos ſermo duxit? Ingrediamur ſanè, erunt & hîc quas conſideres CRVCES.

Ambroſ. lib.4. in Luc. c.4.

Seneca Epiſt. 94.

Eſther 5, 9.

Aulicos vulgus ſuſpicit, ignorans quantis pateant periculis. *Mare qui intrat, & nauigat,*

Lipſ. Cent. 4. miſcel. Epiſt. 53.

*Polyb. lib. 5.

gat, fluctus exſpectat; qui aulam, motus. *Re-uerà* enim *hi ſimiles ſunt abaculorum calculis. Iſti enim ſecundùm computantis arbitrium, modò ærei ſunt, modò aurei: & aulici ad nutum Regis nunc beati, nunc miſeri.* Quàm multi poſt crepantes adulationum bullas, opprobrium hominum facti, *interdum vſque ad inimicorum dolorem deuenuſtati, & à rebus humanis, veluti vomitu fortunæ nauſeantis exſputi ſunt.* Intelligo iam, aiebat Staurophila, quàm benè is dixerit, qui dixit:

Sidon. l. 1. Epiſt. 7.

Bleſenſ. Carm. de Luctu carn. & ſpirit.

Deſere palatia, nam curia
Curis, imò CRVCIBVS, *& mortibus,*
Semper eſt obnoxia.

Idem Epiſtolâ 14.

Non aliter eſt, aiebat Chriſtus: *pro vaniſſimâ enim vanitate militant curiales, in labore, & ærumnâ, in vigilijs multis, in periculis magnis: periculis maris, periculis fluminum, periculis pontium, periculis montium, periculis in falſis fratribus: in mortibus frequenter, in confractione & laſſitudine corporis, atque in alijs vitæ diſcriminibus, in quibus gloriam martyrij mererentur, ſi hæc pro meo nomine ſuſtinerent. Nunc autem ſunt martyres ſæculi, mundi profeſſores, diſcipuli curiæ, milites Herluini. Per multas ſiquidem tribulationes promerentur infernum.* Vide nunc, an à CRVCIBVS liberi ſint aulici: & diſce, longè plura

plura pro mundo tolerare ſæculi martyres, quàm multi pro Deo & æternâ ſalute. Subijciebat Staurophila: Cum Senecâ ergo iure dixerim:

Stet, quicumque volet, potens Seneca in Thyeſte.
Aulæ culmine lubrico:
Me dulcis ſaturet quies.

CAPVT XIII.

Coniugatorum CRVCES.

NONDVM omnes ſæcularium CRVCES, aiebat Chriſtus, explicauimus: ſupereſt enim matrimonij ſtatus, in quem, velut denſiſſimo imbre, mœrores, anxietates, angores & CRVCES depluunt: ratum enim fixumque manet, quod Apoſtolus dixit: *Si acceperis vxorem, non peccaſti; tribulationem tamen carnis habebunt huiuſmodi.* (1.Corinth. 7,28.) Quid hoc eſt, Domine, inquiebat Staurophila? *Ego, rerum ignara, putabam nuptias ſaltem carnis habere lætitiam. Si autem nubentibus etiam in carne tribulatio eſt, in quâ ſolâ videbantur habere delicias, quid ergo erit reliquum, propter quod nubant, cùm & in ſpiritu, & in animâ, & in ipsâ carne tribulatio ſit?* (Hieron. lib. contra Iouinian.) Ita eſt, reſpõdebat Chriſtus, & quæ optima

ma in matrimonio iudicantur, ea ipſa multo ſunt felle reſperſa.

In bonis huius ſtatus numerant inſolubilitatem, vt *quod Deus coniunxit, homo non ſeparet*, ſed compedes & vincula hoc modo quoque bona cenſeantur: vinculum enim & ligatura eſt coniugium. vnde Paulus: *Mulier alligata eſt legi, quanto tempore vir eius viuit*. Et de viro: *Alligatus es vxori? noli quærere ſolutionem. Quemadmodum* enim *ſerui fugitiui ſinguli ſeparatim vincti à ſuis dominis, rurſumq; tenui quadam catenâ inter ſe conſtricti vniuerſi, vt compedibus catenæ vtrimque affixis, alius alium ſequi cogatur, liberam non habet abeundi facultatem; ſic coniugum animæ, cùm propriam ſui curam ſuſtinent: tum alterâ etiam premuntur neceſſitate à communibus coniugij vinculis impoſitâ, quæ eos grauiùs vrget omnibus vinculis: & hoc ipſo ab vtroque libertatem aufert, quòd alteri ne ſemel quidem principatum defert, ſed vtrique diſtribuit*. Quanta verò hæc ſeruitus? *Seruo enim, ſi quando paratâ pecuniâ pretium, quo emptus eſt, perſoluere potuerit, plerumque libertas conceditur; at vir, quamuis omnium difficillimam nactus ſit vxorem, ſeruitutem tamen perferre neceſſe habet: quippe qui nullam poteſt inire viam, quâ ſolutus eiuſmodi dominatu liberetur*. Eadem vxoris conditio,

Matth. 19, 6.

1. Corinth. 7, 39.

Chryſoſt. lib. de Virginit.

Ibidem Chryſoſt.

quæ

quæ *Dominum ſibi cum dote coëmens virum, ancilla pro liberâ efficitur, breuiſſimæq́ voluptatis gratiâ, naturali libertate ſe priuans, ianuam ſibi ineffabiliū dolorum, perpetuiq́ mœroris, per huiuſmodi connubium aperit.* Baſil. de Verâ virginit.

Sed enim, inquiebat Staurophila, vt vincula hæc communia ſunt, ita mutuò ſeſe coniuges iuuant, onuſque in duos diuiſum fertur leuiùs. Imò verò, inquiebat Chriſtus, aggrauant inuicem iugum: nam *quæ bonum blandumq́ nacta eſt virum, perpetuo, ne moriatur, metu viduitatis, incommoda cruciatusq́ iam ſuſtinet: duram quamdam & immitem curam, & præſente illo, & abſente, propter inſperatos caſus, animo indeſinenter excipiens. Sin verò contrà duro & immiti fuerit coniuncta, tota quidem vita illi cruciatus eſt. Et cùm pudicitiæ ratione neutrum queat eligere, id eſt, nec viri mortem, propter viduitatis anguſtias; nec vitam, ob moleſtiam incommodumq́ conuictus; ancipiti atque ineuitabili malo acerrimiſq́ doloribus ſemper atteritur.* Benignior, inquiebat Staurophila, virorum apparet ſors, qui tantis non ſubiacent periculis. Haud multò melior, reſpondebat Chriſtus, eorum ſtatus; quia vniuerſæ familiæ curandæ in ſe onus recipiunt. *Si mihi, inquit quidam, tale corpus alterum, quale meum eſt, accederet, tantum negotiorum mihi exhibens pro ſanitate* Baſil. loc. cit. Antiphon apud Stobæum Serm. 68.

& victu in dies colligendo, & pro gloriâ ac temperantiâ, celebriſq; famæ, ac benè audiendi gratiâ, non poſſem viuere. Quid igitur fieret, ſi alterum quoque tale corpus ſimiliter mihi procurandum eſſet? Itaque conſtat, quòd vxor, etſi viro chariſsima fuerit, non minùs tamen ei faceſſat negotij circa amores aut dolores, quàm ipſemet ſibi. Iam verò ſi muliebre attendas ingenium, quod plerumque moroſum eſt, & rara omnino auis, quæ huiuſmodi non ſit, iuge hinc & ad totam vitam protenſum videre erit tormentum. *Melius eſt habitare in terrâ deſertâ, quàm cum muliere rixoſâ & iracundâ. Tecta perſtillantia in die frigoris & litigioſa mulier comparantur: qui retinet eam, quaſi qui ventum teneat, & oleum dexteræ ſuæ vocet. Non eſt caput nequius ſuper caput colubri; non eſt ira ſuper iram mulieris. Commorari leoni & draconi placebit, quàm habitare cum muliere nequam.* Et hæc non de adulterâ & meretrice, ſed de legitimâ dicuntur vxore. Cum huiuſmodi igitur vitam omnem diu noctuque exigere, an non eſt in perpetuis ſpinis ac ſentibus volutari? quibus tamen adeò arctè ſis implicitus, vt excutere has ærumnas ſolâ morte poſſis.

Prou. 21, 19. Prou. 27, 15. Eccli. 25, 22. Id oſtendit Hieron. lib. 1. in Iouinian.

At non omnes, inquiebat Staurophila, in malam incidunt vxorem: ſunt enim & mites, & benignæ, & taciturnæ. Si ſint, reſpondebat

debat Chriſtus, ſunt admodum raræ. Salomoni, qui mulierum greges habuit, hoc crede. *Inueni*, ait, *amariorem morte mulierem. Virum de mille vnum reperi, mulierem ex omnibus non inueni.* quaſi diceret, Vix inueni vnum virum bonum & rectum, mulierem autem ne vnam quidem. At ſolatium aliquod, aiebat Staurophila, habent in prolibus, in quibus alteros velut ſe contemplantur, quos & tenerrimè diligunt, & magnâ voluptate, vt paſſim cernimus, educant. Imò ad malorum cumulum, aiebat Chriſtus, accedunt liberi: quot enim pignora, tot CRVCES. *Partu edita eſt quæpiam femina: quòd natus non ſit maſculus, tetricum maritus vultum gerit. Adiectus eſt maſculus? partu editus eſt fœtus, qui formoſus non eſt. Eleganti eſt formâ vterque? tamquam de pulchris acerbior cura inceßit. Depulſi ſunt à lacte? rurſus anxietas educationis ſuccedit. Cùm ſani fuerint, metus ne ægrotent. Cùm ægrotauerint, formido ne moriantur. Cùm mortui fuerint, metus ne deinceps prole carens, contemnatur. Cùm mortui non fuerint, de viuentibus grauior ſollicitudo incumbit, vnde liberis ad inſtitutionem ſumptus ſuppeditabuntur; vnde coniugalis fœderis apparatus; vnde veſtimentorum decor, vnde famulorum vnicuique diſtributio; quænam ex bonis maiori attribuet? quo*

Eccle. 7, 27.

Chryſoſt. Orat. de S. Theclâ.

pacto minoris inuidiam mitigabit? Ecquid iam tibi videtur?

Mirum profectò, aiebat Staurophila, & inde lacrymarum ſegetem meti parentibus, vnde baculum ſenectutis & mœroris exſpectabant leuamen. Ita eſt, reponebat Christus, *dolorem enim liberi nati æquè important, ac non nati: & rurſus tam viui, quàm mortui. Hic enim liberorum multitudine gaudet, cùm non ſatis habeat vnde alat. Ille verò herede caret facultatum ſuarum, in quibus maximè elaborauit. & quidem bona fortuna, alterius calamitatem efficit, cùm ſibi vterque euenire velit, quo alterum cruciari videt. At huic mortuus eſt ſuauiſsimus puer, illi verò in vitâ eſt filius perditus: vterque ſanè commiſeratione dignus: vnus quidem filij mortem, alter verò vitam luget.* *Et an non mater per vnamquamque naſcentem* prolem *animo ſcinditur, & præſentibus triſtibus naſcituræ cura ſemper adijcitur? Inde vbi iam filios edidit, aut ad bonam illi frugem euaſerunt; & maiores ex illorum abſentiâ dolores iugiter tolerat, quàm parturiens tulerat; aut malos euaſiſſe conſiderat, & maius ex eâ procreatione liberorum, quàm ſi permanſiſſet ſterilis, opprobrium ſuſtinet. Sæpè antequam prædicta experiatur incommoda, vna & ſponſa & vidua efficitur; ac ſine liberis in viduitatem delapſa, nec vxor* iam,

Gregor. Nyſſen. lib. de Virginit. c. 3.

*Baſil de Verâ virginit.

iam, nec virgo, nec mater eſt. Sic profectò omnibus, quæ putantur læta coniugij, ſemel amiſſis, breuiſſimo voluptatis ſenſu irrecuperabilem virginitatis perdidit florem; coniugijq́; tantum ſolummodò experta eſt, quantum illi ſatis eſſet ad agnoſcenda viduitatis incommoda. Quòd ſi relicta vidua pupillos enutriat filios, eius quem ex viri morte perceperat mœroris, iuge monumentum cernit, & ſemper in lacrymis, ſemper in gemitu, ſemper in ſollicitudine educandorum degens, nullum præterito malo ſolatium inuenit. Præterea & propinquis, & famulis, & filiorum curatoribus, ipſiſq́; poſtremò etiam filijs, vbi virilitatis annos attigerint, cunctiſq́; omnino ſe vexare volentibus ad prædam miſerabiliter expoſita, doloris luctuſq́; tragædiam, vitam ſuam omnium ingeret oculis. Tranſeo breuitatis causâ iliadem aliorum malorum, quæ in hunc ſtatum, velut agmine facto, quotidie incurrunt.

Domine, aiebat Staurophila, *ſi ſic viuitur, & in talibus vita ſpiritus* eorum qui matrimonio iuncti ſunt, profectò *non expedit nubere*: nam Iſa.38,16. Matth.19, 10.

Quid eſt duorum vita longa coniugum
Præter iugum?

Cui Chriſtus: *Non omnes capiunt verbum iſtud, ſed quibus datum eſt.* Beati autem qui *ſeipſos caſtrauerunt propter regnum cælorum.* Ibid.11.

Nec immeritò CRVCE onuſtus filiabus Ie-
Luc.23,29 ruſalem dixi: *Venient dies, in quibus dicent: Beatæ ſteriles, & ventres qui non genuerunt, & vbera quæ non lactauerunt.* Verè, reſpondit Staurophila, terque quaterque beata &
Sap.3,13. *felix eſt ſterilis, & incoinquinata, quæ neſciuit thorum in delicto, habebit fructum in reſpectione animarum ſanctarum.*

C A-

CAPVT XIV.

Abnegatio ſui, optima ad CRVCEM *ferendam præparatio.*

Abneget ſemetipſum, & tollat CRVCEM ſuam. *Luc. 9, 23.*

Ingenium geniumq́; tuum, te denique totam,
Baiula ritè CRVCIS *ſi lubet eſſe, nega.*

SATIS iam ſuperq́;, aiebat Chriſtus, ſæcularium CRVCES expendimus: & ipſa vtcumque vides, ſorores tuas non tam fugiſſe quàm commutaſſe CRVCEM, leuem illam & breuem, in grauiſſimam prorſus & maximè diuturnam; pro quâ, tantum abeſt vt meritum ſperent, quin etiam pœnam incurrant. Iis proinde relictis, reliquum eſt vt ad CRVCIS ſuſceptionem magis inſtruaris. Nil gratius, aiebat Staurophila, mihi accidere poſſet: etſi enim animata vtcumque ſim, neſcio tamen quis horror etiamnum peruadat animum, quem confirmandum & ipſa ſatis video.

Nec ego, ô filia, aiebat Chriſtus, ſine aliquo præambulo in viam CRVCIS te intro-

Abneget ſemetipſũ, et tollat CRVCEM ſuam. Lu. 9. 23

Ingenium geniumque tuum, te denique totam,
Baiula ritè CRVCIS, *ſi lubet eſſe, nega.*

duxi. Annon dixi: *Si quis vult poſt me venire*, ABNEGET SEMETIPSVM, ET TOLLAT CRVCEM SVAM? *Et ſermo quidem vnum quid ſignificare videtur, tria verò continet, abnegationem tuiipſius, & vt* CRVCEM *accipias, & tertiò vt me ſequaris.* Prima igitur conditio neceſſaria eſt ſuiipſius abnegatio, ſine quâ nemo CRVCEM tollet; aut ſi tulerit, non feret conſtanter. Et quidem volentibus me ſequi, omnia relinquenda denuntiaui, dicens: *Qui non renuntiat omnibus quæ poßidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus.* Sed in omnibus iſtis ne ipſum hominem (attende quæſo) excepi, volens eumdem eſſe relinquentem, & relictum. Quod vt expreſſiùs inſinuarem, dixi, VT ABNEGET SEMETIPSVM. *Et fortaſſe laborioſum non ſit homini, relinquere ſua, ſed valdè laborioſum eſt relinquere ſemetipſum. Minus quippe eſt abnegare quod habet, valdè multum autem, abnegare quod eſt.*

Luc. 9, 23. Chryſoſt. Hom. 56. in Matth. Luc. 14, 33. Gregor. Hom. 32. in Euang.

Sed quomodo, aiebat Staurophila, intelligendum, ABNEGET SEMETIPSVM SIBI, cùm ſeipſum homo ſibi negare non poßit, eò quòd conſcientia eius non recipiat, vt ſe aut non eſſe putet, aut alterũ poßit æſtimare quàm fuerit? Puto hoc eſſe negare ſe, verbi gratiâ, ſi cui dicatur, Tu es Lucius? & cùm ipſe ſit, non ſe eſſe reſpondeat. Hoc apud alterum ſi fortè

Sixt Papa l. de Caſt. tom. 5. Biblioth. Pat.

valebit, non tamen apud ſemetipſum. Quomodo ergo ſentiendum eſt, ABNEGET SEMETIPSVM SIBI? aut quomodo ſemetipſum aliquis relinquet? quò ibit extra ſe? vel quis eſt, qui aliquò vadit, & ſe deſerat?

Gregor. Hom. 32. in Euang. Adhuc modicum, reſpondebat Chriſtus, in te lumen eſt, filia; audi & intelliges. *Aliud ſunt homines per peccatum lapſi, aliud per naturam conditi; aliud quod fecerunt, aliud quod facti ſunt. Relinquunt ſemetipſos, quales peccando ſe fecerunt, & manent ipſimet quales per gratiam facti ſunt. Ecce etenim qui ſuperbus fuit, ſi conuerſus humilis factus eſt, ſemetipſum reliquit. Si luxurioſus quiſque ad continentiam vitam mutauit, abnegauit vtique quod fuit; ſi auarus quiſque ambire iam deſiit, & largiri didicit propria, qui priùs aliena rapiebat, proculdubiò ſemetipſum reliquit. Ipſe quidem eſt per naturam, ſed non eſt ipſe per*
Prou. 12, 7. *malitiam. Hinc enim ſcriptum eſt: Verte impios, & non erunt. Conuerſi namque impij non erunt: non quia non erunt omnino in eſſentiâ, ſed quia non erunt in impietatis culpâ.* Abnegare ergo ſe, eſt vitare quod per vetuſtatem fuit, & ad hoc niti, quò per nouitatem vo-
Coloſſ. 3, 9 catur. *Eſt*, inquam, *expoliare ſe veterem hominem cum actibus ſuis, & induere nouum.*

Paradoxum hoc, aiebat Staurophila, difficulter, vt video, intelligitur; & pauci fortaſſe

taſſe illius ſenſum aſſequuntur. Exemplis, aiebat Chriſtus, res erit clarior. *Quemdam adoleſcentem, fabulæ ferunt, propter amores meretricis peregrè profectum, & abolito amore regreſſum poſteà veteri occurriſſe dilectæ: quæ vbi non interpellata mirata, putauit non recognitam, rurſuſq; occurrens dixit: Ego ſum. Reſpondit ille: Sed ego non ſum.* Et expende *quomodo ſe Paulus abnegauerit, qui dicebat: Viuo autem, iam non ego. Extinctus quippe fuerat ille ſæuus perſecutor, & viuere cæperat pius prædicator. Si enim ipſe eſſet, pius profectò non eſſet. Sed qui ſe viuere denegat, dicat, vnde eſt, quòd ſancta verba per doctrinam veritatis clamat? Protinus enim ſubdit, Viuit verò in me Chriſtus. ac ſi apertè dicat: Ego quidem à meipſo extinctus ſum, quia carnaliter non viuo; ſed tamen eſſentialiter mortuus non ſum, quia in Chriſto ſpiritualiter viuo.* Abnegauerat ſe etiam *frater* ille *in eremo habitans, ad quem cùm carnalis frater auxilij petendi gratiâ aduentaſſet, reſpondit vt adiret alterum fratrem eorum, cùm ille vtique obijſſet. Cumq; admiratus qui venerat reſponderet, Quia ille obijt. Eremita ſe quoque ſimiliter obijſſe reſpondit.* mortuus enim erat mundo & conſanguineis, viuebat autem Deo. Et hoc ſcilicet eſt quod Apoſtolus meus omnes hortatur. *Chriſtus*, inquit, *pro omnibus mortuus*

Ambroſ. lib. 2. de Pœnit. c. 10

Gregor. Hom. 32. in Euang.

Gal. 2, 20.

Bernard. Serm. 2. in Dom. 1. poſt Oct. Epiph.

2. Cor. 5.

eſt,

eſt, vt qui viuunt, iam non ſibi viuant, ſed ei, qui pro ipſis mortuus eſt. Oportet enim vnumquemque mori ſibi, vt viuat Deo. *Quia niſi quis à ſemetipſo deficiat, ad eum qui ſuper ipſum eſt non appropinquat; nec valet apprehendere quod vltra ipſum eſt, ſi neſcierit mactare quod eſt. Sic olerum plantæ tranſponuntur vt proficiant, atque, vt ita dixerim, eradicantur vt creſcant. Sic rerum ſemina in terræ admixtione deficiunt, vt in reparatione ſui generis vberiùs aſſurgant. Vnde enim videntur perdidiſſe quod erant, inde accipiunt hoc apparere quod non erant.*

Gregor. Hom. 32. in Euang.

Vtiliter, aiebat Staurophila, ignoraui, quod tam luculenter mihi expoſitum, nunc velut manu palpo. Sed & planiùs, aiebat Chriſtus, pleniuſque hanc ABNEGATIONEM SVI exponam, quando & libenter diſſerentem auſcultas, & doctrina hæc prorſus ſit neceſſaria. *Si intelligis quid ſit alium abnegare, tunc rectè percipies, quid ſit abnegare teipſum. Qui alium iam abnegauit, fratrem puta, aut ſeruū, aut quemuis alium, ſi cædi eum virgis videat, ſi arceri vinculis, aut quidquid aliud mali pati, non occurrit, non auxiliatur, non flectitur, nec prorſus vllo modo mouetur, ceu is qui penitus ab illo alienatus eſt. Sic igitur nulla te pacto corpori parcere volo: vt neque ſi cæditur, neque ſi pellitur, neque ſi vritur, nec ſi quid aliud*

Chryſoſt. Hom. 56. in Matth.

aliud huiuſmodi patitur, ei parcas, ſed quaſi extraneus quis, aut hoſtis hæc patiatur, ſic afficiaris.

Papæ! inquiebat Staurophila, quid hoc eſt? Inſenſibilem prorſus ac mortuum eſſe oporteat, qui huiuſmodi ſit. *Ego homo cùm ſim, humani nihil à me alienum puto*: nec video vt in meipſam adeò poſſim eſſe crudelis, quæ alienis malis magno ſenſu compatior. Non ego, aiebat Chriſtus, Stoicam inſenſibilitatem aut crudelitatem ſuadeo, ſed humanos truncari volo affectus, abnegari carnalia deſideria, non tribui nimium carni & ſanguini. Crimini ſiquidem apud me obnoxius eſt parentum amor, ſi Dei ſit contrarius. *Qui* enim *amat patrem aut matrem plus quàm me, non eſt me dignus.* imò & ipſam animam ſeu vitam odiſſe oportet propter me. Dilexit Petrus animam ſuam plus quàm me, cùm eam periculo timeret exponere, & ideò ter me negauit. Si amaſſet me, proculdubiò abnegaſſet ſe. Et, an non ego vnigenitus Virginis Matris meæ abnegaui meipſum, cùm, quaſi ad eam minimè pertinerem, ei dixi: *Quid mihi & tibi eſt mulier?* nec confundere volebam teneram eius verecundiam, ſed inſtruere vos, carnalium curam parentum, & conſanguineorum neceſſitudines, impedire non debere exercitium ſpirituale.

Terent.

Matth. 10, 37.

Ioan. 2, 4.

rituale. Vnde cùm mihi aliquando diceretur: *Ecce mater tua, & fratres tui foris ſtant* (Matth. 12, 48.)
quærentes te; reſpondi: *Quæ eſt mater mea? & qui ſunt fratres mei? non iniurioſè maternæ refutans obſequium pietatis, nec fratres contemnens; ſed paternis myſterijs amplius, quàm maternis deberi monſtrans affectibus, & opus ſpirituale carnis præferens cognationi.* (Beda c. 17. in cap. 3. Marci.)

Gaudeo planè, aiebat Staurophila, quòd huius abnegationis te, Domine, non tantùm præceptorem habeam, ſed & exemplum. Erit ſanè mihi hoc nomine & leuior, & gratior. Numquid non Abraham, ſubiiciebat Chriſtus, abnegauit ſemetipſum, cùm patrem ſe oblitus, filium vnigenitum, & tenerè dilectum immolare voluit? An non laudati Leuitæ, *qui* dixerunt, *patri ſuo, & matri ſuæ, Neſcio vos; & fratribus ſuis, Ignoro vos, & neſcierunt filios ſuos?* (Deut. 33, 9) Cùm nimirum zelo inflammati ob adoratum vitulum, nullo perſonarum reſpectu conſanguineos quoſque trucidarunt? (Exod. 32, 28.) *Licet* igitur *ſparſo crine, & ſciſſis veſtibus, vbera quibus te nutrierat, mater oſtendat, licet in limine pater iaceat, per calcatum perge patrem, ſiccis oculis ad vexillum* CRVCIS *meæ euola, ſolum pietatis genus eſt, in hac re eſſe crudelem.* (Hieron. Epiſt. 1. ad Heliod.) Si propria hinc attrahat caro, illinc blandiatur ſenſualitas, iſtinc mundus & noti inuitent ſodales, liberè reſponde,

ſponde, Neſcio vos. Et *ſi qua* alia *tibi ex parte exterioris hominis cogitatio venerit, reſpondeas & dicas, Neſcio te. Quàm diu mea fui, ſuggeſtionibus tuis etiam libens acquieui: nunc me Chriſtus ſanguinis ſui pretio comparauit; mea non ſum, nec meam iam poſſum facere, ſed eius ad quem pertineo, voluntatem.*

Sixt. Papa lib. de Caſtitat.

Ita me facturam, aiebat Staurophila, tuâ gratiâ, confido. Sed ſatíſne iam inſtructa videor ad CRVCEM baiulandam? Satis, inquiebat Chriſtus, ſi his probè noueris vti, & ad particularia deſcendens ea in opus conferas. Et quo pacto, rogabat illa, hoc faciam? Cui Chriſtus: Homo, vti noſti, duabus conſtat, ijſque diuerſiſſimis partibus, corpore ſcilicet & animâ. Vtriſque autem ſua debetur *Abnegatio*, quam niſi adhibueris, CRVX tibi prorſus erit intolerabilis. Primò autem neceſſe eſt, longiùs abigas vicinam illam tuam Dominam, dico *Senſualitatem*, mulierem per omnia mundanam, leuem & carnalem: quæ te quoque ad carnis illecebras & ſæculi vanitates allicere ſtudet. Hæc ſenſuum blandimenta, quibus homo vel maximè ineſcatur, continuè offert; nam vel riſu lepida, vel guſtu ſapida, vel odoratu fragrantia, vel tactu mollia, aut auditu ingerit iucunda, atque hiſce lenociniis quemque ad ſe pertrahere nititur. Quæ niſi ſtatim refutaueris, exer-

raſti à Crvcis ſemitâ; in viam peccatorum rediſti. Seductrix illa (vt ſolita) oſtendet tibi adoleſcentularum mundi huius delicias & honores, quibus, ſecundùm deſideria ſua, perfruũtur. Niſi autem auerteris oculos tuos ne videant vanitatem, citò abiecta Crvce incipies vagari poſt greges ſodalium tuarum. Suggeret deinde ſcandalum Crvcis, & filiarum Babylonis ſubſannationes: tu verò obtura aures tuas ad voces Sirenarum, atque
Pſ. 37, 25. eſto *ſicut homo non audiens, & non habens in ore ſuo redargutionem.* Amaram & inſipidam Crvcem, tactũque inſuauem exprobrabit: tu autem, ô filia, propter verba labiorum meorum perge cuſtodire vias duras: reſpue oblectamenta ſenſus, & amplectere
Sap. 13, 1. aſperitatem Crvcis. *Vani* enim *ſunt ſenſus hominum, in quibus non ſubeſt ſcientia Dei.* Monitis his, aiebat Staurophila, cautior ero, vt ſubdolam hanc mulierem, quæ honeſta mihi quidem videbatur, omnibus modis vitem. Bonum id, aiebat Chriſtus, ſed non ſatis; reſtat enim, vt interiorem quoq; hominẽ mortifices. In eo autem abneganda memoria, intellectus & voluntas. Memoria inſtar pugillarium, inaniũ, ſuperfluarũ & indecentium rerum ſimilitudines retinet coaceruatas: hæ autem intellectum ad ſui conſiderationem, voluntatem ſollicitant ad amorem.
Pro-

Protere igitur tabellas has, quæ ſæcularis felicitatis ſpectacula repræſentant. Si enim recordata fueris mundanæ proſperitatis, non diu in Crvcis perſeuerabis via. Lumen quoque interiorum oculorum, intellectum dico, & vagæ imaginationis perſpicilia, in obſequium ſanctæ Crvcis calca, neu tuo vti velis iudicio, aut *ſapientiâ carnis*, quæ *inimica eſt Deo*, & in multos te inducet errores. Callida imaginatio longè maiorem & grauiorem repræſentabit Crvcem, quàm reuerà ſit, itaque ſemper querula, ſemper eris impatiens. Intellectus ſuggeret, non impoſitam, ſed aliam quamuis meliùs tibi conuenire Crvcem. Tu verò vtrumque abnegans, *omne quod tibi applicitum fuerit, accipe: & in dolore ſuſtine, & in humilitate tuâ patientiam habe*. Denique *& à voluntate tuâ auertere.* Ipſa enim deſideriis ſuis, amore, dolore, gaudio, irâ, variè abducta, iugum Crvcis tentat excutere. Abnega ergo, ad exemplum meum, voluntatem tuam, vt in omnibus id tibi ſit in ore, id in corde: *Non mea, ſed tua* Domine *voluntas fiat. Hæc* ſedulò *meditare, & in his eſto.*

Rom. 8, 7. Eccli. 2, 4. Eccli. 18, 30. Luc. 22, 42. 1. Timoth. 4, 15.

CAPVT XV.

Baiulandi CRVCEM *Chriſtus ſe formam exhibuit.*

AVDITIS hiſce, abitum parabat Staurophila, atque Gratias, inquit, ago tibi Domine IESV, quia docuiſti ancillam tuam VIAM ſalutis: tempus nunc eſt, vt reuertar ad patrem, quò iam præceſſerint ſorores, & vereor, querimonias depoſuerint non leues: &, ſi parentem noui, ægrè tulerit moram hanc meam, & quòd germanas comitata non fuerim. Id verò, ſi acciderit, aiebat Chriſtus, habebis profectò vnde VIAM CRVCIS auſpiceris: & parum, mihi crede, idonea CRVCIS gerula eris, ſi paterna non feras verba. Interim vade in pace, & ſi VIAM CRVCIS non tam diſcere quàm perambulare deſideras, fac paucos intra dies hîc denuò te ſiſtas, vt CRVCEM tollas, & me ſequaris.

Dabo, inquiebat illa, operam: ſed vnum hoc doceri velim, quid intereà temporis mihi faciendum, quibúſve exercitiis animus ad CRVCEM præparandus. Reſpondit Chriſtus: Cùm portam ciuitatis ingreſſa fueris, occurret tibi monaſterium Cruciferorum, ac-

accede illuc, & euocato Priore, pete meditationes, quas ſibi præparauit,& legendis ac ruminandis his tempus impendes. Fecit illa, vt iuſſa erat, & impetratis piis commentationibus, læta domum reuerſa eſt, quotidie ſe non indiligenter his ſcriptis occupans.

Senſim tamen ſubrepſit ei torpor quidam, & negligentia. Hinc ex aridâ dumtaxat conſuetudine, & perfunctoriè commentabatur, iamque in dies minùs erga CRVCEM afficiebatur. Aſſiduitas enim eadem cogitandi nonnihil faſtidij excitarat. Vltimis proinde diebus ex toto intermittebat has exercitationes, & quæ hactenus à Chriſto audierat, è memoriâ excidere non prorſus inuita patiebatur.

ARGVMENTVM LIBRI SECVNDI.

HVc vitæ cupidus beatioris,
Qui dulciſſima te vocantis vſque
Pronâ ſuſcipis aure verba Chriſti,
Iamque te CRVCIS *exhibere ſanctæ*
Gnauum diſcipulumq́ue baiulumq́ue
Geſtis, huc agedum paratus adſis:
Cap. I. *Moras abijce, moxq́ue te vocanti*
Feſtino pede promptus obſecunda.
II. CRVCEM *quam dederit Redemptor, illam*
Lætus excipe, ceu monile gratum:
Nefas eligere hanc foret, vel illam:
III. *Nefas & per humum velut profanæ*
Stipitem trahere arboris. Proinde
Obuijs manibuſque, brachijſq́ue,
Et collo ac humeris amoris, illud
Lubens nobile baiulato pignus.
Nec quidquam remorentur improborum
Te ludibria, ſcommatúmve plauſtra.
Pro Chriſto decus eſt tuliſſe probrum.

Si

Si forſan populus frequentiori IV.
Famâ te vehat, audiaſque paßim
Sanctus & pius : hem caue barathrum ;
Hîc anguis latet : has velut venenum
Voces neglige (ſi ſapis) doloſas :
Et conſtantior vſque & vſque perge,
Per veſtigia trita perge Christi, V.
Quem ceu prototypon ſequare ad vnguem. VI.
Nec CRVCIS *grauiúſ-ve longiúſ-ve,* VII.
Impoſtum tenero querare pondus :
Singulis tolerare quod diebus, VIII.
Nullo ponere quod decet dierum.
Rurſum ſed moneo (puta neceſſe) IX.
Caue reſpicias inanioris
Fumum gloriolæ, leueſque plauſus.
Quò ſpectes ſed enim docebo paucis : X.
Prima intentio noxias piare,
Et vitare focos docet perennes ;
Spectat altera gloriam perennem : XI.
Vni tertia ſe probare Chriſto, XII.
Dilecto ſtudet vnicè placere.
Sed CRVX *dum cruciatque deprimitque,* XIII.
Quæris, quid facias. Precare : fiet
Verorum ſeges ampla gaudiorum ; XIV.

xv.&xvi. *Pro quâ mille voles referre grates;*
xvii. *Et ſummam tibi gloriam putabis*
Quæ ſummæ tibi gloriæ ſit auctrix.
Nec CRVCIS *ſatis eſt tuliſſe pondus,*
Ferentem niſi CRVX *ferat viciſſim.*
xviii. *Hinc carnem crucifigier rebellem*
xix. *Et mundum decet, & decet teipſum*
xx. *Annecti in* CRVCE, *Chriſtiane, Chriſto,*
Mortem quod tribuat ſuauiorem,
Vitam quod faciat beatiorem.

REGIÆ VIAE CRVCIS LIBER SECVNDVS.

De optimâ CRVCEM *ferendi methodo.*

CAPVT PRIMVM.

CRVX *abſque dilatione ſtatim tollenda.*

CONDICTVM aduenerat tempus, quo Staurophila amabile CRVCIS onus, & iter erat ſuſceptura ſalutare. Verùm, quæ humanæ mentis inſtabilitas, non parum reformidabat & illius pondus, & huius ſpatia longiora; vt pænè iam fidem fallere, & exſpectantem in Sacello IESVM non reuiſere decerneret. Sic nimirum quod volunt homines, non diu volunt; & quæ calidè primùm concipiunt vota, vix languidè tandem, ac ne vix quidem exſequuntur. *Spiritus* ſcilicet *promptus eſt, caro autem infirma:* Matth. 26, 41.

quantumq́ue ille ſalutaria concupiſcit, tantum hæc refugit. Nobile hoc in genere exemplum dedit Apoſtolorum princeps, qui in abundantiâ cordis ſui liberaliter admo-
Luc.22,33. dum dicebat: *Tecum paratus ſum & in carce-*
Marc.14, *rem, & in mortem ire. Et, ſi omnes ſcandaliza-*
29. *ti fuerint, ſed non ego.* At idem ille poſt non
Matth.26, multas horas, ad vnius ancillulæ vocem *cæ-*
74. *pit iurare, quia non nouiſſet hominem.*

Talis & noſtra ferè Staurophila: dum ſuauiſſimè cum IESV conferret, cùm verba vitæ æternæ audiret, anhelabat & ſuſpirabat ad CRVCEM; nihilq́ue illi dulcius videbatur, quàm paſſionibus Chriſti per patientiam communicare. Vt verò Coſmopolitanis iterùm mixta filiabus, dulce venenum, & inſanias hauſit falſas, lentè omnino, & ſomnolentè de VIA CRVCIS cogitabat, & tantùm non pœnitebat promiſſi. Vrgebatur interim huius religione, nec quietem à conſcientiæ carnificinâ ſperabat, niſi ex præſcripto ſe ſiſteret. Ibat ergo lugens & triſtis, ſiue quòd amatas desereret adoleſcentulas, ſiue quòd arctam nimiùm horreret ſemitam. In ipſo tamen itinere altùm ingemiſcens, Domino ſubinde ſe commendabat: nec deerant interlucêntes quidam diuini fauoris radij, animam eius cæleſti luce per interualla colluſtrantes.

Ven-

Ventum tandem ad locum, & vix dum oculis huc illuc circumſpexerat, cùm ecce præſens adeſt, cum quo pridem inſtituerat colloquium, Chriſtus Dominus: qui nouum exorſus ſermonem, Eia, inquit, Staurophila, quàm factum benè, quòd ciues Babylonis deſerueris! quòd promiſſis ſteteris, & abruptis blandis illis retinaculis, ad vexillũ CRVCIS intrepida euolaris! Noui laqueos & pedicas greſſibus tuis tenſas: ſed vt euaderes, gratia mea fecit. Nunc ecce tempus faciendi, tempus acceptabile, occaſio ſalutis. Nunc, inquam, tempus ferendi CRVCEM, & ſequendi me. Quiſquis enim in regno cælorum voluerit *Agnum ſequi quocumque ierit*, Apoc. 14, 4 is nunc ſublatâ CRVCE venire debet poſt me, & præeuntis ſequi veſtigia.

Non multùm hæc mouebant Staurophilam; quæ timore adeò conſternata erat, vt ad ſolam CRVCIS mentionem pænè trepidaret. Quare vt in bello, qui ſe viribus inferiores agnoſcunt, ad inducias confugere ſolent; non ſecùs illa, cùm declinare CRVCEM omnino non poſſet, dilationem petijt. Et hoc ſaltem, inquiebat, te Domine rogo, liceat mihi aliquanto adhuc tempore mundo & ætate frui, nec tam citò mœſtiſſimum hoc iter auſpicari. Adoleſcentula ſum ego, viribus tenera, animo imbecillis: cum annis

creſcet robur, ac tum maturè ſatis CRVCIS iugum excipiam. Equidem non detrecto illud, ſed liceat, quæſo, pace tuâ, aliquantulum differre.

Iraſcenti ſimilis Chriſtus, Quid hoc demum, inquiebat, Staurophila? miror quod tam citò reliqueris VIAM bonam, VIAM ſalutis, quam oſtendi tibi. *O inſenſata* filia, *quis te faſcinauit non obedire* verbo *veritatis*, quod audiſti ex ore meo? Cur coruinam vſurpas vocem, & periculosâ procraſtinatione opus ſalutis in poſterum reijcis? An non dicit Scriptura, *Ne tardes conuerti ad Dominum, & ne differas de die in diem; ſubitò enim veniet ira illius?* Æquúmne tibi videtur, vt mundo *ætatis florem, Deo ſenectutem; mundo voluptates, Deo corpus effætum* reſerues? *Quid poteſt habere laudis, ſi corpus voluptatibus, & iam ſenectutis gelu frigidum ad ſera deuotionis officia, depoſito iam ſegnior vigore, conuertas? Non eſt corona, niſi, vbi fuerit difficilioris lucta certaminis, ad quam rari contingere poſſunt, nec omnes qui ingreßi fuerint ſtadium, peruenire.* Et an *non pudet te primitias vitæ tibi reſeruare, & id ſolum tempus bonæ menti* (ac tollendæ CRVCI) *deſtinare, quod in nullam rem conferri poßit? Quàm ſerum eſt, tunc viuere incipere, cùm deſinendum eſt!*

Gal. 3, 1.
Eccli. 5, 8.
Nazianz. Orat. in S. Baptiſm.
Ambroſ. in Pſal. 118. Octon. 19.
Seneca l. de Breuitate vitæ.

Parce

Parce Domine, aiebat Staurophila, & ignoſce deprecationi meæ: neque enim in extremam ſenectam Crvcis iter differre, mens erat, ſed in aliquot tantùm annos. At enim, reſpondebat Christus, quis eos tibi promiſit? An non *breues dies hominis ſunt?* Neſcit reuerà, *neſcit homo finem ſuum, ſed ſicut piſces capiuntur hamo, & ſicut aues laqueo comprehenduntur, ſic capiuntur homines in tempore malo, cùm eis extemplò ſuperuenerit.* Si ſciret quiſque quo tempore de præſenti ſæculo ſibi eſſet exeundum, aliud quidem voluptatibus, atque aliud tempus Crvci ac pœnitentiæ aptare potuiſſet: ſed qui crucigero cælum, pœnitenti veniam ſpopondit, is negligenti ac tergiuerſanti craſtinum non promiſit. *Incertum eſt, quo te loco mors exſpectet, itaque tu illam omni loco exſpecta.*

Iob. 14, 5. Eccli. 9, 12. Seneca Epiſt. 26.

Verùm, replicabat Staurophila, adoleſcentior, vt dicebam, etiamnum ſum; ætatem magis vegetam expectari tantùm velim. Ad hæc Christus: Omnis Deo matura eſt ætas, magis autem prima, & primæ proxima. *Bonum eſt viro cùm portauerit iugum ab adoleſcentiâ ſuâ Non ſolùm enim tollere iugum Domini, ſed in iuuentute oportet tollere. Si enim ſerò tollas, incipies pœnitentiam ſuperiorum magis habere, quàm tenere gratiam. An non præſtat dicere, Deus qui paſcis me à iuuentute meâ,*

Thren. 3, 27. Ambroſ. in Pſal. 118. Serm. 2. Gen. 48, 15.

Pſal. 24,7. *meâ, quàm recordatione lapſuum dicere, Delicta iuuentutis meæ, & ignorantias meas ne memineris? hoc debilitatis eſt remedium, illud robur ſalutis. Ei autem qui poſt decurſæ iuuentutis annos iugum tulerit, non eſt ſtatim perfectum bonum. Stimulant enim eum peccata ſua, exagitat conſcientiam conſuetudo peccandi, & vſus erroris inſtabilem facit. Luctandum eſt diu huiuſmodi, vt abolere faciat inueterata atque diuturna. Plus* enim in his tali-
Auguſt.l.8. Conf.c.11. bus *valet deterius inolitum, quàm melius inſolitum.*

Sed quid eſt quòd ætatem incuſas, ſororibus tuis prouectior, & plenis iam nubilis annis? Adoleſcentulam tamen te dicis. Eſto ſanè: atq; vtinam vna tu eſſes ex illarum grege, de quibus ſcriptum: *Adoleſcentulæ dilexerunt te* Deus! vtinam non verbo tantùm, ſed opere & veritate diligeres me! non ita Cant. 1,2. CRVCIS conſortium refugeres. Et quod amantis potiſſimum votum? nónne amato, quà licet, aſſimilari? Ego autem *pauper* fui, Pſ. 87,16. *& in laboribus à iuuentute meâ.* Et quid aliud deceat te, quàm æmulari formam illam, quam aſſumpſi propter te? Quot pueri & puellæ, quot iuuenes & virgines rigidiſſimũ viuendi genus, & CRVCES & corporis afflictationes ab ipsâ pænè infantiâ ſponte ſunt amplexi? Quot martyrio coronati, qui præiudi-

iudicium vehebant ætatis? & tu non poteris quod iſti & iſtæ?

Erubeſcebat ad hæc Staurophila,& accendebatur nonnihil imitandi deſiderio. Atque vtinam Domine, aiebat, gratia tua me quoque præueniat & ſequatur, vt digna efficiar ſocietate iuuencularum tympaniſtriarum, quæ *carnem ſuam* crucifigentes *cum vitijs & concupiſcentijs, mortificauerunt membra* ſua, *quæ ſunt ſuper terram*! Bonum hoc votum, aiebat Chriſtus, ſed opere ipſo opus eſt, non nudis verbis. Sed vt hanc voluntatem confirmem, ſcito longè tibi fore vtilius, in hac ætate CRVCEM ſuſcipere, quàm in ſecuturam & incertam differre. Nil fertur facilius, quàm quod à teneris vnguiculis ferre didiceris: difficile autem eſt (vt dici ſolet) ſenem canem aſſueſcere loris, & inueteratum dierum docere pœnitentiam.

Gal. 5,24. Coloſ. 3,5.

Cæleſti id viſione aliquando declaratum, quam ad tuam qualemcumque conſolationem ſubtexere non grauabor. Ferunt enim *Religioſum quemdam vitâ functum apparuiſſe de nocte Fratri ſocioq́ue ſuo, magno ſplendore collucentem. Cumq́ue eum ex cellâ eduxiſſet, oſtendiſſe magnum numerum hominum candidâ veſte, mirabiliq́ue luce micantium, qui pulcherrimas* CRVCES *humeris deferebant: erat autem omnium* ITER *in cælum. Poſteà modico inter-*

Hieron. Platus l. 3. de Bono ſtatus Relig. c. 33.

interuallo, alius ſequebatur ordo, iſq́; multò pulchrior, multoq́; lucidior, quorum vnuſquiſque ornatiſſimam CRVCEM, *non iam humeris, ſed manibus geſtaret. Deinde tertius ordo, omnium longè ſplendidiſſimus, & ſpecioſiſſimus, quorum item* CRVCES *formâ & pulchritudine reliquorum* CRVCES *ſuperabant, neque eas ipſi portabant, ſed ſuus, qui ſingulos præibat, Angelus, vt ij alacres & ludibundi ſequerentur. Quòd ſpectaculum cùm ille miraretur, expoſuit ſocius, primos illos eſſe, qui prouectâ iam ætate* Religioſæ vitæ CRVCEM *amplexi fuiſſent, ſecundos, qui in virili, poſtremos autem, quos adeò expeditos hilareſq́; vidiſſet, eos eſſe, qui in adoleſcentiâ* ſe CRVCI ſubdidiſſent. Ecquid nunc animi tibi eſt, Staurophila? Iam, inquiebat illa, volupe fuerit in poſtremis iſtis non eſſe poſtremam, & reijcio prorſus, quas anteà requirebam, moras, procraſtinationem omnem deteſtor. Nunc, Domi-
Pſ.76,11. ne, nunc, te auſpice, incipiam, *hæc mutatio dexteræ Excelſi.*

CA-

CAPVT II.

Sua cuique ferenda CRVX, *nulla eligenda.*

Tollat CRVCEM ſuam. *Matth.16,24.*

Non tua, ſponte tuâ, CRVX *eſt, quam deligis, aſt hæc,*
Diuus ab æterno quam tibi ſtruxit amor.

ANIMATAM hoc pacto Stauro-philam Chriſtus in eum eduxit locum, vbi plures variæque CRVCES per terram ſparſæ iacebant. Illa verò iam accincta, & generoſior videri geſtiens, exiguam quamdam è pluribus præripere feſtinabat. Lepidè igitur, & quaſi re benè geſtâ ita cantillabat.

Magna ferant, magnum quibus eſt in corpore robur,
Parua erit hæc humeris CRVX *ſatis apta meis.*

Cùm Chriſtus: Quid hoc, ô Staurophila? in ipſo rurſus offendis limine. Num tam citò exciderunt, quæ pridem audiſti? Quomodo? reponebat illa. An non, Domine, hoc CRVCEM tollere? Eſt, inquiebat Chriſtus, ſed non vt docui. Neque enim vtcumque dixi TOLLAT CRVCEM; ſed notanter addidi SVAM.

Tollat CRVCEM ſuam. *Matth: 16, 24.*

Non tua, ſponte tuâ, CRVX *eſt, quam deligis; aſt hęc,*
Dius ab ęterno quam tibi ſtruxit amor.

"Take up thy croſs and follow Me"

SVAM. Et quæ, inquiebat illa, mea CRVX? nónne hæc, quam è multis ſelegi? Nequaquam, aiebat Chriſtus, non enim conceditur hîc vt pro voto quiſque eligat, ſed CRVCEM expectare oportet de manu Dei. Erraui, vt video, inquiebat Staurophila; nam ita mecum ratiocinabar: Ex malis eligendum minus, adeoq́ue, ſi ferenda omnino CRVX, exiguam ſufficere. Non leuis, inquiebat Chriſtus, hic error; CRVCEM ſiquidem in malis numerare, malum eſt. Hæc enim carnalium & mundanorum hæreſis quædam eſt, qui corporis ſenſibus, cuiuſque rei bonitatem metiuntur. Verùm ratione & fide te niti volo; quas ſi adhibueris, CRVCES malas non affirmabis. Remoue enim opinionum iſtud velum, & oculos ad afflictionum ortum refer, ac finem. Videbis ſanè illum, à bono; hunc, in bonum. *Origo certè* CRVCIS, & cuiuſuis afflictionis, *à Deo: id eſt, non ab ipſo ſummo bono ſolùm, ſed bonorum omnium auctore, capite, fonte. A quo non magis eſt vt malum aliquod emanet, quàm vt malus ſit ipſe. Benefica tantùm & ſalutaris illa vis: quæ lædere æquè ſpernit, ac lædi: & cui vna ſummaq́ue potentia eſt, prodeſſe.* Lipſius l. 2. de Conſt. cap. 6.

Fine quoque, vt dixi, CRVX bona; quia ad bonum directa ſemper, & ſalutem: imò recta & certa ad hanc via. Quî

igitur malum ſit, à quo ſummum hominis bonum?

Sed age, fidei lucernam hîc accendamus, vt omnis diſpellatur caligo. Crediſne, Staurophila, me verum Dei Filium, verè & realiter in auguſtiſſimo Euchariſtiæ Sacramento contineri? Scio equidem quòd credas: ſed dic mihi modò, cur id adeò firmiter teneas. Reſpondit illa: Quia tu, ô æterna Veritas, id nobis reuelaſti, & ſacratiſſimo tuo

Matth. 26, 26. ore dixiſti: *Hoc eſt Corpus meum.* Cur ergo, inquiebat Chriſtus, afflictiones & CRVCES non ſentias bonas, cùm idem ipſe dixerim:

Matth. 5, 3 *Beati pauperes ſpiritu: Beati qui lugent: Beati qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam?*

Tacebat ad hæc Staurophila, ſiue quòd conſentiret, ſiue quòd nihil occurreret quod poſſet opponere. Cùm rurſum Chriſtus: Viden' quid iam hinc conſequatur? Quid? inquiebat illa. Nimirum, ſi bonæ CRVCES, dicebat Chriſtus, non aſpernandas illas, ſed magis optandas: & ex bonis non eligendum minimum, ſed maximum. Video quidem, referebat Staurophila, id ſequi; ſed quis eſt, qui id poſſit? Vt faceres, inquiebat Chri-

Bernard. Serm. 3. de Natiuit. ſtus, præiui exemplo. *Naſciturus* enim cùm eſſem *eiuſdem cuius nunc ſapientiæ & poteſtatis, vtpote Dei virtus, & Dei Sapientia, eſſetq́ue*

in

in meo arbitrio quodcumque vellem eligere tempus, elegi quod moleſtius eſt, præſertim paruulo, & pauperis matris filio. Meus erat Pſ.49,10.
orbis terræ, & plenitudo eius, & tamen *elegi ſtabulum: cælum mihi ſedes erat, & terra ſca-* Iſa.66,1.
bellum pedum meorum, & pro regali throno, elegi præſepis anguſtias. Iam verò quid de me prædictum? nónne quòd *ſcirem reproba-* Iſai.7,15.
re malum, & eligere bonum? Malum ergo voluptas corporis, bonum verò afflictio eſt. Siquidem & hanc elegi, & illam puer ſapiens, Verbum infans reprobaui.

Optimum, reſpōdebat Staurophila, exemplum: ſed quotuſquiſque eſt, Domine, qui per hanc viam te ſequatur? Ecquis erit qui contemptis huius vitæ commodis, aduerſa præ illis eligat? Neſcis, reſpondebat Chriſtus, quot habuerim habeamq; veros CRVCIS amatores. Non incidit tibi quid de ſancto Franciſco litteris proditum ſit? *Labora-* Bonauent. in Vitâ c.14.
bat hic *infirmitatibus multimodis tam grauiter, vt vix in eo membrum aliquod remaneret abſque ingenti paſſionis dolore: ad hoc tandem per varias & diuturnas, ægritudines deductus eſt, vt conſumptis iam carnibus quaſi ſola cutis oſſibus hæreret. Cumq; duris corporis angeretur doloribus, illas ſuas anguſtias, non pœnarum cenſebat nomine, ſed ſororum. Cùm autem grauiùs ſolito dolorum vrgeretur acu-*

leis, quidam Frater ſimplex dixit ad eum: Frater, ora Dominum, vt mitiùs tecum agat: manum enim ſuam plus debito ſuper te grauare videtur. Quo audito, vir ſanctus cum eiulatu exclamans, ait: Niſi noſcerem in te ſimplicem puritatem, tuum ex nunc abhorrerem conſortium, qui auſus fueris circa me diuina iudicia reprehenſibilia iudicare. Et licet totus eſſet attritus grauis prolixitate languoris, proÿciens ſe in terram, oſſa debilia duro caſu collidebat, & deoſculans humum, Gratias, inquit, tibi ago Domine Deus, de omnibus his doloribus meis; teq́ mi Domine rogo, vt centuplum, ſi tibi placuerit, addas: quia hoc erit mihi acceptiſſimum, Iob. 6, 10.
vt affligens me dolore, non parcas, cùm tuæ ſanctæ voluntatis adimpletio, ſit mihi conſolatio ſuperplena.

Quid verò de generoſo hoc animo cenſes, Staurophila? Num ille minimâ contentus CRVCE? Nec ſolus in hac mente fuit: fuit & cognominis illi Xauerius; qui in abundantiâ diuinarum conſolationum exclamare ſolebat: *Satis eſt Domine, ſatis eſt.* In CRVCIBVS, laboribus & perſecutionibus dicebat: *Amplius Domine, amplius. Non me liberes hac* CRVCE, *niſi grauiorem immittas.* Acta canonizat.

Sed ne quidquam deſit, proponam tibi ſexûs tui exemplum prorſus memorabile. Sponſa mea Catharina Senenſis *adeò afflictionibus*

ctionibus delectabatur, nihil vt in hac vitâ tantum ei ſolatij adferret, quantum CRVCES; *ſine quibus, vt ipſa aiebat, vita hæc ei fuiſſet moleſtiſsima: propter eas autem perlibenter tuliſſet beatitudinis dilationem, non ignorans, illam afflictionibus non parum augeri.* Appetita autem graui calumniâ, cùm eam multis lacrymis ad me referret, apparui *ei*, *habens in dexterâ coronam auream miri decoris, in ſiniſtrâ ſpineam, dixiq́; ei, vt eligeret, vtram mallet. At illa, Ego, inquit, Domine, cupio in hac vitâ tuæ paſsioni ſemper conformari, & pœnas amplecti pro refrigerio: ſimulq́; è ſiniſtrâ ſpineam coronam feruenter arripiens, illam vi multâ impreſsit capiti, illud vndique ſpinis compungens.* Surius in Vitâ.

Quid iam tibi videtur? num omnes CRVCEM abhorrent? num minimam requirunt? aut ſi poſſent, vt tui ſimiles, nullam? Verùm hi omnes perfecti & ſancti fuerunt, inquiebat Staurophila, ego autem peccatrix ſum, & admodum tenera. Sed enim, regerebat Chriſtus, quid obeſt quò minùs & perfecta & ſancta fias? nec aliis caro ænea fuit, ſed erant homines paſſibiles, ſimiles tibi. Verùm non id modò ago, vt ad tam excelſa te vrgeam; tantùm ne ipſa tuo arbitratu CRVCEM tibi deligas, dicens cum imperfectis: Hoc & iſtud facilè admiſero, ſed quæ mihi modò

imponitur CRVX nimis ea grauis eſt, quàm
Thom. à Kemp. l. 3. cap. 19. vt ferre queam. *Non eſt*, crede mihi, *verus patiens, qui pati non vult, niſi quantum ſibi viſum fuerit, & à quo ſibi placuerit. Verus patiens indifferenter ab omni creaturâ, quantumcumque, & quotieſcumque ei aliquid aduerſi acciderit, totum hoc de manu Dei gratanter accipit, & ingens lucrum reputat.* Si teipſam, vt edocta es, abnegaſti, ſi intellectum & voluntatem ex integro mihi reſignaſti, quid eſt quòd nunc, velut oblita priorum, iterùm illa in conſilium adhibeas? An non ego, æterna Sapientia, ita ordino vniuerſa, vt quidquid acciderit, id tibi certè bonum atque vtile ſit? Domine, aiebat Staurophila, nimis inſipienter egi, propriâ innitens ſapientiâ: & fateor, ex prudentiâ carnis proceſſit hæc electio, quæ fortè periculo non vacat. Ita eſt, inquiebat Christus, *Væ enim portantibus* CRVCEM *non* SVAM, *ſed alienam! væ citharædis citharizantibus, non vt illi de Apocalypſi, in citharis* SVIS, *ſed in alienis.* Aliena enim cenſeri debet CRVX, quam propriâ quis elegerit ſponte; propria autem, quæ à Patre meo vnicuique deſtinata & impoſita fuerit, cuiuſcumque tandem ad hoc manibus vtatur. *Cùm virgo Gertrudis commiſeratione mota, oraret pro quadam perſonâ, quam audierat impatienter conquerentem, quòd Deus ei grauamina*

Bernard. in Apolog. ad Guiliel. Abbat.

Apoc. 14, 2.

Bloſ. in Monil. cap. 10.

immitteret ſaluti ſuæ minùs conuenientia; reſpondit ei Dominus: Dices illi pro quâ oras, vt quia ſine aliquâ ſaltem tribulatione vel moleſtiâ regnum cæleſte obtineri non poteſt, eligat atque indicet quænam grauamina ſibi vtilia eſſe putat: & cùm hæc ipſi euenerint, ſeruet patientiam. In quibus verbis Gertrudis intellexit, periculoſiſſimum genus impatientiæ eſſe, quando homo peruersè ac ſuperbè eligere vult quæ ferat, dicens ſaluti ſuæ minùs congruere, ſeq́; non poſſe ſuſtinere ea grauamina, quæ ſibi à Deo immittuntur. En quantum in electione Crvcis periculum: tu verò iam admonita, illud ſeriò vitabis.

Exeamus ad eum extra caſtrã improperium eius portantes. *Hebr. 13, 13.*

Hanc CRVCIS *ipſe viam, populo plaudente, prœiui;*
Et pudor eſt Domini ponè ſubire pedes?

"Let us go forth to Him out of the camp bearing His reproach"

CAPVT III.

Non trahenda, ſed ferenda CRVX; *ſpernenda quoque, quæ ob illam ingeruntur opprobria.*

Exeamus ad eum extra caſtra, improperium eius portantes. *Heb.* 13, 13.

Hanc CRVCIS *ipſe viam, populo plaudente, præiui,*
Et pudor eſt Domini ponè ſubire pedes?

HIS auditis animaduertebat Staurophila, vix poſſe ſe deſtinatæ CRVCIS iugum detrectare. Proinde veluti conuicta, accinxit ſe ad tollendam quam Chriſtus monſtrauerat CRVCEM. Sed vt reſtitat ſemper refuga triſtium natura, callidè meditabatur tam parum oneri ſe ſubmittere, quàm poſſet. Quid igitur fecit? iniecto fune non tam tollere, quàm per terram trahere poſt ſe CRVCEM cœpit. Et quia videbat fore vt aliorum oculis notaretur, & ſubinde etiam ſannis exciperetur, faciem velo cooperuit; erubeſcens nimirum opprobrium CRVCIS. Videbat hæc Chriſtus, &

primùm quidem diſſimulare viſus, mox eam ita redarguere occœpit.

Et quid hoc, Staurophila? Anne ſic CRVCEM te ferre arbitraris, quã velut rem ignominioſiſſimam, ne contactu quidem dignaris? Recordare, obſecro, quòd non dixerim, *Qui vult poſt me venire*, trahat vel ducat, ſed [a] *tollat*, [b] *baiulet*, & [c] *accipiat* CRVCEM *ſuam, & ſequatur me*. Quâ loquendi formâ quid aliud innuere volui, niſi CRVCEM, vbicumque illa inuenta fuerit, vt pretioſum pignus, è terrâ ſubleuandam, & in humeros accipiendam? non ſecùs ac matres chariſſimas proles magno gaudio brachiis impoſitas gerunt.

a Matth. 16,24. Marc. 8,34. Luc. 9,23. b Luc. 14, 27. c Matth. 10,38.

Non facilè inueniebat Staurophila quid ad hæc reſponderet, ſed tepidâ tantùm ac trepidâ voce aiebat, ſe nimio horrore ad CRVCIS onus expauiſſe, & ſolo aſpectu adeò territam, vt ſubleuare nõ auderet. Cui Chriſtus: Immodica hæc formido non è CRVCIS mole, ſed Cruciferæ prouenit opinione. Non enim malum eſt, malum pati; at neſcire malum pati, hoc demum malum eſt. *Quantò melius ad patiendum te diſponis, tantò ſapientiùs agis, & amplius promereris.* Sed quis hoc poterit? inquiebat Staurophila. Nemo non, inquiebat Chriſtus, qui non in ſe, ſed in Deo confidit. Fateor equidem *non*

A Kemp. lib. 3 de Imit. Chriſti, cap. 19.

eſt

eſt ſecundùm hominem CRVCEM *portare,* Idem l.2. cap.12.
CRVCEM *amare, corpus caſtigare; honores fugere, ſeipſum deſpicere, & deſpici optare, & nihil proſperitatis in hoc mundo deſiderare. Si ad teipſam reſpicis, nihil huiuſmodi ex te poteris; ſed ſi in Domino confidis, dabitur tibi fortitudo de cælo.*

Sperare quidem hoc poſſum, inquiebat Staurophila, cùm magna ſit miſerentis Dei benignitas; ſed abſtrahit me, vt verum fatear, tam arduæ CRVCIS horror. Cui Chriſtus: Virgam olim Moyſes in colubrum verſam vſque adeò exhorruit, vt planè fugeret. Exod.4,3. Verùm cùm iuſſu Dei manum extenderet, apprehenderetque caudam eius, verſa eſt in virgam, quam ſolito tulit more; eaque populum è miſerrimâ ſeruitute per mare rubrum traduxit. CRVX & tribulatio virga eſt, quam ſi in terram proiicias, nihil aliud quàm colubrum exiſtimabis, à quo morſum mortemque reformidans, fugam capeſſes. At ſi è terrâ ſuſtuleris, manuque veritatis per caudam apprehenderis (optatiſſimum ſcilicet tribulationum reſpiciens finem) iam CRVCEM virgam Moyſis facilè experiêre, quæ à peccati ſeruitute in cæleſtem te ducat Ieruſalem. Reſpice ergo cælum, quò CRVX ducit, reſpice æternam beatitudinem CRVCI repromiſſam. Qui fluuij vada pertranſeunt, oculos

oculos ad cælum, vel littus attollere monentur, ne aquarum fluxu turbati corruant. Tribulationum pelagus tranſmittere omnes oportet, ne autem mirabiles elationes maris cerebrum nimiùm obturbent, ſurſum ferenda corda, cælum intuendum, non *contemplanda quæ videntur; ſed quæ non videntur: quæ videntur enim temporalia ſunt, quæ non videntur, æterna.*

2. Corinth. 4, 18.

Et quid eſt, quæſo, quòd digito vix vno CRVCEM trahas? Si vnum tantùm alterúmve hominis membrum æternâ afficiendum eſſet beatitudine, ſufficeret fortè vnâ manu aut digito CRVCEM tuliſſe: ſed cùm totum hominem ſaluum fecerim, totum perenni gloriâ, in quâ *cor & caro exultabunt in Deum viuum*, remunerare ſtatuerim, quidni totus CRVCE affligatur, totus CRVCE oneretur? Neque verò neſcis, Staurophila, me totum id quod pro hominibus aſſumpſi, totum hominibus redimendis impendiſſe. Vt quid igitur patiar tam parcè mihi ſeruiri, quaſi ſatis foret, qualitercumque CRVCEM poſt ſe trahere? Aliter ſanè amor & labor meus videtur compenſandus. Strictum hîc tenebat Staurophila ſilentium, nec hiſcere contrà audebat.

Pſal. 85, 2.

Chriſtus verò alium non leuem caſtigans errorem, ita rurſum infit: Cur, quæſo, adduxiſti

xiſti velum ſuper faciem tuam? an Crucigeram videri ignominioſum ducis? Ita ſanè, inquiebat Staurophila, *operuit confuſio faciem meam*, ecce enim facta ſum *opprobrium vicinis noſtris, ſubſannatio & illuſio his qui in circuitu noſtro ſunt*. Nec eſt vt multis exponam: etenim *tu ſcis improperium meum, & confuſionem meam, & reuerentiam meam*. Cui Chriſtus: Eia, inquit, ad me oculos conuerte. Nónne ego, gloriâ & honore coronatus, *propoſito* mihi *gaudio ſuſtinui* CRVCEM, *confuſione contemptâ*? An non propter te ſuſtinui opprobrium? propter te quoque factus *ſum vermis & non homo, opprobrium hominum, & abiectio plebis?* Certe cùm educerent me extra portas ciuitatis ſanctæ baiulantem mihi CRVCEM, *omnes videntes me, deriſerunt me, * ſubſannauerunt me ſubſannatione, frenduerunt ſuper me dentibus ſuis*. Et tu nunc modicam infamiam CRVCIS reformidas, quaſi vile & infame foret participium CRVCIS meæ: cùm veri mei diſcipuli hoc ipſum ſibi duxerint glorioſum. Quare non dubitauit Apoſtolus Paulus ita exhortari: *Exeamus ergo ad eum extra caſtra, improperium eius portantes.*

Pſal. 68, 8. Pſal. 78, 4. Pſ. 68, 20. Hebr. 12, 2. Pſal. 21, 7. Pſal. 21, 8. *Pſ. 34, 16. Hebr. 13, 13.

Reſpondit verò Staurophila: Ferrem equidem non illibenter, mi Domine, tecum & pro te CRVCES & ignominias, vt multi Martyres

tyres fecerunt, ſed illud peſſimè me habet, quòd velut publica peccatrix cenſear, quaſi delictis meis CRVCEM hanc commerita fuerim. Proinde etiam atque etiam rogo te,
Pſal.42,1. *Indica me Deus, & diſcerne cauſam meam de*
Pſal.118, 121. *gente non ſanctâ*, nec *tradas me calumniantibus me*.

Cui Chriſtus: Quid tum? Nónne & ego,
Rom.8,3. qui peccatum non feci, veni *in ſimilitudi-*
Marc.15, 28. *nem carnis peccati?* nónne *cum iniquis reputa-*
Luc.23, 32 *tus* ſum? An non cum duobus latronibus eductus, medius inter eos crucifixus ſum?
Iſai.53,6. Nónne *in* me Pater *poſuit iniquitates omniũ* veſtrûm, & exiſtimatus ſum *tamquam percuſſus à Deo?* Et tu nunc, quaſi iuſtitiam feceris, exhorreſcis inter peccatores numerari.
Ierem.3,1. An ignoras quod *fornicata ſis cum amatoribus multis?* quòd fregeris iugum, & abieris
Iob 15,16. vaga in viam cordis tui, ita vt *velut aquam biberes iniquitatem?* Et nunc velut innocens conquereris te nonnihil ludibrio haberi, cùm
2.Corinth. 6,8. iam pridem edocta fueris me ſequi *per gloriam & ignobilitatem, per infamiam & bonam famam.* Si me attendis, videbis ſanè quòd
Auguſt. Serm.20. de Verb. Apoſt. *vbi humilitas, ibi maieſtas; vbi infirmitas, ibi poteſtas; vbi mors, ibi vita. Si ergo vis ad illam venire, noli iſta contemnere, noli erubeſcere; ideò enim in fronte, tamquam in ſede pudoris, ſignum* CRVCIS *accepiſti.*

Non ſat animi habebat Staurophila, vt his rationibus acquieſceret. Proinde, fateor, inquiebat, quòd coram te, Domine, multis peccatis obnoxia ſim, non tamen iis quæ publicè oculos hominum offendant, quæque ipſi me deſignaſſe clamant. Quid tu ſemper, aiebat Chriſtus, hominum attendis dicteriis? *Gloria noſtra hæc eſt*, inquiebat Paulus, *teſtimonium conſcientiæ noſtræ. Benè ergo ſibi conſcius, falſis non debet moueri, nec æſtimare plus ponderis in alieno eſſe conuitio, quàm in ſuo teſtimonio.* Ad hæc Staurophila: Vtcumque non reprehendat me cor meum, nec grauioris mihi conſcia ſim ſceleris, durum tamen cenſeo inter flagitioſos publicè cenſeri.

2. Corinth. 1, 12. Ambroſ. de Offic.

Eamdem, aiebat Chriſtus, reiteras cantilenam: & durum id eſſe non nego, ſed tamen tolerabile. Neque ſimilitudo Crvcis, quâ tam boni quàm mali diſcruciantur, meritorum probat æqualitatem. *Quicumque enim boni maliq; pariter afflicti ſunt, non ideò ipſi diſtincti non ſunt; quia diſtinctum non eſt quod vtrique patiuntur. Nam ſicut ſub vno igne aurum rutilat, palea fumat; & ſub eadem tribulâ ſtipulæ comminuuntur, & frumenta purgantur, nec ideò cum oleo amurca confunditur, quia eodem præli pondere exprimitur; ita vna eademq; vis irruens bonos probat, purificat, eliquat; malos damnat, va-*

Auguſt. l. 1. de Ciuit. Dei cap. 8.

ſtat,

ſtat, exterminat. Vnde in eadem afflictione mali Deum deteſtantur, boni autem precantur & laudant. Nam pari modo exagitatum & putorem ſuum exhalat cænum, & ſuauiter fragrat vnguentum.

Neſcio quid dicam, aiebat Staurophila, & CRVCEM ferre, & paſſim ab omnibus ſubſannari, duplex malum. Imò vnicum, aiebat Chriſtus: hæc enim altera CRVCIS pars eſt, ſub eâ, & cum eâ contumeliam pati.
2.Timoth. 3,12. *Omnes enim qui piè viuere volunt, perſecutionem patientur.* Et commune eſt in hoc ſæculo,
Prou.14,2. vt *ambulans recto itinere, & timens Deum, deſpiciatur ab eo qui infami graditur viâ.* Sed relinque mundo iudicia ſua, & vanas opinationes,
Ioan.21, 22. *tu me ſequere.* * *Si de mundo* eſſes, *mundus quod ſuum eſt diligeret*; nunc autem *odit*
* Ioan.15, 19. te *mundus*, quia *elegi* te *de mundo*, vt ſequereris me, & CRVCEM tuam baiulares: ſed & hoc ſcito, quia me priorem odio habuit,
Chryſoſt. Homil.7. in Epiſt.ad Philip. ſubſannauit, & irriſit. *Propterea enim Iudæi, deditâ operâ, iſtâ morte* CRVCIS *interimere me voluerunt, vt probroſum quoque efficerent; vt, etſi nemo propterea à me abſtineret quòd occiſus eſſem; abſtineret tamen vel ideò, quòd hoc mortis genere occiſus eſſem.* Sed hoc ipſum diligentes me magis allicit, quòd propter ipſos plenam dedecore mortem elegerim. Atque hæc ipſorum eſt in igno-

miniis conſolatio, quòd mihi efficiantur quàm ſimillimi.

Magna hæc, aiebat Staurophila, perfectio eſt; nec omnibus, vti credo, communis: ego verò infirma ſum, nec tam alta præſumere auſim. Ita eſt, inquiebat Chriſtus, perfectorum hoc ſtudium eſt, ſed ad illud omnes omnino hortatus ſum: *Eſtote perfecti, ſicut & Pater veſter cæleſtis perfectus eſt.* Matth. 5, 48. Et quidam in patientiæ gymnaſio non mediocriter eruditus, ita ſcripſit: *Is qui ad placidiſſimam animi quietem atque ad Deum currit, die omni, quo maledicta non ſuſtinet, ingens detrimentum ſe ſuſtinuiſſe arbitratur. Sicut enim arbores, quæ à ventis agitantur, altioribus ſemper radicibus nituntur: ita & qui in obedientiâ degunt, validas atque inconcuſſas animas poſſident.* Climach. Grad. 4. Quàm vellem, aiebat Staurophila, & ego tantum in VIA CRVCIS profeciſſe, tantumque animi robur obtinuiſſe! Confide filia, inquiebat Chriſtus, primum bonæ mentis ſignum eſt, virtutem concupiſcere; creſcente deinde deſiderio, facilè creſcet & ſtudium. Si ergo vlteriùs optas inſtrui, audi eumdem pietatis Magiſtrum: *Initium*, inquit, *beatæ tolerantiæ eſt, in amaritudine & dolore animæ ignominias ſuſcipere: Medium verò, eas tolerare ſine mærore: Finis autem & conſummatio, illas laudem exiſtimare.* Idem Climach. Gradu 8.

*Ibid. paucis interiectis.

*re. * Vidi ego tres vnà Monachos iniurijs affectos, ex quibus vnus mordebatur quidem iniurijs atque perturbabatur, ſed tamen in ſilentio premebat iracundiam : alius vero gaudebat quidem ex luctu ſuo, ſed eius qui ſe maledictis inſectatus fuerat peccato angebatur : tertius verò proximi tantùm damna ſecum voluens, vim ardentium lacrymarum profundebat. Eratq́ ſuaue ſpectaculum, timoris, & mercedis, & charitatis operarios aſpicere.*

CAPVT IV.

Oſtentatio in CRVCIS *baiulatione vitanda.*

Attendite ne iuſtitiam veſtram faciatis coram hominibus, vt videamini ab eis. *Matth.6,1.*

Non quid agas, ſed quò ſpectes, Deus vndique ſpectat,
Ferre tuam, vanum, vt ſancta ferare, CRVCEM.

NON illibenti animo hæc excipiebat Staurophila, iamq; meditabatur in opus conferre; cùm illud, quod vulgò dici ſolet,

Dum vitant ſtulti vitia, in contraria currunt, Horat.

ei euenit planiſſimè. Intellexerat non trahendam retrò CRVCEM, vt ignobile onus, non formidandam CRVCIS ignominiam, quæ gloriæ eſſet ſeminarium, proinde aliud nihil quàm gloriam & honorem aucupabatur. CRVCEM ſiquidem tranſuerſim ante ſe ferens, omnium ſe oculis viſendam exponebat;

Attendite ne iuſtitiam ueſtram ſaciatis corā hominibus, ut uideamini ab eis. *Matth. 6, 1.*

Non quid agas, ſed quò ſpectes, Deus undiq; ſpectat:
Ferre tuam, vanum, vt ſancta ferare, CRVCEM.

bat; hoc nomine magnam ſe rata, quòd iam CRVCIS Chriſti eſſet gerula. Ita infelix, quæ oſtentui haberi metuebat, in probroſam incidit oſtentationem.

Animaduertens id Chriſtus, noui erroris eam commonefecit. Et quid hoc, inquit, filia? præcedens vitium æquali vel maiore vis corrigere? CRVCEM te tollere, non te extollere oportet. Et vide, quàm parum ſuccedat hæc talis baiulatio: vbique enim impingis, atque ipſa CRVX tibi impedimento eſt, ne anguſtam regni cæleſtis ingrediare portam. Non legiſti quâ ratione id S. Arſenio olim fuerit oſtenſum? Sedebat hic aliquando in cellâ ſuâ, *& venit vox dicens ei: Veni* Pelag. in Vit. Pat. lib 5 libell. 18. num. 2. *oſtendam tibi opera hominum. Et ſurgens exÿt, & ecce vidit templum, & duos viros ſedentes in equis, & portantes lignum tranſuerſum, vnum contra vnum: volebant autem per ianuam intrare in templum, & non poterant, propter lignum illud quod in tranſuerſo portabant: & non inclinantes ſe vnus poſt alium, vt fieret lignum illud directum, remanſerunt foris extra ianuam templi. Et cùm interrogaſſet quid hoc eſſet, ille reſpondit ei: Hi ſunt, qui portant velut cum ſuperbia iugum iuſtitiæ, & humiliati non ſunt vt corrigant ſe, & ambulent humiliter in* VIA CHRISTI; *propter quod & remanent foris à regno Dei.* Viden' vt hîc

tua depingatur inſipientia, & quanto te diſcrimini exponas? CRVCEM ferre, & hoc ipſum ad gloriam referre, vanum eſt, nullamque meretur mercedem.

Reſpondit Staurophila: Quòd hoc pacto, Domine, me geram, id eâ gratiâ feci, vt vel maximè declinarem errores illos, de quibus proximè monueras. Neque tantum mali in eo credebam, quòd aliquantam gloriam admitterem: occurrebat enim illud quod legeram,

Ouid. 5. Triſt. Eleg. 15. —— *Non paruas animo dat gloria vires:*
&:
—— *Immenſum gloria calcar habet.*

Hoc igitur ſtimulo me ad duram alioqui CRVCEM excitabam, nec inconueniens arbitrabar hoc qualicumque fomento difficultates, quæ ei inſunt plurimæ, nonnihil ſolari. Si gloria delectat, inquiebat Chriſtus, æternam eamque ſolidam ſpecta, temporalem hanc & inanem procul abijce. *Ne vendas*, quæſo, *labores tuos humanis laudibus, nec futili famâ proÿcias futuram gloriam. Laus enim humana in puluere domicilium habet, & gloria eius extinguitur ſuper terram; vera autem & ſolida virtutis gloria manet in ſempiternum.* Quàm peruerſum eſt diligere gloriam hominum magis, quàm gloriam Dei! Extremæ eſt, Staurophila, dementiæ, in rebus

S. Nilus Orat. 7.

bus ſpiritualibus non niſi inanem ſpectare gloriam: hoc enim eſt & labore ſe affligere, & mercedem prodigere. *Seruus ad Domini oculos reſpicit, ad herum mercenarius, & ad præceptorem diſcipulus: tu contrà omnino, remunerantem Deum Dominumq́ relinquens, ad conſeruos reſpicis, etſi benè noueris Deum rectè factorum tuorum in futurum quoque recordaturum, hominem verò tantùm ad præſens, & quidem vtcumque. Et cùm habeas theatrum in cælo conſtitutum, ſpectatores tamen in terrâ tibi deligis & colligis. Athleta quidem vbi certat, ibi & probari cupit: tu cùm in ſuperioribus certes, in inferioribus coronari quæris.* Numquam ſanè crediidiſſem, inquiebat Staurophila, tantum mali eſſe, gloriolam aliquam venari ex re non malâ. Parum mihi, inquiebat Chriſtus, verſata videris in ſcholâ pietatis: an nõ audiuiſti quàm ſeriò monuerim: *Attendite ne iuſtitiã veſtram faciatis coram hominibus, vt videamini ab eis*: *alioquin mercedem non habebitis apud Patrem veſtrum, qui in cælis eſt?* Nónne hoc nomine hypocritas damnaui, quòd eleëmoſynam facientes, tubâ canerent ante ſe, & *quòd in Synagogis & angulis platearum ſtantes orarent*, vt honorificarentur ab hominibus? hæc enim pietatis opera volui fieri in abſcondito, vt *Pater* cæleſtis, *qui videt in abſcondito*, reddat mercedẽ.

Chryſoſt. Hom. 17. in Epiſt. ad Rom.

Matth. 6, 1.

Ibid. 2.

Hæc quidem, inquiebat Staurophila, etſi non rarò audierim, memoriæ tamen non occurrebant, neque attentiùs illa hactenus expendi. Et hoc ſcilicet eſt, inquiebat Chriſtus, quòd viuus ſermo meus & efficax tam paruum in vobis fructum faciat. Sed vt porrò pergam, non malè quidam ſeruorũ meorum dixit: *Mater gehennæ, eſt inanis gloria.* Nec eſt, vt multis hoc probetur, nam & Regius Vates olim cecinit: *Deus diſsipauit oſſa eorum qui hominibus placent: confuſi ſunt, quoniam Deus ſpreuit eos.* *Væ ſemel, & væ iterùm portantibus* CRVCEM meam, *& non ſequentibus* me! *quia nimirum, cuius paſsionibus participant, humilitatem ſectari negligũt. Duplici quippe contritione conterentur, qui huiuſmodi ſunt, cùm & hîc pro temporali gloriâ ſe affligant, & in futuro pro internâ ſuperbiâ ad æterna ſupplicia pertrahentur.*

Chryſoſt. Hom. 17. in Epiſt. ad Rom.

Pſal. 52, 6.

*Bernar. in Apolog. ad Guilielm. Abbat.

Sed, obſecro mi Domine, aiebat Staurophila, doce ancillam tuam, vt peſtem hanc fugere queat. Cui Chriſtus: *Lucerna corporis tui, eſt oculus tuus. Si oculus tuus fuerit ſimplex, totum corpus tuum lucidum erit.* Oculus mentis, intentio eſt cordis, hæc ſi fuerit recta, totum actionum tuarum corpus rectum, pulchrum ac lucidum erit: ſin diſtorta, nequam erunt quæcumque ex eâ proceſſerint. *Non tantùm ſi bonum eſt quod facis, ſed præci-*

Luc. 11, 34.

Auguſt. in Pſal. 118. Conc. 12. in medio.

puè

pue ſi bonum eſt propter quod facis, cogitandum. Auerti poſcebat Pſalmiſta oculos ſuos ne viderent vanitatem, id eſt, ne hanc attenderent, & propter hanc fieret, cùm bonum aliquid fieret. Deus enim *non valdè attendit quid homo faciat, ſed quid, cùm facit, aſpiciat.* Auguſt. in Pſalm. 31.
Quare quod Apoſtolus meus monuit: *Siue manducatis, ſiue bibitis, ſiue aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite.* Idipſum in hâc VIA CRVCIS tibi quàm maximè inculcatum velim, vt ſcilicet intentio tua ſit recta, & ad Deum directa. De animalibus illis Ezechieli olim oſtenſis, ſcribitur: *Facies eorum & pennæ eorum extentæ* erant *deſuper. Quid autem per faciem, niſi intentio; quid per pennas, niſi contemplationis volatus deſignatur? Omne proinde bonum quod agitur per intentionem, ſemper ad cæleſtia eleuetur.* **Qualibet enim actio, quamuis bona videatur, tamen quaſi mortua iudicatur, ſi non per intentionem bonam animetur.* **Nihil igitur propoſito vanitatis, & inanis gloriæ capeſſendæ gratiâ facias, quæ autem bono initio cœperis, obſeruatione ſimili cuſtodire nitaris.*

1. Corinth. 10, 31.

Ezech. 1. Gregor. l. 1. in Ezech, Homil. 4.

*Richard. de S. Vict. de Stat. int. hom. c. 7.

*Caſſian. l. 11. Inſtit. cap. 18.

Sed quomodo captandæ humanæ laudis, aiebat Staurophila, *vitium declinabo? Si tibi certò perſuaſeris*, reſpondebat Chriſtus, *vbique Deum adeſſe. Siquidem nemo eſt, qui cùm in oculis Domini ſit, cum illius dedecore conſeruo*

Baſil. in Reg. Breuio. qu. 34.

Chryſoſt. Hom. 5. in Geneſ.

ſuo malit gratioſus eſſe, quàm Domino. Nõ vides in equorum ludis, quomodo hi qui equos agitãt, non aduertunt plausũ populi aſſidentis, nec voluptatẽ ex eo plauſu capiunt; ſed in vnũ Regem in medio ſedentem oculos intendunt, ac ad nutũ illius attendentes, totam multitudinẽ deſpiciũt. Hos & tu imiteris, nõ magni faciendo hominum famam, ſed ſententiam iudicis iuſti exſpectando, atque ad nutum eius omnia dirigendo.

Breuiar Roman. 14. Sept.

Quid verò vlteriùs faciendum? percontabatur Staurophila. Hoc, inquiebat Chriſtus, vt humili ac ſubmiſſo animo, atque ab omni inſolentiâ remoto, CRVCEM feras. *Heraclius* Imperator *auro & gemmis ornatus, ſolẽni celebritate ſuis humeris* CRVCEM referre volens *in eum montem, quò* ego *eam* olim *tuleram, inſiſtere coactus eſt in portâ. Quò enim magis progredi conabatur, eò magis retineri videbatur. Quâ re cùm & ipſe Heraclius & reliqui omnes obſtupeſcerent, Zacharias Ieroſolymorum Antiſtes, Vide, inquit, Imperator, ne iſto triumphali ornatu, in* CRVCE *ferendâ parum Ieſu Chriſti paupertatẽ & humilitatẽ imitere. Tunc Heraclius, abiecto ampliſſimo veſtitu, detractiſq; calceis, ac plebeio amictu indutus, reliquum viæ facilè confecit, & in eodem Caluariæ loco ſtatuit.* Hoc pacto CRVCEM ferri deſidero, vt geſtu ſcilicet humili incedas, & quantũ fieri poteſt, hominum oculos cautè declines.

CA-

CAPVT V.

Non præcedendum, ſed Chriſtum cum CRVCE *ſequendum.*

Qui feſtinus eſt pedibus, offendit.
Prouerb. 19, 2.

Quæ præit, errat ouis: propriam lubet ordine recto
Si portare CRVCEM, *ponè ſequare Ducem.*

VT qui à rectâ viâ ſemel deuiauerit, in alia ſemper incidit diuerticula: ita qui ſuperficietenus Deum tantùm quærit, ſemiſauciâ voluntate, volens nolenſque rectam numquam tenebit ſemitam, ex vno in alium labetur errorem. Experta id fuit Staurophila, quæ dum docetur vnum cauere vitium, in alterum incidit. Tot enim iam monitis inſtructa, meditabatur generosè CRVCIS iter onuſque ſuſcipere, nec vllis cedere difficultatibus. Feruidè igitur CRVCEM in humeros conijciens, non exſpectato Domini reſponſo, præcurrere ſatagebat: nihil interim hîc ſibi ſimplex columba metuebat, cùm & proprio niteretur iudicio, & ſine duce tam arduum iniret iter.

At

Qui feſtinus eſt pedibus, offendit. *Prou. 19. 2.*

Quę pręit, errat ouis: propriam lubet ordine recto
Si portare CRVCEM, *ponè ſequare Ducem.*

At Chriſtus ponè eā retinens, reuocanſque; Erras, inquit, ô Staurophila, & temerario peccas feruore: oblita ſiquidem videris earum quas anteà tradidi inſtructionum, ita vt rurſus indigeas edoceri quæ ſint elementa exordij ſermonum Dei. Cui illa: Quænam iſta ſunt Domine? Reſpōdit Chriſtus: Ignoras etiam? an non principiò dixi, *Si quis vult* Luc.9,23.
poſt me venire, tollat CRVCEM *ſuam, & ſequatur me?* idemtidem inculcans, vt & venires poſt me, & baiulans CRVCEM ſequereris me, quaſi ſatis non foret, ſemel id monuiſſe; tu interim ne ſemel quidem id animo reuoluiſti.

Necdum Staurophila errorem ſuum agnoſcebat, ſed volens iuſtificare ſemetipſam, reſpondebat: Domine, ſemper audiui diſplicuiſſe tibi tepidos & diſſolutos, contrà placuiſſe *ſpiritu feruentes, Domino ſeruientes.* Rom.12,11.
Et memini Apoſtolum tuum non ad ambulandum, ſed percurrendum Chriſtianæ vitæ ſtadium exhortari. *Sic*, inquit, *currite, vt* 1. Corinth. 9,24.
comprehendatis. Quid igitur pecco, ſi gnauiter me ad curſum accingam, & currere etiam incipiam? Et nónne ſic breue, quòd vitæ meæ reſtat tempus, feruore compenſo? In eo, inquiebat Chriſtus, delictum eſt, quòd non venias poſt me, quòd ME (vt iam dixi) non ſequaris, quòd ducem non habeas, nec

ma-

Ambr. ſuper Pſ. 118. Serm. 5. magiſtro vtaris. *Miles qui ingreditur iter, viandi ordinem non ipſe diſponit ſibi, nec pro ſuo arbitrio viam carpit, ne diſcedat à ſignis: ſed itinerarium ab Imperatore accipit, & cuſtodit illud; præſcripto incedit ordine, cum armis ſuis ambulat, rectaq́ȝ viâ conficit iter; meritoq́ȝ non deficit qui Imperatorem ſequitur ſuum. Hanc legem viarum eſſe præſcriptam me docente & ducente, Sanctis commeantibus, recognoſcas velim.* An tu myſterio vacare cenſes, quòd Cyrenæus ille Simon CRVCEM tulerit meam, non ante, ſed POST ME? Quid enim hoc inſinuabat, niſi quòd *bonus ordo* ſpiritualis *profectus* hoc exigebat, *vt priùs* CRVCIS meæ *trophæum ipſe erigerem, deinde Martyribus*, alijſq́ue *traderem erigendum.* * *Præcurrens Zacchæus aſcendit arborem ſycomorum*, priuſquam ego CRVCIS arborem conſcendiſſem, ſed quid ei dictum fuit? *Feſtinans deſcende. Si ſapis, deſcende ante Dominum de Adamiticâ arbore, vt poſt* CRVCEM *Dominicæ paßionis aſcendas.* Ita in arcano ſermone ſequi eum, non præcedere docui.

Luc. 23.

Ambroſ. lib. 10. in Luc. c. 23.

*Chryſol. Serm. 54.

Quid verò mali, aiebat Staurophila, ſi quis præcedat? nam ſi bonum CRVCEM ferre; quid adeò ductore & Doctore opus? Nimirum, inquiebat Chriſtus, vt bonum fiat benè. *Intolerabilis eſt ſuperbiæ argumentum, exiſtimare ſe nullius egere conſilio; ſed ſibi vni atten-*

Baſil. in c. 1. Iſai.

attentum eſſe, quaſi ſolus poſſit decernere quæ
optima ſunt. * *Ridiculum planè eſt, vt vilium* *Iſido. Pe-
ac mechanicarum artium magiſtros nanciſca- luſiot. l. 1. Epiſt. 260.
ris, huc atque illuc oberrare; diuinam tamen
Stauroſophiam *tamquam vile aliquid ac de-*
ſpicandum tibi ipſi reſeruare. Quare id maxi- Hieron.
mè rogo *ne ipſa te doceas, & abſque Doctore* Epiſt. 4. ad
ingrediaris viam, quam numquam ingreſſa es: Ruſt.
ſtatimq; in alteram partem declinandum ſit, &
errori pateas; pluſq; aut minùs ambules, quàm
neceſſe eſt: ne aut currens laſſeris, aut moram
faciens obdormias.

Numquam arbitrata fueram, aiebat Stau-
rophila, magnum eos ſubire periculum, qui
in ſpiritu vehementi ſtuderent procedere, at-
que etiam præcedere; nec vmquam mihi
tantopere proprium iudicium ſuſpectũ fuit.
Id verò, aiebat Chriſtus, imperitiæ tuæ faci-
lè condonauero. Quàm malum autem ſit,
ſuo, etiam in re piâ, niti iudicio, & me, vel
qui vice meâ fungitur, velle præcedere, ſatis
Apoſtolorum Principi declaratum fuit. Præ-
cedere quodam loco Petrus volebat, audiens
enim de CRVCE & paſſione me loquentem,
ait: *Abſit à te Domine, non erit tibi hoc.* Sed Matth. 16,
quid reſponſi tulit? *vade poſt me ſatana, ſcan-* 23.
dalum mihi es, quia non ſapis ea quæ Dei ſunt.
Quid eſt hoc? *Ille qui anteà audierat; Beatus* Auguſt. in
es Simon Bar-Iona, quia non tibi reuelauit caro Pſalm. 69.
&

& ſanguis, ſed Pater meus qui in cælis eſt: modò repentè audit: Redi poſt me ſatanas. Quid eſt, Redi poſt me? Sequere me. Præcedere me vis? conſilium mihi dare vis? Melius eſt vt conſilium meum ſequaris: hoc eſt, redi retrò, *Idem in Pſalm. 55. *redi poſt me.* * *Sic antecedentem compeſcebam & ſatanam appellabam*, quia *volebat ducere Ducem, docere Magiſtrum, iubere Domino.* Bernard. Epiſt. 87. Crede mihi, Staurophila, *qui ſe ſibi magiſtrum conſtituit, ſtulto ſe diſcipulum ſubdit.* Vnde lepido apophthegmate priſci monachorum Ephræm tom. 2. Paræn. 35 Antiſtites dicebant: *Si videris iuuenem voluntate ſuâ aſcendentem in cælum, tene pedem eius, & proÿce eum in terram, quia non expedit ei.* Viden' vt noceat præpropera feſtinatio?

Hui! exclamabat Staurophila, quid tantum mali eſt, voluntate propriâ in cælũ conſcendere? Illud ſcilicet, reſpondebat Chriſtus, Gerſon tom. 3. tract. de Relig. perfect. conſid. 12. *quòd voluntas propria ſit pes ſuperbiæ, quo nemo totus cælum introiuit.* Iterùm dico, * Marc. Eremit. in Præcept. ſalutar. * *qui priuatum ſequitur geniũ, & abſque cognitione ac directione Euangelicâ graditur, impingit in multa. Plerique ſiquidem, non modicos labores, & exercitationes decurrerunt; afflictiones & ærùmnas multas, tamquam Dei nomine pertulerunt: priuata tamen diſpoſitio & indiſcretio, item arbitrari ſe non egere auxilio proximi, ipſorum tam graues labores, fatigationes,*

tiones, & vexationes infructuoſas effecerunt. Tu igitur hoc barathrum fuge, &, ſi ſapis, me ſequere. Moyſen imitare, qui monitus vt aſcenderet de loco in quo erat ad Terram promiſſionis, confidenter Domino di-
cebat: *Si non tu ipſe præcedas, ne educas nos* Exod. 33,
de loco iſto. In quo enim ſcire poterimus, ego 15.
& populus tuus, inueniſſe nos gratiam in conſpectu tuo, niſi ambulaueris nobiſcum. Sic & tu filia, time vel vnum figere pedem, niſi innixa ſuper dilectum tuum, & ſequens veſtigia eius. Si currere iuuat, non improbo qui-
dem, noli tamen præcurrere. *Exultaui* ego Pſal. 18, 6.
vt gigas ad currendam viam, ſi me volueris conſequi, oportet ſequi: non in virtute propriâ, ſed me trahente, & gratiâ meâ adiu-
uante. Hoc Sulamitidis votum fuit, quæ Cant. 1, 3.
non præire, ſed trahi optabat, vt curreret poſt me in odorem vnguentorum meorum.

Gloria magna eſt, ſequi Dominum. *Eccli. 23, 38.*

Lux ego ſum mundi, mea poſt veſtigia curre:
Qui ſequitur me, non ambulat in tenebris.

CAPVT VI.

Exemplo Chriſti CRVX *ritè ferenda.*

Gloria magna eſt, ſequi Dominum.
Eccli. 23, 38.

Lux ego ſum mundi, mea poſt veſtigia curre:
Qui ſequitur me, non ambulat in tenebris. Ioan. 8, 12.

TANDEM aliquando tot conuicta rationibus, tot incitata exhortationibus Staurophila manus dedit, & CRVCEM ritè geſtare occœpit, alacri animo Chriſto dicens: *Præcedat Dominus meus ancillam ſuam, & ego ſequar paulatim veſtigia eius.* (Gen. 33, 14.) Factum benè, inquiebat Chriſtus, & nunc ſapis, ô filia. *Ego* namque *deſcendi de cælo pro tuâ ſalute: ſuſcepi tuas miſerias, non neceßitate, ſed charitate trahente: vt patientiam diſceres, & temporales miſerias non indignanter ferres.* (Thomas à Kemp. lib. 3. de Imit. Chriſti cap. 18.) Tum Staurophila: *Domine, quia tu patiens fuiſti in vitâ tuâ, in hoc maximè implendo præceptum Patris tui, dignum eſt vt & ego* miſella peccatrix *ſecundùm voluntatem tuam patienter ſuſtineam: & donec ipſe volueris, onus corruptibilis vitæ &* CRVCIS *huius pro ſalute meâ portem. Nam etſi*

oneroſa ſentitur præſens CRVX, *facta eſt tamen iam per gratiam tuam valdè meritoria, atque exemplo tuo tolerabilior & charior. O quantas tibi gratias teneor referre,quòd* VIAM *rectam & bonam dignatus es mihi & cunctis fidelibus ad æternum regnum tuum oſtendere! nam vita tua,* VIA *noſtra: & per ſanctam patientiam ambulamus ad te, qui es corona noſtra. Niſi tu nos præceſſiſſes & docuiſſes, quis ſequi curaret? Heu, quanti longè retroq; manerent,niſi tua præclara exempla inſpicerent!*

Ita eſt, inquiebat Chriſtus, ideò enim
Ioan.13, 15. *exemplum dedi vobis, vt quemadmodum ego feci,ita & vos faciatis.* Nauigantibus ad ſidus aliquod dirigendus eſt curſus. Pictores, vt imaginem exprimant,prototypon intuentur: vis ritè ferre CRVCEM, quem, niſi me baiulantem mihi CRVCEM, proponere potes? huc ſpectauit Apoſtolus meus,cùm diceret:
Hebr.12,1. *Per patientiam curramus ad propoſitum nobis certamen, aſpicientes in auctorem fidei & conſummatorem* IESVM.

O Dominę, inquiebat Staurophila, hoc cùm perpendo, vnà cum dilecta Sulamitide
Cant.1,12 dicere lubet: *Faſciculus myrrhæ dilectus meus mihi inter vbera mea commorabitur. Vtrumq;*
Laurent. Iuſt. in Ligno vitæ de P tient. cap.5. *enim mihi es, Domine* IESV, *& ſpeculum patiendi, & meritum: vtrumque fortiter prouocat, & vehementer accendit. Propterea ſemper*

per habebo te, Domine, non retrò in humeris, ſed antè, præ oculis: ne portans te, ô dilecte mi, *faſciculum myrrhæ, & non odorans, onus premat, & odor non erigat. Videns enim tuas anguſtias, Domine, meas leuius portabo.*

Eia ſic age, inquiebat Chriſtus, *Gloria* enim *magna eſt ſequi Dominum, longitudo enim dierum aſſumetur ab eo.* Nam quod pro magno inter ſeptem Sapientum dicta celebratur, SEQVERE DEVM; hoc verè perficiunt ſerui mei, qui per REGIAM VIAM CRVCIS me ſequuntur. Hi profectò non meritum tantùm, ſed magnam etiam apud Deum aſſequuntur dignitatem. Exhilarata his verbis Staurophila, In quo, obſecro, aiebat, hæc dignitas ſita? In eo, reſpõdebat Chriſtus, quod digni Deo efficiantur. An non legiſti, quid de iuſtis Scriptura dicat: *Viſi ſunt oculis inſipientium mori, & æſtimata eſt afflictio exitus illorum, coram hominibus tormenta paſſi ſunt?* ſed quid coram Deo? *Deus,* inquit, *tentauit eos, & inuenit illos* DIGNOS SE. Quàm felix CRVX! quàm beata afflictio, quæ dignum facit Deo! *Is ſolùm miſer eſt, qui in afflictione conſtitutus nimiùm triſtatur, & Deo non ſe dignum præbet.* Ideoque clariſſimè edixi, *Qui non accipit* CRVCEM *ſuam, & ſequitur me, non eſt me dignus.*

Eccli. 23, 38.

Sap. 3, 2.

Nicetas Choniat.

Matth. 10, 38.

Admirans verò Staurophila, exclamabat:

Eccle.2, 12. *Quid eſt homo, vt ſequi poßit Regem factorem ſuum?* Mihi ſanè adhærere IESV meo bonú eſt, illum ſequi opto, illi vniri concupiſco.

Leo Ser. 2. de Reſurrect. *Nam ſi mundana ſapientia ita in ſuis glorietur erroribus, vt quem ſibi quiſque ducem elegerit, eius opiniones & mores, atque omnia inſtituta ſectetur: quæ* mihi *erit communio nominis tui Chriſte, niſi vt tibi inſeparabiliter vniar,*

Ioan.14,6. *qui es, vt ipſe inſinuaſti,* VIA, *& veritas, & vita?* VIA *videlicet conuerſationis ſanctæ, veritas doctrinæ, & vita beatitudinis ſempiternæ.*

Rectè tu illud quidem, ſubijciebat Chriſtus; ego enim ſum VIA, & per me venitur

Leo Serm. 16 de Paſſione. ad me. *Per Chriſtum enim ad Chriſtum tendit, qui per ſemitam patientiæ & humilitatis incedit. In quo planè itinere nec æſtus deeſt laboris, nec nubes triſtitiæ, nec procella formidinis: ibi ſunt inſidiæ iniquorum, perſecutiones infidelium, minæ potentium, contumeliæ ſuperborũ; quæ ego Dominus & Rex gloriæ ideò omnia percurri, vt inter præſentis vitæ pericula, non tam optandum eſſet hominibus declinando iſta effugere, quàm tolerando ſuperare.*

Lætata ſum in his quæ dicta ſunt mihi, inquiebat Staurophila, & miror ſanè, inueniri quàm plurimos, qui te recuſent ſequi. Magis etiam miraberis, aiebat Chriſtus, ſi attendas quid damni patiãtur qui noluerint ſequi. Ego enim caput ſum hominũ, illi autẽ mea membra.

bra. *Recuſat* porrò *eſſe in corpore, qui odium* Auguſt.
mundi , CRVCEM & tribulationes *non vult* Serm.47. de Sanctis.
ſuſtinere cum capite : nec meretur congaude-
re in patriâ, qui recuſat condolere in VIA.

Quidni , inquiebat Staurophila , *caput* Bernard.
ſuum membra ſequantur, ſi bona ſuſcepimus Serm.1.in cap. Ieiun.
*ab hoc capite , mala autem quare non ſuſtinea-
mus? Non eſt magnum ſi compatitur mem-
brum capiti, cum quo eſt glorificandum.* Fe-
lix omnino *membrum , quod huic adhæſerit
per omnia capiti, & ſequetur illud quocumque
ierit ! Cauſa patiendi capiti fuit , vt corpori* Auguſt.in
præberet exemplum ; tu enim , Domine , *vo-* Pſ.34.
*luntate paſſus es, nos neceſſitate : tu miſeratio-
ne, nos conditione. Tua proinde voluntaria
paſſio, noſtra eſt neceſſaria conſolatio,vt quan-
do talia fortè perpetimur , intueamur caput
noſtrum,vt eius exemplo commoniti,dicamus:
Si ſit ille,quid nos ?* Si, inquam, tu, *qui pecca-* 1.Pet.2,
tum non feciſti , nec eſt inuentus dolus in ore 22.
tuo , tot ludibria, tot alapas , tot flagella, tot
ſpinarũ aculeos perpeſſus es; ſi ſaucijs cruen-
tatiſq; humeris CRVCEM baiulaſti,quid nos?
Vtinã Domine *totus mihi figaris in corde,qui* Auguſt.lib.
totus pro me fixus es in CRVCE ! Vtinam non de Sanctâ
recedat ab oculis meis imago Domini mei virgin.
CRVCEM baiulantis , vt alacriter quoq; meã
diſcam baiulare! *Deuotus enim miles non ſen-* Liuius l.2,
tit ſua, cùm benigni Ducis intuetur vulnera. decad.1.

Id quod in preſenti eſt momentaneum et leue tribulationis noſtræ, æternum gloriæ pondus operatur in nobis. 2 Cor. 4, 17.

Quid CRVCIS *abſcindis pondus tolerabile?* CRVX *eſt*
Quę grauis, illa breuis; quę diuturna, leuis.

CAPVT VII.

Depulſio querelæ de nimiâ CRVCIS *longitudine, aut pondere.*

Id quod in præſenti eſt momentaneum & leue tribulationis noſtræ, æternum gloriæ pondus operatur in nobis. 2.*Corinth*.4,16.

Quid CRVCIS *abſcindis pondus tolerabile?*
CRVX *eſt*
Quæ grauis, illa breuis; quæ diuturna, leuis.

QVI ex animo ſe Chriſti dedicauerunt ſeruitio, primùm quidem ſuauibus quibuſdam ſolatiis ſolent deliniri; nam inſtar paruulorum, quibus lacte opus ſit, à benigniſſimo Patre habentur. At vbi in virtute nonnihil adoleuerint, grauioribus ſubinde exercentur tentationibus. *Hoſtis* enim *noſter quantò magis nos ſibi rebellare* Greg.l.24 Moral.c.7
conſpicit, tantò ampliùs expugnare contendit. Eos enim pulſare negligit, quos quieto iure poſſidere ſe ſentit. Quin & ipſe Deus nonnumquam ſe ſubducit, vt athletas ſuos experia-

tur: atque hinc eſt quòd deſolationis tempore, non rarò illa diſpliceant, quæ durante conſolatione vel maximè placebant. Viciſſitudinem hanc expertus eſt Regius Vates;
Pſal. 29,7. qui de proſperitatis ſtatu ita canit: *Ego autem dixi in abundantiâ meâ: Non mouebor in æternum.* Sed quid in aduerſitate? *Auertiſti*, inquit, *faciem tuam à me, & factus ſum conturbatus.*

Eamdem quoque alternationem in Staurophilâ deinceps conſiderabimus. Vidimus eam iugo Domini collum ſubmittentem, vidimus CRVCEM alacriter geſtantem, & lætitiâ propemodum geſtientem: nunc exortâ tempeſtate querulam, gementem, & tantùm non ſub onere fatiſcentem intuebimur. Hilariter CRVCEM exceperat, ſed quò diutiùs eam ferebat, eò magis premebatur: & modò æquo longiorem, modò nimis querebatur grauem. Ad callida proinde conuertitur conſilia, & abeſſe Chriſtum rata, inferiorem CRVCIS partem ſerrâ, neſcio vnde acceptâ, abſcindere cœpit.

Huic verò dum eſſet intenta operi, ſuperueniens Chriſtus, eam redarguit. Quid eſt, inquiens, quod video? Et hæc CRVCIS contumelia eſt, illi vel modicum velle demere. Hoccine deſideratum priùs & ſuaue

iugum

iugum meum ferre? Cui Staurophila: Bona verba, quæſo Domine. CRVX hæc longior apparet, quàm vt eam ferre valeam, ideoq́ue nonnihil amputandam putaui. Rectè, inquiebat Chriſtus, dixiſti, apparet; non enim reuerà eſt, ſed oculis malè affectis, aut per opinionum perſpicilia deluſis ita videtur. Breuis CRVX & *leuis dolor eſt, ſi nihil illi opinio adiecerit. Contrà, ſi exhortari te cœperis, ac dicere, Nihil eſt, aut certè exiguum eſt, duremus, iam deſinet: leuem illam dum putas, facies. Ad opinionem* homines *dolent: tam miſer eſt quiſque, quàm credit.* Seneca Epiſt.78.

At ego, aiebat Staurophila, dolorem grauem ſentio. Cui Chriſtus: *Quidni ſentias, ſi muliebriter tuleris?* * *Non ſentire* CRVCEM, *non eſt hominis; non ferre, non eſt viri* aut viraginis fortis, quæ prò regno Dei fortia agere & pati Chriſtianum putat. Senec.ibid. * Seneca de Conſol. ad Polyb. c.36.

Demiror ego, replicabat illa, CRVCEM poſſe dici nec longam nec grauem, quam talem videmus, palpamus, ſentimus. Per eamdem lineam, reſpondebat Chriſtus, ſerram reciprocas, vnde & regero quod antè dixi: *Homines perturbantur non rebus, ſed iis quas de rebus habent opinionibus.* Epict. Enchirid.c.10 Fit nonnumquam, vt duo quidam ſimillimâ & eadem pænè CRVCE premantur:

alter

alter excitatioris animi, ſuam putat eſſe chartaceam; alter abiectioris & triſtioris, ſuam prorſus plumbeam. Hîc non res, ſed opinio diuerſa eſt. Vis exemplo doceri? *Erat Carthuſiani Ordinis Nouitius quidam principio alacer, & ad omnia promptus, paulatim autem cœpit langueſcere, & inter onera numerare, quæ initio facillima videbantur. Illud præcipuè religioſum iuuenem vexabat: niger ei cucullus vt tironi ferendus erat. Hunc ille iniquiſsimis oculis intueri, & trabalem* CRVCEM *credere, quod aliorum neminem fatigauit. Fuit, vt huic iuueni meridianum ſomnum conciliaret altiſsimi ſilentij quies. Dum dormit, ſomniat* me *cum prægrandi* CRVCE *per cœnobij ambulacrum incedere, & aſcenſum moliri per ſcalas, nec tamen progredi poſſe, ob immodicam* CRVCIS *molem. Igitur ille ipſe tiro, qui hoc ſomniabat, viſus eſt ſibi accurrere, & adiuuare velle laborantem. At eum toruè intuens: Et tu,* inquiebam, *impatientiſsime, in meâ mihi ferendâ* CRVCE *ſis auxilio? tuam portare nequis, & alios iuues? Euigilauit tiro ad has voces, & reſipuit, robuſtiora patientiæ ſpecimina daturus.* Quis non dixiſſet: Cucullus, mi frater, quem horres, ater quidem eſt, ſed leuis eſt, & ex ritu Ordinis Nouitiis omnibus geſtandus? *Abſit à ſeruo Chriſti tale*

Drexel. lib. cap.4. ex Dionyſ. Carth. in Append. ad inſtruct. Nouit.

Tertul. lib. de Patient. cap.8.

tale inquinamentum, vt patientia maioribus tentationibus præparata, in friuolis excidat.

Non poterat his, vtcumque vellet, contradicere Staurophila; ſed Aſſentior tibi, inquiebat, Domine IESV: *Moroſum* eſt, vt equidem experior, *genus humanum, ſortem ſuam ſemper accuſans, & animum gerens grauatum. Proprium enim vnumquemque plus, quàm alienum afficit, & ſe proximos quiſq; ſuperare putat. Sic oculum habens vitiatum, nullam ægritudinem aliam, talem eſſe cenſet, qualem ſuam: rurſum qui ſtomacho laborat, hoc omnium eſſe difficillimum aſſerit; & quo quiſque tenetur, hoc omnium moleſtiſſimum eſſe dicit.* Idem eueniſſe mihi non diffiteor, ſed hoc tamen mihi concedas velim, vt quando de longitudine CRVCIS nihil reſecare conceditur, liceat ſaltem dolabrâ hac nonnihil læuigare. Præterquam enim quòd grauis nimiùm ſit, rudis eſt & aſpera CRVX, vt artus mihi planè comminuat. Chryſoſt. Hom. 67. ad pop. Antioch.

Sic loqueris filia? reponebat Chriſtus: ceſſa conqueri, *melius eſt frangi laboribus & doloribus ad ſalutem, quàm remanere incolumem ad damnationem. In quantum* autem *grauaris, in tantum lucraris, & in quantum iuuaris, in tantum tua tibi præmia minuis. Elige ergo, quod eligas, an quod grauando iuuet, an quod iuuando grauet:* Bernard. de Inter. domo cap. 46. Idem Epiſtolâ 73.

hoc

hoc tibi meritum auget, illud minuit.

Sed enim, inquiebat Staurophila, impar ego ſum tanto oneri. Quaſi verò, aiebat Chriſtus, æterna Sapientia neſciret, quantum hominum ferrent vires? Repetendúmne iterùm quod dictum & doctum iam ſatis: *Fidelis eſt Deus, qui non patietur vos* (1.Cor. 10, 13.) *tentari ſupra id quod poteſtis, ſed faciet etiam cum tentatione prouentum, vt poßitis ſuſtinere?* Nouit Medicus cur vni plus abſynthij aut hellebori miſceat, quàm alteri: nempe quia morbus eius ſic poſtulat, aut natura. (Auguſt.in Pſal.98. poſt med.) *Emplaſtrum mordax vrit te, ſed ſanat te. Rogas Medicum, vt tollat emplaſtrum, & non tollit, niſi cùm fuerit ſanatum quo poſuerat. Ego noui quem curo, non mihi det qui ægrotat conſilium*, potiùs acquieſcat meo, ſi ſanari velit.

Ingemiſcens Staurophila, Ah! grauis eſt, inquiebat, Domine, manus tua ſuper me, & ecce deficio pænè ſub hac tam longâ, tam graui, tam acerbâ CRVCE. Repugnas, aiebat Chriſtus, ſpiritui Dei, qui per Apoſtolum meum ait: (2.Cor. 4, 16.) *Non deficimus, licet is, qui foris eſt noſter homo corrumpatur.* Et, quare obſecro? quia *is, qui intus eſt, renouatur de die diem. Id enim quod in præſenti eſt momentaneum & leue tribulationis noſtræ, ſupra modum in ſublimitate æternum gloriæ*

pon-

pondus operatur in nobis. Perge ergo iam *murmurare, & dicere; longum eſt, graue eſt, non poſſum tam immania, & tam diuturna portare. Apoſtolus momentaneum & leue perhibet eſſe quod toleras: & certè necdum à Iudæis quinquies quadragenas vnâ minus accepiſti, necdum nocte ac die in profundo maris fuiſti, necdum plus omnibus laboraſti, poſtremò, necdum ad ſanguinem reſtitiſti. Vide ergo, quòd non ſint condignæ paſsiones ad gloriam. Quod tribulationis eſt, momentaneum eſt & leue; quod gloriæ, æternum eſt, & pondus etiam ſupra modum in ſublimitate.*

Bernard. Serm. de Fallac. huius vitæ.

2. Corinth. 11, 24.

SOLI DEO HONOR ET GLORIA.

CAPVT

Diſciplinam Domini, fili mi, ne àbijcias; nec deficias, cùm ab eo corriperis. *Prou. 3, 11.*

Abycit ęternę ſtudium, ſpem, iuſque ſalutis,
Quę volet impoſitam deſeruiſſe CRVCEM.

CAPVT VIII.

Crux ferenda quotidie, abiicienda numquam.

Diſciplinam Domini, fili mi, ne abiicias, nec deficias cùm ab eo corriperis. *Prouerb. 3, 11.*

Abiicit æternæ ſtudium, ſpem iusq́; ſalutis,
Quæ volet impoſitam deſerüiſſe CRVCEM.

VT vidit Staurophila, non licere de CRVCIS pondere quidquam imminuere, humeros rurſus oneri ſubiecit, quamuis non admodum libenter; rogabat proinde Dominum: Quàm diu, quæſo, hanc tolerabo CRVCEM, & quantum adhuc abſum à fine. Longa ſanè hæc VIA eſt, & plurimum adhuc requirit temporis, vt emetiri valeam. Cui Chriſtus: *Cuſtodi te à murmuratione, quæ nihil prodeſt.* (Sap. 1, 11.) O quàm longè adhuc es à veſtigiis Martyrum, de quibus canit Eccleſia:

Cæduntur gladiis more bidentium:
Non murmur reſonat, non querimonia;

(Breuiar. Rom. in Hymn. de plurib. Martt.)

Sed corde impauido mens benè conſcia
Conſeruat patientiam.

Tu autem quereris & indignaris, nunc ob CRVCIS longitudinem, nunc ob ponderis grauitatem; modò temporis incuſas diuturnitatem, & ne illud quidem cogitas quæ, & in quem indignêre. Quæ? Homo, vmbra, puluis. In quem? Horrendum dictu, in Deum, in Patrem, & Patrem infinitè bonum, infinitè ſapientem. Si autem CRVX non permiſſa ſolùm à Deo, ſed immiſſa: tu, quæ fremis, quæ repugnas, quid aliud quàm ſceptrum illi (quod in te eſt) eripis & arbitrium regnandi? Deus, ô filia, bonitas ipſa eſt: edocere velis infinitam bonitatem, quo ſe pacto erga te gerat? Aurificis eſt ſcire quàm diu auro ſit in igne ſudandum, nec aurum priùs ex hoc balneo educitur, quàm ſatis eſſe purgatum conſtet.
Act.1,7. Ita ſanè *non* tuum *eſt noſſe tempora vel momenta, quæ Pater poſuit in ſuâ poteſtate*. A CRVCE liberaberis, cùm viſum fuerit illi qui impoſuit. Quid quereris de temporis diuturnitate? Infirmitas tua, facit diu
Auguſt.in Pſal.36. videri quod citò eſt, *quod tibi longum videtur, citò eſt Deo; ſubiunge te Deo, & citò tibi erit.*

Vtcumque hæc ſe habeant, inquiebat Staurophila, attritæ ſunt omnino vires meæ,

&

& præ fatigatione vlteriùs pergere nequeo. Nimiùm prolixus hic labor, & qui eum ſequitur dolor. Et Chriſtus: Mitte inanes has voces, rectiùs enim diceres, Non volo, quàm, Non valeo hanc CRVCEM ferre: *Omnia* enim *potes in eo qui* te *confortat*: *poſſes vtique*, ſi velles; *ſufficit* enim *tibi gratia mea*. *Nec eſt durum, nec graue quod ille imperat qui adiuuat, vt fiat quod imperat. Proprium eſt ægri, nihil diu pati, & mutationibus vt remediis vti.* Age, Staurophila, conſtanter age, nec aſſiduitate à ſuſcepto ſemel CRVCIS iugo deterreare. *Si exiguus, eſt dolor, feras, leuis eſt patientia; ſi grauis*, tolera, *non leuis eſt gloria*; ſi diuturnus, perſeuera, perennis erit retributio: aſſiduitate ipsâ dolor mitigabitur. *Quod quotidie fit, leuius fertur, & ipsâ conſuetudine in naturā tranſit; adeò vt ærumnis ipſis ſuperiores fiant, continuo patiendi exercitio veluti obducto callo obarmati. In mari, qui primùm nauem conſcendunt, ob nauigandi inſolentiam, perturbantur, tumultuantur, & vertigine corripiuntur: at qui multa maria peragrarunt, & multas tempeſtates, & ſaxa, & ſcopulos, & belluarum impetus, & piratarum inſidias pertulerunt, & continuas procellas ſuſtinuerunt, fidentiori deinceps animo, quàm, qui ambulant in terrâ, in naui ſedent; non in-*

Phil. 4,13.
2. Corinth. 12,9.
Auguſt. Serm. 4. de Diuerſ.
Seneca.
Seneca in Excerpt.
Chryſoſt.

tus dumtaxat ad carinam, ſed etiam in ipſis nauis lateribus inſidentes, & tum in prorâ, tum in puppi ſine metu ſtantes: & qui priùs vel ad ipſius maris aſpectum cum tremore iacebant, poſt periculum factum, iam & funem trahunt, & vela pandunt, & remos capeſſunt, & in omnes nauis partes facilè concurſant. Idem ne dubites, filia, & tibi accidet: ferendi difficultatem quotidianus emolliet vſus.

At metuo, aiebat Staurophila, ne hic vſus ita me atterat, nihil vt mihi reſtet virium. Etenim quem via hæc habitura ſit finem, & quando, ne à longè quidem proſpicio; quare ad illum vſque cum hac CRVCE pertingere non valebo. Velis ergo, inquiebat Chriſtus, arreptum iter deſerere? CRVCEM derelinquere? ne, quæſo, id feceris; toleratus enim hactenus labor prorſus fiet inanis. Hæc Chriſtianorum vera demum eſt
Ioan.19,30 gloria, cum capite ſuo dicere: *Opus conſummaui, quod dediſti mihi, vt faciam.*

Pergebat verò Staurophila conqueri, & Prolixâ nimis, aiebat, patientiâ opus eſt, tot vt hebdomadibus, atque etiam menſibus & annis in CRVCE perſiſtam. Nulla CRVX, reſpondebat Chriſtus, diuturna videbitur, ſi ei dederis latitudinem, longitudinem, altitudinem, & profunditatem.

August. Serm.7. de verb. Apoſtoli.

Latitudo

Latitudo charitas eſt; quæ ſola benè operatur, efficitque *ne pereat, quidquid boni facis. Quæ eſt longitudo? Qui perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit. Hæc eſt longitudo* CRVCIS, *vbi totum corpus porrigitur, vbi quodammodò ſtatur, quo ſtando perſeueratur: Si vis habere* CRVCIS *longitudinem, habeto perſeuerandi magnanimitatem. Quid eſt habere altitudinem, niſi cogitare Deum, & gratis amare ipſum Deum adiutorem?* Crede mihi Staurophila, cùm ego paulò ante mortem grande illud CRVCIS onus ad Caluariæ montem deportarem, vehemens deſiderium gratiſſimam Dei Patris exequendi voluntatem adeò in me excreuerat, vt vel ad extremum vſque iudicij diem pro ſalute hominum ſic incedere nihil recuſaſſem, ſi ſic fuiſſet viſum Patri, & ad illius ceſſiſſet honorem. Matth.10, 22. Thaul. in Exercit. Dom. Paſſ.

Parum mouebatur his Staurophila, ſed laboris pertæſa CRVCEM abiecit, & fugam apparabat. Chriſtus verò eam retentans, aiebat: *Væ his qui ſuſtinentiam perdiderunt.* Quid eſt hoc, Staurophila? vt quid ſtudes fugere CRVCEM, quam vltrò & magno animo non ita pridem ſubiuiſti? *Incaſſum bonum agitur, ſi ante vitæ terminum deſeratur: quia fruſtrà velociter currit, qui, priuſquam ad metas venerit, deficit.* Ad quod illa eiu- Eccli.2, 16 Greg. lib.1. Moral.

lans, Domine, inquiebat, ſi cognouiſſem, tanto tempore, & quidem ſine vllâ intermiſſione ferendam CRVCEM, numquam illam ſuſcepiſſem.

An non diſertè præmonui, ſubdebat Chriſtus, *tollat* CRVCEM *ſuam* QVOTIDIE, *& ſequatur me: natis* enim *de Spiritu ſancto quantumcumque ſupereſt mundani temporis, non ſine* CRVCIS *ſuſceptione ducendum eſt.* Nam * *ſicut totius corporis eſt piè viuere, ita totius eſt temporis* CRVCEM *ferre, quæ meritò ferri vnicuique ſuadetur, quia propriis modis atque menſuris ab vnoquoque toleratur.* Sed vide, quæſo, quid agas: nam *ſi abiicis vnam* CRVCEM, *aliam proculdubiò inuenies, & forſitan grauiorem. Credis tu euadere, quò nullus mortalium potuit præterire? Quis Sanctorum in mundo ſine* CRVCE *& tribulatione fuit? Nec* ego *vel vnâ horâ ſine dolore paßionis fui, quamdiu vixi. Et quomodo tu aliam viam quæris, quàm hanc* REGIAM VIAM, *quæ eſt* VIA SANCTÆ CRVCIS. CRVX *ſemper parata eſt, & vbique te exſpectat. Non potes effugere, quocumque cucurreris: quia quocumque iueris, teipſam tecum portas, & ſemper teipſam inuenies. Conuerte te ſuprà, conuerte te infrà: conuerte te extrà, conuerte te intrà, & in his omnibus inuenies* CRVCEM: *& neceſſe eſt te*

Leo Serm. 19. de Paſſ.

* Idem Serm. 9. de Quadrageſ.

Thomas à Kemp. lib. 2. de Imitat. Chriſti cap. 12.

vbique

vbique tenere patientiam, ſi perpetuam velis promereri coronam.

Erubeſcebat ad hæc Staurophila, nec poterat quidquã reſpondere. IESVS verò miſericorditer ſæuiens, coëgit eam abiectam reſumere CRVCEM. Et age, inquit, mea Staurophila, CRVCEM hanc rurſum tolle, & cœptam perge viam. *Feras, non culpes, quod mutari non poteſt.* Publ. Mimus.

Illa verò illacrymans, Domine, inquiebat, *imperfectũ meum viderunt oculi tui*, & quid Pſ. 138, 16. nunc agam, ignoro. Cui Chriſtus: Priorum oblita *in* anteriora te *extendens, ad deſtinatũ* Phil. 3, 13. *perſequere. Tene*, inquam, *quod habes, vt nemo* Apoc. 3, 11. *accipiat coronam tuam. Pone te* vt *fidelis* ancilla *Chriſti ad portandam viriliter* CRVCEM *Domini tui, pro te ex amore Crucifixi. Præpara te ad toleranda multa aduerſa & varia incommoda in hac miſerâ vitâ: quia ſic tecum erit, vbicumque fueris.* Thomas à Kemp. lib. 2. de Imitat. Chriſti cap. 12.

Sed neſcio, inquiebat illa, quomodo hoc faciã viribus adeò fracta, vix vt queam ſubſiſtere. *Cogita*, inquiebat Chriſtus, *quòd ſiue velis, ſiue nolis*, CRVCEM *& calamitatem patieris. Quòd ſi gratè, maxima lucraberis; ſi verò ægrè & impatienter feras, neque illam ita minorem facies, ſed maiorem. Cogitans ergo quod neceßitatis eſt, hoc tuæ voluntatis eſſe facias. Præcipuum* enim in rebus humanis eſt, Chryſoſt. Hom. 44. ad pop. Antioch.

Senec. l. 3. Natur. quæſt. in exord. *poſſe læto animo aduerſa tolerare: quidquid acciderit ſic ferre, quaſi tibi volueris accidere. Debuiſſes enim* ferre, *ſi ſciſſes omnia ex decreto Dei fieri; flere, queri, ingemere, deſciſcere eſt.* Grauet CRVX, longa ſit VIA, difficultates occurrant plurimæ, tolerandum eſt; Deus

Pſal. 38, 9. enim voluit. Ita Dauid: *Opprobrium,* inquit, *inſipienti dediſti me. Obmutui, & non aperui os meum.* & quare? *quoniam tu feciſti.* Hæc ſcilicet ſufficiens erat cauſa, cur non murmuraret aut obloqueretur Deo, quoniam ipſe feciſſet. Hoc idem animo tuo reuolue, Staurophila.

Neceſſitas ſanè hæc, aiebat illa, ingentem triſtitiam animo meo obiicit. Cui Chriſtus: Cælum ſuſpice, æterna præmia meditare.

Bleſ. Epiſt. 31. *Quod enim impatientia ſuppliciũ reputat, humiliter patienti ad ſolatium cedit. Cùm enim patientiæ fructũ conſideratiùs penſat, leuigatur onus, & dulceſcit afflictio: dum in ipſorum preſſurâ grauaminum futuras conſolationis primi-*

Citatur vt Orig. Tractat. 35. in Matth. *tias iam prægustat. Cyrenæus ille Simon mercede conductus,* CRVCEM *tulit poſt me; ita cùm* CRVCEM *naturaliter horreat laſciuiens caro, obijciendũ eſt oculis præmium laboris, vt ſaltem amore eius* CRVCEM *amplectatur.* Iam verò

Auguſt. Serm. 2. in Feſt. Omn. Sanct. expende, *ſi quotidie oporteret tormenta perferre, ſi gehennam ipſam paruo tempore tolerare,* vt me videre digna eſſes *venientem in gloriâ,*

riâ, & Sanctorum meorum *numero ſociari; nónne dignum erat pati omne quod triſte eſt, vt tanti boni tantæq́ gloriæ particeps habereris. Tolera* igitur *quod non vis, vt aſſequaris* Idem in Pſal.79. *quod vis. Eſto fidelis vſque ad mortem, & dabo* Apoc. 2,10 *tibi coronam vitæ.*

Redibat hîc Staurophilæ animi vigor, & reſumptis viribus dicebat: *Paratum cor meum* Pſal.107,1. *Deus, paratum cor meum,* * *propter verba labio-* * Pſal.16,4 *rum tuorum cuſtodire vias duras.* Eia *Domine* Thomas IESV; *ſicut dixiſti, & promiſiſti, ſic vtiq́ fiat, &* à Kemp. *mihi promereri contingat. Suſcepi, ſuſcepi de* lib.3. de *manu tuâ* CRVCEM, *portabo, & portabo eã vſq́* Imitat. Chriſti *ad mortem, ſicut impoſuiſti mihi. Inceptum eſt,* cap.56. *retrò abire non licet, nec relinquere oportet.* Ita age, Staurophila, aiebat Chriſtus, perſeuera mecum in CRVCE, nec antequam, *conſummatum eſt*, pronuntiaueris, CRVCEM deſeras. *Si rex Iſrael eſt*, clamabant Iudæi; ſi Filius Dei eſt, *deſcendat nunc de* CRVCE, *&* Matth.27, *credimus ei.* Mihi autem difficile non erat 42. deſcendere de patibulo, qui potui reſurgere de ſepulchro: ſed *quia patientiam docebam,* Auguſt. *ideò potentiam differebam.* Tu quoque, ô filia, Tract.37. in Ioan. exemplo meo patientiam exerce prolixam, *qui* enim *perſeuerauerit vſque in finem, hic* Matt.24, *ſaluus erit.* 13.

Noli extollere te in faciendo opere tuo. Eccl 10.

Mobilis oblectant quid te prȩconia vulgi?
In ſolum reſeras teque CRVCEMQ. *Deum.*

CAPVT IX.

In CRVCEM *ferente, non ferenda inanis gloria.*

Noli extollere te in faciendo opere tuo. *Eccli. 10,29.*

Mobilis oblectant quid te præconia vulgi?
In ſolum referas téque CRVCEM*que Deum.*

CHRISTI ſermonibus animoſior reddita, alacriter pergebat Staurophila cœptum CRVCIS iter. At noua mox procella, noua ei oborta tentatio. Cum enim celebriorem quemdam obambularet vicum, in eoque magna eſſet populi frequentia; cœpit ſpectantium vocibus celebrari, quòd piè ſcilicet & generosè CRVCEM baiularet. Quamuis autem non eo fine (vt pridem) hæc faceret; non poterat tamen non delectari tam ſpeciosâ ſui commendatione, & publicâ famâ. Quare idemtidem eam auſcultabāt, & plurimùm ſibiipſi placebat.

Videns

Videns verò id Chriſtus, non ceſſauit eam monere: Caue, inquiens, Staurophila, caue præcipitium, periculoſiſſima enim ab amore laudis tibi imminet tentatio. Et quid eſt, quæſo, quòd aliorum ſuffragio tibi places de te, cùm hoc ipſo multùm mihi diſpliceas? August. lib. 10. Confeſſ. cap. 36. *Inſtat* ſanè *aduerſarius veræ beatitudinis, vbique ſpargens in laqueis, Euge, euge: vt dum auidè colligis, incautè capiaris.* Et vide, precor, quid agas: Climach. Grad. 2. *virtutum* enim *germina* non raro *plantari ſolent ex inani gloriâ, tamquam ex cloacâ & cœno irrigari, & ex oſtentatione circumfodi, atque ex laudibus humanis ſtercorari, quæ tamen tranſlata poſtmodum in deſertum ſolum, omniſq; inanis gloriæ cœnulentâ aquâ vacuum, confeſtim exſiccata ſunt.* Greg. lib. 22. Moral. cap. 5. *Arbor, quò altiùs ad ſuperiora ſurrexerit, eò ventorum vim vehementiùs ſentit: quò quis maioribus operibus attollitur, eò ampliori ab ore laudantium flatu fatigatur.* Quare valdè perfectorum eſt, ſic oſtenſo opere Auctoris gloriam quęrere, vt de illibatâ laude neſciant priuatâ exultatione gaudere.

Mirari ſatis nequeo, aiebat Staurophila, Ioan. 8, 50. quâ rimâ hæc peſtis iterùm irrepſerit. *Ego* enim nunc *gloriam meam non quæro*, & auſim Pſal. 69, 4. cum Prophetâ dicere: *Auertantur ſtatim erubeſcentes, qui dicunt mihi; Euge, euge.* August. lib. 10. Confeſſ. cap. 37. *Fateor* tamen *nonnihil delectari me laudibus, &*

gau-

gaudium boni mei augere videtur ſuffragatio oris alieni; & bona quæ mihi in me placent, iucundiora mihi ſunt, cùm & alteri placent. Ita quotidiana fornax noſtra, eſt humana lingua. Tu autem *noſti de hac re ad te gemitum cordis mei, & flumina oculorum meorum. Neque enim facilè colligo, quàm ſim ab iſtâ peſte mundatior: & multùm timeo occulta mea, quæ norunt oculi tui, mei autem non.*

Reliquiæ hæ ſunt, inquiebat Chriſtus, præteriti morbi: quia enim vanam gloriam auidè ſectata es, iam etiam, licet inuita, eadem infeſtaris. *Piâ* ſiquidem *conditoris diſpenſatione agitur, vt de ſe confidens anima, diſpenſatoriâ tentatione pulſetur: quatenus infirmata, quid ſit inueniat, & præſumptionis propriæ faſtum deponat.* Atque ex hoc capite *neſcit laudem, cùm ſuppetit, fugere; qui ad hanc didicit, cùm deeſſet, anhelare. * Sæpè enim bono operi dum laus humana obuiat, mentem operantis immutat: quæ, quamuis quæſita non fuerat, tamen oblata delectat. Cuius delectatione dum mens benè operantis reſoluitur, ab omni intentione intimi vigoris diſſipatur.* Tetigiſti Domine vlcus meum, & agnoſco iam inſidias latentis inimici. Dum enim purâ intentione Deo placere ſtudeo, *eidem intentioni furtim ſe, neſcio quomodo, intentio humanæ laudis interſerit. Quod cùm iam poſtmo-*

Greg. 2. Moral. cap. 26.

Greg. in Paſtor. parte 2. c. 9.
*Idem alib.

Greg. 35. Moral. cap. 16.

modum tardeq́ue diſcerno, inuenio me aliter agere, quod ſcio me aliter inchoaſſe. Sic enim ſæpè intentionem noſtram dum ante Dei oculos rectè incipitur, occultè ſibi iam ſubiuncta, & eam velut in itinere comprehendens intentio humanæ laudis aſſequitur: ſicut pro neceſsitate quidem cibus ſumitur, ſed in ipſo eſu dum furtim gula ſubrepit, edendi delectatio permiſcetur. Vnde plerumque contingit, vt refectionem corporis, quam ſalutis causâ cœpimus, causâ voluptatis expleamus.

Morbum iam ipſa tuum, aiebat Chriſtus, probè noſti, de remedio iam cogitandum. Quis illud meliùs præſcribat, aiebat Staurophila, quàm tu, Domine, verus animarum noſtrarum Medicus? Antidotum proinde aduerſus hoc malum famulæ tuæ largiri non graueris. Cui Chriſtus: Accipe quod iam
Matth. 6, 3 Ambroſ. 1. Offic. c. 30. olim præſcripſi: *Neſciat ſiniſtra tua, quid faciat dextera tua, non de corpore loquens, ſed vt etiam vnanimis tuus, frater tuus, quod facis neſciat, ne dum hîc mercedem quæris iactantiæ, illic remunerationis fructũ amittas. Quinimò* ſi *poſsibile eſt, teipſum quoque ignorare quod facis, ſit tibi hoc prorſus in ſtudio.* Chryſoſt. 19. in Matth.

Sed quid opus, inquiebat Staurophila, bona opera tanto ſtudio celari, cùm tuo ore
Matth. 5, 16. dictum legamus: *Videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum qui in cælis eſt?*

Rectè,

Rectè,inquiebat Chriſtus, videri poſſunt bona opera vt glorificetur Pater cæleſtis, cui competit omnis honor & gloria : nequaquam verò vt glorificetur cinis & puluis,cui confuſio debetur faciei. *Stultitiæ* enim *genus eſt,vt,cùm alij debeas vitæ beneficium, tibi adſcribas ornamenta virtutum : cùm non ſit tuum quod es, quomodo tuum erit quod habes?* Valerian. Epiſcopus Hom. 11. circa fin.

Non diffiteor, aiebat Staurophila, hæc ita eſſe, tua enim, ô Domine, ſum ego, & *omnia opera noſtra operatus es nobis*, ſine te enim nihil poſſumus. Nam *ſicut palmes non poteſt ferre fructum à ſemetipſo, niſi manſerit in vite, ſic nec* nos, *niſi in* te *manſerimus*. Sed pergat, quæſo, Dominus meus inanis gloriæ depingere vanitatem, vt eam magis declinare poſſim. Ipſum nomen, aiebat Chriſtus, ſatis ſe prodit. Cur enim dicitur vana gloria, niſi quia picta & vmbratilis eſt, omniſque ſubſtantiæ vacua? Quis ſapiens ſceptro aut diademate in chartâ delineato, ceu vero gaudeat? Quis ſepulchrum dealbatum, intus plenum oſſibus mortuorum, theſaurum æſtimet pretioſum? *Quaſi qui apprehendit vmbram, & perſequitur ventum, ſic & qui attendit ad viſa mendacia.* Cuiuſcumque coloris ſit corpus, vmbræ ſemper atræ ſunt & obſcuræ; quantumuis illuſtria ſint opera, Iſaiæ 26, 12. Ioan. 15,4. Eccli. 34,2.

co-

eorumdem tamen pediſſequa, vana gloria ſcilicet, deformis eſt & inanis. Et vmbræ nunc maiores nunc minores ſunt, non pro corporis quantitate, ſed externi luminis acceſſu vel receſſu: ita qui ex hominum ore toti pendent, aliquando magni & excellentes, ſubinde exigui & nullius momenti habebuntur; prout aliorum tulerint opiniones. Atque ita *ſtultus ſicut luna mutatur.* Quemadmodum enim *ſplendet ſine feruore, & modò plena, modò exigua, modò nulla videtur: mutuatum ſiquidem lumen numquam in eodem ſtatu permanet, ſed creſcit, deficit, extenuatur, annihilatur, & penitus non comparet: ſic qui conſcientias ſuas in alienis labijs poſuerunt, modò magni, modò parui ſunt, modò nulli, ſecundùm quod adulantium linguis vel vituperare vel laudare placuerit.* Et quid amplius dicam? Filia, *qui te beatam dicunt, ipſi te decipiunt, & viam greſſuum tuorũ diſſipant.* * *Vt enim pueri ludentes ex fœno coronas imponunt, coronatum autem ſæpenumerò eius rei ignarum poſt tergum irrident: ita & nunc qui te in faciem prædicant, apud ſeipſos clanculum ſubſannant, atque ita quid aliud fit, quàm quod* homines *ſibi inuicem fœnum coronantes imponant? & vtinam nil aliud quàm fœnum! Nunc autem multo etiam nocumento plena eſt hæc corona. nam om-*

Eccli. 27, 12.
Bernard. Serm. de Natiuit. S. Ioan. Bapt.
Iſaiæ 3, 12.
*Chryſoſt. Homil. 17. in Epiſt. ad Rom.

omnia rectè facta perdit. Quaſi enim *latrunculus* quidam *eſt, appetitus laudis humanæ, qui recto itinere gradientibus ex latere iungitur, vt ex occultis, educto gladio, gradientium vita trucidetur. Cumq́; propoſitæ vtilitatis intentio ad ſtudia priuata deducitur, horrendo modo vnum idemq́; opus culpa peragit, quod virtus inchoauit.* Greg. l. 9. Moral. cap. 13.

Agnoſco, Domine, inquiebat Staurophila, agnoſco ſatis, quantum damni inferat inanis gloria. Verè enim illa *eſt laborum diſſipatio, ſudorum perditio, theſaurorum inſidiæ, perfidiæ alumna, ſuperbiæ præcurſor, in portu naufragium, in areâ formica. Quæ etſi tenuis eſt, laboribus tamen omnibus & fructibus inſidiatur.* Sed quis poterit effugere ſubtiliſſimum hunc aſtuti ſerpentis ſibilum, occultiſſimè ſeſe actionibus noſtris, & maximè bonis inſinuantem? *Prætende alas tuas*, Domine, *& fugiam ſub eas, gloria mea tu eſto, propter te amer, & verbum tuum timeatur in me. Qui laudari vult ab hominibus, vituperante te, non defendetur ab hominibus iudicante te, nec eripietur damnante te. Cùm autem non peccator laudatur in deſiderijs animæ ſuæ, nec qui iniqua gerit, benedicitur; ſed laudatur homo propter aliquod bonum quod dediſti ei: at ille plus gaudet ſibi laudari ſe, quàm ipſum do-* Climach. Grad. 21. Aug. l. 10. Conf. c. 36. Pſal. 10, 3.

num habere vnde laudatur, etiam iſte, te vituperante, laudatur. & melior iam ille qui laudauit, quàm iſte qui laudatus eſt. Illi enim placuit in homine donum Dei, huic ampliùs placuit donum hominis, quàm Dei.

CAPVT X.

Quâ intentione CRVX *ferenda, & primò ad ſatisfaciendum pro peccatis, & vitandas inferni pœnas.*

A Domino corripimur, ne cum hoc mundo damnemur. 1. *Cor.* 11, 32.

CRVX *æterna ſtygis, breuis eſt tua Chriſte, ſed illam*
Vt fugiam, huic humeros ſuppoſuiſſe iuuat.

EDOCTA iam erat Staurophila, nec ex inani gloriâ CRVCEM deferre, nec cum illâ: vanitatem enim intendere, omni merito ſpoliat; ſubrepentem à latere ſponte admittere, etſi boni operis valorem non tollat, minuit tamen, & non modicâ labe inquinat. Bonâ ergo opus eſſe intentione videns, percunctari cœpit, num ampliùs aliquid ſpectandum, quàm vt intentio mala non eſſet, aut ne malum haberet admixtum. Cui Chriſtus ita reſpondit: Certi ſunt in bonâ intentione gradus, atque vt alius alio ſublimior, ita & melior: & permagni refert, quò tuos conatus refe-

A Domino corripimur, ut non cum hoc mundo damnemur. 1. *Cor.* 11, 32.

CRVX *ęterna Stygis, breuis eſt tua* CHRISTE; *ſed illā*
Vt fugiam, huic humeros ſuppoſuiſſe iuuat.

ras. Nam & illi qui CRVCEM etiam non malè ferunt, non vnum habent præſtitutum ſcopum, & vide illud iam antè adumbratum. Paſſionis meæ tempore quatuor eramus Cruciferi; diuersâ tamen intentione impoſitum illud onus ferentes. Duo enim latrones, qui mecum educebantur, hac causâ eam geſtabant, vt digna factis reciperent, & pro delictis ſuis, iuxta Iudicis ſententiam, facerent ſatis. Simon Cyrenæus coactus, & pretio conductus, baiulabat CRVCEM poſt me, vt mercedem acciperet. Ego verò in geſtandâ CRVCE aliud non ſpectabam, quàm vt æterno Patri placerem, & eius morem gererem voluntati.

Triplicem ergo hîc vides intentionem. Prima ſeruorum eſt, qui formidine pœnæ, ne in æternum ſcilicet puniantur, CRVCI ſe ſubmittunt. Altera mercenariorum, qui inclinant ſe ad ferendam CRVCEM propter retributionem. Tertia eſt filiorum, qui vt pœnam non timent; ita mercedem non exſpectant, ſed ex puro amore Deo per CRVCEM placere nituntur.

Animaduertis hîc tres gradus, Timorem, Spem, Charitatẽ quorũ diſtinctionem paucis accipe: *Qui initiatur à timore*, CRVCEM *ſuſtinet patienter; qui proficit in ſpe, portat libenter; qui verò conſummatur in charitate,* am-

Bernard. Serm. I. in Feſt. S. Andreæ.

amplectitur iam ardenter. Solus iſte eſt qui dicere poteſt: Quia amator tuus ſemper fui, & deſideraui amplecti te. Longè eſt vox iſta ab eo, qui ſuſtinet quidem, ſed optaret omnino, ſi poſſet, non veniſſe in hanc horam. Is qui timore coërcetur patiens eſt: qui ratione ſpei ducitur, beneuolus eſt: ſed *niſi etiam fuerit feruens ſpiritu, facilè labi poteſt. Porrò quæ per ſpiritum diffunditur charitas, & patiens & benigna eſt, & quod eſt amplius, numquam excidit. Fortis* enim *eſt vt mors, non patientia aut ſpes, ſed dilectio. Dicit patientia, Sic oportet fieri, quia timore vrgetur. Dicit voluntas bona, Sic expedit, & ſic agendum eſt, quia ſpei attrahitur ratione. Charitas verò, quia inflammatur à ſpiritu, Neque ſic oportet, dicit, neque ſic expedit: ſed ſic volo, inquit, ſic cupio vehementer.*

Triplicem, aiebat Staurophila, aperiri video VIAM; ſed quænam mihi congruentior, prorſus ignoro. Cùm Chriſtus: Ordine vt procedas, ſuadeo exordiri à timore: *Initium* enim *ſapientiæ timor Domini.* & per hunc paulatim aſcenditur ad gradus ſuperiores. Quî porrò id faciam? aiebat Staurophila. Principio, reſpondebat Chriſtus, abſque vllâ hæſitatione tibi perſuadebis, optimo iure tibi impoſitam CRVCEM, quam tuis ſceleribus non ſemel ſis promerita. Quid enim in-

Pſal. 110, 10.

dignum

dignum fiat illi, quæ toties diuinam læſit maieſtatem? & an non æquiſſimum, vt

Aequo animo pœnam, qui meruêre, ferant? Ouid.

Filij Iacob in magnâ anguſtiâ coram Ioſepho conſtituti, veritatem hanc ſerò ſerióque agnouerunt. *Meritò hæc patimur*, aiebant, Gen.42,21 *quia peccauimus in fratrem noſtrum, videntes anguſtias animæ illius, dum deprecaretur nos, & non audiuimus: idcircò venit ſuper nos tribulatio.* Hæc vera cauſſa huius afflictionis. Quare in omni CRVCE, in omni tribulatione id tibi ſit in ore, magis autem in corde: Meritò hæc patior, quia peccaui; & quod ait Propheta: *Viæ tuæ & cogitationes* Ierem. 4, *tuæ fecerunt hæc tibi.* 18.

Cui Staurophila: Ita eſt, Domine, *Iram* Mich.7,9. *Domini portabo, quoniam peccaui ei*, & iuſtè CRVCEM patior, nam digna factis recipio: neque oblita ſum quid generoſa olim dixerit Iudith: *Non vlciſcamur nos pro his quæ pa-* Iud.8,26. *timur, ſed reputantes peccatis noſtris hæc ipſa ſupplicia minora eſſe flagella Domini, quibus quaſi ſerui corripimur, ad emendationem, & non ad perditionem noſtram eueniſſe credamus.* Ideoque immeritò queruntur filij Adam, & ponunt os ſuum in cælum, Deo adſcribentes ſæuitiam, dum eorum punit malitiam. Noui ego, Domine,

Quā falsò accuſent Superos, ſtultiq́ querātur Chryſipp.

Mortales! etenim noſtrorum cauſa malorum
Ipſi nos ſumus; & ſua quemque vecordia lædit.

Benè hoc quidem, aiebat Chriſtus, ſed præterea & illud latere te nolo, non tantùm iniuriam non eſſe quòd homo crucietur, ſed maximum etiam indulgentiſſimi Patris beneficium, *qui corruptelam filiorum non patitur longiùs procedere, ſed plagis & verberibus emendat. Ex quo intelligant Deo ſe curæ eſſe, quibus, quoniam peccauerunt, iraſcatur. Ad tempus* enim *Deus emendat, ne in æternum damnet. Elige tibi vnum ex duobus, temporalem dolorem, aut æternum.* Nam *illi meritò lugendi ſunt, qui cùm in vitâ peccent, in hac vitâ non puniuntur.* In labore hominum non ſunt, aiebat Pſalmiſta, *& cum hominibus non flagellabuntur:* cum quibus ergo, niſi cum dæmonibus?

Lactant. lib. 5. de Iuſtitiâ cap. 23.

Auguſt in Pſal. 93.

Anſel. in 1. Corinth. cap. 11.

Pſal. 72, 5.

Vt video, aiebat Staurophila, olim cùm omnes vitæ noſtræ periodos vno aſpectu cernemus, fatebimur ſanè quod aliquando dixit Themiſtocles: Perieramus, ô pueri, niſi perijſſemus; cruciaremur, niſi CRVCEM tuliſſemus. Ita eſt Staurophila, aiebat Chriſtus: ſed tu iam monita culpam attende, vt leuiter pœnam feras. *Tunc enim patienter illata flagella tolerantur, cùm in ſecreto mentis*

Laurent. Iuſtin. in Lig. vit. de Patient. c. 5

ad mala perpetrata recurritur, quia per hoc quòd culpæ pondus agnoſcitur, afflictionis pœna leuigatur. Interloquebatur hîc Staurophila: Quid verò de ijs cenſendum, Domine, qui pœnas hîc fugiunt, quantumuis non modicas commiſerint culpas, ſed pro ijs dicunt ſe in Purgatorio luituros? Hi ſanè (inquiebat Chriſtus) & ſe decipiunt, & parui ſe oſtendunt iudicij. In hac enim vitâ leuiſſimis afflictionibus pro grauiſſimis criminibus poteſt homo ſatisfacere, plurimumq́ue mereri. In Purgatorio autem ſteriliſſima eſt patientia, vbi ſummis cruciatibus parum ſatisfacias, & nihil merearis. Afflictio ibi maxima, ſatisfactio exigua, merita nulla. Hîc verò afflictio modica, ſatisfactio maxima, merita plurima. Ecquis Mercator eo tempore merces emat cùm viliores ſunt, & pretia maiora, & non potiùs tũc cùm gratis ferè habentur? Sed hæc eſt ſtultitia amatorum ſui, qui nihil attendunt niſi præſentia, futurorum ſecuri. Verùm cùm pauci admodum ſint, qui in peccatum lethale non inciderint; quo, precor, titulo CRVCEM excutient, qui vel vnico fuerint contaminati? *Si animo conceperis,* Staurophila, *quia neceſſe eſt præuaricatricem animam tartareis pœnis & gehennæ ignibus tradi; nec aliud remedium conſtitutum eſſe poſt Baptiſmum, quàm Pœnitentiæ ſolatium:* Ambroſ. ad Virg. lapſam c. 8

quantamuis afflictionem, quantumuis laborem ſubire eris contenta, dummodò ab æternalibus pœnis libereris.

Ergóne Domine, aiebat Staurophila, ad gehennam me mittis, vt inde diſcam patientiam? Omnino, inquiebat Chriſtus; *non enim ſinet in gehennam incidere gehennæ recordatio.* Atque vtinam homines *deſcendant in infernum viuentes,* ad damnatorum pœnas conſiderandas, ne poſteà deſcendant morientes! Si enim cogites horrendos illos cruciatus, æternumque duraturas flammas, teterrimum carcerem, ſæuientem rogum, damnatorum gemitus, lamenta & vlulatus, nihil tibi iſtorum comparatione graue videbitur. Suſpirans Staurophila, exclamabat: Hîc vre, hîc ſeca, hîc puni Domine, modò in æternum parcas. Audire enim videor miſeras illas & perpetuò infelices animas idemtidem mihi inclamantes:

Chryſoſt. Hom. 31. in Epiſt. ad Rom. ita exponũt Bernard. & Aiguanus Pſal. 54.

Elige noſtrorum minimum minimumq́ dolorum,
Iſto, quo quereris, grandius illud erit.

Ouid. 5. Triſt.

CAPVT

CAPVT XI.

Spe mercedis CRVX *toleranda.*

Propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit CRVCEM. *Hebr.* 12, 2.

Aeternæ tribuit quæ grata ſtipendia vitæ,
Et labor & ſtudium militet omne CRVCI.

HAC conſideratione non ſegniter Staurophila timoris ſemitam perambulabat, animo valdè compuncta, & creberrimè ingemiſcens, quòd ſuis ſceleribus gehennæ igni ſe feciſſet obnoxiam. Hoc tamen nomine non parum ſibi gratulabatur, quòd mediocri hac CRVCE grauiſſimos illos cruciatus liceret redimere. Cùm autem Chriſti iudicio ſatis in hac palæſtrâ deſudaſſet, volens ad altiora eam euehere Chriſtus, Satis, inquit, ſuperq́ue Staurophila hanc triuiſti VIAM, mœroris ac formidinis plenam; amœniora reſtant itinera, non ſine voluptate & gaudio decurrenda. Timore relicto deinceps reſpicies in remunerationem. *Illuminata enim mens delectationibus meritorum, cuncta libenter patitur: nihilq́*

Laurent. Iuſtin. Lig. vit. de Patientiâ c. 6.

con-

Propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit CRVCẼ. *Hebr. 12.*

Æternę tribuit quę grata ſtipendia vitę,
Et labor et ſtudium militet omne CRVCI.

condignum arbitratur, quod patitur, conſideratione donorum. Læta efficitur, & exponit ſe ad omnia, vt quod intuetur poßideat. Nutriunt enim præmiorum exempla patientiam: nec quiſquam eſt qui poßit ad culmen perfectionis aſcendere, quando irremuneratum cernitur, quod conſcientiâ teſte laudatur. Proinde vt meos ad tolerandas accenderem paßiones, ante ipſorum oculos volui transfigurari, vt ex recordatione gloriæ libenter CRVX *portaretur. Et ſicut in paßione dignatus ſum ab omnibus intueri; ita & in corporis* mei *glorificatione & aſcenſione paſſus ſum ab hominibus palpari, & videri, vt alacres ad patientiam fierent, cùm non dubitarent de promißione. Tantò namque lætior fit miles in periculo, quantò certiùs intuetur, quid pro mercede promittatur. Omne enim opus leue fieri ſolet, cùm eius præmium cogitatur; & ſpes præmij, ſolatium fit laboris; atque tantum proficit animus in virtute patientiæ, quantum certior efficitur de coronâ victoriæ.*

Hilareſcebat animo hæc audiens Staurophila, & *Lætata ſum*, inquiebat, *in his quæ dicta* Pſ.121,1.
ſunt mihi; fiat mihi ſecundùm verbum tuũ. Lætifica animam ancillæ tuæ, & dirige pedes meos in VIAM pacis. Lætare filia, inquiebat Chriſtus, & exulta in ſpe gloriæ Dei: *Non* Rom. 8,
enim *ſunt condignæ paßiones huius temporis* 18.

ad

ad futuram gloriam quæ reuelabitur in vobis. Si tantum pro denario diurno viliq; ſtipendio laboretur, quantum ab opificibus, agricolis, alijſq; paſſim fieri tu ipſa cernis, quid non deceat pro præmio vitæ æternæ? Si *tanti vitreum, quanti verum margaritum? quis non libentiſſimè tantum pro vero habeat erogare, quantum alij pro falſo?* Et crede, Staurophila, *minori labore margaritum regni cæleſtis emi poteſt, quàm à mortalibus pleriſque hereditas caſſa expetitur. Si nautis minaces illi pelagi fluctus, ſi tempeſtates atque hiemes agricolis, ſi vulnera cædeſq; militibus, ſi grauiſſimi illi ictus plagæq; pugilibus leues videntur atque tolerabiles propter ſpem temporalium ac pereuntium commodorum; multò magis cùm cælum proponatur in præmio, & ineffabilia illa bona atque perpetua, nihil ex præſentibus his aduerſitatibus ſentietur.*

Tertull. in lib. ad Martyres c. 4.

Hieron. Epiſt. 2. ad Nepot.

Chryſoſt. Hom. 24. in Matth.

Dulcis ſane & efficax hic ſtimulus, aiebat Staurophila, ad CRVCEM alacriter portandam. Hac proinde conſideratione, inquiebat Chriſtus, Sancti quique ad CRVCEM & tribulationes ſeſe armauerunt. Hac *Moyſes* grandior *factus negauit ſe eſſe filium filiæ Pharaonis, magis eligens affligi cum populo Dei, quàm temporalis peccati habere iucunditatem, maiores diuitias æſtimans theſauro Aegyptiorum, improperium Chriſti.* Cur autem?

Hebr. 11, 24.

tem? niſi quia aſpiciebat in remunerationem. Cur, quęſo, S. Stephano lapides torrentis adeò dulces fuerunt, *vt eorum ictus veluti ſuauem quemdam ròrem exciperet?* nimirum quia intendens in cælum vidit gloriam Dei; *nam qui futuræ vitæ præmia diligenter excogitat, præſentis vitæ mala æquanimiter portat.* Quid fecit Hebræos *opprobriis & tribulationibus ſpectaculum factos, rapinam bonorum* ſuorum *cum gaudio ſuſcipere*, niſi quòd *cognoſcerent meliorem & manentem ſe habere ſubſtantiam?* Sed & ego, filia, *propoſito* mihi *gaudio ſuſtinui* CRVCEM *confuſione contemptâ.* Et *quis non contemnat dulcedinem ſæculi, inhians dulcedini vitæ æternæ?* Nyſſen. l. de Beatit. Iſidor. Heb. 10, 33 Hebr. 12, 2 Auguſt. in Pſal. 68.

Acuebant hæc deſiderium & ſpem Staurophilæ, iamque magnâ auiditate ad illa cæleſtis patriæ ſuſpirabat tabernacula: &, *Deſidero* (inquit) mi Domine IESV *Ieruſalem* cæleſtem. *quantò autem impatientiùs deſidero ipſam, tantò patientiùs ſuſtinebo omnia propter ipſam.* Linteum enim iſtud ampliſſimæ remunerationis omnem ſudorem laboris, omnes lacrymas doloris mihi abſtergit. O retributio æterna, magnes animæ meæ, quàm validè trahis me poſt te! inardeſcit animus frui te, *iamq; illic cupit aßiſtere, vbi ſperat ſine fine gaudere.* Auguſt. Epiſt. 32. ad Paulin. Gregor. Hom. 37. in Euang.

Euge, euge Staurophila, inquiebat Chri-

ſtus:

Bernard. Serm. 17. in Pſal. Qui habit.

ſtus: *prælibemus primitias gloriæ, gloriemur in ſpe gloriæ magni Dei: non ſolùm autem, ſed (vt dicam expreſſiùs) gloriemur in tribulatione, in eâ ſiquidem ſpes gloriæ eſt.* Coniuncta enim ſunt CRVX & regnum: nec hoc obtinebit, qui illam non tulerit. Agnouit hoc dilectus diſcipulus meus, cùm ita ſcripſit:

Apoc. 1, 9.

Ego Ioannes frater veſter, & particeps in tribulatione, & regno & patientiâ in Chriſto IESV. Quid enim hoc eſt? niſi quòd qui regni conſortium deſiderat, neceſſariò debeat eſſe particeps tribulationis & patientiæ, quaſi vnum ab altero ſeparari non poſſit. Et

Luc. 24, 26. Chryſoſt. Hom. 2. in cap. 1. ad Coloſſ.

nónne oportebat me *pati, & ita intrare in gloriam* meam? *Quid* iam *dicis*, ô Staurophila? *ad regnum* vocata es, *& ad regnum filij Dei*; quòd *ſi ſingulis diebus vel in mille mortes inſiliendum fuiſſet, an non omnia ferre oportebat? At qui principatus gratiâ nihil non faceres, cùm verò conſors futura ſis regni vnigeniti Dei, non obijcies te vel mille gladijs? non inſilies in ignem? & iſtud quidem nondum graue quidquam fuerit. Si ergo vis beatam vitam poſſidere, præſentem vitam contemne. Si vis exaltari in cælo, humilia te in mundo. Si vis regnare mecum, porta* CRVCEM *mecum. Soli enim ſerui* CRVCIS *inueniunt* VIAM BEATITVDINIS *& veræ lucis.*

Thom. à Kemp. l. 3. cap. 56.

Subiunxit Staurophila: Amodò dulcis mihi

mihi erit Crvx, ſuauis labor, grata tribulatio: his enim nummis, exiguis licet, regnum cælorum venale eſt. *Et quantulum pretium damus? quodammodò vnam ſiliquam ad accipiendos theſauros ſempiternos: ſiliquam laboris, ad requiem incredibilem.* Sed, ô Deus meus! quando veniet *gaudium meum, quod deſidero! quando potabis me torrente voluptatis tuæ quam ſitio? Sint interim mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte, donec dicatur mihi: Ecce Deus tuus. donec audiat anima mea: Ecce ſponſus tuus. Paſce interim me ſingultibus meis, refocilla me doloribus meis. Renuit enim conſolari anima mea in hac vitâ, vt digna habeatur, Domine, conſolationibus æternis: quia iuſtum eſt, vt amittat te, quicumque in aliquo alio magis conſolari eligit, quàm in te. Et obſecro te, ſumma veritas, per te, vt tu ſolus dulcis appareas animæ meæ, qui es dulcedo inæſtimabilis, per quam cuncta amara dulcorantur. O quàm magna multitudo dulcedinis tuæ, Domine, quam abſcondiſti timentibus te! hæc eſt enim illa beatitudo quam exſpectamus, pro quâ tibi, Domine, continuè militamus: pro quâ tibi mortificamur totâ die, vt in tuâ vitâ tibi viuamus.*

August. in Pſal. 93.

August. in Meditat. cap. 41.

August. in Soliloq. cap. 22.

Pſal. 73, 6.

Pſal. 30, 20

Dilectus meus mihi, et ego illi. Cant. 2, 16.

Non pœnas fugio, nec pro CRVCE *pr*ę*mia poſco;*
Sat mihi, dilecto poſſe placere meo.

"My Beloved is mine, and I am His"

CAPVT XII.

Chriſti amore CRVX *ferenda.*

Dilectus meus mihi, & ego illi.
Cant. 2, 16.

Non pœnas fugio, nec pro CRVCE *præmia poſco,*
Sat mihi Dilecto poſſe placere meo.

IBAT hoc modo exultans & gaudens Staurophila, magnaq; animi voluptate ſemitam ſpei percurrebat, nec longè iam aberat à viâ charitatis; de quâ Chriſtus ita loqui incepit: Excellentiorem etiam VIAM tibi demonſtrabo, filia chariſſima. Timore aut præmio ad CRVCIS amplexum adduci bonum quidem, ſed vtroque melius amore ferri; hoc ſiquidem filiorum eſt, quorum tota voluntas Patri in omnibus placere: priora iſta ſeruorum aut mercenariorum ſunt.

Primum igitur hoc mente ſedeat, Patrem eſſe qui CRVCEM impoſuit: ambula proinde confidenter, *& certa eſto, quod te noluerit pati, non patieris: quod te permiſerit pati, flagellum corrigentis eſt, non pœna damnantis.* Auguſt. Tract.7. in Ioannem.

Hîc Staurophila: Labia tua, clementiſſime Domine, velut lilia diſtillantia myrrham primam. Patrem enim te mihi deprædicas, ſed corripientem, flagellantem & excruciantem, quæ parum amoris, ſeueritatis autem habent plurimum. Ego verò te credidi *Patrem miſericordiarum, & Deum totius conſolationis, qui conſolatur nos in omni tribulatione noſtrâ.*

2. Corinth. 1, 3.

Erras verò, & largiter, Staurophila, inquiebat Christus, ſi conſolationem à CRVCE & tribulatione abeſſe putas: necdum didiciſti *per patientiam & conſolationem ſcripturarum ſpem habere?* Non legiſti quòd Apoſtolus Hebræis ſcribat: *Obliti eſtis conſolationis quæ vobis tamquam filÿs loquitur, dicens: Fili mi, noli negligere diſciplinam Domini, neque fatigeris, dum ab eo argueris. Quem enim diligit Dominus, caſtigat: flagellat autem omnem filium quem recipit. Itáne omnem?* aiebat Staurophila: *Omnem omnino,* reſpondebat Christus, *& nullus exceptus, nullus ſine flagello. Vis audire quem omnem? etiam ego vnicus ſine peccato, non tamen ſine flagello. Quòd ſi vnicum ſine peccato flagellauit, & pro omnibus tradidit eum; quomodo debent flagellari qui fecerunt quare flagellentur? Sit itaque manus paterna ſuper te; & ſi* filia *bona es, noli repellere diſciplinam Patris tui. Det diſciplinam,* dum

Rom. 15, 4. Hebr. 12, 5. Auguſt. in Pſalm. 31. Conc. 2. Idem in Pſ. 122. Idem in Pſal. 88. Conc. 2. in med.

dum non auferat miſericordiam. Cædat contumacem, dum tamen reddat hereditatem. Tu ſi promiſſa Patris benè agnouiſti, non timeas flagellari, ſed exheredari. Peccatrix filia *dedignabitur flagellari, cùm ſine peccato videat vnicum flagellatum?* Atqui nónne Pater cæleſtis in monte hoc me elogio decorauit: *Hic eſt* Matth. 17, *Filius meus dilectus, in quo mihi benè complacui?* 5. Nota, DILECTVS, Staurophila, & tamen flagellatus, & tamen Crucifixus; vt videas CRVCEM etiam chariſſimis à Deo deſtinari. Sed & hinc collige CRVCIS dignitatem. CRVX enim, diſciplina, flagellum, tribulatio, veri characteres, & notæ ſunt filiorum Dei: vt omnino ſpurij reputentur, qui CRVCIS ſunt expertes. Adi rurſus, & audi Paulum. *In diſciplinâ*, inquit, *perſeuerate. Tamquam* Hebr. 12, *filijs vobis offert ſe Deus: quis enim filius,* 7. *quem non corripit pater? Quòd ſi extra diſciplinam eſtis, cuius participes facti ſunt omnes: ergo adulteri, & non filij eſtis.* Filij ſi peccent, à parentibus virgâ cæduntur, ſerui domo exturbantur. Flagellum ergo ſignum filij.

Vtinam, inquiebat Staurophila, fruar CRVCE tuâ, vt in numero filiarum tuarum merear computari! vtinam non excludar à tribulatione, ne ſimul ab hereditate! *Sim*, quæſo, de ijs *qui inundationem maris quaſi lac ſugunt.* Deut. 33, 19. *Inundatio enim maris, abundantia tribula-*

Stephan. Educnſis tom.6 Biblioth. Pat. *bulationis; quæ tunc ſugitur, cùm dulcis reputatur. Lac nutrimentum paruulorum, tribulatio pabulum ſit electorum.*

Sic age Staurophila, inquiebat Chriſtus, & ſolo deinceps amore CRVCEM feras. *Verus* Auguſt.13. Confeſſ. enim *amor non ſentit amaritudinem, ſed dulcedinem: quia ſoror amoris dulcedo, ſicut ſoror odij amaritudo. Qui amat, non laborat: omnis enim labor amantibus contrarius eſt.* Vnde mi-Bernard. de Præcept. & diſpenſat. hi *ſeruiens in charitate illâ quæ timorem expellit; labores non ſentit, meritum non intuetur, præmium non requirit, & tamen plus omnibus vrget.* Chryſoſt. Hom. de Patient. *Nihil eſt, nihil, inquam, tam horridum tamq́ tremendum, quod hi, qui vel morbo aut pœnis diſcruciantur non ſuperent, ſi diuino ſint amore incenſi; ita vt neque ignis neque ferrum, neque inopia neque languor aliquis, neque mors neque aliud quidpiam huiuſmodi graue aut moleſtum appareat ei, qui hunc ſit erga Deum amorem conſecutus.* vnde & Rom.8, 35. Paulus dicebat: *Quis nos ſeparabit à charitate Chriſti? tribulatio? an anguſtia? an fames? an nuditas? an periculum? an perſecutio? an gladius? Certus ſum enim, quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque principatus, neque virtutes, neque inſtantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit nos ſeparare à charitate Dei, quæ eſt in Chriſto Ieſu Do-*

Domino noſtro. Vnde verò, quærebat Staurophila, amoris hunc fomitem accendam? Cui Chriſtus, Ex me diſcere licet: ſolus enim amor me de cælis in terram attraxit, amor in præſepio reclinauit, amor ad omnes adegit labores. Propter nimiam charitatem quâ dilexi vos, humiliaui memetipſum factus obediens vſque ad mortem, mortem autem CRVCIS. Poteram ſanè vos redimere abſque illâ: nolui tamen, vt ſic amorem meum patefacerem, & eſſet copioſa omnino redemptio. Et nunc quid ſupereſt, niſi vt amantem, & ſic amantem redames?

Id verò, inquiebat Staurophila, perquam cupio: ſed, quæſo, quo pacto id faciam Domine? Suſcipe, inquiebat Chriſtus, CRVCEM vndecumque, & à quocumque tibi impoſitam, à iuſtis ſiue ab iniuſtis, ſiue à bonis ſiue à nequam, ſiue ab alienis ſiue à proximis, ſuſcipe, inquam, hilari animo velut de paternâ Dei manu; nec aliud quidquam cogites, niſi hanc eſſe Dei voluntatem, vt CRVCEM feras, cui ex amore perlibenter velis reſpondere. Magnæ, inquiebat Staurophila, id fuerit perfectionis, nec adeò facile. Homines enim cùm intueor me affligẽtes & diuexantes, idq́; malâ ſuâ in me voluntate, vix poſſum concipere id eos diuino facere inſtinctu: vel ſummo iſti Numini placere, vt ita me exerceant.

Ad me reſpice, filia, aiebat Chriſtus. Cùm tradendus eſſem in manus peccatorum, voluit Petrus exempto gladio velut ſtrenuus miles Dominum ſuum defendere, ſed illi di-
Ioan. 18, 11. xi: *Mitte gladium tuum in vaginam. Calicem quem dedit mihi Pater, non vis vt bibam illum?* Non attendi ego, amariſſimum hunc calicem Iſcariotis proditione, Iudæorum accuſationibus, inſanis populi proclamationibus fuiſſe permixtum. Non latebat me, quantum abſynthij, fellis & aloës, Annas, Caiphas, Pilatus, Herodes, Scribæ & Phariſæi, peſſimi pharmacopæi huic pharmaco incoxiſſent, ſed id tantùm conſiderabam, hunc calicem à Patre mihi propinari, quicumque illum tandem, & quibuſcumque venenis temperaſſent. Nec poterat eſſe ingratum quod à Patre, alienâ licet manu, of-
Ioan. 14, 31. ferebatur; & ideò alacriter, *ſicut mandatum dederat mihi Pater*, ſic faciebam. Dulciſſimus
Ioan. 4, 34. enim mihi erat *cibus, facere voluntatem Patris mei.* Hoc ſcilicet filiorum eſt, Staurophila, non metu pœnæ, non ſpe mercedis, ſed puro amore ideò ſolùm CRVCEM ferre, ideò calicem potare, quia ſic placitum eſt Patri.

Reſpondit Staurophila: O Domine, quia tu calicem paſſionis bibiſti, & vſque ad fun-
Pſ. 115, 4. dum exinaniſti, & ego ancilla tua *calicem ſalutaris accipiam, & nomen Domini inuocabo.*

Hoc

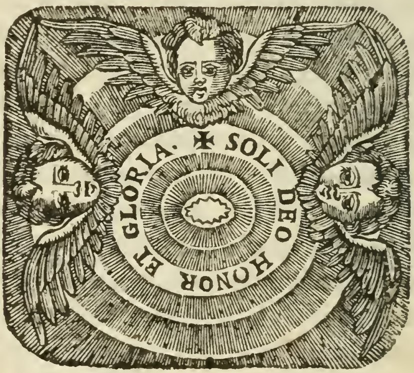
Hoc deinceps *volo, hoc deſidero, hoc totis animi viſceribus concupiſco, vt in me, & de me, ac per me, non mea ſed tua fiat voluntas. Non cogitem quid amarum, quid dulce, quid oneroſum, vel leue, quid aſperum vel ſuaue, ſed cum impetu & deſiderio feruenti, & cum anxietate curem perficere quæ tuæ ſunt beneplacita voluntati: hoc ſolum mihi iucundum, hoc mihi ſit ſuaue, hoc ſolum mihi ſit leue, hoc delectabile & amabile.* Bonauent. Stim.diuin. amor.p.3. c.17.

Inſiſte, inquiebat Chriſtus, hanc ſemitam, & percurre diligenter: plurimos enim ad ſummam perfectionem perduxit. *Quædam* enim *vitæ ſanctiſsimæ virgo, cuidam percunctanti quomodo ad perfectionem pertigiſſet, dixit: Omnem aduerſitatem æquanimiter de manu Domini ſuſcepi. Et quiſquis me aliquâ iniuriâ moleſtiáve affecit, huic ego ſpeciale beneficium rependere curaui, quod minimè feciſſem, niſi ab eo læſa fuiſſem. Nulli, niſi Deo, grauamina mea queſta ſum: vnde & eueſtigiò conſolationem ab eo accepi.* Alia quædam ad ſimilem interrogationem, non diſſimiliter reſpondit: *Numquam ita* ſe *doloribus & preſſuris obrutam fuiſſe, quin maiores pro Dei amore perferre expeteret: indignam ſe illis ipſis tam præclaris Dei donis iudicans.* Bloſ.in Mon.c.10. Bloſ.ibid.

Neque ſanè in hoc aberraſſe eam iudicauerim, aiebat Staurophila: *Nihil* enim Domine,

Thomas à Kemp. de Imit. Christi lib. 3. cap. 22.

mine, *amatorem tuum, & cognitorem beneficiorum tuorum ita lætificare debet, ſicut voluntas tua in eo, & beneplacitum æternæ diſpoſitionis tuæ. Nam voluntas tua, & amor honoris tui, omnia excedere debet; & plus eum conſolari, magiſq; placere, quàm omnia beneficia data, vel danda.*

C A-

CAPVT XIII.

In CRVCE *orandum.*

Triſtatur quis in vobis? oret. *Iacobi* 5,13.

CRVX *arcus, neruus fiducia, vota ſagittæ,*
Pennæ amor, at Deus eſt (eiaculare) ſcopus.

VIDEBATVR iam ſatis circa intentionis directionem inſtructa Staurophila. Volens autem totam ſe Staurofophiæ addicere, Domino dicebat: Aliúdne reſtat, benigniſſime Ieſu, quod mihi in hac VIA diſcendum? Superſunt, inquiebat Chriſtus, non leuia monita perfecto CRVCIS diſcipulo ſeruanda. Atque illud in primis, vt ex CRVCE arcum tibi fabrices, quo iaculis cælum cælique Dominum petas. Quid hoc ſibi velit, inquiebat Staurophila, non ſatis capio, & intricatum mihi apparet ænigma.

Cui Chriſtus: Orare nempe te docet in CRVCE & tribulatione. Quid enim ſunt preces contriti & humiliati cordis, niſi ſagittæ electæ, ex cordis pharetrâ in cælum vſque emiſſæ? An non dicit Scriptura: *Oratio hu-* Eccli. 35,
miliantis ſe nubes penetrabit, & donec pro- 21.
pinquet non conſolabitur, & non diſcedet, do-
nec

Triſtatur quis in vobis? oret. *Iac. 5, 13.*

CRVX *arcus, neruus fiducia, vota ſagittę,*
Pennę amor, at Deus *eſt (eiaculare) scopus.*

Is any afflicted among you? Let him pray"

nec aſpiciat Altiſsimus. Hæc iacula ſunt quæ feriunt atque adeò vulnerant cor Dei, & ad ipſum molles ſibi aditus parant. *Vulneraſti* Cant.4,9.
cor meum (exclamat cæleſtis Sponſus) *ſoror mea ſponſa, vulneraſti cor meum in vno oculorum tuorum.* Vide autem vt hîc non obſcurè ſagittandi tibi inſinuetur methodus. Solent enim ſagittarij, vt ſcopum attingant, oculorum alterum claudere, ne adhibito vtroque, in diuerſa oculorum acies rapiatur. Idipſum & tibi in oratione faciendum; claudendus quippe eſt alter oculus, ne humanarum rerum intuitu mens interpellata, huc illucque diuagetur, atque propoſito ſibi fine excidat. Alter autem, quo ſpectantur cæleſtia, aperiendus, quo vno duce & attingitur ſcopus, & vulneratur Sponſus.

Interpellabat hîc Staurophila, Cur, inquiens, Domine, CRVCEM baiulantem peculiariter iubes orare, cùm ea communis fidelium ſit exercitatio? Etiámne neſcis, inquiebat Chriſtus, orationem maximum eſſe CRVCIS ſubleuamen, & opportunum in tribulatione auxilium? An non legiſti à Deo hoc ipſum præſcriptum? *Inuoca me,* ait, *in* Pſal.49,
die tribulationis; eruam te & honorificabis me. 15.
Et: *Clamabit ad me, & exaudiam eum, cum ipſo* Pſalm.90,
ſum in tribulatione, eripiam eum, & glorificabo eum. 15.
Vſus eſt hoc præſidio Regius Vates,

cuius

Pſ.119,1. cuius hæ voces: *Ad Dominum cùm tribula-*
Pſal.76, 3. *rer clamaui.*&: *In die tribulationis meæ Deum*
exquiſiui manibus meis. idemque de aliis ait:
Pſ.106, 13. *Clamauerunt ad Dominum cùm tribularentur,*
& de neceßitatibus eorum liberauit eos. Et frequentiſſima ſunt in ſacrâ Scripturâ exempla eorum qui in tribulatione preces fuderunt: id enim fecerunt Samſon illuſus à Philiſtæis, Suſanna in periculo mortis, tres pueri in flammis, Daniel in lacu leonum, Ionas in ventre ceti, Petrus in mari, Apoſtoli in nauicula, Paulus & Silas in carcere. Denique & ego non ſolùm in horto, ſed & in ipsâ
Hebr. 5,7. CRVCE *preces ſupplicationesq́ cum clamore valido & lacrymis* Deo Patri *obtuli*. Ideoque & tu tantam habens impoſitam nubem teſtium, ad orationis præſidium frequenter recurre. Oratio enim in tribulatione Deum placat, & tribulatio ipſa orationem non parum iuuat.

Quàm velim, aiebat Staurophila, paulò expreſſiùs id intelligere? quomodo enim afflictio orationem adiuuat, cùm præ dolore aliud vix cogitare ſinat? Paſſim enim conqueruntur ægroti & afflicti orandi ſibi ſubtractam facultatem. Ad hæc ſic Chriſtus: Quò ſe quiſque magis ad Deum conuertit, hoc minùs afflictionis meminit, neque enim permittit totum animum CRVCI attendere, qui

qui Deo, quantum quidem poteſt, conatur intendere. Iam verò quantum robur tribulatio addit orationi. *Sicut* enim *ſagitta infixa cordi mouet ac impellit, vt remedium quærat; ſic tribulatio dolorem adfert cordi, ac vrget, vt in re aliâ ſolatium requiratur, ſcilicet in cogitatione boni æterni. Aqua dum per plana & ampla ſpatia fertur, non in altum conſurgit, ſed latè ſeſe quaquauerſus expandit: cùm autem manu artificis eam colligentis & ſtringentis coacta fuerit in anguſtum, iam inde ſollicitè omni telo velociùs ſe in excelſum iaculatur, petitq́ſupernam regionem: ſic mens humana, dum otioſa & liberior, quàm expediat, degit, diffunditur quidem & latè diffluit; cùm autem aſperiori rerum euentu, caſuq́ ſubito coërcente aduerſo ſollicitetur, iam agiliùs ſe extrudit, & intentas ac dilucidas orationes mittit in excelſum. In die ergo tribulationis tuæ Deum exquire, non per Deum aliud, ſed ex tribulatione Deum: vt ad hoc Deus remoueat tribulationem, vt* ſecura *inhæreas Deo.*

Idiota de Verâ pœnit. §. 14.

Chryſoſt. Hom. 5. de Incompreheſ. Dei nat. tom. 5.

Auguſt. in Pſal. 76.

Vt video, inquiebat Staurophila, non auxilium dumtaxat precibus CRVX confert; ſed quamdam etiam ad Deum confugiendi imponit neceſſitatem. Non malè vidiſti, aiebat Chriſtus, huic enim fini tribulationes frequentiſſimè ſubſeruiunt. Audiſtíne aliquando, quâ ratione Abſalom ad ſe accerſierit

2. Reg. 14, 29.

rit Ioab? Vocauerat eum, ſubmiſſis ſeruis ſecundò: *at ille nolebat venire.* Proinde curauit ſuccendi ſegetes eius. *Surrexit itaque Ioab & venit ad Abſalom. Poſtquam autem locutus eſt cum illo*, mediatorem ſe exhibuit apud Regem, & locutus eſt pro Abſalom: Non ſecùs ego, ſi quos videro monenti mihi obſtrepere, & ſemel iterumque vocatos non venire, hos immiſsâ tribulatione venire compello; at vbi venerint, iam mediatorem me pro eis apud Patrem interpono. Tales

Pſal.15,4. & illi erant de quibus Pſalmiſta: *Multiplicatæ ſunt infirmitates eorum, poſteà accelera-*

Pſal.82,17. *uerunt.* Et: *Imple facies eorum ignominiâ, & quærent nomen tuum Domine.* Multi profectò ſunt, qui Dei ne ſemel quidem recordarentur, niſi CRVX aliqua eos quodammodò adigeret: vnde miſerentis Dei eſt, quòd eos affligi patiatur, vt ad ipſum confugiant. *Tale*

Chryſoſt. Hom.10. in Matth. *aliquid faciunt amantiores filiorum parentes, cùm paruulos ſuos viderint à ſe quidem ſæpè diſcedere, æquæuorum autem luſibus detineri: præcipiunt famulis terribilia multa ſimulare, vt exagitati metu paruuli ad maternum ſinum confugere feſtinent.*

Ex iis quæ audio, inquiebat Staurophila, non malè colligere videor, peſſimum ſignum eſſe, in tribulatione ad Deum non conuerti, ſed ſolito conuerſari modo. Quis dubitet?

in-

inquiebat Chriſtus. Ex effectu quem tribulatio in vnoquoque operatur, facilè animæ eius ſtatus agnoſcitur. *Sicut enim plenum granum, mox vt leuiter percuſſum fuerit, de paleâ ſuâ exilit foras; ſi autem ſubtile fuerit, tardiùs egreditur; quòd ſi vacuum fuerit, numquam egreditur, ſed illic conteritur cum paleâ ſuâ, & ita cum paleis foras iactatur: ſic omnes quidem homines in rebus carnalibus delectantur, ſicut grana in paleâ. Sed qui fidelis eſt, & boni cordis habet medullam, mox vt leuiter tribulatus fuerit, negligens quæ ſunt carnalia, currit ad Deum. Si autem modicè infidelior fuerit, cum grandi tribulatione vix recedit, & vadit ad Deum. Qui autem infidelis eſt & vacuus, quantumuis contritus fuerit, ſicut granum vacuum de paleâ non egreditur, ſic ille de carnalibus rebus & impedimentis mundialibus numquam egreditur, nec tranſit ad Deum, ſed illic in malis conſtitutus conteritur, vt cum infidelibus, quaſi cum paleis foras proÿciatur.*

Chryſoſt. Hom. 3. in Matth. Oper. imperf.

Pulcherrima hæc comparatio, aiebat Staurophila. ſed oro te, quando oratio Crucigeræ adeò neceſſaria, quid potiſſimùm mihi precandum cenſeas? Hoc vel maximè, aiebat Chriſtus, vt ſi ipſam CRVCEM depreceris, aut mitigari nonnihil petas, non alio id facias modo, quàm illo, quem in Oliueti

horto verbo & exemplo docui, vt ſcilicet
Matth.26, 39. dicas: *Pater mi, ſi poſſibile eſt, tranſeat à me*
calix iſte: verumtamen non ſicut ego volo, ſed
Pſal.61, 2. *ſicut tu. Nónne Deo ſubiecta erit anima mea?*
ab ipſo enim ſalutare meum. Fiat Domine vo-
1.Machab. 3, 60. luntas tua. & : *Sicut fuerit voluntas in cælo,*
ſic fiat. Reſignato enim, & in vtrumque pa-
rato oportet eſſe animo, qui CRVCIS fru-
Bloſ. in Spec.ſpirit. cap. 8. ctus vberrimos velit decerpere. Deinde *ipſas*
tribulationes ac pœnas tuas omnes, tam par-
uas quàm magnas, paſſioni & cruciatibus
meis *coniunctas vnitaſq́ue deuotâ mente offer*
Deo in laudem æternam: ſic enim erunt inæſti-
mabilis meriti, & ſummè Deo placebunt.

CA-

CAPVT XIV.

Gaudendum in CRVCE.

Communicantes Chriſti paſſionibus gaudete. 1. *Pet.* 4, 13.

Morbus deliciæ, mors lucrum, pœna voluptas,
CRVX *mihi quòd nullâ me* CRVCE *cerno premi.*

EXTREMAM credebat Staurophila ſe audiuiſſe lectionem, quare nihil amplius percunctabatur, cùm Chriſtus ad eam: Necdum metam attigiſti, filia, nam vt pridem in arcum, ita nunc in citharam aut pſalterium CRVCEM transſmutare docebo; vt diſcas ſcilicet *pſallere nomini Domini altiſsimi in decachordo pſalterio, cum cantico in citharâ.* Et hîc ignorantiam meam fateri cogor, aiebat Staurophila, neque enim intelligo quid Dominus meus velit. Audi proinde, inquiebat Chriſtus: *Pſallere eſt cum hilaritate facere: hilarem enim datorem diligit Deus.* Eia igitur cantico verborum iunge citharam operum. Cithara ſonat ex inferiori, pſalterium ex ſuperiori parte. *Cùm aliquid pate-*

Pſal. 91.
Auguſt. in Pſal. 91.
2. Cor. 9.
Auguſt. in Pſal. 42.

Communicantes CHRISTI paſſionibus, gaudete. *1.Pet.4,13.*

Morbus deliciæ, mors lucrum, pœna voluptas,
CRVX *mihi quòd nulla me* CRVCE *cerno premi.*

pateris tribulationum, tentationum, ſcandalorum in hac terrâ, quia pateris ex inferiori parte, id eſt ex eo quòd mortalis es, ex eo quòd primæ tuæ cauſæ quiddam tribulationum debeas, Cithara es; venit enim ſonus ſuauis ex inferiore parte, pateris & pſallis, vel potiùs cantas, & citharizas. Quando dicebat Apoſtolus: Gloriamur in tribulationibus, cithara ſonabat ex inferiore quidem, ſed tamen dulciter. Omnis enim patientia dulcis eſt Deo. Si autem in ipſis tribulationibus defeceris, citharam fregiſti. Cùm autem æquo animo atque hilariter perfers ſcrupulos, deſolationes, obnubilationes, vt quaſi deſertam à Deo te putes; & gaudes tamen, etiam in hac CRVCE Deum laudans & benedicens; pſallis Domino in pſalterio decem chordarum: *tangis chordas* Auguſtin. *in corde tuo, beneſonantes in auribus Dei. Cùm verò cœperis diſputare de operibus Dei, Quare hoc? quare illud? Et, Non debuit ſic facere: malè fecit hoc. vbi eſt laus Dei? perdidiſti Alleluia, rupiſti pſalterium tuum.*

Dici vix poteſt, quantùm hæc Staurophilam exhilarabant. Non parum autem ſuſpenſam tenebat, quòd diceret Chriſtus in CRVCE exultandum & lætandum. Et liceat, inquiebat, Domine ſciſcitari, quid CRVCI & lætitiæ? quæ conuenientia doloris & gaudij? CRVX enim à cruciatu veriſſimè dicitur:

hanc autē corpus & animā excruciare nemo meliùs nouit, quàm qui tulit. Ego verò totâ hac vitâ credebam me afflictam, deſolatam, mœrore & dolore conſumendam: gaudium, lætitiam & pacem in alterâ exſpectandam; hîc tribulationis, illic conſolationis fore tempus. *Omnis* enim *diſciplina, in præſenti quidem videtur non eſſe gaudij, ſed mæroris.*

Heb. 12, 11.

Pleniſſimam, inquiebat Chriſtus, & ſuperabundantem lætitiæ menſuram omnes Crucifieri percipient in retributione iuſtorum, quando intrabunt in gaudium Domini ſui, vbi *abſterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum.* Habet tamen CRVX plurimum gaudij & lætitiæ, ſi eo baiuletur quo oportet modo. CRVX *enim totius gratulationis ſpiritualis eſt ſubſtantia.* Et nónne dixi in Euangelio: *Beati eritis cùm vos oderint homines, & cùm ſeparauerint, & eiecerint nomen veſtrum tamquam malum propter Filium hominis,* GAVDETE ET EXVLTATE; *ecce enim merces veſtra multa eſt in cælis.* Et Apoſtolus meus nónne dixit: *Communicantes Chriſti paſſionibus* GAVDETE. Et alter: *Omne gaudium exiſtimate, fratres mei, cùm in tentationes varias incideritis.* Neque vas electionis meæ Paulus, quem allegaſti, dicit, diſciplinam in præſenti non eſſe gaudij, ſed videri non eſſe gaudij. Reuerà enim cauſa & procrea-

Apoc. 21, 4. Chryſoſt. Hom. 2. de Cruce & Latrone. Luc. 6, 22. 1. Pet. 4, 13. Iac. 1, 2.

creatrix eſt omnis lætitiæ & gaudij, adeoque vitæ æternæ. Sed in ipſo caſtigationis momento videtur eſſe mœroris, non gaudij: ſenſus enim doloris ita homines perſtringit, vt fructum pacatiſſimum inde ſecuturum non cogitent. Hic enim vbi dolor tranſierit, meliùs agnoſcitur & perſentitur. Et quid dicam? Certa beatitudinis teſſera eſt, poſſe in perpeſſionibus gaudere, & circumlatrantibus vn̄dique malis, hilarem cælo animum attollere, etſi per genas copiosè fluant lacrymæ. Seneca lib. de Prouid. Dei.

Facilè crediderim, aiebat Staurophila, non deeſſe gaudendi materiam in ipsâ CRVCE, ſi quis attentiùs futura reuoluerit præmia, verùm vt hoc in ipſis fiat pœnis,

Hoc opus, hic labor eſt: —— Aeneid. 6.

& paucos equidem eſſe arbitror, qui in cruciatibus exultauerint. Ego verò, reſpondebat Chriſtus, minimè paucos tibi producam. An non Apoſtoli *ibant gaudentes à cònſpectu concilij*, quòd *digni habiti* eſſent *pro nomine* IESV *contumeliam pati*. Quàm hilaris Paulus, qui dicebat: *Repletus ſum conſolatione, ſuperabundo gaudio in omni tribulatione noſtrâ!* Et: *Si immolor ſupra ſacrificium & obſequiū fidei veſtræ, gaudeo, & congratulor omnibus vobis, idipſum vos gaudete, & cōgratulamini mihi. Sancti* quoque *ludibria & verbera experti, lapidati, ſecti, tentati, in occiſione* Act. 5, 41. 2. Corinth. 7, 4. Philip. 2, 17. Rupert. in cap. 14. Apocal.

gladij mortui, anguſtiati, afflicti, quid erant niſi citharœdi citharizantes in citharis ſuis, teſtimonia ſcilicet diuinæ veritatis perſonantes? Quâ lætitiâ geſtiebant olim Martyres in medijs tormentis? *Marcus & Marcellianus fratres propter Chriſtianam fidem comprehenſi, ad ſtipitem alligati ſunt, pedibus clauis confixis. Ad quos cùm ita loqueretur Iudex: Reſipiſcite miſeri, & vos ipſos ab his cruciatibus eripite. Reſponderunt: Numquam tam iucundè epulati ſumus, quàm hæc libenter* IESV *Chriſti causâ perferimus, in cuius amore nunc fixi eſſe cœpimus. Vtinam tam diu nos hæc pati ſinat, quàm diu hoc corruptibili corpore veſtiti erimus!* Ita *diem noctemq; in tormentis diuinas laudes canentes, denique telis transfixi ad martyrij gloriam peruenerunt.* Nec infirmiori ſexui ſimilia deſunt exempla: *Agatha* enim *lætiſſimè & glorianter ibat ad carcerem: & quaſi ad epulas inuitata, agonem ſuum Domino commendabat.* Agnes quoque tredecennis virguncula *nondum idonea pœnæ, & iam matura victoriæ, magiſterium virtutis impleuit, quamuis præiudicium veheret ætatis. Non enim ſic ad thalamum nupta properaret, vt ad ſupplicij locum, læta ſucceſſu, gradu feſtina virgo proceſſit.* Quid Thecla? poſt ſuperatas beſtias, ignes, carceres ita dicebat: *Etiamſi in ſingulos dies mihi cum igne, belluis, vin-*

Breuiar. Roman. 18. Iun.

Breuiar. Roman. 5. Febr.

Ambroſ. lib. 1. de Virginib.

Baſil. Seleuciæ Epiſc. in Vitâ S. Theclæ.

vinculis, carceribus rem eſſe contingat: adeò mihi etiam omne mortis & diſcriminis genus pro pietate ſubeundum, ipſiſmet paradiſi delicijs, epuliſq; inſtructiſſimis potiùs ducitur: tantummodò, Domine, digna, quæ pro te & nomine tuo cruciatus tolerare ſemper poſſim, habear. Vidéſne, Staurophila, quantâ alacritate, quâ animi hilaritate Sancti CRVCES pertulerint?

Video, inquiebat illa, ſed quod in ipſis obſtupeſco, id, vt liberè dicam, ruborem mihi incutit: illi enim non modò patienter, ſed & libenter & ardenter ad tormenta, ſicut ad ornamenta properabant. Ego autem puſillanimis multùm etiam laboro vt patienter feram: ſed adiuua, Domine, infirmitatem meam.

Eia, inquiebat Chriſtus, confide filia, ſenſim creſces ad robuſtam & omnibus numeris perfectam patientiam, *& quæ nunc pœnarum inanium leuitate deprimeris, remuneranda poſtmodum pretioſi auri pondera reportabis.* Pet. Dam. l. 8. Epiſt. 6. Interim tamen ſi huc aſſurgere nequeas; noli murmurare, noli queri, ſed conſtanter *ſuſtine, & in dolore tuo patientiam habe.* Eccli. 2, 4.

Cui Staurophila: Mihi equidem volupe eſſet nouiſſe pſalterium CRVCIS aptè tangere, vt de chordis cordis mei reſonaret dulcis iubilatio, & laus perennis diuinæ maieſtati.

ſtati. Benè habet, inquiebat Chriſtus, & facilè hanc artem diſces, ſi *afflictionem vel dolorem ſentiens Deo te humiliter perſeueranterq́ reſignes: huiuſmodi enim reſignatio eſt ante Deum velut cithara dulciſona, in cuius chordis Spiritus ſanctus ſuauiſſimè canens, cæleſtis Patris aures occulto quodam internoq́ modulamine mirificè demulcet. In hac citharâ craſſiores fides, id eſt, exteriores hominis vires (quæ vndique dolore occupantur) demiſſum lugubremq́ ſonum reddunt: at fides exiliores, nempe, vires interioris hominis (quæ plenâ deuotione in ſpontaneâ patientiq́ reſignatione perſiſtunt) acutum iucundumq́ ſonum edunt. Natura ſenſibilis excruciata gemit, ſed natura ſuperior ac rationalis permanet tranquilla.*

Bloſ. in Inſtit. ſpirit. cap. 8.

Facilè intelligo, inquit Staurophila, à tranquillo animo perfici ſpiritualem hanc melodiã: nam & Apoſtolus monet, vt, qui *æquo animo eſt, pſallat.* Mens verò turbata omnem harmoniam diſſoluit. *In mærore* enim *animi deijcitur ſpiritus.* Sed obſecro te, Domine, ediſſere mihi vt hanc animi pacem nanciſci potero.

Iacob. 5, 13.
Prouerb. 15, 13.

Cui Chriſtus: Si diuinæ per omnia reſponderis voluntati, & aliud non velis, quàm quod vult Deus. Quicumque enim hoc fecerit, tranquillus, felix, & verè beatus erit.

Faciet

Faciet enim quidquid voluerit, cùm quidquid euenirê ei Deus voluerit, hoc & ipſe velit. *Nulli, vt opinor, beatiores ſunt, quàm qui ex ſententiâ ſuâ atque voto agunt. Humiles ſunt religioſi, hoc volunt, pauperes ſunt, pauperie delectantur; ſine ambitione ſunt, ambitum reſpuunt: lugent, lugere geſtiunt: infirmi ſunt, infirmitate lætantur. Cùm infirmor,* inquit Apoſtolus, *tunc potens ſum. Itaque quidquid acciderit ijs, quicumque verè religioſi ſunt, beati eſſe dicendi ſunt: quia inter quantumlibet aſpera, nulli lætiores ſunt, quàm qui hoc ſunt, quod volunt.* Suauibus his ſermonibus delinita Staurophila, exultauit præ gaudio, & diuino (vt facile erat colligere) agente Spiritu prorupit & ipſa in canticum lætitiæ, ita CRVCEM ex animo ſalutans, & celebrans.

Saluian. de Vero iudic. & prouid. Dei lib. 1.

2. Cor. 12, 10.

Ode Staurophilæ in CRVCE exultantis.

CRVX aue ſummo veneranda cultu,
Regis æterni roſeum cubile,
Candidi ſacro rubeiq́ fulgens
Sanguine Sponſi.
Tu, tribus mundum digitis ferentem
Carnis humanæ ſpolijs amictum,
Saucijs qui te tulerat lacertis,
Fauſta tuliſti.

Hæc

Hæc tui tota eſt ratio decoris,
Vniuerſarum CRVCIVM *rigores*
Mitigans, lethum facis eſſe lætum, &
Damna fauores.

Quis pijs ergo grauis eſſe caſus?
Quid vel aduerſi pote contigiſſe,
Queis & ærumnæ, lacrymæ, labores,
Gaudia præſtant?

CRVX *voluptatis penus æuiternæ,*
CRVX *bona, ô, quàm te iuuat oſculari?*
Quàm iugo dulci nihilo repugnans
Subdere collum!

Non niſi in ſolâ CRVCE *gloriabor*
Magna: nam nullâ CRVCE, CRVX *grauari;*
CRVX *mihi ſummum decus, & corona,*
CRVX *mihi vita.*

Ergo mi ſalue, bona CRVX, *ſalutis*
Teſſera æternæ: via quæ Sionis,
Mille poſt caſus, gemituſq́; mille,
Ducis ad arcem.

Millies felix, mea ſponſa, ſalue,
Mille diu votis mihi concupita,
Quæ tibi iunctam, peramato Ieſu
Iungis amantem.

O nimis felix CRVCE *cui potiri,*
Cui pati gratos licet hîc dolores,
Et ſuo verum Crucifixo amori
Reddere amorem!

CA-

CAPVT XV.

In CRVCE, *& pro ipſâ agendæ gratiæ.*

In omnibus gratias agite. 1.*Teſſal.*5,18.

Non ea quam tribuis CRVX *eſt, ſed pignus amoris*
Cor tibi pro tanto munere reddo lubens.

FINIERAT Staurophila, cùm Chriſtus iterùm ſic infit: Per gradus, ô filia, ſcandendum ad culmen: didiciſti in CRVCE gaudere, nunc, vt proficias, & hoc adiungendum; vt gratias Deo non magis in proſperis agas, quàm in aduerſis. Non S. Antiochus Hom. 117.
enim *fucatè gratus eſt qui inter medias deprehenſus calamitates toto pectore gratias agit Domino.* Nam *quid magnum facis, ſi quando* Ambroſ. in Pſ.118. Octon.10.
in ſecundis rebus es, laudes Deum, quando in diuitijs es, quando nullis vexaris iniurijs? Illud eſt magnificum, ſi ſubiecta iniurijs & contumelijs iudicium Deì laudes. Magnum, inquiebat Staurophila, reuerà hoc eſt, non tamen nihil eſſe crediderim in proſperis non ingratum eſſe. Eſt, inquiebat Chriſtus, id certè etiam aliquid, ſed fatendum tamen, minùs perfectum.

In omnibus gratias agite. 1.Theſ. 5, 18.

Non ea quā tribuis CRVX *eſt, ſed pignus amoris.*
Cor tibi pro tanto munere reddo lubens.

"In every thing give thanks"

ctum. Nam *magnitudo gratæ mentis in triſti-bus apparet. Vides, quòd ſi in proſperitate gratias egeris, ſycophanta diabolus factum tuum extenuat, & dicit: Num fruſtrà Iob colit Dominum.* Cui nimirum in ſecundis gratias agebat, ſed vbi tot calamitatibus preſſum audiuit dixiſſe, *Sit nomen Domini benedictum,* Diabolum proſtrauit, *& maiorem plagam intulit, quàm cùm poßidens miſerabatur pauperum. Nam ſecundis quidem rebus gratias referre Deo, non admodum mirabile: porrò cùm multus fuerit fluctus, cymbáque circumacta periclitatur*; tunc gratias agere *magna atque excellens patientiæ & bonæ voluntatis oſtenſio.* Pro beneficijs gratias agere, vel idololatræ ac Gentiles norunt; pro calamitatibus, CRVCIBVS, ac ſupplicijs, ſoli Chriſtiani. Summa enim religio eſt, inter aduerſa Deo gratias agere. Et crede, Staurophila, *plus valet vnum* DEO GRATIAS *in aduerſis, quàm ſex millia in proſperis.*

Chryſoſt. Serm. de Iob & Abraham.

Iob. 1, 9.

Chryſoſt. Homil. 5. de Patient. Iob.

Auila tom. 1. Epiſt. pag. 20.

Vix vmquam mihi perſuaſeram, aiebat Staurophila, pro miſerijs & cruciatibus grates refundendas, cùm ſenſibus adeò iſta ingrata ſint. Multa, inquiebat Chriſtus, ſenſualitati parum grata, vtilia ſunt ſaluti: quo in genere & hanc gratiarum actionem reponere licet, eſt enim abſconditus in eâ theſaurus, quem ignorant filij huius ſæculi. Diſce hoc

hoc in myſticâ hac figurâ. Lege olim vetuerat Aſſuerus, ne *quis non vocatus interius atrium intraret, niſi fortè Rex auream virgam ad eum tetendiſſet pro ſigno clementiæ, atque ita poſſet viuere.* Eſther verò contra hoc præceptum ingrediens, cùm extendiſſet Rex virgam auream, *oſculata eſt ſummitatem virgæ eius.* Sed velum iam amoueamus, vt clariùs videas. Quid, quæſo, hoc ſignificare cenſes, niſi quòd præuaricatores homines atria Domini introire prohibeantur, niſi aureâ virgâ eos Deus tetigerit, eamq́; fuerint exoſculati? Quęnam verò hæc virga? niſi CRVX, aduerſitas, tribulatio? Vnde autem aurea? niſi quia meis perpeſſionibus inaurata? Cur deoſculanda? quia à regali manu, à paterno amore, à benignâ Dei voluntate, vt magnum donum porrigitur. *Pro Deo ſiquidem pati, munus eſt maioris admirationis, quàm ſit reuerà mortuos ſuſcitare, & ſigna miranda patrare. Nam illinc quidem debitum contrahis, hinc verò debitorem habes Deum.* Diſſuauianda igitur CRVX, & cum gratiarũ actione toleranda: ſignum enim eſt clementiæ, remiſſionis peccatorum, & quòd tui Deus meminerit. *Apud Perſas Regi gratias agebat, qui, quantumuis innocens, ab eo flagellari iuſſus fuiſſet, quòd Rex nimirum illius memor fuiſſet.* Quid facere par eſt, cùm non à Rege terre-

Eſther 4, 11.

Ibid. c. 5, 3.

Chryſoſt. Hom. 4. in Epiſt. ad Philem.

Stobæus de Legibus Serm. 44.

terreno, ſed cæleſti, qui Rex Regum, & Dominus eſt dominantium iuberis flagellari, torqueri, vri, ſecari? Cur non potiùs has plagas, quæ cæli pretium ſunt, venereris, & ſupplex pro iis gratias agas? Num legiſti quid Regius Vates cecinerit? *Virga tua*, inquit, *& baculus tuus, ipſa me conſolata ſunt*. Quaſi luculentiùs diceret: *Diſciplina tua tamquam virga ad gregem ouium, & tamquam baculus iam ad grandiores filios, & ab animali vitâ ad ſpiritalem creſcentes, ipſa me non afflixerunt magis, quàm conſolata ſunt: quia memor es mei. O quid non miſericorditer præſtatur hominibus à Deo, à quo etiam tribulatio beneficium eſt! Nam res proſpera donum eſt conſolantis: res autem aduerſa, donum eſt admonentis Dei.*

Pſal. 22, 4.

Auguſt. in Pſalm. 22.

Auguſt. Epiſt. 87.

Ad hæc Staurophila: Domine, inuenire eſt minimè paucos qui *confiteantur tibi* cùm benefeceris eis. At quotuſquiſque eſt qui CRVCE grauatus, tribulationibus preſſus, ex animo gratias agat? *Quis eſt*, inquam, *hic? & laudabimus eum: fecit enim mirabilia in vitâ ſuâ*. An verò ignoras, inquiebat Chriſtus, fortiſſimorũ heroum exempla, in Eccleſiâ meâ decantatiſſima? An non ſanctiſſimus Iob in tot ac tam horrendis calamitatibus illud vſurpauit: *Sicut Domino placuit, ita factum eſt: ſit nomen Domini benedictum.* Lauren-

Pſalm. 48, 19.

Eccli. 31, 9.

Iob. 1, 22.

Q tius

Breuiar. Rom. Surius in Vitâ 14. Maij. tius igneo lectulo recumbens, *Aſſatus*, inquiebat, *gratias ago.* Bonifacius Martyr vngulis excarnificatus iubilabat: *Gratias tibi ago Domine Ieſu Chriſte fili Dei.* S. Saturninus du-

Ibidem 11. Febr. rum obiens dolorum agonem, aiebat: *Breuiter patior, libenter patior, gratias ago, nec agere ſufficio, Chriſte da ſufferentiam, tibi laus,*

Baron. Tom. 2. an. 261. num. 30. *tibi decus*. Quid D. Cyprianus? cùm à Proconſule Galerio interrogatus breuiſſimè reſpondiſſet, recitatâ tandem è tabellâ ſententiâ: Thaſcium Cyprianum gladio animaduerti placet; dixit, *Deo gratias.* Iacobus, qui à ſupplicio quod tulit, interciſus dictus, membratim mori ſuſtinuit: quoties autem vel articulus digiti, vel iunctura membri præſecabatur, toties ille auditus eſt dicere, *Deo gratias.* Theodorus æuo Maximiani Cæſaris, laceratis & pertuſis iam lateribus vix ſpirans ampliùs, ſuum tamen organum

Pſal. 33, 2. animabat, & canebat: *Benedicam Dominum in omni tempore.*

Quid tibi de his videtur Staurophila? Martyrum credo hæc priuilegia, inquiebat illa; quos ad fidei confirmationem, & Tyrannorum confuſionem Deus peculiariter hac gratiâ exornat. Non Martyres tantùm, reſpondebat Chriſtus, verùm etiam ægroti

Gregor. Hom. 15. in Euang. in morbis hunc gratitudinis affectum oſtenderunt. *Seruulus ille, à primæuâ ætate vſque*

ad

ad finem vitæ paralyticus, non ſtare poterat, nec ad ſedendum è lecto ſurgere, non manum ad os ducere, non ſe in latus aliud declinare. Hic autem ſtudebat in dolore ſemper gratias agere, hymnis Deo & laudibus diebus ac noctibus vacare, qui & ipſe cæleſte melos in morte ſuâ meruit audire. Et B. Clara continuis viginti octo annis, morbo intabeſcens, aſſiduè DEO GRATIAS retulit. Quid nunc cenſes filia? etiámne nulli tibi videntur, aut pauci qui in ærumnis Deo benedicant & gratias agant?

Fateor, Domine, aiebat illa, incogitantiam meam. Nec ego deinceps hoc ſacrificium laudis intermittere decreui, quin potiùs *gratias agam gratiæ largitori, quia me miſericorditer flagellarit: quia iram mihi conuerterit in gratiam, infirmari me volens, ne grauiùs infirmarer, affligens, vt parceret; proſternens vt erigeret: & quis, Domine, nouit poteſtatem iræ tuæ? plena eſt enim miſerationibus ira tua; & iudicia tuæ animaduerſionis quam temporaliter exerces in tuos, certa ſunt pietatis indicia. Iuſtorum ſiquidem animæ in manu Dei ſunt: ideò inter delicias & dolores iram Domini, & miſericordiam ſapientes in flagellis agnoſcunt. Et exultauerunt filiæ Iudæ propter iudicia tua Domine.* Bleſenſ. Epiſt. 31. Pſ. 89, 11. Sap. 3, 1. Pſ. 47, 12.

Eia! ſic loquere, inquiebat Chriſtus, hoc

Chryſoſt. Hom. 8. in Epiſt. ad Coloſſ. Chriſtianorum idioma eſt*: Nihil hac linguâ ſanctius, quæ in aduerſis* DEO GRATIAS *agit. Certè non inferior eſt lingua Martyrum, vtraq; certè pariter coronatur. Nam & aduerſus iſtam inſtat lictor Deum per maledicentiam negare cogens, inſtat diabolus argutis cogitationum quæſtionibus lacerans, & animi anguſtijs obtenebrans. Si ergo dolores pertulerit, & gratias egerit, Martyrum coronam ſortitur.*

Auguſt. in Pſalm. 77. *Quid igitur* melius, inquiebat Staurophila, *& animo geramus, & ore promamus, & calamo exprimamus, quàm* DEO GRATIAS, *hoc nec dici breuius, nec audiri lætius, nec intelligi gratius, nec agi fructuoſius poteſt.* Nunc profectò meliùs intelligo, quid ſibi voluerit Senex quidam in Vitis Patrum, qui infirmanti diſcipulo ſuo dixit: *Non contriſteris, fili, ex infirmitate vel plagâ corporis tui, ſumma enim religio eſt, vt in infirmitate quis agat* DEO GRATIAS. *Si ferrum es, per ignem æruginem amittis: ſi verò aurum es, per ignem probatus à magnis ad maiora procedis. Ne anxieris ergo frater; ſi enim Deus te vult in corpore torqueri, tu qui ſis qui moleſtè feras? Suſtine ergo, & roga Deum, vt quæ ipſe vult, illa concedat.*

Vitæ PP. l. 7. c. 20. num. 1. Et Ruff. lib. 3. in Vit. Pat. num. 157.

Optimam monitionem, aiebat Chriſtus, hic Senex ſuo dedit diſcipulo, cui etiam ſubſcribo; tibique, ô filia, eamdem etiam atque etiam commendo. Gratiarum enim actio in

CRV-

CRVCE bonos à malis diſcriminat, & qualis vnuſquiſque ſit optimè oſtendit. Qui campanas fundunt, mallei ictibus earumdem explorant bonitatem, antequam vel benedicantur, vel in excelſam turrim attollantur: niſi enim bonum ediderint ſonum, reprobantur. Itidem Deus facit, non eleuat electos ad cælum, niſi frequentioribus CRVCIBVS & afflictionibus exercitos, vt probet an firma etiam ſit eorum patientia, & quàm gratum edant ſonum, qualémve emittant vocem. Pulſauit olim Deus magnam illam campanam Iob Prophetam, & manus Domini tetigit eum. vis noſſe quo inſtrumento? *malleo vniuerſæ terræ*, diabolo inquam. Quis porrò ſonus huius campanæ? *Dominus dedit, Dominus abſtulit, ſit nomen Domini benedictum.* * *Quomodo ſonuit? quàm ſuauem ſonum dedit? adhuc tunditur datus in poteſtatem* diaboli, *vt & caro eius percuteretur. Percuſsit eum à capite vſque ad pedes graui vulnere, & putreſcens vermibus ſedebat in ſtercore. Audiſti quemadmodum tunſus eſt, audi nunc quomodo ſonet. Si bona ſuſcepimus de manu Domini, mala non ſuſtinebimus? ô ſonum fortem! ô ſonum dulcem! ô quem non dormientem excitet ſonus iſte!* Benedicenda, ſine dubio, eſt hæc campana, quæ tam benedictum edit ſonum. Hoc ſcilicet indicium viri boni, viri

Coren. in Clyp. patient. lib. 1. cap. 4.

Ierem 50, 32.

*Auguſt. in Pſalm. 97.

Iob. 2, 10.

Antiochus Hom. 117. erga Deum grati. *Contrà cognoſcibile quoque indicium viri malè grati: is* enim *dum angitur quapiam tribulatione, eſt querulus, murmure interſtrepit, diſcruciatur ob hoc miſerè, tuetur cauſam ſuam, & excuſat innocentiam.* Auguſt. Tom. 10. Serm. 111. de Temp. Quid plura? *Sic ſunt boni & mali quomodo ſi duo vaſa ſint plena, & vnum habeat putredinem, & aliud aromata pretioſa,* vtraque tamen *vno ventilabro ventilata. Illud vas, vbi fuerint aromata, odorem deſiderabilem, aliud autem fœtorem intolerabilem reddit. Ita ſimul boni atque mali indiſcretè quidem turbati, ſed alto Dei iudicio ſeparati. Quoties aliqua tribulatio in mundum venerit, qui boni ſunt, velut vaſa ſancta, gratias agunt Deo, qui eos caſtigare dignatur: illi verò qui ſunt ſuperbi, luxurioſi, cupidi, blaſphemant & murmurant contra Deum, dicentes: O Deus! quid tanti mali fecimus, vt talia patiamur?*

C A-

CAPVT XVI.

Potiùs in aduerſitate quàm proſperitate referendas gratias: non Deo tantùm, ſed & Crvcem inferenti.

HÆC vt Staurophilæ gratiarum actionem non parum commendabant, ita dubium vnum alterumq́ue animo eius ſuggerebant: quæ inſtructori ſuo proponere cupiens; Obſecro, Domine, inquiebat, id ancillæ tuæ explicare ne graueris: Maiórne gratiarum actio in proſperitate, an in aduerſitate referenda? Quid verò dubitas? aiebat Chriſtus, Cuinam cenſes amplior redhibenda gratia, maiori an minori beneficio? Maiori, inquiebat illa. Compara igitur, inquiebat Chriſtus, aduerſa ſecundis; & vtra præponderent diligentiùs expende. Crvx à peccato reuocat; proſperitas ad illa allicit & impellit. *Etenim multo tempore non ſinere peccatoribus ex ſententiâ agere, ſed ſtatim vltiones adhibere, magni beneficij eſt indicium.* 2.Mach.6, 13. An non & illud, quòd tribulatio ad Deum moneat recurrere, proſperitas eiuſdem inducat obliuionem? Timorem deinde Dei, & compunctionem Crvx

Bernard. lib. 2. de Conſid. cap. 12.

excitat: *proſperitas animum à ſui cuſtodiâ & diſciplinâ relaxat. & quando incautis illa non fuit ad diſciplinam, quod ignis ad ceram, quod ſolis radius ad niuem vel glaciem? Sapiens Dauid, ſapiens Salomon fuit, ſed blandientibus nimis ſecundis rebus alter ex parte, alter ex toto deſipuit. Magnus qui incidens in aduerſa, non excidit vel parum à ſapientiâ. Nec minor, cui præſens felicitas ſi arriſit, non irriſit.* Tribulatio & Crvx æternæ beatitudinis prognoſticon & arrha quædam eſt, ſucceſſus temporalium futuræ damnationis non leue indicium. Nam *ſicut fulgur tonitrua portat, ita proſperitas ſupplicia ſempiterna prænuntiat.* **Si cui in terrenarum affluentiâ rerum felicitas arridere cupita videtur, eo ipſo infelicior eſt, quò vehementiùs ipſam pro felicitate amplectitur infelicitatem, aut magis immergitur ei, & abſorbetur ab eâ.* Quid nunc de his duobus affirmas? vtrum maius exiſtimas munus? Crvce vix malè quis vtitur, proſperitate vix quiſquam benè.

Bernardus Senenſ. Serm. 23. in Fer. 5. poſt Dom. 2. Quad. art. 3. c. 3.

*Bernard. Serm. 11. in Pſalm. Qui habitat.

Profectò, aiebat Staurophila, ſi æterna meditemur, vt par eſt, excellentius donum eſt tribulatio, & ampliori dignum gratitudine. Rectè reſpondiſti, inquiebat Chriſtus: nam *ſi Aſtronomorum omnium prædita eſſes ſcientiâ; ſi tam copiosè & eleganter poſſes de Deo dicere ac eloqui, quàm cuncta & Angelorum*

Suſo in Dialogo ætern. ſap. cap. 13.

&

& hominum linguæ, ſi denique ſola eâ eſſes eruditione luculenter inſtructa, quot ſimul tota litteratorum atque Doctorum omnium frequentia, non tibi iſthæc omnia tantum conferrent ad vitæ pietatem ac ſanctitatem, quàm ſi in quibuſlibet afflictionibus tuis Deo te permittere ac reſignare poſſis. Illa namque bonis maliſq́ communia ſunt; hoc verò non niſi electorum eſt. O ſi quis iuſto poſſet perpendere iudicio tempus & æternitatem! mallet ille profectò vel centum annis in ardenti iacere camino, quàm vel minimâ leuiſſimæ afflictionis carere mercede in cælis æternùm percipiendâ. Illud namque finem habet: iſtud nullo clauditur termino. Et ideò licet *centũ quis annis Deum ſupplex adoret, haud tamen dignas ei gratias agere poſſet pro minimâ tribulatione à Domino immiſſâ.* Et *mirandum profectò eſt, quòd ſub pedibus electorum omnes lapides non vertantur in ſpinas in capita illorum inſilientes, adeò ineffabilia bona erunt, quæ breuiſſimo ſuo labore conſequentur.* Quis vmquam, inquiebat Staurophila, vel animo concepiſſet, tantum boni ſub Crvce latitare, tantumq́ue mellis propinandum pro modico fellis? Anto. Hemartius in Spec. perfect. c. 10.

Sed illud præterea animum nonnihil ſollicitat, num ſatis ſit diuinæ bonitati pro immiſſis calamitatibus gratias habere, an verò & iis habendæ, quorum improbitate, odio,

& maleuolentiâ CRVCES in nos deriuantur?

Miror, inquiebat Chriſtus, cur hîc hæreas, ſi modò Scripturas legeris; an non diſertè
Matth. 5, 44. in Euangelio prolocutus ſum: *Diligite inimicos veſtros, benefacite his qui oderunt vos, & orate pro perſequentibus & calumniantibus vos?* Si diligendi inimici, conſequenter & di-
Gregor. Hom. 30. in Euang. lectionis ſigna exhibenda: *Probatio* enim *dilectionis, exhibitio eſt operis.* Benefacere autem, & orare pro perſequentibus, non tam gratias agere quàm referre eſt. Nónne in CRVCE pro ipſis crucifixoribus meis oraui,
Luc. 23, 34 dicens: *Pater, dimitte illis, non enim ſciunt quid faciunt?* In quo me & protomartyr Stephanus, & Apoſtolus Iacobus imitati ſunt. Quæ autem maior gratiarum actio eſſe queat, quàm in ipsâ morte orare pro illis qui eam inferunt?

Excellens ſanè, inquiebat Staurophila, hic virtutis gradus! non ſolùm non malefacere, non malè velle malefactori, ſed etiam ex ipsâ iniuriâ occaſionem accipere benefaciendi! Neſcio autem quomodo ad eam vel aſpirare tandem potero.

Aliorum ſaltem, inquiebat Chriſtus, te excitent exempla: neque enim difficile eſt imitari, quod ab aliis tibíque ſimilibus geſtum cognoueris. Non meminiſti quid de Philoſophi cuiuſdam diſcipulo celebratum legatur?

tur? *Peccauerat* hic, & indulgentiam petebat: ſed concedere eam Philoſophus noluit, niſi triennio toto eſſet cum damnatis, qui metalla in flumine deponunt. Deinde voluit, vt aliis tribus annis mercedem daret, qui iniurijs & conuitiis eum afflixiſſent. Completâ autem hac pœnitentiâ, dixit ei Philoſophus: *Veni nunc in ciuitatem Athenienſium, vt illic ſapientiam poßis diſcere. Erat autem ibi quidam Senex ſapientiæ ſtudioſus, & ſedebat ad portam, omneſq; ingredientes experiendi causâ conuitijs affligebat: qui cùm idem iuueni ingredienti faceret, ille exorto cachinno riſit. Cui Senex ait: Quid eſt hoc, quod agis? ego te iniurior, & tu rides? Cui iuuenis ait: Et non vis vt rideam, cùm tribus annis mercedem dederim, vt hoc paterer, quod hodie à te gratis patior?* Tunc Senex dixit ei: *Ingredere ergo ciuitatem, quia dignus es. Hoc autẽ ſolebat Abbas Ioannes referre, & his ipſe addebat, dicens: Hæc eſt porta Dei, per quam Patres noſtri per multas tribulationes & iniurias gaudentes ingreßi ſunt ciuitatem Dei.* Sed iuuerit & alios huius virtutis cultores oculis obijcere, ne arduitate operis, & raritate ſic operantium te forſan excuſes. Glorioſus martyr Cyprianus capitis damnatus, ſpiculatori à Diaconis ſuis aureos viginti quinque numerari iuſſit. Alexander

Ruffin. in Vit. Par. lib. 3. n. 84.

Baron. Tom. 2. anno 261. num. 30.

Sophron. in Prat. ſpirit.c.34. xander Patriarcha Ieroſolymitanus Notarium habuit, qui aurum ei ſurripuit. Is poſteà captus fuit: ſed pius Patriarcha eum octoginta quinque numiſmatibus redemit. *Quo reuerſo ita piè miſericorditerq́; vſus eſt, vt quidam ex vrbis habitatoribus dixerit aliquando, nihil eſſe vtilius, quàm in Alexandrum peccare.* *Stephanus* Abbas tantæ erat Gregor. Hom.35. in Euang. patientiæ, *vt eum ſibi amicum crederet, qui ſibi moleſtiæ aliquid irrogaſſet. Reddebat contumeliis gratias. Si quod in ipſâ ſuâ inopiâ damnum fuiſſet illatum, hoc maximum lucrum putabat. Omnes ſuos aduerſarios nihil aliud* Leont.in Vitâ, apud Surium Tom.1. *quàm adiutores æſtimabat.* Lepidum porrò eſt quod de Ioanne Eleëmoſynario litteris commendatum eſt. Caupo erat, qui multis iniuriis & contumeliis affecerat iuuenem huic ſancto ſanguine iunctum. Iuuenis apud Epiſcopum grauiter conqueritur, Epiſcopus vt iuuenis animum mitigaret, Itáne, inquit, auſus fuit te vel verbo violare? Faciam in eo rem, quã tota Alexandria mirabitur. Moxq́; vocato ad ſe vectigalium magiſtro, iubet vt nihil amplius vectigalis, aut aliquod aliud Eccleſiæ debitum ab illo caupone exigat, ſed vt immunem illum ab omni ſolutione, quæ quidem ipſi vel Eccleſiæ eius deberetur, relinquat. Hoc videlicet eius factum tota Alexandria mirata eſt.

Viro-

Virorum hæc ſunt, aiebat Staurophila, in paucis fortium: quos & feminas aliquando ex Dei gratiâ æmulatas facilè crediderim. Nam de beatâ Lydvvinâ Batauâ virgine proditum accepi, eam contumeliis & conuitiis à furenti feminâ proſciſſam, nullo modo fuiſſe commotam. Cùm illa deinde & in faciem eius fœdiſſimè exſpueret, & clamoribus ac maledictis, tamquam vim paſſa, concitaret; mitiſſima virgo in patientiâ ſuâ animam poſſidebat. *Maleficium verò beneficio compenſare volens, clam ei munuſculũ tranſmiſit; dicebatq́; ſuis: Illis ego debere me fateor, qui viam mandatorum Dei, quorum plenitudo dilectio eſt, me currere compellunt.* Thereſia quoque, notiſſimæ ſanctitatis virgo, hos ardentiùs amabat, Deoq́ue precibus commendabat crebriùs, quos ſibi aduerſarios & maximè inimicos cognouerat, quibus etiam non rarò beneficia impendebat: vt Epiſcopus quidam dicere ſoleret, non eſſe præſentius medium ad ſanctæ illius heroidis amorem conciliandum, quàm iniuriâ eam vel damno afficere.

Sur. in Vitâ Tom. 2. cap. 1.

Acta Canonizat. relat. 2. art. 6.

Hæc cùm ipſa ſcias, filia, ſubijciebat Chriſtus, quid eſt quòd anteà ambigebas? Inde, Domine, aiebat Staurophila, quòd memoriæ non occurrerent, & præceptum de diligendis inimicis in Euangelio traditum, adeò

exi-

eximium ſemper putauerim, vt pauciſſimi illud, & vix impleuerint. Eſt id quidem, aiebat Chriſtus, magnæ perfectionis, quæ ipſa tamen & in veteri lege præſcripta. Quid
Exod.23,4 enim eſt illud? *Si occurreris boui inimici tui, aut aſino erranti, reduc ad eum. Si videris aſinum odientis te iacere ſub onere, non pertranſibis, ſed ſubleuabis cum eo.* Quid, quæſo, ſibi
Prou.25, 21. voluit Salomon, cùm diceret: *Si eſurierit inimicus tuus, ciba illum: ſi ſitierit, da ei aquam bibere: prunas enim congregabis ſuper caput eius, & Dominus reddet tibi?*

Mirum, ſubdebat Staurophila, in illâ lege, quæ nihil ad perfectum adduxit, tantam perfectionem legi & præſcribi. Cui Chriſtus: Virtutum celſitudinem haud facilè aſſequitur infirmus animus, & paſſionum ſuarum caligine obnubilatus. Tu verò ad ſumma ſemper annitere, & ab iniuriarum
Climacus Grad. 9. memoriâ *tum demum perfectè te curatam intellige, non cùm pro eo qui te contriſtauit oraueris, non cùm illum muneribus affeceris, non cùm ad menſam tuam eum perduxeris: ſed cùm, cognitâ illius aliquâ calamitate, ſiue corporali ſiue ſpirituali, quaſi ipſa eam perpeſſa fueris, ita te angi dolore atque lacrymari perſpexeris.*

Hei mihi Domine, inquiebat Staurophila, quàm longè ſum ab hac perfectione! Et quando eò perueniam, quò tot Sancti & Sanctæ

Sanctæ ſuis exemplis viam ſtrauere? Noli deſperare, aiebat Chriſtus, *nec* tuis *te viribus hoc implere poſſe confidas: ſed obtine precibus, vt ipſe hoc qui imperat, præſtet. Quia petentes libenter exaudit, quando hoc petitur largiri, quod iubet.* Neque verò te deijcere Sanctorum præſtantiſſima exempla, aut puſillanimem reddere debent; *illa ſiquidem in altero è duobus te optimè erudient; aut enim imitationem ſanctæ formæ excitabunt: aut ad tuiipſius agnitionem, & eius, quæ in te eſt fragilitatis, demonſtrationem per beatiſſimam humilitatem te conuertent.* Crede mihi, filia, magna imperfectio eſt, ſuam non ferre imperfectionem; & impatientiam oſtendere, quia minùs ſis patiens. Nam & hoc æquo animo tolerandum, donec ad altiora, Spiritu ſancto aſpirante, promouearis. Interim ſtudium & laborem huc adferre oportet.

Gregor. Hom. 35. in Euang.

Climac. Gradu 26.

CAPVT

Mihi abſit gloriari niſi in CRVCE Dn̄i noſtri IESV CHRISTI. *Gal. 6, 14.*

Non onus eſt, ſed honos; non dedecus, at decus ingēs;
Tecum vel minimam CHRISTE *tuliſſe* CRVCEM.

CAPVT XVII.

Vt in CRVCE *gloriandum.*

Mihi abſit gloriari niſi in CRVCE Domini noſtri Ieſu Chriſti. *Gal.*4, 14.

Non onus eſt, ſed honos; non dedecus, at decus ingens,
Tecum vel minimam Chriſte tuliſſe CRVCEM.

CORONIDEM ſalutaribus monitis tandem imponere volens Chriſtus, Vnum hoc, inquiebat, ſupereſt Staurophila, firmiſſimè tibi vt perſuadeas, ſummam dignitatem, ſummam gloriam, ſummum honorem in eo ſitum, vt mecum & pro me baiules tibi CRVCEM. *Quid enim* Tertull. lib. de Reſurrect. carnis. *glorioſius, quàm mihi tanta & tam dura pro vobis paſſo, vicem reddere? plagas plagis, probra probris, cruorem cruori rependere?* An non honor habetur ſeruo, ſi ex eodem bibat calice, ex quo Rex & Dominus? Fit hoc, cùm tribulationis calicem, à me priùs exhauſtum, aliis quoque bibendum trado. Vnde Apoſtolis illis, conſeſſum ad dexteram

vel ſiniſtram meam ambientibus, dicebam: Matth.20, 23. *Calicem quidem meum bibetis*; inſinuans *magni amoris, & æternæ hereditatis eſſe ſignum, conſortes eos hîc facere calicis & paßionis meæ.* Thom. à Villâ nouâ Conc. de S. Iacob. Intellexerunt optimè hanc dignitatem Petrus & Paulus, quorum hic ait: Philipp. 1, 29. *Vobis donatum eſt pro Chriſto, non ſolùm vt in illum credatis, ſed vt etiam pro illo patiamini.* Ille verò: 1. Pet. 4, 13. *Communicantes Chriſti paßionibus gaudete, vt & in reuelatione gloriæ eius gaudeatis exultantes. Si exprobramini in nomine Chriſti, beati eritis, quoniam quod eſt honoris, gloriæ & virtutis Dei, & qui eſt eius ſpiritus ſuper vos requieſcit.* Hic nimirum potiſſimus qui in hac vitâ haberi poteſt honor, & in hoc tibi, Staurophila, gloriandum.

Cui illa: Hoc docuiſti me, Domine; nihil per oſtentationem aut vanam gloriam facere, imò adrepentem, & comitis inſtar ſe bono operi adiungentem prorſus reijcere; Quomodo igitur in CRVCE gloriabor? Cui Dominus: Gloriam quærere, aut aduentitiâ delectari, prohibui equidem, quia vtrumque malum: omnem tamen gloriam non excluſi, tantùm vt 2. Corinth. 10, 17. *qui gloriatur, in Domino glorietur.*

Quid autem eſt in Domino gloriari? rogabat Staurophila. Cornel. in 2. ad Corinth. 10, 17. Illud nimirum, reſpondebat Chriſtus, non ſeipſum commendare,

ſed

ſed à Domino commendationem & approbationem exſpectare, ita vt illi, cuius patientia donum eſt, illa ipſa accepta feratur, illi omnis gloria adſcribatur, ad illius laudem & gloriam omnia dirigantur. *Omnis gloria* Pſ.44,14. *filiæ Regis ab intus, non foris eſt: hoc eſt, non* Bernard. Serm.25. in Cant. *in flore fœni, aut in ore vulgi, ſed in Domino: quòd conſcientiæ ſolus ſit arbiter Deus, cui ſoli placere deſiderat, & cui placere, ſola vera & ſumma gloria eſt.* Talis enim cum Pſalte dicit: *Non nobis Domine, non nobis, ſed nomini* Pſ. 113,1. *tuo da gloriam.*

Gloria tibi, Domine, aiebat Staurophila, quia erudiſti famulam tuam, vt hanc non in ſe, sed in te & à te peteret. Sed enim, cùm CRVX tua fuerit turpiſſimæ mortis ſupplicium, & ignominiæ ſignum, ſcire aueo, an & Dominus meus in CRVCE baiulandâ potuerit gloriari. Cui Chriſtus: Ego, filia, gloriam meam non quæſiui, nec hominibus placere deſideraui: gloriam verò, quæ à ſolo Deo eſt, ſemper quæſiui. CRVCEM tamen, ne neſcias, velut imperij mei inſigne prætuli, vt Propheta prædixerat: Cuius *principatus ſuper humerum eius. Principatus enim* Iſa.9,6. Theophyl. in cap.23. Luc. meus *erat* CRVX, *propter quam me Deus exaltauit. Et ſicut in ſignum dignitatis, alij baltheum, alij mitram portant, ſic & ego* CRVCEM. *Et ſanè ſi inquiras, inuenies non aliter*

me in vobis regnare, niſi per aſperitates & CRVCEM, *quo fit vt delicioſi inimici ſint* CRVCIS. An putas vacare myſterio, quòd ſupplicij mei fuerim geſtator? Non vacat: factum enim id *vt lignum* CRVCIS *in ſceptrum* mihi *conuerterem poteſtatis*, & *pulchrâ ſpecie triumphi* mei *portarem trophæum*, *& inuictæ patientiæ humeris, lignum ſalutis adorandum regnis omnibus inferrem, tamquam & tunc ipsâ operis imagine omnes imitatores meos confirmarem, & dicerem: Qui non accipit* CRVCEM *ſuam, & ſequitur me, non eſt me dignus.* Quid ni ergo *grata ignominia* CRVCIS *ei, qui Crucifixo ingratus non eſt? Nihil glorioſius quàm Chriſti portare opprobrium. vnde vox illa prorſus exultationis & ſalutis: Mihi abſit gloriari, niſi in* CRVCE *Domini mei Ieſu Chriſti.*

Leo Ser. 8. de Paſſ. Dom.

Matth. 20, 38.

Bernard. Serm. 25. in Cant.

Gal. 4, 14.

Verè, inquiebat Staurophila, glorioſum omnino CRVCEM portare, nam qui Regibus inſeruiunt, quàm accepti illis ſint, ex fauoribus & muneribus, ex diuitiis & ſtemmatibus ab iis acceptis facilè apparet. Tui verò, Domine, quàm grati tibi ſint miniſtri, ex impoſitis manifeſtatur CRVCIBVS. Sic enim nobilitatus Tobias, ab Angelo audiuit: *Quia acceptus eras Deo, neceſſe fuit vt tentatio probaret te.*

Tob. 12, 13.

Vtinam ita ſaperent, inquiebat Chriſtus, &

& intelligerent omnes filij hominum! qui dignitates & honores magnâ ambitione quærunt, qui diligunt vanitates & inſanias falſas. Verè enim ferre CRVCEM *propter me illuſtrius eſt quàm ſiue Apoſtolum, ſiue Doctorem, ſiue Euangeliſtam eſſe. Magna dignitas hæc, & regno quouis ac conſulatu maior. Qui diligit & ardet Deum, eligit potiùs vincula &* CRVCEM *ferre propter ipſum, quàm cælos inhabitare: non ita caput ſplendidum reddit impoſita corona margaritis conſpicua, vt catena ferrea* & CRVX *quæ propter Deum fertur. Potiùs mihi habetur malè affici pro Deo, quàm honorari à Deo.* Chryſoſt. Hom. 8. in Epiſt. ad Epheſ.

Non omnes, inquiebat Staurophila, *capiunt verbum hoc, ſed quibus datum eſt* à Patre. Paradoxam enim hanc Staurosophiam, non caro & ſanguis, ſed Pater cæleſtis reuelauit. Ita eſt, reſpondebat Chriſtus, abſcondita ſunt hæc à ſapientibus & prudentibus, & reuelata paruulis. Nouerat hæc Paulus, paruus in oculis ſuis, magnus in oculis Dei, qui ait: *Libenter gloriabor in infirmitatibus meis, vt inhabitet in me virtus Chriſti. Propter quod placeo mihi in infirmitatibus meis, in contumeliis, in neceſſitatibus, in perſecutionibus, in anguſtijs pro Chriſto: dum enim infirmor, tunc potens ſum.* Seipſum autē & aliis componens, dicebat: *Miniſtri Chriſti ſunt? plus ego.* Matth. 19, 11. 2. Corinth. 12, 9. 10.

ego. Hanc autem gloriam quibus ſibi arroget titulis, quæſo, animaduerte. *In laboribus plurimis, in carceribus abundantiùs, in plagis ſupra modum, in mortibus frequenter. A Iudæis quinquies quadragenas vnâ minus accepi. Ter virgis cæſus ſum, ſemel lapidatus ſum, ter naufragium feci, nocte & die in profundo maris fui.* Ecce hæc illa ſunt, in quibus vas illud electionis gloriatur.

Ibid.c.11, 23.24.25.

Quoties vel audio vel lego hæc, toties, inquiebat Staurophila, prorſus in ſtuporem abeo: quis enim non miretur Apoſtolici pectoris inuictam patientiam, & robur illud animi quouis adamante fortius? Hominem mortalem, Apoſtolatus ſui inſignia & velut gentilitia arma recenſere, morbos, pericula, ærumnas, famem, ſitim, frigus, nuditatem, quę apud homines prorſus deſpicabilia! Quis ſapiens, & intelliget hæc? Reſpondebat Chriſtus: Non id adeò abſtruſum, & mundo incognitum. nónne & Gentiles dixerunt: Agere & pati fortia, Romanum eſt? *Ignis aurum probat, miſeria viros fortes. Numquam virtutis molle documentum eſt. Militares viri gloriantur vulneribus, quia calamitas virtutis occaſio eſt: Dux lectiſsimos mittit, qui nocturnis hoſtes aggrediantur inſidijs: Præceptores plus laboris ab his exigunt, in quibus certior ſpes eſt.* Crvx igitur lectiſſimos & glorio-

Seneca l. de Prouid. cap.5.

rioſiſſimos Dei oſtendit milites, & quis non in Domino glorietur, ſe hoc numero cenſeri? Fuit in hoc cenſu S. Secunda, *in cuius conſpectu cùm Iudex ſororem Ruffinam acerrimè virgis iuſſiſſet cædi, ita Iudicem interpellauit: Quid eſt, quòd ſororem meam honore, me afficis ignominiâ? Iube ambas ſimul cædi, quæ ſimul Chriſtum confitemur.* Breuiar. Roman. 10. Iulij.

Si gloriari oportet, inquiebat Staurophila, aut aliquando expediat, vera hæc demum gloria, ad Dei gloriam pati, & aliam nullam, niſi in Domino quærere. Quis mihi det ſimilem fieri in gloriâ Sanctorum; & non gloriari, niſi in CRVCE Domini mei Ieſu Chriſti? Tu, ô Domine, gloria mea, tu exultatio cordis mei, in te gloriabor, & exultabo totâ die: pro me autem nihil, niſi in infirmitatibus meis. Quærant Iudæi, quærant mundani gloriam quæ ab inuicem eſt: ego hanc Ioan. 5, 44. requiram, quæ à ſolo Deo eſt. O veritas mea, miſericordia mea, gloria mea, Deus meus, & omnia, tibi ſoli laus, honor & gloria, tibi ſoli benedictio, claritas, ſapientia, & gratiarum actio in ſæcula ſæculorum, Amen.

Qui ſunt CHRISTI, carnem ſuam CRVCIFIXERVNT cum vitijs et concupiſcentijs. *Gal. 5, 24.*

CHRISTE *Deus*, CRVCIFIGE *meam*, CRVCIFIGE *rebellem*

Hanc carnem, in vitium ne maleſana ruat.

CAPVT XVIII.

Viæ CRVCIS *finis, carnis* CRVCIFIXIO.

Qui ſunt Chriſti, carnem ſuam CRVCIFIXERVNT cum vitiis & concupiſcentiis. *Gal. 5, 24.*

Chriſte Deus, crucifige *meam*, crucifige *rebellem*
Hanc carnem, in vitium ne malè ſana ruat.

His dictis ſermonem iterque ſe abſoluiſſe credebat Staurophila: verùm occurrens Chriſtus, Quod felix fauſtumque, inquit, via quidem confecta hactenus, niſi quòd altera ſuperſit cura, priore non paulò difficilior. Quænam hæc? aiebat illa. an non vniuerſam iam abſolui Stauropædiam? an non curſum conſummaui? Conſummaſti, aiebat Chriſtus, vtcumque curſum, metam tamen non prorſus attigiſti. Quid igitur reliquum? ſubiiciebat Staurophila. Hoc, reſpondebat Chriſtus, vt CRVCI, quam mecum hactenus tuliſti, deinceps etiam affigaris. Meæ etenim finis Staurophoriæ

riæ hic fuit, vt baiulatæ tandem affigerer CRVCI. *Quidquid* enim *geſtum eſt in* CRVCE meâ, *ita geſtum eſt, vt his rebus non myſticè tantùm dictis, ſed etiam geſtis configuraretur vita Chriſtiana, quæ hîc geritur. Ibi ergo ſe conſtituat Chriſtianus*, *quò* ego *Chriſtus eum* mecum *ſuſtuli; & ad id dirigat omnem viam ſuam, vbi ſcit humanam ſaluatam eſſe naturam. Ibi*, ô Staurophila, *fige tui curſus profectuſq́ metam, vbi* ego *poſui* meam. *Factus* enim ſum *Patri obediens vſque ad mortem*, mortem autem CRVCIS. *Quantumlibet ergo cucurreris, ſi vſque ad mortem non perueneris, brauium non apprehendis*. Hoc igitur ſeriò etiam agendum, ſiquidem mea eſſe velis. Egóne Domine, aiebat Staurophila, tua eſſe nolim, cui me totam iam pridem conſecraui? Tua non ſim, bone IESV? Auertat hoc Deus!

August. Enchirid. cap. 53.

Leo Serm. 19. de Paſſ.

Bernard. Epiſt. 245. ad Guarin. Abbat.

Alterius non ſit qui tuus eſſe poteſt.

Et eſſe mihi potiùs non libeat, quàm ſine te eſſe. Quid enim ego ſine te, niſi palmes extra vitem, arbor ſine radice, corpus ſine animâ? Tua ſum, Domine, tibi adhærere, bonum mihi & deſiderabile.

Generosè, inquiebat Chriſtus, loqueris, ſed ſi verè, quod dicis, deſideras, id facere neceſſe eſt quod meam te verè faciat. Quid illud, Domine? aiebat Staurophila. *Parata ſum,*

Pſal. 118, 60.

ſum, & non ſum turbata, vt cuſtodiam mandata tua. Cui Chriſtus: Meus eſt, filia, qui ſuus non eſt. Et Staurophila: Tuus eſt, Domine, qui ſuus non eſt? quid hoc eſt, quæſo, ænigmatis? An non audiſti, reſpondebat Chriſtus, Apoſtolum dicentem: *Qui Chriſti ſunt, carnem ſuam crucifixerunt cum vitijs & concupiſcentijs?* Quid enim hoc? niſi quòd meus non ſit, nec ſpiritum meum habeat, cuius nõn fuerit crucifixa caro. Et an hunc ſuum dixeris, *qui pro animi ſui motu membra ſua quoquam mouendi vel conuertendi non habet poteſtatem?* Suus ergo non eſt, qui crucifixus eſt: qui verò crucifixus eſt, ille verè meus eſt. Gal. 5,24. Caſſian. lib.4. c.35.

Congruit ſiquidem *deuotioni* fidelium, *vt qui crucifixi paßionem celebrant, reprimendarum carnalium voluptatum* CRVCEM *ſibi ipſi* faciant. *In hac autem* CRVCE *per totam iſtam vitam, quæ in medijs tentationibus ducitur, perpetuò debet pendere Chriſtianus. Hæc enim eſt,* ô Staurophila, *hominis vita tranquilla, cùm omnes motus eius veritati conſentiunt, & vocantur gaudia, & amores ſancti, & caſti & boni. Si autem conſentiunt, nihilominùs dum negligenter reguntur, conſcindunt & diſſipant animum, & faciunt vitam miſerrimam; & vocantur perturbationes, & libidines, & concupiſcentiæ malæ. De quibus vobis iam præcipitur,* Beda in cap.5. ad Galat. Auguſt. l. 1. contra Manich.

cipitur, vt eas cum quanto poteſtis labore crucifigatis in vobis, donec abſorbeatur mors in victoriâ.

Meritò, inquiebat Staurophila, CRVCI adiudicatur

Nazianz. Carm. 18. aduerſus Carnem.

Exitioſa caro, mundi labentis amica;
Cæleſti ac vitæ prælia dura mouens.
Hoſtis amica caro, blandiſſima pugna, bonumq́;
Infidum, vetitos ſemper edenſq́; cibos.
Cœnum, maſſa grauis plumbi, limoſa catena:
Bellua pugnaci prodita materiâ.

Tecum enim ſentio, mi Domine, crucifigatur caro, quæ concupiſcit aduerſus ſpiritum. Tolle, tolle, crucifige eam, quæ quotidianum mihi exhibet prælium. *Condelector enim* & ego *legi Dei ſecundùm interiorem hominem: video autem aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, & captiuantem me in lege peccati, quæ eſt in membris meis. Igitur ego ipsâ mente ſeruio legi Dei; carne autem legi peccati. Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius?*

Rom. 7, 22.

Reſpondebat Chriſtus: Libertatem hanc carnis adferet crucifixio, ſi nimirum mortificare didiceris membra tua quæ ſunt ſuper terram; in his enim vitia & concupiſcentiæ reſident. Cùm adeò neceſſaria, aiebat Staurophila, hæc crucifixio, ne moleſtum, quæſo, ſit, paulò clariùs eam ancillæ tuæ exponere.

Audi

Audi igitur, aiebat Chriſtus, *Duo ſunt* CRVCIS *genera, vnum corporale, aliud ſpirituale. Vnum à potu atque epulis temperare, appetitum gulæ à delectationibus coërcere, ab his, quæ per tactum & guſtum, viſumq́ decipiunt, ſenſum viriliter reuocare, ac violenter abſtrahere. Alterum* CRVCIS *genus eſt pretioſius ac ſublimius, motus animi regere, & perturbationes illius modeſtiæ tranquillitate placare, iræ ac ſuperbiæ impetus quaſi feram beſtiam refrænare, litigare quotidie contra vitia ſua, increpare ſe quadam cenſurâ auſteritatis, & rixam quodammodò cum homine interiore conſerere. Pretioſa enim in conſpectu Domini, & glorioſa* CRVX, *cogitationes malas in poteſtatem redigere, voluntates proprias abnegare, eaſq́ regentis imperio ſubiugare.* Auguſt. Serm. 20. de Sanctis.

Aliquantò iam meliùs capio, aiebat Staurophila, ſpiritualem hanc carnis crucifixionem: verùm, vt equidem arbitror, non fit illa ſine clauis, quare de illis quoque nonnihil inſtrui velim. Rectè mones, aiebat Chriſtus, ſunt enim claui ſpiritales, quibus patibulo CRVCIS affigatur caro. An non Regius Vates dixit: *Confige clauis à timore tuo carnes meas, à iudicijs enim tuis timui? Configat carnes timor Domini, & iudiciorum eius, & ſeruituti redigat. Quòd ſi carnes iſtæ reijciunt clauos diuini timoris, haud dubiè dicitur:* Pſal. 118. ſic legit Ambroſ. Auguſt. & alij. Ambr. in illũ locum.

Non

Gen.6,3. *Non permanebit ſpiritus meus in his hominibus, quoniam carnes ſunt. Niſi igitur affigantur* CRVCI *hæ carnes, & configantur clauis à timore Domini, non permanebit in his ſpiritus Dei. Qui autem configitur, mortificatur vt peccato deficiat, Deo viuat. Habet & clauum ſuum charitas, felix qui eo meruerit*

Cant.8,6. transfigi. *Valida eſt vt mors charitas, durus ſicut inferi, zelus. Non te ergo offendat duritia clauorum, quia eſt duritia charitatis: nec validus clauorum rigor, quia valida eſt etiam charitas, ſicut mors. Charitas ſicut mortis ictus interimit. His clauis charitatis configatur anima, configatur & caro, vt & ipſa dicat, quia vulnerata charitate ego ſum.* Optimi, aiebat Staurophila, hi claui, quibus ad optatam peruenitur libertatem! dulces claui, qui carnem cruciant, animam lætificant! ſuaues claui, qui carnem mortificant, ſpiritum viuificant! Verùm quis mal-

Ierem.23, 29. leus eos mihi infiget? Cui Chriſtus: *Numquid non verba mea quaſi malleus conterens petram?* Verbum Domini clauos timoris & amoris facilè tibi infiget, vt ad illicita

Heb.4,12. deinceps non mouearis. *Viuus eſt enim ſermo Dei & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti, pertingens vſque ad diuiſionem animæ ac ſpiritus, compagum quoque ac medullarum.* Vtinam Domine, inquiebat Staurophila,

rophila, hoc malleo transfigas clauis tuis carnem meam! vtinam timoris clauo pedes, amoris clauo manus ita CRVCI affigas, vt imaginem mortis tuæ in carne meâ exprimens, membra mea non ampliùs fiant *arma iniquitatis peccato!* Rom.6,13

Mihi mundus CRVCIFIXVS eſt, et ego mundo. *Gal. 6, 14.*

CRVX *mihi mundus, ego* CRVX *illi: mortua viuo*
Illi, quę pro me mortua vita fuit.

"The world is crucified to me & I unto ye world"

CAPVT XIX.

Vt mundus crucifigendus.

Mihi mundus CRVCIFIXVS eſt, & ego mundo. *Gal.6,14.*

CRVX *mihi mundus, ego* CRVX *illi: mortua viuo*
Illi, quæ pro me mortua vita fuit.

BONVM, aiebat Chriſtus, hoc tuum, ô Staurophila, votum, ſed præter carnem & aliud etiamnum reſtat crucifigendũ. Dic, obſecro Domine, aiebat Staurophila, quidnam illud? Mundus, inquiebat Chriſtus, & quidquid ad illum pertinet. *Sicut enim me exaltato in* CRVCE *dolores obtinuerunt habitatores Philiſthijm, & tunc conturbati ſunt principes Edom, ſic non aliter timebunt te dæmones, nec aliter tremor tuus veniet ſuper eos, niſi videant in te* CRVCEM *meam, niſi & tu potueris dicere, Mihi mundus crucifixus eſt, & ego mundo.* (Origenes Homil. 6. in Exod.) *Talem enim oportet eſſe Chriſtianum, & hanc vocem ſemper habere in ore. Nihil hac mortificatione felicius. Hoc eſt beatæ vitæ fundamentum.* (Chryſoſt. in cap. 6. Epiſt. ad Galat.) Si

ita Domine, inquiebat Staurophila, oportet fieri, iam duo erunt in CRVCE vnâ, & non ego tantùm, ſed & mundus mecum CRVCI affigendus. Non tibi mirum hoc videatur, aiebat Chriſtus, nam dum ego *viſibiliter in carne* CRVCIFIXVS *ſum, inuiſibiliter quoque in eadem* CRVCE *diabolus cum principatibus ſuis & poteſtatibus affixus eſt* CRVCI, *tunc quod erat contrarium* vobis (vt Paulus ait) *tuli de medio affigens* CRVCI meæ, *exuens principatus, & poteſtates traduxi, liberè triumphans eas in ligno* CRVCIS. *Duplex ergo ratio* CRVCIS; *vna illa quâ* ego *crucifixus* vobis *reliqui exemplum*; *& hæc ſecunda, quâ* CRVX *illa trophæum diaboli fuit, in quo & crucifixus eſt, & triumphatus.* Ad eamdem formam duo contraria tibi ſunt crucifigenda, tu ipſa nempe mundo, & mundus tibi.

Origenes Hom. 8. in Ioſue.

Coloſſ. 2, 14.

Intricatius hoc mihi videtur, inquiebat Staurophila, quàm vt capere queam. Elucidabo igitur, aiebat Chriſtus: *Mundo crucifigeris tunc, cùm veniens princeps huius mundi in te non inuenit quidquam: & tibi mundus crucifigitur, cùm peccati concupiſcentias non recipis. Amor* CRVCIS meæ *vitam, mundi verò amor parit mortem: inuicem ergo ſibi moriantur, & mundus* tibi, *&* tu *mundo. Mundum* autem intellige, *non cælum neque terram, ſed res temporarias, laudem ex hominibus,*

Origenes loc. citat.

Ambr. in cap. 6. ad Galat.

Chryſoſt. in cap. 6. ad Galat.

bus, famulitium, gloriam, opes; *hæc & omnia quæ vulgo videntur eſſe magnifica*, tibi *ſint mortua*, & tu viciſſim illis. *Nec illa* te *capiant, aut manibus iniectis captiuum ducant, neque illorum cupidine tenearis.* Vtinam, ô Saluator mundi, aiebat Staurophila, mundus cum flore ſuo & ſæcularibus deſideriis in corde meo ita exareſcat, vt penitus mihi moriatur, & crucifigatur; nihil vt illius concupiſcam, nihil illius me delectet, nihil illius in me viuat! Reſpondit Chriſtus: Et *quando tibi crucifigeretur mundus, niſi pro te crucifigeretur, per quem factus eſt mundus?* Sine me, filia, nihil potes, in me autem potes omnia. Certiſſimum autem hoc adiutorium quod tibi in me, & per me eſt, ſatis inſinuauit Apoſtolus, dicens: *Mihi autem abſit gloriari niſi in* CRVCE *Domini noſtri Ieſu Chriſti, per quem mihi mundus* CRVCIFIXVS *eſt, & ego mundo.* Obſerua Staurophila, & expende illud, *per quem mihi mundus crucifixus*, hoc enim non poterat Paulus ex ſe, ſed tantummodò per me. Subijciebat rurſum Staurophila: Et ego Domine de abundantiâ gratiæ tuæ iam dicere mihi poſſe videor: *Mihi mundus crucifixus eſt. Omnia* enim *quæ mundus amat, delectatio carnis, honores, diuitiæ, vanæ hominum laudes,* CRVX *mihi ſunt. Si autem mihi mundus crucifixus eſt, ſcio quia mor-*

August. de Verb. Apoſtoli.

Gal. 6, 14.

Bernard. Serm. 7. de Quadrag. Anſelm. in cap. 6. ad Galat.

mortuus eſt. Non diligo eum, ſcio quia præterit. Non concupiſco eum, ſcio quia corruptela conſumetur. Eum proinde quaſi fœtidum vito, quaſi lutum caueo, quaſi nociturum relinquo. Benè id quidem, aiebat Chriſtus, & non ad inſipientiam tibi: ſed bonum quoque ad vlteriora te extendere, vt non tantùm mundus tibi ſit crucifixus, *ſed & tu mundo.* Quid autem hoc? niſi vt talem te exhibere ſtudeas, vt à mundo quaſi mortua concupiſci nõ poſſis: & ſicuti mundi gloriam non quæris, ita nec mundi gloria te quærat, ſed velut

Anſelm. citato loco.

fœtens ab eo contemnaris? *Plerumque autem contingit, vt iam homo mundum mente non teneat, ſed tamen mundus eum occupationibus aſtringat. Et ipſe quidem mundo iam mortuus eſt, ſed ipſi mundus adhuc mortuus non eſt. Quaſi enim viuus adhuc mundus eum conſpicit, dum alijs intentum, ſuis actibus aliò rapere contendit.* Inuehitur in ſimiles Apo-

Coloſſ. 2, 20.

ſtolus, cùm ait: *Si mortui eſtis cum Chriſto ab elementis huius mundi, quid adhuc tamquam viuentes in mundo decernitis?* Qui mundo mortuus eſt, quid adhuc negotiis mundi ſe implicat? Cùm non modò mortuum in corde ſuo mundum mortuis relinquere debeat ſæcularibus, ſed talis inſuper eſſe, vt etiam iis

Bernard. loc. cit.

quæ mundus reputat CRVCEM, *illis affixus ſit, illis adhæreat, illa toto amplectatur affectu.*

Sub-

Sublimis, inquiebat Staurophila, & Apoſtolicæ prorſus eminentiæ hic gradus eſt, quem Paulum deſignaſſe putauerim, cùm dixit: *Tamquam purgamenta huius mundi facti ſumus, omnium peripſema vſque adhuc.* 1. Corinth. 4, 13. *Tales* ſcilicet *mundanorum reputatione* erant, Anſelm. in illum loc. *vt totus mundus, illis ſublatis, omnimodâ ſorde* videretur purgatus, *adeò* denique *ſuperflui & immundi, atque hominum vſui inutiles, velut peripſema, ſiue purgamentum ferri, vel corium pomi, quod vndique aufertur, vt ipſum pomum dulciùs comedatur.* Ita eſt, mea Staurophila, ſubijciebat Chriſtus, non Apoſtoli dumtaxat, ſed & vniuerſi qui mihi ſeruire voluerint, mundo ſunt deſpicabiles, quorum hæc iam olim ad Deum lamentatio: *Miſerere* Pſ. 122, 4. *noſtri Domine, miſerere noſtri, quia multùm repleti ſumus deſpectione. Quia multùm repleta eſt anima noſtra, opprobrium abundantibus, & deſpectio ſuperbis.* Verùm, quod omnes ſeruos meos conſolari debet, exiturus de hoc mundo ad Patrem præmonui & præmuniui eos, dicens: *Si mundus vos odit, ſcitote quia* Ioan. 15, 18. *me priorem vobis odio habuit. Si de mundo fuiſſetis, mundus quod ſuum erat diligeret: quia verò de mundo non eſtis, ſed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus.*

Quàm bonum, Domine, aiebat Staurophila, & quàm iucundum immundũ hunc

mundum, qui tuos odio habet, perfecto odio odiſſe! Quàm vtile hunc ſibi crucifigere, illique viciſſim crucifigi! ſed vnum hoc te obſecro, efficacem vt ſuggeras rationem, quâ incitata validiùs id velim & valeam.
Auguſt. 2. de Trin. Subiecit mox Chriſtus: *In quantum Dei ſapientiam, per quam facta ſunt omnia, ſpiritaliter intelligis, in tantum carnalibus affectibus moreris, vt mortuum tibi hunc mundum deputans, ipſa huic mundo moriaris, & dicas: Mihi mundus crucifixus eſt, & ego mundo. Nemo* enim *faciem, id eſt, manifeſtationem ipſius diuinæ ſapientiæ poteſt videre, & viuere. Ipſa* enim *eſt ſpecies, quæ rapit omnem animam rationalem deſiderio ſui, tantò ardentiorem, quantò mundiorem: & tantò mundiorem, quantò ad ſpiritalia reſurgentem: tantò autem ad ſpiritalia reſurgentem, quantò à carnalibus morientem.* Atque hæc, vt arbitror, ſatis ad confirmandum te, ne conformeris huic ſæculo, aut illius quidquam requiras. Vtique ſatis, aiebat Staurophila, nihil enim iam in mundo mihi placet, non ille me tenet, nihil illius teneo. Quidquid ille conferre poteſt, non me delectat adeptum, non contriſtat ademptum, vnicum hoc mihi votum, ô Amor meus! tibi adhærere, tibi vniri.

C A-

CAPVT XX.

Cum Crucifixo ſimul crucifigi oportet.

Chriſto confixus ſum CRVCI.
*Galat.*2,19.

En meus eſt CRVCIFIXVS *Amor! me figite claui:*
Et liceat Domino cum moriente mori.

PERGENS porrò Staurophila, & cœptum continuans ſermonem, iſta ſubiunxit: Cùm toto corde te deſiderem, ô dilecte votorum meorum, & iugiter ad te ſuſpirem. Quid, quæſo, eſt quod te hactenus, prout volui, inuenire non valui? *In* Cant.3,1.
lectulo enim *meo per noctes quæſiui quem diligit anima mea, quæſiui illum, & non inueni. Surrexi, & circuiui ciuitatem, per vicos & plateas quæſiui quem diligit anima mea, quæſiui illum, & non inueni.* Quid eſt hoc Domine? vſquequò non datur adhærere tibi, tibi coniungi, tibi vniri?

Inde ſcilicet, aiebat Chriſtus, quòd cùm quæras, non quæras vbi oportet: tu enim me quæris in lectulo, in præſentis vitæ aliquantulâ requie, at ego non habito *in terrâ ſua-* Iob.28,13.

CHRISTO confixus ſum CRVCI. *Gal. 2, 19.*

En meus eſt CRVCIFIXVS *Amor: me figite claui:*
Et liceat Domino cum moriente mori.

uiter viuentium. Tu quæris per vicos & plateas ciuitatis, ſed ego non in foro, non in publico, non in angulis reperior ciuitatis. Tu quæris in mundo, ſed ego non ſum de hoc mundo. Si carnem crucifixiſti cum vitiis & concupiſcentiis, ſi mundus tibi iam crucifixus, & tu mundo, & nihil iam aliud quærere quàm quod me delectat, aſcende ad montem myrrhæ, ad montem Caluariæ, ibi inuenies cubile meum, in quo cubo, in quo requieſco, in meridie charitatis meæ. Ibi inuenies *ferculum Salomonis de lignis Libani*, ſuper omnia enim ligna Cedrorum CRVX mea excelſior. Ibi, veluti *argenteas* inuenies *columnas*, clauos illos, qui ferculo CRVCIS me affixerunt. Ibi inuenies diuinæ naturæ meæ *reclinatorium aureum*, & *aſcenſum purpureum*. Fuit enim CRVCIS illa

Cant. 3. Ludouicus de Ponte lib. 6. in Cantic. exhort. 32. § 4.

Arbor decora & fulgida,
Ornata Regis purpurâ.

Venant. Fortun. in Hymno.

Ibi inuenies *mediâ charitate conſtrata propter filias Ieruſalem*, medium enim CRVCIS ipſe ardentiſſimâ flagrans charitate occupaui, offerens me in holocauſtum diuini amoris igne combuſtum, vt filias Ieruſalem ad me, meumque amorem & imitationem traherem. Eia igitur, dilecta mea, huc aſcende, ſi quidem mihi deſideras adunari. *Sequere* me *exaltatum à terrâ, vt non ſolùm ſupra te, ſed*

Bernard. Serm. 4. de Aſcenſ.

& ſupra omnem quoque mundum mentis faſtigio collocer is, vniuerſa quæ in terrâ ſunt, deorſum aſpiciens, & deſpiciens, ſicut ſcriptum eſt:
Iſaiæ 33. *Cernent terram de longè.*

Hoc, aiebat Staurophila, etiam atque etiam deſidero. Sed dic, quæſo, ancillæ tuæ, *quanam ratione non ſolùm corporeo, ſed etiam ſpirituali modo quiſpiam* CRVCEM *conſcendat?* Nimirum, inquiebat Chriſtus, *cùm per ærumnas & afflictiones ſupra res terrenas aſſurgit, ac tentationes carni dolorem inurentes, velut quoſdam clauos lubenter excipit, vt beatæ vitæ dulcedinem afferentes.* Clauus enim pedes manuſque penetrans, clauis eſt cælum reſerans, portaſque aperiens æternales. Vtinam Domine, aiebat Staurophila, conclauari & configi tibi poſſim, vt æternæ ſalutis ſuauitate perfruar! Huc CRVX, & claui te ducent, aiebat Chriſtus. Vide autem an non ipſa crucifixi hoc inſinuet figura & ſitus. *Quemadmodum* enim *qui crucifigitur mortis ſubiectus condemnationi, ab illis diſiungitur, cum quibus aliquando vitæ commercium habuit, ſublimior iam illis, qui in terrâ adhuc repunt factus: ita & qui mecum crucifigitur, ab omnibus in vniuerſum, qui ſecundùm hoc ſæculum viuunt, abalienatus eſt, & ſublatâ iam mente, ad cæleſtem conuerſationem exaltatus, verè & cum fiduciâ dicere poterit, Noſtra conuer-*

Niceta Serronius in Orat. 42 Nazianz.

Baſil Homil. de Baptiſm.

uerſatio in cælis eſt. Reuerà enim *qui patibulo* CRVCIS *affixus eſt, non iam præſentia contemplatur, nec de ſuis affectionibus cogitat, non pro die craſtino ſollicitudine curaq́ diſtenditur, nullâ poßidendi concupiſcentiâ permouetur, nullâ ſuperbiâ, nullâ contentione, nullâ æmulatione ſuccenditur, non de præſentibus dolet iniurijs, non præteritarum iam recordatur, ſeq́ cùm adhuc ſpirat in corpore cunctis elementis credit eſſe defunctum, illuc præmittens ſui cordis intuitum, quò ſe non dubitat illicò tranſiturum: ita* te *quoque timore* & amore *Domini crucifixam, oportet non ſolùm carnalibus vitijs, verùm etiam ipſis elementis mortuam, illuc habere oculos animæ defixos, quò* te *ſperare debes momentis ſingulis migraturam.* Caſſian. lib.4.c.35.

Domine, aiebat Staurophila, *quid mihi eſt in cælo, & à te quid volui ſuper terram?* Amo te Amor meus Crucifixe, amo amorem illum tuum, quo *configi clauis voluiſti, vt quicumque amat, frui iam liberè amore poßit; illiuſq́ inhærere, & caſtis ſatiari amplexibus. Eueniat hoc mihi! ſed neque ſatior amplexibus, ita auarus omnis amor eſt, niſi me totam ſenſero eiſdem amoris clauis Amori meo confixam; vt nulla nos vis, tempeſtas nulla ſeparare poßit.* Pſ.72,25. Carolus Scrib. in Amor. diuin. parte 2. cap.8.

Quàm nunc ſapis, chariſſima! inquiebat Chriſtus, quàm diuina hæc tua vota! non

caro

caro & ſanguis reuelauit tibi, ſed ſpiritus Patris mei, qui in cælis eſt. Eodem repletus &
Gal. 2, 19. Paulus, dicebat: *Chriſto confixus ſum* CRVCI: *viuo autem iam non ego, viuit verò in me*
Dionyſ. Areopag. de Diuin. nom. c. 4. *Chriſtus*. Animaduerte hîc vt *ecſtaſim faciat diuinus amor, amatores* ſuo ſtatu dimouet, & *ſui iuris eſſe non ſinit, ſed in ea quæ amant penitus transfert*. Ecſtaticus hic meus erga vos amor ita me rapuit, meipſum vt pro vobis exinaniuerim, formam ſerui accipiens, in ſimilitudinem hominum factus, & habitu inuentus vt homo, & tandem etiam pro ho-
Dionyſ. loc. citat. minibus crucifixus. Sic & *Paulus cùm diuino amore flagraret, exceßiuè illius virtutis particeps factus: Viuo, inquit, iam non ego, viuit verò in me Chriſtus; tamquam verus amator,*
Chryſoſt. in Epiſt. 2. ad Galat. *mentis exceſſum patiens. Vide* autem *exactam vitæ rationem, ac beatam illam animam admirare. Quoniam enim ſeipſum* mihi, *&* CRVCI totum *præbuerat, & ad* meam *voluntatem omnia faciebat, non dixit, Viuo Chriſto; ſed, quod longè maius eſt, dixit, Viuit* verò *in me Chriſtus*.

Admirari ſatis nequeo, aiebat Staurophila, quo modo dicat Viuo, &, Non ego viuo, ſed in me viuit Chriſtus; quaſi enim hæc contraria ſunt, Viuo & Non viuo. Non capis hoc? inquiebat Chriſtus: lucem adferat hæc ſimilitudo. Surculus aliquis naturali

excíſus

excißus arbore, alteriq; inſitus, priori illi omnino mortuus, in alterâ illâ, cui inſertus eſt, tantùm viuit, & ab illâ ſuccum & vigorem omnem trahit: non ſecùs qui mihi & arbori CRVCIS inſeritur, priori, quâ mundo viuebat, vitæ extinctus ſuccum gratiæ & virtutis à me ſolo ſugit, & nouâ vitâ viuit in me. Habebat ita Paulus vitam, non quidem in ſe, ſed in me. Viuebat, inquam, non tam ipſe in ſe ipſo, quàm in me, & ego in illo. Nam *qui* mundo mortuus *manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.* Non viuebat in Paulo natura, non concupiſcentia, non voluntas propria; ſed tantùm ego, qui gratiâ meâ quaſi animâ & virtutibus, tamquam potentiarum motibus, eum ad omne bonum agebam & impellebam. 1. Ioan. 4, 16.

Quàm hoc, ô Domine, aiebat Staurophila, glorioſum! Næ ego felix omnino fuerim, ſi idem gratiæ tuæ munere mihi contingat! Hoc, ô Domine, votorum ſumma meorum, hoc æſtuantis animæ meæ deſiderium! Inſere me tibi, ô arbor vitæ, vt moriar mihi, & viuam in te. Transfige me clauis tuis, & tibi, CRVCIQVE tuæ ſtrictiſſimo annecte vinculo, numquã diſſoluendo. Etenim in CRVCE

Dulce mihi tecum viuere, dulce mori.

O liceat tantùm, Amor meus crucifixe! Da hoc amanti, qui vocare dignatus es fugientem,

tem, inuitare repugnantem, allicere nolentem. Nunc, ô Sponſe ſanguinum, quod antè tantopere reformidabam, *mihi* pati cibus, crucifigi voluptas, *viuere Chriſtus eſt, & mori lucrum.* Nam *etiam moriendo non moriar, eò quòd Te Vitam habeo in meipſo.* Suſpendium hoc elegit anima mea, non quo moriar, ſed viuam. Nam quî moriar vitæ meæ pro me crucifixæ coniuncta? Quid in me, quæſo, mors iuris haberet, quæ

Philip. 1, 21.
Chryſoſt. in Epiſt. ad Philipp.

—— —— *mortua tunc eſt,*
In ligno quando mortua vita fuit?

Breuiar. Rom. Feſto Exalt. Crucis.

Vbi eſt ergo nunc *mors victoria tua? vbi eſt mors ſtimulus tuus?* Non timeo illum, ſi tu mortua. Sed ô vita animæ meæ! ô anima vitæ meæ! ſi tu moreris, libenter etiam tecum moriar. Quomodo enim viuam ſine vitâ, ſine animâ? Age igitur

1. Corinth. 15, 55.

Si iam fortè mori tibi ſtat ſententia, Chriſte,
Crvx *ferat vna duos, mors ferat vna duos.*

Scriban. Amor. diuin. part. 2. cap. 9.

Imò non iam duos, ſed vnum ex duobus coadunatum. *Qui adhæret Deo,* inquit Apoſtolus, *vnus cum eo ſpiritus efficitur.* Quid ergo qui tibi, ô dilecte, clauis connectitur? O vnicum bonum meum! æterna veritas, Iesv mi! vni me tibi in veritate, nec diuellar à te in æternum. O! liceat in hoc amoris lecto cum dilecto viuere, cum Amore meo mori,

1. Cor. 6, 17.

cum

cum rediuiuâ vitâ meâ reuireſcere, & reuiuiſcere in nouitate vitæ glorioſæ.

Dicebat hæc CRVCI affixa, dilecto ſuo innixa & innexa Staurophila, iamque Amori ſuo immoriens, vltimum pænè exhalabat ſpiritum.

Delectatus autem languentis Sponſæ ſuæ amore Chriſtus, ita ſermonem concluſit: Eia columba mea, iam totius Stauropædiæ culmen tenes, metam nunc attigiſti, brauium accipies. Mihi hactenus compatiens, mecum iam conglorificaberis; mecum mortua, mecum viuificaberis; heres Dei, & coheres mihi futura regni cæleſtis. *Nam vt me, qui me humiliaui factus obediens vſque ad mortem, mortem autem* CRVCIS, *Deus exaltauit, & donauit nomen quod eſt ſuper omne nomen, ita &* omnes *eos qui mihi compatiuntur, & paſſionis* meæ *imitantur exemplum*, Deus mecum exaltat in gloriâ. Hæc namque VIA eſt, quam coheredibus meis, vt exaltentur, aperui. Hæc VIA quæ ducit ad vitam, & regnum æternum.

Origenes lib. 7. in Epiſt. ad Rom.

A R-

ARGVMENTVM LIBRI TERTII.

VItam quæ faciat beatiorem,
Chriſto Iudice, Chriſtiane, CRVX *eſt*
Arbor nobilis & decora valdè,
Nulli germine, fronde, flore nulli,
Nulli multiplici ſecunda fructu:
CAP. I. & II. *Nam* CRVX *crimina tollit expiatq́ue,*
CRVX *diſcrimina criminumq́ue tollit,*
III. *Clauſa limina cordium recludit.*
Et quiſquam potes hanc vocare duram?
Mæſtam, difficilem, dolore plenam?
Non eſt, credito, Chriſtiane, non eſt;
Credatur licet. Vtilis, iucunda,
Honeſta, & tolerabilis volenti eſt.
IV. *Hæc eſt quæ dubijs ſpei tenacem*
Anchoram tribuit natanti in vndis.
Hæc ſed, heu! premit, inquis, exprimitq́ue
Sudoris mihi defluentis imbres,
Largos purpurei cruoris imbres.
V. *Ohe! nil metuas, ſuauis vuæ*
Hic ſanguis Domino merum propinat,

Et

Et merum Domini tibi propinat.
CRVX *quid non facit? illa cordis ædem* VI.
Deo conſtruit & ſacrat ſupremo.
Quid? quòd CRVX *quoque fabricet co-* VII. &
ronam,
Pulchram, perpetuam, bonam coronam. VIII.
Ecquid ampliùs hiſce iam requiras?
Deo iungere tene concupiſcis? IX.
Aude: te ſatis efficace vinclo
Numini bona CRVX, *tibique Numen*
Adſtringet ſocium. O beate! quidnam
Jam tuis poterit deeſſe votis?
Seu iuuet celeri celoce cælum X.
Seu curru petere: vna CRVX *vtrumque,* XI.
Et nauem tibi præſtat, atque currum.
Quin ſcalas tibi malleumque præſtat, XII. & XIII.
Illis vt ſuperæ Sionis arcem
Scandas, impete fortiore vt iſto
Occluſi quatiens fores Olympi
Portas ingrediare ſempiternas.
Felix ô CRVCIBVS *referta vita*
Vitam quæ tribuit beatiorem!

REGIÆ VIAE CRVCIS

LIBER TERTIVS.

De baiulatæ CRVCIS *fructibus.*

PRÆLOQVIVM.

Matth.7, 14. ARCTA *eſt* VIA *quæ ducit ad vitam.* Non vnus in CRVCIS ſemitâ occurrit cruciatus; pluribus illa anfractibus, laboribus ac periculis obſepta eſt, vt mirum minimè ſit, ſi pauci eam ad finem vſque perambulent. Fatendum interim, tot vitæ ſpiritualis præſidia, tot pietatis adminicula, tot prærogatiuas atque emolumenta in eadem inueniri, vt qui accuratè illa voluerit expendere, facilè omnem, quæ deterrere aliàs poterat, ſuperaturus ſit difficultatem. Fructuum nempe ſpes ampliſſima laboris mitigat minuitque magnitudinem; quantumque hic reuocat, tantùm illa ad CRVCIS am-

amplexum, & ſuſcepti itineris continuationem prouocat.

Intellexit hoc dilecta Deo anima, quæ dicebat: *Aſcendam in palmam, & apprehendam fructus eius.* Cant.7,8. Quid enim hoc? niſi, vtcumque aſper & ſcabroſus ſit palmæ caudex, quia tamen fructum habet dulciſſimum, intrepida aſcendam, vincamque quidquid durum, vt optatis tandem fruar fructibus. *Minuitur* enim *aſcendentis labor, dum fructus in arbore ſentitur odor; difficultatemq; aſcenſus aufert dulcedo guſtus. Palma eſt Chriſtus, fructus eius ſalus; ſpes ſalutis in ligno* CRVCIS. Hugo de S. Victore l.1.Inſtit. Monaſt. de beſtiis c.23. Et verò ipſe Chriſtus *formam ſerui accipiens, acerbiſſimam* CRVCIS *mortem ſubire non dubitauit, eiuſq; altitudines dolorum omnium & cruciatuum, ignominiæ atque dedecoris, non modò vicit, verùm etiam amabiles reddidit, & glorioſas planeq; cæleſtes & ſalutares.* Phil.Carpath.in c.7.Cant. *Hinc Paulus egregius ille prædicator & doctor in* CRVCIS *ignominiâ & paſſione gloriatur, cùm dicit: Mihi abſit gloriari niſi in* CRVCE *Domini noſtri Ieſu Chriſti.* Gal.6,14. *Hinc reliqui Apoſtoli, & ceteri fideles omnes, laborum præmia conſecuti ſunt, & conſequentur. In hac vnâ tentamenta omnia & ærumnarum tormina ſedantur atque vincuntur: per hanc animi perturbationes & vulnera, vel lethalia, feliciſſimè curantur.*

Sed quòd abſconditi vulgo ſint hi fructus, hinc ſcilicet eſt quòd tarde adeò ad Crvcis iter accingamur. Optima enim quæque natura celat, nec eorum pretium primâ fronte apparet. Aurum, argentum, rariora marmora terræ viſceribus altè abſtruſa iacent, vt nec eruta quidem aliam quàm vilis glebæ referant ſpeciem. Vniones, gemmæ, lapides pretioſi partim in conchylibus & limacibus, partim in bufonibus, & id genus inamœnis reperiuntur beſtiolis; primoque aſpectu deſpicabilia apparent. Pleraque aromata rudibus integuntur corticibus; at verò quàm intus hæc pulchra, pretioſa, & efficacia! Talis quoque Crvx, afflictio, & tribulatio; aſpera prorſus & horrida eſt, abſque eo quod intrinſecus latet: id verò niſi periti rerum æſtimatores aperiant, quid mirum ſi magno eam ſtudio paſſim & fugiant & auerſentur ignari? Qui autem abſconditum in eâ agnoſcunt theſaurū, næ illi vel maximè amant & amplectuntur. E cælo accerſamus teſtimonium: Magnum illud Bæticæ decus Tereſia, à morte cuidam glorioſa apparens, affirmauit, ſe nullam ob rem luculentiorem in cælo recepiſſe mercedem, quàm ob labores, Crvces, & dolores hîc exantlatos; ſeque, ſi vllâ ex causâ in terram optaret redire, non aliâ, mortalem hanc vitam cæleſtibus præpo-

Ribera l. 5. Vit. S. Tereſ. c. 4.

poſituram gaudiis, quàm vt ampliùs pateretur. Maximi proinde momenti ad CRVCIS iter ritè emetiendum fuerit, hæc aliaque attentiùs conſiderare & expendere.

Non defuit hac in parte Staurophilæ noſtræ ſuauiſſimus ductor, doctorque CRVCIS Chriſtus. Oblatis enim toto itinere variis occaſionibus, modò hunc modò illum CRVCIS explicabat fructum, vt ita & alacriùs viam capeſſeret, &, quod ex fatigatione ſuboriri ſolet, tædium animoſiùs ſuperaret. *Sunt* enim *qui in ſtudijs ſpiritalibus fatigati: & verſi in teporem, atque in defectu quodam ſpiritus poſiti, ambulant triſtes* VIAS DOMINI, *corde arente & tædente, accedunt ad iniunctum* CRVCIS onus, *frequenter murmurant, longos dies, longas conqueruntur & noctes, loquentes cum S. Iob: Si dormiero, dicam, Quando conſurgam? & rurſum exſpectabo veſperam. Ergo vbi contingit tale aliquid pati, ſi miſertus Dominus appropiet nobis in* VIA *quâ ambulamus, & incipiat loqui de cælo qui de cælo eſt; nec non fauorabile quidpiam cantare nobis de canticis Sion, narrare etiam de ciuitate Dei, de pace ciuitatis, de æternitate pacis, de ſtatu æternitatis, erit pro vehiculo animæ dormitanti & pigritanti læta narratio, ita vt pellat omne faſtidium ab animo audientis, & à corpore fatigationem. An tibi*

Bernard. Serm. 32. in Cant.

Iob. 7, 4.

aliud vel pati vel petere ille videtur, qui ait: Pſal.118, 28. *Dormitauit anima mea præ tædio, confirma me in verbis tuis?*

Verba autem vitæ æternæ, & mellitiſſimas conſolationes Staurophilæ in viâ ſuggeſtas tertio hoc Libro ſeorſim deſcribemus: vt ita de CRVCE, velut ligno vitæ, fructus ſpirituales, & iuſtitiæ manipulos colligere diſcamus. Chryſoſt. Hom. 4. ad Pop. Antioch. Sic enim *agricola lætatur & gaudet tempeſtatem videns. Non enim præſentia reſpicit, ſed futura; non reſpicit fulmina, ſed manipulos computat; non marceſcentia ſemina, ſed vernantès ſpicas; non grauem imbrem, ſed iucundiſsimam areæ ventilationem: ſic & nos non præſentem ſpectemus afflictionem, ſed orientem ex ipsâ vtilitatem, exq́ ipsâ naſcentem fructum. Exſpectemus aream & manipulos, & non modò nihil graue ex* præſenti CRVCE patiemur, *ſed & innumera bona capiemus.*

C A-

CAPVT PRIMVM.

CRVX *ſeruat à lapſu, vincit tentationes.*

Verbum CRVCIS ijs qui ſalui fiunt,
Dei Virtus eſt. *1. Corinth.* 1, 18.

Ne labar, CRVCIS *hic fragiles labor atterit artus,*
Nam CRVCE *malo premi, crimine quàm perimi.*

VIXDVM Staurophila animo reſoluerat ſe abnegare, CRVCEM tollere, Chriſtum ſequi; cùm ſimul tres validiſſimi atque vaferrimi hoſtes, Mundus, Caro, Dæmon, in eius perniciem coniurarunt. Vnicum his erat ſtudium, à ſtadio CRVCIS Staurophilam reuocare, ſæculo reddere, & per ſpatioſam viam in æternã præcipitare damnationem. Et nunc quidem aperto Marte, nunc ex inſidiis aggredi decernunt. Occurrebat in viâ collis quidam prominentibus ſaxis hinc inde præruptus, non modicam aſcendenti præbens difficultatem: iuxta hunc in dumeto quodam ſubdoli ſe abdiderant inimici. Qui vbi grauiùs ingemiſcentem

Verbum CRVCIS, ijs qui ſalui fiunt, Dei virtus eſt. 1. ad Cor. 1, 18.

Ne labar, CRVCIS *hic fragiles labor atterit artus,*
Nam CRVCE *malo premi, crimine quã perimi.*

audierunt Staurophilã, opportunè prodeunt, & variis technis ad ſe pertrahere conantur. Hinc illecebras ſuas explicabat mundus, & quidquid oculis gratum, dignitates, honores, titulos, & magna oſtentabat nomina: inde ſuauè blandiens caro, voluptates, delicias, & quidquid ſenſibus amœnum proponebat, vt tantò grauior appareret CRVX, quantò hæc talia crederentur dulciora. Iſthinc diabolus occultis & fraudulentis ſuggeſtionibus animum incitabat, atque hæc irritamenta malorum, quà poterat, ita depingebat, vt multò etiam appetibiliora viderentur. Hærebat inter hæc etiamnum tyro in ſcholâ CRVCIS Staurophila, & quid ageret, quid ſtatueret, vix ipſa nouerat. Nam cùm tentatoribus his pluſculum attenderet, neque ab eorum lenocinio generosè ſe expediret, prona iam ibat in præcipitium; & ruiſſet planiſſimè, ni benigniſſimus IESVS pone eam, ipſo, quod geſtabat, CRVCIS ligno retinuiſſet, & veluti fræno quodam reuocaſſet in viam. Poſt modicum porrò interuallum, quod ei ad ſe colligendum indulſerat, ita eam affari cœpit:

Agnoſcíſne, Staurophila, virtutem CRVCIS? ecquid iam tibi videtur? Abſque CRVCE fuiſſet, perieras funditus, hoſtium tuorùm ludibrium & præda effecta. Quid enim

in præceps ruentem ſuſtinuit, quid reuoca-
Pſal. 88, 2. uit, niſi ſola CRVX? Cui Staurophila: *Miſericordias Domini in æternum cantabo*. Miſericordiæ enim tuæ deputo, bone IESV, quòd mala non perpetrarim, quòd in viâ
Pſal. 93, 17. peccatorum non ſteterim. *Niſi quia Dominus adiuuit me, paulò minùs in inferno habitaſſet*
Pſalm. 85, 12. 13. *anima mea*. Quare *confitebor tibi Domine Deus meus in toto corde meo, & glorificabo nomen tuum in æternum. Quia miſericordia tua magna eſt ſuper me, & eruiſti animam meam ex inferno inferiori.*

Hem! iſtud ſapere eſt, inquiebat Chriſtus: & hoc intelligere te volebam; CRVCES, quas immitto, aut flagelli loco eſſe cùm peccas, aut fræni ne pecces. Paterna manus eſt, quæ lapſabundos crebrò verberat vt reuocet,
Lipſ. lib. 2. de Conſ. cap. 9. carnificis, quæ tardè, ſed ſemel punit. *Vt medici ſanguinem interdum prouidè dimittunt, non quia æger ſis, ſed ne ægreſcas: ſic Deus per* CRVCES *quædam adimit, materiem aliàs*
*Iſidor Hiſp. lib. 3. de Summo bono c. 3. *& fomitem* futura *vitiorum*. **Quoſdam* enim *præſciens multa peccare poſſe, flagellat eos infirmitate corporis ne peccent; vt eis vtiliùs ſit frangi languoribus ad ſalutem, quàm remanere incolumes ad damnationem*.
*Auguſt. in Pſal. 97. **Multi* ſiquidem *acceptâ ſanitate laſciuiunt. Qui ægroti caſti erant, ſanati adulteri fiunt: qui dum ægrotarent, neminem lædebant, receptis viribus*

inua-

inuadunt & opprimunt innocentes. O quàm multi ſcelerate ſani ſunt, qui innocenter ægrotarent! Vitia reciduntur ægritudine. Nimirum *ſilueſcit vitis*,& in labruſcas degenerat, *niſi putetur: exorbitat homo, niſi flagelletur.* Exclamabat hîc Staurophila: *O Domine, refugium factus es nobis, non recedimus à te, bona das. Blandiris, ne fatigemur in viâ: caſtigas, ne aberremus à viâ. Quid ergo non miſericorditer præſtatur hominibus* à te, Domine, *à quo etiam tribulatio, beneficium eſt? nam res proſpera donum eſt conſolantis, res aduerſa donum admonentis. Et nuper me cuiuſdam amici languor admonuit, optimos eſſe homines dum infirmi ſunt. Quem enim infirmum aut auaritia aut libido ſollicitat? non amoribus ſeruit, non appetit honores, opes negligit.* Deniqne, vt quidam ait:

August. Tract. 7. in Ioan. Clem. Alexand. lib. 1. Pædag. c. 8. Aug. Serm. de Verb. Dom. Auguſt. Epiſt. 87. Plinius l. 7. Epiſt. ad Maxim.

Luxuriat rarò diſcruciata caro.

Contrà verò,

Luxuriant animi rebus plerumque ſecundis:
Nec facile eſt æquâ commoda mente pati.

Ouid. l. 2. de Arte amandi.

Quàm verè hæc, aiebat Chriſtus, à te commemorata, tam velim eorum frequentiùs meminiſſe, &, cùm opus eſt, in opus conferre. Quò enim inſtrumentum, ſi eo non vtaris? quid iuuerit medicina, ſi eam non ſumas? quid proderit culter, ſi ad ſcindendûm non adhibeatur? *Vtile quiddam eſt* CRVX

Auguſt. in Pſalm. 50.

& *tribulatio, vtile Medici ferramentum, contra diaboli tentamentum.* ſed niſi vtaris, ipſum tibi reddis inutile. Aduerſa corporis, remedia ſunt animæ. Ægritudo carnem vulnerat, mentem curat: languor vires libidinis frangit. Quid ni igitur vt talia ſuſcipias & amplectaris? Incensâ domo gaudet poſſeſſor, ſi reſtinguendo igni aqua adferatur: cùm peccati flamma in corde exardeſcere cœperit, miſericorditer Deus tecum agit, ſi tribulationis aquam largiter ſuper infundat. Væ autem his, qui in tribulatione poſiti, negligunt vitam emendare, & tam ſalutari remedio vti ad ſalutem. Vnde & Scriptura velut mirum
2. Paralip. 16, 12. quiddam enarrat, quòd ægrotauerit Aſa dolore pedum vehementiſſimo & nec in infirmitate ſuâ quæſierit Dominum.

Agnoſco, inquiebat Staurophila, agnoſco,
Auguſt. in Pſalm. 93. Domine, diuitias miſericordiæ tuæ. *Voluiſti* enim *filios tuos erudire, & exercere* laboribus, *vt non eſſent ſine timore, ne amarent aliquid aliud, & obliuiſcerentur te verum bonum ſuum. Bonus es Deus. Si ceſſares, & non miſceres amaritudines felicitatibus ſæculi, obliuiſcerentur* tui. *Sed vbi angores moleſtiarum faciunt fructus animæ, fides quæ dormiebat, excitatur:* & conuertuntur ad te, auerſi à cupiditatibus ſuis prauis.

Sed & alium, aiebat Chriſtus, elicere fru-

ctum è CRVCE licet; nimirum eam non fræni tantùm loco cohibere à malo, ſed ipſos etiam malorum incentores, diabolum tentantem, mundum allicientem, carnem blandientem profligare ac proſternere. CRVX *enim armatura inuicta* eſt *contra ſatanam, galea cuſtodiens caput, lorica protegens pectus, clypeus tela maligni repellens, gladius diabolicas inſidias appropinquare nullo modo ſinens.* In ſolâ CRVCE *cæleſtis victoria datur.* Et verò hac etiam gratiâ ego CRVCEM *humeris meis tuli, tamquam ſtrenuus Dux lanceam, quâ deiecturus eram aduerſarium, * vt qui in ligno vincebat, in ligno quoque vinceretur. * Vt igitur Dux ſumptis armis quibus facilè ſe tueri poſſit, ea dat etiam militibus ſuis, ſic & ego feci, omnibus dicens: Qui vult venire poſt me, abneget ſemetipſum, & tollat* CRVCEM *ſuam, & ſequatur me.*

Martial. Epiſc. Epiſt. 1. cap. 8.

Euthym. in cap. 19. Ioannis.

* Eccleſ. in Præfat. de Cruce.

* Chryſoſt. Serm. 1. de Ieiunio.

Matth. 16, 24.

Benedictus es *Domine Deus meus*, inquiebat Staurophila, *qui doces manus meas ad prælium, & digitos meos ad bellum.* Sed obſecro te, num hæc armatura Chriſtiani militis à ſigno CRVCIS, an à CRVCE viuâ, quæ ipſum reuerà diſcruciet, ſumenda? Cur non ab vtroque, aiebat Chriſtus; ſignum enim CRVCIS contra omnium dæmonum machinamenta validiſſimum eſt præſidium. Huius ſigni *tanta eſt auctoritas & poteſtas, vt non*

Pſ. 143, 1.

Cyprian. in Serm. de Paſſ. Dom.

non ſolùm Iſraelitica limina muniat, ſed etiam ab his, qui Iſraeliticè non viuunt, ſolum Sacramenti ſignum repellat dæmonia. Nec minùs virium habet tribulatio. Vt enim ſal carnes à putredine & vermibus præſeruat, non ſecùs CRVX & afflictio mentem aduerſus ſpirituales inſidias præmunit. *Sapientis animus tolerantiâ rerum humanarum, contemptione fortunæ, virtutibus omnibus vt mœnibus ſeptus, vinci aut expugnari non poteſt.* Nam *animus contra calamitates fortis & contumax; luxuriæ non aduerſus tantùm, ſed & infeſtus eſt.* Et vide, quæſo, num huc vltrò etiam Sancti mei confugerint, cùm blandientis Dominæ perſentiſcerent illecebras? An non Paulus caſtigabat corpus ſuum, & in ſeruitutem redigebat, ne reprobus efficeretur? An non Benedictus, cùm ei verſutus dæmon ſpeciem feminæ, quam aliquando viderat, obieciſſet, tantoque libidinis igne animum eius accendiſſet, vt pænè de deſerendâ eremo deliberaret, abiectis ilicò veſtibus nudum ſe in vrticas & vepres abiecit, & tamdiu in illis ſe volutauit, donec *per cutis vulnera eduxiſſet vulnus mentis?* & vide quo fructu, *ex eo tempore, ſicut pòſt ipſe diſcipulis perhibebat, ita in eo eſt tentatio voluptatis edomita, vt tale aliquid deinceps minimè in ſe ſenſerit.* En quid agat tribulatio ſponte aſ-

Cicero in Paradoxis.

Senec. l.3. Natur. quæſt. exord.

1. Cor. 9, 27.

Greg. l. 2. Dialog. cap. 2.

aſſumpta. Eodem ſpiritu Bernardus in lacum frigidâ tempeſtate, Franciſcus in niues deſiliit. Quorſum verò hæc? niſi quòd externa CRVX interiores tentationes vi ſuâ velut excutiat. Niſi igitur apprehenderis baculum CRVCIS, improbi canes latrare ac laceſſere non ceſſabunt. *Si non vteris vndique ſcuto patientiæ, non eris diu ſine vulnere.* Benè eſt, inquiebat Staurophila, abundè eſt, *Pone me iam, Domine, iuxta te, & cuiuſuis manus pugnet contra me. Quoniam firmamentum meum & refugium meum es tu: tu es patientia mea Domine, ſpes mea à iuuentute meâ.* In CRVCE triumphabo de hoſtibus meis, & non conuertar donec deficiant. O ſaluberrima CRVX quàm vtilis nobis es! ô quàm pauci agnoſcunt potentiam virtutis tuæ!

Thomas à Kemp. lib.3. de Imitat. Chriſti cap.35.

Iob.17,3.

Pſal.70,3.

Pius et miſericors eſt Deus, et remittet in die tribulationis peccata. *Eccli 2, 13.*

Culpa animę veſtem maculauit, lauit IESVS *Sanguine,* CRVX *reliquum pulueris excutiet.*

CAPVT II.

CRVX *emendat, & emundat à peccatis.*

Pius & miſericors eſt Deus, & remittet in die tribulationis peccata.
Eccli. 2, 13.

Culpa animæ veſtem maculauit, lauit Ieſus Sanguine, CRVX *reliquum pulueris excutiet.*

MENTALEM orationem ſummo manè Staurophila de more inſtituebat, atque hoc viatico quotidie munita in viam ſe dabat. Fuit cùm pro argumento expenderet, quanta animarum dignitas, quanta gratiæ pulchritudo, quæ eas velut byſſino candenti & ſplendido decentiſſimè conueſtiret. Deinde conſiderabat, quanta peccati deformitas, quæ totã animæ veſtem fœtidiſſimo luto & ſtercore commacularet. Hæc dum in itinere, vt edocta erat, ſecũ ſubinde ruminaret, alto ſuſpirio ita ingemiſcebat: Eheu! quis *emundabit conſcientiam* meã Heb. 9, 14.
ab operibus mortuis? quis abluet à malitiâ cor meum? Vtinam deleantur iniquitates meæ, & expurgentur omnia delicta mea!

Cùm Chriſtus ad interiores has voces reſpondens, Et hæc, inquit, Staurophila, virtus Crvcis eſt, vt peccata deleat, conſcientiam emundet, ſtolam animæ abluat, & ſuper niuem etiam dealbet. Agnoſcebat hoc pru-
Tob.3,13. dens illa Sara, quæ Domino dicebat: *In tempore tribulationis peccata dimittis his, qui*
Eccli.2,13. *inuocant te.* An non Eccleſiaſticus ait: *Pius & miſericors eſt Deus, & remittet in die tri-*
Ibid.3,17. *bulationis peccata?* Et: *In die tribulationis commemorabitur tui, & ſicut in ſereno glacies, ſoluentur peccata tua.* Atque hinc eſt quòd opera illa, quibus peccata expiantur, & pro iiſdem ſatisfit, pœnalia dicantur, & verè etiam ſint; vt ſicut culpæ delectatio æternum Numen offendit, ita voluntaria caſtigatio aut pœna patienter tolerata, Deum quoque placet ac mitiget.

Memini, inquiebat Staurophila, hanc doctrinam me aliàs quoque audiuiſſe: & magnâ ſanè animi voluptate legi ab vniuerſali
Concil. Trident. ſeſſ.14.c.9. & can.13. Synodo definitum, *temporalibus flagellis à Deo inflictis, & à nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem per Ieſum Chriſtum ſatisfieri poſſe.* O quantum hoc beneficium! quanta afflictorum conſolatio! Hoc ſiquidem pacto qui ritè cum Crvcibvs & tribulationibus ſuis negotiari noſſet, non modicum reportaret lucrum. *Etſi* enim *acerba & gra-*

uis eſt Dei ira; tamen cùm medendi vim habeat, eos, qui ipſam experiuntur, ad bonum prouehit. Ita eſt, inquiebat Chriſtus, ſed rari admodum ſunt qui *conſiderent quanti ſit muneris moleſtia corporalis, quæ & admiſſa peccata diluit, & ea, quæ admitti poterant, compeſcit*. Nam *liuor vulneris*, vt ait Sapiens, *abſterget mala: flagellorum dolor vel cogitatas, vel perpetratas nequitias diluit.* Hinc *viri ſancti, quia corruptionis ſuæ vulnus non ſine putredine eſſe conſiderant, libenter ſe ſub manum Medici ad ſectiones parant, vt aperto vulnere virus peccati exeat, quod ſanâ cute intus occidebat. Peccatum* enim *ſanies eſt; pœna, ferrum medicinale. Sicut igitur ſaniem habens, ſi non ſecatur, eſt in maioribus malis: ita peccans, ſi non puniatur, omnium miſerrimus eſt.* Hoc igitur erat, aiebat Staurophila, quod ſibi volebat Ioannes Abbas, qui rogatus vt tertianâ laborantem curaret, reſpondit ei: *Rem tibi neceſſariam cupis abijcere. Vt enim corpora nitro, vel alijs huiuſmodi lenimentis abluuntur à ſordibus, ita animæ languoribus, alijſq; huiuſmodi caſtigationibus purificantur.*

Didym. apud Damaſc. l. 3. Parallel. c. 49.
Gregor. Part. 3. Paſtor. Admon. 13.
Prou. 20, 30.
Gregor. l. 7. Moral. cap. 7.
Chryſoſt. Hom. 6. ad Pop. Ant.
Ruffinus in Vit. Pat. lib. 2. c. 1.

Sed, obſecro Domine, quid illud eſt, quòd animæ quædam etiam purgatiſſimæ vitæ grauiùs plerumque diſcrucientur, cùm nefas videatur, vt illis noceat aduerſitas, quibus nulla dominatur iniquitas? Reſpondebat

Chriſtus: Non legiſti quid de Patre meo,
Ioan. 15, 2 cæleſti agricolâ, iam olim dixerim? *Omnem palmitem, qui fert fructum, purgabit eum, vt fructum plus afferat.* Quid autem hæc purgatio, niſi tribulatio & CRVX? *Quod enim flagellum grano, quod lima ferro, quod fornax auro, hoc tribulatio homini iuſto.* (Laurent. Iuſt. Lign. vit. de Patient. c. 3.) Purgatur hac, non deſtruitur: ſplendeat licet, & velut aurum rutilet, in fornace tamen tribulationis ſcoria eius excoquenda eſt. Nam & qui hominibus videntur perfecti, coram Deo ſuas etiam imperfectiones habent, à quibus eos, miſericorditer ſæuiens pius Pater, emundat, vindicans ſcilicet *in omnes adinuentiones eorum.* (Pſal. 98, 8.) Conſidera mihi hîc *artifices*: illi enim *pleraque faciunt & oſtendunt imperitis: & cùm iam iudicauerint imperiti eſſe perfecta, expoliunt illa artifices, qui nouerunt adhuc quid illis deſit, vt mirentur homines tantam expolitionem rebus acceßiſſe, quas iam perfectas pronuntiauerant. Fit hoc & in ædificÿs, & in picturis, & in veſtibus, & propè in omni genere artium. Primò iudicant illud iam quaſi perfectum eſſe, vt oculi eorum ampliùs nihil deſiderent. Sed aliud iudicat oculus imperitus, aliud iudicat artificis regula. Sic* & viri *ſancti verſantur ante oculos Dei, tamquam ſine culpâ, tamquam perfecti, tamquam Angeli: nouit autem quid illis deſit, qui vindicat in omnes* (Auguſt. in Pſalm. 98.)

nes affectiones eorum. Vindicat autem non iraſcens, ſed propitius: & *ad hoc vindicat vt perſiciat cœptum, non vt damnet eiectum.* O quàm vtiliter, inquiebat Staurophila, hæſitaui, quando tam luculenter ignorantia mea inſtruitur! Verè enim nemo mundus à ſordibus. *Dum* enim *per varias actiones vitæ huius ſollicitudo diſtenditur, neceſſe eſt de mundano puluere etiam religioſa corda ſordeſcere.* Leo Ser. 4. de Quadr. Et quis eſt, Domine, qui non aliquid inquinamenti hîc aut ibi contrahat? *Septies cadit iuſtus.* Prou. 24, 16. & væ etiam laudabili vitæ hominũ, ſi abſq; miſericordiâ Redemptoris iudicetur!

Benè igitur, aiebat Chriſtus, *flagello* CRVCIS *puluis excutitur, quem ad deformationem animæ iniquitas aßiduata congeßit, vt exteriori vulnere ſanetur plaga interior.* Bleſenſ. Epiſt. 31. Purgari ille non vult, qui Dei flagella non admittit. Tribulationis virga omnem terrenæ conuerſationis puluerem excutit, vt animæ veſtis purior nitidiorque euadat.

Mens etenim certa, & puri ſibi conſcia cordis, Proſper
Hoc plus ſplendeſcit, quò magis atteritur. Epigr. 52.

O quàm præſtans, aiebat Staurophila, hoc beneficium! Ecquis non ambiat feruentiſſimis votis, vt CRVCE aliquâ affligatur, vt ita animæ veſtis expurgetur? Memini enim eiectum in *tenebras exteriores*, qui *nuptiali* carebat *veſte*; Matth. 22, 11. & in cæleſtem illam Ieruſalem,

Apoc. 21, 27. *non intraturum aliquid coinquinatum.* Vt non minimum, inquiebat Chriſtus, hoc beneficium; ita *magna ira eſt, quando peccantibus non iraſcitur Deus. vnde & in Ezechiele ad Ieruſalem, Iam, inquit, non iraſcar tibi, zelus meus receßit à te. Medicus ſi ceſſauerit curare, deſperat. Laudanda* proinde *diuina diſpenſatio, quæ ad hoc ſuos temporaliter verberat, vt perpetuis eos flagellis abſcondat: ad hoc premit, vt eleuet; ad hoc ſecat, vt ſanet; ad hoc deijcit, vt exaltet. Qui enim bona agit, & mala ſuſcipit, quidquid ei iuſtæ retributionis in terrâ ſubtrahitur, hoc illi in cælo multipliciùs cumulatur. Porrò autem Medici corporum, quos deſperant, ad percipienda paßim quæ petierint alimenta relaxant: at quos erigendos eſſe conijciunt, cuncta eis noxiæ delectationis edulia minaciter interdicunt: antidota inſuper & amara propinant, vt per amaritudinis hauſtum, ad incolumitatis dulcedinem conualeſcant. Quid ergo mirum, ſi Medicus animarum, omnipotens Deus, & quos perpetuæ morti cernit obnoxios, viuere delectabiliter ſinat; & quos ad vitam eligit, ſub ſtrictâ ſeueritatis ſuæ lege conſtringat? Nam & animalia, quæ in proximo mactanda diſponimus, indulgentiùs victitare permittimus, & largiora illis alimenta præbemus: eorum verò penuriam & maciem paruipendimus, quæ ad vſum ſeminis, & ad propa-*

Hieron. Epiſt. 33. ad Caſtrut.

Ezech. 16, 42.

Petr. Dam. libr 8. Epiſt. 6.

propagandam ſobolem reſeruamus. Vites quoq; & fecundæ arbores putationibus ſubiacent, ſteriles autem, & quæ ignibus ſunt tradendæ, ramis euagantibus, quò liberiùs eò diffuſiùs patent. De tuis igitur preſſuris atque moleſtijs gaude, & totis in Domino viſceribus gratulare. Quia quò magis affligeris, tantò magis animæ veſtis expurgatur & expolitur.

Attollebat hîc vocem Staurophila: *O altitudo diuitiarum ſapientiæ & ſcientiæ Dei! quàm incomprehenſibilia ſunt iudicia eius, & inueſtigabiles viæ eius!* Quis enim non putaret miſericorditer agi cum peccatoribus, cùm eis parcitur, cùm nullâ pœnâ affliguntur? At verò *magnæ miſericordiæ* iam *eſt, nequitiæ impunitatem non relinquere, ne cogatur* Deus *in extremo gehennâ damnare. O quanta pœna, nulla pœna!* Hoc nimirum eſt, inquiebat Chriſtus, quod in Pſalmis legiſti: *Non audiuit populus meus vocem meam, Iſraël non intendit mihi.* Sed quid inde ſecutum? *dimiſi eos ſecundùm deſideria cordis eorum, ibunt in adinuentionibus ſuis.* Hoc & illud, quod per alium Prophetam dictum eſt: *Miſereamur impio, & non diſcet iuſtitiam.* Quid enim eſt hoc, niſi, Si impiis miſerearis & parcas, manebunt in ſuâ impietate, nec conuertentur ad iuſtitiam. Subiecit rurſus Staurophila: *Miſericordiam hanc ego nolo,* Domine, *ſuper om-*

Rom. 11, 33.

Auguſt. Serm. 37. de Verbis Domini.

Pſalm. 80, 12.

Iſai. 26, 10.

Bernard. Serm. 42. in Cant.

nem iram miſeratio iſta, ſepiens mihi vias iu-ſtitiæ. Satiùs profectò mihi iuxta Prophetæ
Pſal. 2,12. *conſilium apprehendere diſciplinam, ne quando iraſcatur Dominus, & peream de viâ iuſtâ. Volo iraſcaris mihi Pater miſericordiarum, ſed illâ irâ, quâ corrigis deuium, non quâ extrudis de viâ: illud* mihi *tua benigna animaduerſio parit, hoc formidoloſa nutrit diſsimulatio.*
Hab.3,2. *Cùm enim ſentio te iratum, tunc maximè confido propitium: etenim cùm iratus fueris, miſericordiæ recordaberis*. Dicam igitur cum
Iob.6,10. S. Iob, *Hæc mihi ſit conſolatio, vt affligens me dolore non parcas*. Domine hîc vre, hîc
Auguſt. ſeca, vt in æternum parcas.

C A-

CAPVT III.

CRVX *oculos mentemque aperit.*

Sola vexatio intellectum dabit auditui.
Iſa. 28, 19.

Bos ego, corpus ager, CRVX *ſtiua, colonus*
IESVS.
Prô quantos fructus, ſi bona terra, feret!

SOLITVM CRVCIS iter cum Chriſto ſuo Staurophila carpebat: accidit autem vt campum quemdam, in quo agricolæ terram aratro ſubigebant, tranſirent. Hîc oculorum curioſitati nonnihil indulgens Staurophila, boues arantes, colonos ſtiuam tenentes defixiùs conſiderabat. Chriſtus ab hoc ſpectaculo ad interiora eam ſuauiter reuocans, Vt, inquit, placet tibi hæc aratio, quam non indiligenter videris attendere? Senſit illa, emiſſitios oculos in ſe notari: pudore proinde ſuffuſa, hiſcere non audebat. At benigniſſimus IESVS modicam hanc noxam diſſimulandam potiùs quàm perſtringendam ratus, Præbet, inquit, & hoc ruſticanum opus, quod te in VIA CRVCIS erudiat; nec fruſtrà illud occurriſſe arbitre-

Sola vexatio intellectum dabit auditui. *Iſaiæ 28, 19.*

Bos ego, corpus ager, CRVX *ſtiua, colonus* IESVS.
Prô! quantos fructus, ſi bona terra, feret.

ris. Quid enim ſimilius CRVCI quàm aratrum? nam *bonus agricola cùm parat terræ ſolum vertere, non niſi per ſignum* CRVCIS *id facere conatur. Dum enim aratro dentale ſubijcit, affigit aures, ſtiuam inſerit, figuram* CRVCIS *imitatur*. Atque hinc non difficulter elicies quid in arcano ſenſu ſit aratrum ducere; id enim aliud non eſt, quàm *quaſi quodam compunctionis inſtrumento, ligno, & ferro Dominicæ Paßionis, duritiem ſui cordis atterere, atque ad proferendos bonorum operum fructus aperire*. Eſt, inquam, *vomere* CRVCIS *terram ſubiecti exterioris edomare*. Nam *quemadmodum terra opus habet vt aretur & proſcindatur, ita anima fidelis, pro ligone indiget tentationibus & afflictionibus, ne producat malas herbas, vt eius emolliatur durities, ne nimiùm efferatur & exiliat*. CRVX igitur aratrum eſt, ager ipſe homo, agricola Pater cæleſtis.

Maxim. Taurin. de Cruce Domini Homil. 2.

Beda c. 41. in Luc.

Fauſtus Rhegienſ. Epiſt. 2. Tom. 3. Biblioth. PP.

Chryſoſt. Tom. 1. in Pſal. 125.

Vixdum capio, inquiebat Staurophila, quid ex aratri huius ductu ſperandum commodi. Quamquam enim CRVCES & afflictiones vomeris inſtar hominem totum conſcindant, quorſum id tamen fiat, aut quo fructu, non vſquequaque intelligo. Scio autem, quòd *qui arat, in ſpe fructus percipiendi debeat arare*. Dicam apertiùs, inquiebat Chriſtus. Vt aratrum terram aperit, & ſuſcipiendo

1. Corinth. 9, 10.

piendo ſemini præparat; non ſecùs Crvx & tribulatio cor reſerat, ad ſemen diuini verbi excipiendum, & ad eius veritatem agnoſcendam aptum reddit. Quod enim in proſperitate homines ignorant, id in aduerſitate vel ſerò tandem cognoſcunt. An non
Iſaiæ 28, 19. legiſti, *Vexatio intellectum dabit auditui?* Vellicat enim ſurdaſcentem aurem Crvx, vt velit nolit attendere cogatur. Proſperitas verò ſtultorum aggrauat & obturat aures, vt audire nequeant. Appoſitè igitur de Deo
Iob 36,15. ſcriptum: *Eripiet de anguſtiâ ſuâ pauperem, & reuelabit in tribulatione aurem eius.* Quid
Gregor. l.26. Moral. cap.23. autem eſt *aurem in tribulatione reuelare,* niſi *auditum cordis verberum plagis aperire? Cùm enim præcepta deſpicimus, piâ diſtrictione nobiſcum agitur, vt flagella timeamus. Aurem itaque cordis tribulatio aperit, quam ſæpè huius mundi proſperitas claudit.*

Tandem, inquiebat Staurophila, capere videor, quod anteà ignorabam; nempe hoc
Herod. l. 1. eſt quod vulgò dici ſolet, Παθήματα, *μαθήματα. Nocumenta, documenta.* Vnde Crœſus Cyro dicebat: *Etſi moleſtiam mihi calamitates meæ attulerint, eædem tamen mihi doctrinæ loco fuerunt.*

Felices porrò illi, ſubijciebat Chriſtus, qui hanc è Crvce Philoſophiam hauriunt! & ad paternas Dei caſtigationes oculos aperientes,

rientes, vitam emendant. Raphaëlis moni- Tob. 11, 13.
tione edoctus Tobias impoſito felle, patris
ſui oculos ſerenauit: & in Euangelio legis,
luto cæcum à natiuitate fuiſſe illuminatum. Ioan. 9, 6. & ſeq.
Quid hoc aliud innuit, quàm aduerſitatibus
& rebus naturâ contrariis mentis lumen re-
ſtitui? Hoc eſt ergo CRVCEM illuminare, ve-
xationem dare intellectum auditui. Fatetur
de ſe id Regius Vates. *Conuerſus*, ait, *ſum in* Pſal. 31, 4.
ærumnâ meâ, dum configitur ſpina. *Benè* et- Bernard. Serm. 48. in Cant.
enim *confixus eſt, qui conuerſus exinde eſt; be-
nè pungitur, quiſquis compungitur. Multi cùm
ſentiunt ſpinam, corrigunt culpam.* Vis aliud
exemplum? Magnus ille Babylonis Rex
Nabuchodonoſor Deum non cognoſcebat
cùm diceret: *Nónne hæc eſt Babylon magna,* Dan. 4, 27
*quam ego ædificaui in domum regni, in robore
fortitudinis meæ, & in gloriâ decoris mei?* At
poſtquam ab hominibus eiectus, cum beſtiis
& feris habitauit, fœnum vt bos comedit,
& rore cæli corpus eius infectum eſt; tunc
tandem oculos ad cælum leuauit, tunc ſen-
ſus illi redditus, tunc benedixit Altiſſimo, &
agnouit quia non eſt qui reſiſtat manui eius.
Impius Manaſſes & idololatra *ſectabatur au-* 2. Paralip. c. 33. vſque ad v. 12.
*guria, obſeruabat ſomnia, maleficis artibus in-
ſeruiebat, multaq; mala operatus* fuerat *coram
Domino, vt irritaret eum:* poſtquam verò
captus & *vinctus catenis atque compedibus*
du-

ductus eſt *in Babylonem,* tunc *orauit Dominum Deum ſuum, & egit pœnitentiam valdè Deo*
Luc. 15,14. *patrum ſuorum.* Tunc *cognouit quòd Dominus ipſe eſſet Deus.* Prodigus ille adoleſcens in ſe reuerſus non eſt, niſi poſtquam cœpit egere, ſiliquas cum porcis vorare, & tantùm non fame perire; ita multi benè facere neſciunt, niſi malè illis fiat: malè agunt, niſi malè cum eis agatur.

Næ ille felix dicendus, aiebat Staurophila, cui percutiendo aperiuntur oculi, ſi anteà non videbat. Beatus ille, qui aduerſitate illud cognoſcit, ſine cuius notitia cælo exularet. Aperuit ita oculos, aiebat Chriſtus, Mauritius Imperator, qui immemor Dei vixit, cùm *millia* aliquot *innocentium Chriſtianorum à barbaro immaniſſimè cædi paſſus eſt, quos minimo pretio redimere licuiſſet.* At cùm ex
Baron. an. Chriſti 602. variis prædictionibus & *viſionibus manum Domini ad vlciſcendum agnouit, ſpecimen edidit probatiſſimi Chriſtiani, conficiens ſibi è calice iræ Dei poculum medicinæ, quod ſibi prodeſſet ad peccatorum purgationem, & perfe-*
Cedren. in Annalib. *ctam ſalutem. Ante oculos* enim *eius, iuſſu* Phocæ Imperatoris, *necati ſunt quinque eius filij.* Tum ille compunctus, *altâ philoſophiâ*
Pſal. 118, 137. *dixiſſe fertur: Iuſtus es Domine, & rectum iudicium tuum. Tandem & ipſe Mauritius vltimo loco occiſus eſt, cùm ſe caſu ſuperiorem in*

omni-

omnibus demonſtraſſet. Vtinam, inquiebat
Staurophila, ita ſaperent homines, ac intelli-
gerent, ideò mala aut permitti aut immitti à
Deo, vt mali eſſe deſinant! ſed *obſcuratum* Rom.1,21
eſt inſipiens cor eorum; non norunt hæc bo-
na ex iis, quæ mala ipſi vocant aut putant,
elicere. Tua autem Domine prouidentia et-
iam hæc talia ad eorum ſalutem ordinat.

Hoc eſt, aiebat Chriſtus, *diligentibus Deum* Rom.8,28
omnia cooperantur in bonum. Ideò ſiquidem
permittuntur etiam bonis accidere mala, ne
ſummum bonum malè deſerant, ſed ad illud
ĩn malis potiùs recurrant. *Matrum plurimæ* Chryſoſt.
cùm nihil obſecrando proficere ſe viderint, lar- l.1.de Prouid.Dei.
uas quaſdam, horroriſq́ figmenta parant, atque
ita pueros *ad reditum impellunt*; *perſuadentq́*
ad ſe iterùm recurrere. Idem & hominibus
contingit: *quando enim malignus ille* dæmon
eos *perterret*, quando ingruit aliqua CRVX
vel afflictio, *tunc frugi efficiuntur, tunc* ſeip-
ſos *agnoſcunt, tunc ad Deum omni ſtudio re-*
currunt.

C A-

Auxilium de tribulatione. Pſal. 107, 13.

Tuta ſalutiferę miſeram CRVCIS *anchora firmet,*
Tota vel ęquoreis naufraga mergor aquis.

CAPVT IV.

CRVX *anchora ſpei, teſſera ſalutis.*

Auxilium de tribulatione. *Pſalm.* 107, 13.

Tuta ſalutiferæ miſeram CRVCIS *anchora firmet,*
Totā vel æquoreis naufraga mergor aquis.

AMBVLANTEM aliquando ad littus IESVM, ponè cum CRVCE ſequebatur Staurophila. Ecce autem ſæuior quædam exorta procella incautam in mare deiecit. Cumque fluctuum voluminibus paulò iam abriperetur longiùs, illacrymans exclamabat: *Saluam me fac Deus, quo-* Pſal.68,1.
niam intrauerunt aquæ vſque ad animam meā.
Veni in altitudinem maris, & tempeſtas de- vers.15.
merſit me. Eripe me, Domine, *de luto, vt non* vers.6.
infigar, neque abſorbeat me profundum. Cùm hæc & his ſimilia altâ lugubrique voce quereretur, Chriſtus ad eam, Quid eſt, inquit, quòd ipſa tibi, quà licet, non ſuccurras? An neſcis CRVCEM, quam geris, anchoræ tibi loco eſſe, quâ in mediis etiam fluctibus firmam te reddas ac tutam? Dicebat hæc

Chriſtus, & ſimul apprehensâ eius CRVCE, ad terram benè madentem, & tantùm non exanimem reduxit.

Poſt modicum temporis vt ad ſe rediit, ita eam allocutus eſt: Animaduertíſne, Staurophila, hos alioſque, qui tibi in hoc itinere accidêre caſus, totidem documenta eſſe, quæ aut VIAM CRVCIS cautè perambulare, aut virtutem eius multò maximam te edoceant? Ecce enim, quid aliud eſt præſens ſæculum, quàm mare magnum & ſpatioſum, plenum procelloſis voraginibus? Pelagus hoc longè lateque protenſum, diuerſis peccatis, & variis tentationibus, velut quibuſdam fluctibus æſtuat. *Mens quippe humana, quot tentationes patitur, tot flatibus mouetur. Hanc enim plerumque ira perturbat. cùm recedit ira, ſuccedit inepta lætitia. luxuriæ ſtimulis vrgetur: æſtu auaritiæ longè lateq; ad ambienda, quæ terrena ſunt, tenditur. Aliquando hanc ſuperbia eleuat, aliquando verò inordinatus timor in infimis deponit.* Et quàm *magnam faciunt tempeſtatem multitudines cupiditatum, quæ velut in quodam freto corporis nauigantem hinc atque inde perturbant, vt gubernator ſui eſſe animus non poſſit.*

Gregor. l.11.Moral.c.23.in c.13.Tob.

Ambroſ. Apol.poſter. pro Dauid, c.3.

Horreſco, inquiebat Staurophila, auribus oculiſque hauriens diſcrimina & fluctus, cum quibus mihi quotidie luctandum. *Quod*

enim

enim mare abruptius quàm ſæculum? tam infi- dum, tam mobile, tam profundum, tam im- mundorum ſpirituum flatibus procelloſum. Ambroſ. Præf. in 4.lib. ſuper Luc.
Quis autem euadere pericula hæc poterit? quis emergere de profundis aquarum, de lacu miſeriæ, & de luto fæcis? Neque ego, aiebat Chriſtus, fidere huic pelago te velim. *Noli credere, noli eſſe ſecura. Licet in modum ſtagni fuſum æquor arrideat, licet vix ſumma iacentis elementi ſpiritu terga criſpentur, magnos hic campus montes habet. Intus incluſum eſt periculum, intus eſt hoſtis. In illo æſtu, charybdis luxuriæ ſalutem rotat. Ibi ore virgineo, ad perpetranda naufragia, ſcylla ſeu renidens libido blanditur. Hîc barbarum littus, hîc diabolus pirata, cum ſociјs portat vincula capiendis.* Hieron. Epiſt. 1. ad Heliod.

Sed enim, aiebat Staurophila, doce, quæſo, benigniſſime Iesv, vt me in hiſce fluctibus dirigam. Docuit te, inquiebat Chriſtus, Apoſtolus meus Paulus, cùm diceret: *Fortiſſimum ſolatium habemus, qui confugimus ad tenendam propoſitam ſpem: quam ſicut anchoram habemus animæ tutam ac firmam.* Hebr. 6. 18. *Quemadmodum* enim *de naui quæ in anchoris eſt, rectè dicimus quòd iam in terrâ ſit, adhuc tamen fluctuat, ſed in terrâ quodammodò educta eſt contra ventos, & contra tempeſtates; ſic contra tentationes huius peregrinationis noſtræ* Auguſt. in Pſalm. 64.

ſpes noſtra fundata, facit nos non abripi in ſaxa. Nec melior anchora ſalutari CRVCE, quæ ipſam ſuâ figurâ manifeſtè repræſentat. Echinus Marinus, quem fluctus vehementiores ad terram deuoluere, violenterque allidere ſolent, periculi metuens, vt vitæ ſuæ prouideat, ſpinis, quibus totus inuolutus eſt, minutiorem aliquem calculum colligit, vt eo ſe quodammodò libret ſtabiliatque contra procellas, ne earum vi in ſiccum propellatur. Idem & te facere oportet. Sæuiant venti, exurgant procellæ, non tibi, ſed Deo adiutori tuo innitere. Me veram petram & lapidem angularem tolle, illique firmâ ſpe inhæreas, & nulla te deijciet tempeſtas. Dic cum Prophetâ: *Mihi autem adhærere Deo bonum eſt, ponere in Domino Deo ſpem meam.* Inhærebat huic anchoræ tribulationibus vndique cinctus S. Paulus, *Scio*, inquiens, *quia hoc mihi proueniet ad ſalutem, per veſtram orationem, & ſubminiſtrationem Spiritus Ieſu Chriſti, ſecundùm exſpectationem & ſpem meam, quia in nullo confundar: ſed in omni fiduciâ, ſicut ſemper, & nunc magnificabitur Chriſtus in corpore meo, ſiue per vitam, ſiue per mortem.*

Anton. Balingh. in Soopadiâ, tit. Aduerſitas.

Pſ 72, 28.

Philipp. 1, 19.

Sed & hoc euidentiùs intelligere velim, aiebat Staurophila, quî CRVX mihi futura anchora ſpei, aut quomodo in tantâ ſalutis in-

incertitudine tribulatio labantem animum ita fulciat, vt certam beatitudinis concipiat fiduciam. Num ignoras, aiebat Chriſtus, tribulationem prædeſtinationis eſſe ſymbolū? CRVCEM, arrham ſalutis, & æternæ beatitudinis teſſeram? *Quem enim Deus diligit, per æqua, per iniqua, per fluxus & refluxus perducit ad portum.* Et *quem*cumque *potioribus donis exornare ſublimiterq́ transformare decreuerit, eum non blandè & molliter lauare, ſed totum in mare amaritudinis immergere conſueuit.* Quo autem fructu? niſi illo, de quo Sara dicebat: *Hoc pro certo habet, omnis qui te colit* (ô Deus!) *quòd vita eius, ſi in probatione fuerit, coronabitur: quia poſt tempeſtatem, tranquillum facis; & poſt lacrymationem & fletum, exultationem infundis.* Apertiùs dixit Apoſtolus: *Si quid patimini propter iuſtitiam, beati. Hæc eſt enim gratia, ſi ptopter Dei conſcientiam ſuſtinet quis triſtitias, patiens iniuſtè.* Et quid clariùs, quàm quod ipſe in Euangelio dicebam: *Beati qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam, quoniam ipſorum eſt regnum cælorum. Certa* itaque *atque ſecura eſt exſpectatio promiſſæ beatitudinis, vbi eſt participatio Dominicæ* CRVCIS. Qui enim compatitur, & conglorificabitur. O ampliſſimum, aiebat Staurophila, ſpei fulcrum! ô quantum auxilium in tribulatione! Non

Lipſius Centur. miſcel.

Bloſ. Inſtit. ſpirit. c. 8. §. 3.

Tob. 3, 21.

1. Petr. 3, 14.

1. Petr. 2, 19.

Matth. 5, 10.

Leo Ser. 9. de Quadr.

adeò Crvx affligere deinceps poterit, quàm exſpectatio æternæ ſalutis conſolari. Tu au-
Pſ.88,10. tem Domine, qui *dominaris poteſtati maris, & motum fluctuum eius mitigas*, guberna me
Auguſt.in Soliloq. in hoc æquore, ne peream in fluctibus. *Vnco* Crvcis *retrahe me ab hoc pelago ad te ſolamen vnicum, quem à longè (quaſi ſtellam matutinam & Solem iuſtitiæ) vix lacrymantibus oculis in littore cæleſtis patriæ me exſpe-*
Pſal.64,6. *ctantem video. Exaudi Deus ſalutaris noſter, ſpes omnium finium terræ, & in mari longè. In mari turbulento verſor; tu in littore ſtans, aſpicis pericula noſtra: ſaluam me fac propter nomen tuum. Da, Domine, inter ſcyllam & charybdim ita tendere, & tenere medium, vt vtroque periculo euitato, ſecura perueniam ad portum.*

C A-

CAPVT V.

Ex CRVCE *vinum ſpirituale.*

In mundo preſſuram habebitis.
Ioan. 10, 33.

Si graue formides CRVCIS *hoc torcular acerbæ,*
Eia age, dulce bibas, quod fluit inde, merum.

AVTVMNVS erat, & vuis colligendis aut vino torculari exprimendo paſſim exercebantur agricolæ. Non poterat id non frequenter in oculos mentemque Staurophilæ incurrere: nam quaquauerſus pergeret, vindemiam cernere erat. Commoda hæc Chriſto viſa occaſio, vt more ſuo fructum aliquem CRVCIS diſcipulæ aperiret. Ita proinde infit: Non eſt, mihi crede Staurophila, quod tribulationis emolumenta luculentiùs repræſentet, quàm hæc botrorum, quam cernis, in torculari expreſſio, idque velim non indiligenter abs te conſiderari, ne ſub preſſurâ CRVCIS animo deficias.

Volupe mihi erit, aiebat illa, audire hoc myſterium, neque iniucundum fore ſermonem ſuſpicor de vino, *quod lætificat Deum* Iudic. 9, 13.

In mundo preſſuram habebitis. Ioan. 16, 33.

Si graue formides CRVCIS *hoc torcular acerbę,*
Eia age, dulce bibas quod fluit inde merum.

& homines. Mixta erit, inquit Chriſtus, oratio, ſiue, vt ita dicam, ſuaui-amara; dulcedinem enim propinabit vinum, at preſſuram & afflictionem exprimet torcular. Qualis qualis fuerit, aiebat Staurophila, grata erit; quia à ſacro tuo ore, & de re ſaluberrimâ; quarè tota iam audire geſtio.

Principio, aiebat Chriſtus, illud aduertere te velim, quid agatur in viſibilibus torcularibus, & hoc ipſum ſpiritualiter agi in hominibus videbis. *Vua certè pendet in vitibus, & oliua in arboribus,* pro *his enim fructibus ſolent torcularia præparari. Et quamdiu pendent in frutetis ſuis, tamquam libero aëre perfruuntur: & nec oliua oleum eſt, nec vua vinum ante preſſuram. Sic ſunt & homines, quos prædeſtinauit Deus conformes fieri imaginis Filij ſui, qui præcipuè in paßione magnus botrus expreſſus eſt. Huiuſmodi ergo homines, antequam accedant ad ſeruitutem Dei, fruuntur in hoc ſæculo, tamquam deliciosâ libertate, velut vuæ, aut oliuæ pendentes. Sed quoniam dictum eſt: Fili, accedens ad ſeruitutem Dei, ſta in timore, & præpara animam tuam ad tentationem; accedens quiſque ad ſeruitutem Dei, ad torcularia veniſſe ſe cognoſcat, contribulabitur, conteretur, comprimetur, non vt in hoc ſæculo pereat, ſed vt in apothecas Dei defluat. Exuitur carnalium deſideriorum in-*

Auguſt. in Pſalm. 83.

Rom. 8, 29

Eccli. 2, 1.

tegumentis, quaſi vinacijs. Vnde Paulus ait:
Coloſſ. 3, 9 *Exuite vos veterem hominem* cum actibus ſuis, *& induite nouum. Hoc totum non fit niſi de preſſurâ, propterea torcularia nominantur. In preſſuris conſtituti ad hoc conteruntur, vt amorem, quo ferebantur in iſta mundana, ſæcularia, fluxa, peritura* exuentes, *paßi in eis in hac vitâ tormenta, & tribulationes preſſurarum, & abundantiam tentationum, incipiant*
Pſal. 9, 10. *quærere illam quietem, quæ non eſt de hac vitâ, & ſit Dominus refugium pauperi:* & in hac preſſurâ defluit vinum, defluit oleum, quæ ſunt bona deſideria.

Deſidero, aiebat Staurophila, ô deſiderium & ſatietas cordis mei, prælo CRVCIS quanta quanta ſum comprimi, vt bona deſideria de bono corde exprimantur. Scio enim
Auguſt. in Pſalm. 55. quia in *torculari fructuoſa preſſura eſt. vua in vite preſſuram non ſentit, integra videtur, ſed nihil inde manat: mittitur in torcular, calcatur, premitur, iniuria videtur fieri vuæ, ſed iſta iniuria ſterilis non eſt, imò ſi nulla iniuria accederet, ſterilis remaneret.* Rectè dixiſti, aiebat Chriſtus: botrus enim quamdiu in vite pendet, nec in vini ſaporem liquatur, cui vtilis eſt? putreſcet ſenſim, aut à volucribus cæli comedetur. Si verò in torculari prematur, vinum defluit, & in cellarijs reconditur. CRVCIS pondere hîc premi, tribulatio-

tionibus oportet fatigari, vt anima tamquam vinum in æterna tabernacula mereatur recondi. Erras profectò, Staurophila, erras, ſi cogites te integram & non probè contuſam, peruenturam ad cælum. *Miſerere mei Domine*, clamabat Dauid, *quoniam conculcauit me homo*. Dic & tu idem cum illo: ſed *noli timere, quia conculcauit te homo, vinum habeto; vua facta es, vt calceris.* * *Vt enim botri vineæ calcati ac preſſi lætiſſimum liquorem vini ſuo agricolæ atque vinitori effundunt: ſic viri Dei iuſti ac ſancti diris cruciatibus atque preſſuris hominum, botrorum inſtar, afflicti ac torti, per victoriam ſalutarem cultori Deo*, mihique *cæleſtem lætitiam de ſe pariunt ac promunt.* Pſal. 55, 1. Auguſt. in Pſalm. 55. *Philo. Carpath. in cap. 7. Cant.

Non reformido calcari, reponebat Staurophila, modò cæleſtibus recipiar vaſis. O quàm glorioſum erit premi! quàm dulce cruciari! modò efficiar vinum ſuauiſſimum, *dignum Dilecto meo ad potandum; labijſq́; & dentibus illius ad ruminandum.* Sitit enim anima mea refocillare ſitim æſtuantiſſimæ animæ tuæ, Domine IESV, noſtri amore languide. Meritò tu quidem id feceris, inquiebat Chriſtus, debitum enim id meo in te amori. Et ingrata prorſus fueris, amantiſque nomine parum digna, ſi gratiam referre negligas. Quanti enim mihi ſtetit, vt ſponſæ Cant. 7, 9.

meæ

Iſai.63,3. meæ vinum optimum propinarem? *Torcu-*
lar enim *calcaui ſolus*, *& aſperſus eſt ſanguis*
ſuper veſtimenta mea, & omnia indumenta
Cant.1,13. *mea inquinaui.* Ego *botrus Cypri, in vineis En-*
gaddi, botrus Terræ promiſſionis è CRVCIS
vecte ſuſpenſus, qui ſpiritalis vindemiæ, paſ-
ſionis ſcilicet meæ tempore, torculari CRV-
CIS expreſſus, vinum lætitiæ fidelibus propi-
Zach.9,17 naui. Hoc *vinum germinans virgines*, * *ma-*
* Eſther 1, 7. *gnificentiâ regiâ dignum*, * *vinum* verè *cor*
* Pſal.103, 15. *hominis lætificans*, vt qui illud biberit, non
immeritò exclamet: *Calix tuus inebrians*
Pſal.22,5. *quàm præclarus eſt!* Magnum proinde non
erit, ſi vt vicem mihi reddas, & ipſa velut
vua matura in torculari conculceris, vt de-
Auguſt.in Pſalm.55. fluente vino potes dilectum animæ tuæ. *Præ-*
para igitur *te ad preſſuras*, *ſed noli eſſe arida,*
ne de preſſurâ nihil exeat.

CA-

CAPVT VI.

CRVCE *homo ſit templum Dei.*

Neſcitis quia templum Dei eſtis, & Spiritus Dei habitat in vobis?
1. Corinth. 3, 16.

Inſpice, & ædifica mihi tale in pectore templum,
Quale tibi in molli CRVX *mea ſignat humo.*

AD pulcherrimi cuiuſdam templi occurſum nonnihil ſubſiſtens Staurophila, ædificij magnitudinem, ſtructuræ ſymmetriam, aliaque ſimilia accuratiùs contemplabatur. Et paulò confidẽtior effecta, Chriſto dicebat: *Magiſter, qualis* Marc. 13, 1
ſtructura! & quales lapides! Cui Chriſtus, Opportunè, inquit, me ducis ad ſacram hanc ædem, quæ interioris templi in animâ Deo exſtruendi typum ſuggerit. Nam & hoc CRVCIS baiulatione perficitur, vt anima velut ſanctiſſimum quoddam tabernaculum diuinæ Maieſtati conſecretur. Stupens ad hæc Staurophila, Egóne, inquiebat, Deo templum ex me & in me conſtruam? Quid hoc quæſo myſterij? Reſpondebat Chri-

Neſcitis quia templum Dei eſtis, et Spiritus Dei habitat in vobis. 1 Cor. 3, 16.

Inſpice, et ędifica mihi tale in pectore templum,
Quale tibi in molli CRVX *mea ſignat humo.*

Chriſtus: Tu quidē, ô Staurophila, *ſublimi in domo habitas, quæ à Deo tibi fabricata eſt: corpus hoc dico, quod ſic cōpegit, quod ſic aptauit, quod ſic ornauit & ordinauit, vt glorioſè in eo & delectabiliter habitares. Sed & ipſi corpori domum fecit excelſam, aptiſſimam & decoram, dico autem ſenſibilem dico & inhabitabilem mundum. Nónne ergo indignum reputas, vt tibi ipſe fecerit domum, tu verò ei templum ædificare diſſimules? Propterea iam ne dederis*, ô filia, *ſomnum oculis tuis, & palpebris tuis dormitationem, donec inuenias locum Domino, tabernaculum Deo Iacob.* Bernard. Serm. 2. de Dedicat. Eccleſ. Pſal. 131, 4

Sed, inquiebat Staurophila, *vbi inuenitur huius ædificij locus, aut quis poterit eſſe architectus? neque enim Altiſſimus in manufactis habitat. Quod ergo ædificabo templum ei, qui dicit, & verè dicit: Cælum & terram ego impleo?* Quid? reſpondebat Chriſtus. An non legiſti, Ego & Pater *veniemus, & manſionem faciemus. Iam* ergo *vbi præparanda ſit domus Dei* facilè colligis: *quoniam non capit eum, niſi imago ſua. Anima capax illius eſt, quæ nimirum ad eius imaginem eſt creata. Propter quod iam feſtina, adorna thalamum tuum, quoniam complacuit Domino in te, & terra tua inhabitabitur. Exulta ſatis filia Sion, habitabit in te Deus tuus.* Illa admirans, ait: *Et vnde hoc mihi, vt veniat Maieſtas Domini mei* Bern. ibid. Ierem. 23, 24. Ioan. 14, 23. Iſaiæ 62, 4. Zach. 9, 9. Lucæ 1.

ad

ad me? quanta enim Dei benignitas? quanta dignatio? quanta gloria animarum, quòd Dominus vniuerſorum, & qui nullam habet indigentiam, templum ſibi fieri iubeat in illis. Cui Chriſtus: Crediſne, Staurophila, Scri-
1.Cor. 3, 16.18. pturis? ſcio autem quòd credas. quid igitur illud eſt? *Templum Dei ſanctum eſt, quod eſtis vos?* Et: *Neſcitis quia templum Dei eſtis, & Spiritus Dei habitat in vobis?* Eia igitur, ædificemus, ſpirituale hoc tẽplum. Nec eſt quòd de formâ anxiè quæras: nam Prophetæ
Ezech. 43, 10. olim dixit Deus: *Oſtende domui Iſraël templum, & metiantur fabricam eius.* Audiui illud iam pridem, aiebat Staurophila, ſed ſenſum eius aſſecuta non ſum, nec modò quid ſibi velit prorſus capio. Ipſe Deus apud Prophetam, aiebat Chriſtus, ſatis explicat quorſum velit figuram domus & fabricæ, & omnem deſcriptionem eius filiis Iſraël oſtendi, nimirum *vt cuſtodiant*, inquit, *omnes deſcriptiones eius, & præcepta illius, & faciant ea.* Voluit itaque inſtaurari templum iuxta ideam & dimenſiones quas accuratiſſimè Ezechieli delineauerat. Templum autem
Lactant. de Iuſt. lib. 5. cap. 8. Dei, quod quiſque moliri debet, *non lapides aut lutum eſt, ſed homo ipſe qui figuram Dei geſtat. Quod templum non auro & gemmarum donis corruptibilibus, ſed æternis virtutum muneribus ornatur.* Nec myſterio vacat, quòd

quòd idea templi Crvx ſit. Cruciformes enim ſunt pænè omnes,quæ Deo exſtruũtur Baſilicæ. Quin & in templo illo antiquo facilè videre eſt, totam illius formam ita fuiſſe diſpoſitam, vt Crvcifixi viuam quamdam referret imaginem. Nam ſi in ipſo veſtibulo corpus extenſum, vt meum in Crvce poſitum fuit, imagineris, dexteram manum ad portam Meridianam, ſiniſtram ad Aquilonarem, pedem vtrumque ad Orientalem ſpectare portam aſpicies. Caput autem verget ad Sanctum ſanctorum, vbi ſedes erat Dei. *Caput* enim *Chriſti, Deus.* Altare verò holocauſtorum in medio pectoris mei ſitum erat, in quo oblatum eſt illud ſacrificium laudis, quò vno ſacrificiorum omnium longè maximo omnia antiquæ legis ſunt ſacrificia conſummata. A latere altaris dextro mare æneum collocatum, ſanguinem & aquam à latere meo manantem referebat. Quid autem totum hoc denotat, niſi eum quem diuina Maieſtas velut templum inhabitare decreuerit, vitam debere agere crucifixam, Crvcisque mortificationem iugiter in ſuo corpore portare?

1.Cor. 11, 3.

Hæc ex Villalpan. tom. 2. l. 4. & lib. 5. variis locis.

Iam video, inquiebat Staurophila, quò templi illa tendebat exſtructio, quam mihi non vno nomine tam ſeriò commendabas: hoc enim inde conficitur, vt qui Crvcem

Y tulerint

tulerint quotidie, magnâ Dei dignatione templum fiant diuinæ Maieſtatis. Id ſcilicet volui, inquiebat Chriſtus. Excruciati enim afflicti, infirmi, domus ſunt & habitaculum Dei. Gloriatur enim Deus ſe cum his velut
Iſa. 57,15. domeſticis habitare. *Hæc dicit excelſus & ſublimis, habitans æternitatem, & ſanctum nomen eius in excelſo, & in ſancto habitans, & cum contrito & humili ſpiritu.* Habitat ergo cum contritis, contuſis, ærumnoſis & afflictis. Et alibi, auerſatus manufacta templa, diſertè ait, ſe pauperculos & calamitoſos po-
Iſaiæ 66,1. tiùs inhabitare. *Cælum*, inquit, *ſedes mea, terra autem ſcabellum pedum meorum! Quæ eſt iſta domus, quàm ædificabitis mihi? & quis eſt iſte locus quietis meæ? Omnia hæc manus mea fecit, & facta ſunt vniuerſa iſta, dicit Dominus. Ad quem autem reſpiciam, niſi ad pauperculum, & contritum ſpiritu, & trementem ſermones meos?* Viden' cum quibus, & in quibus Deus habitet? Et an non
2. Cor. 12, 8. Paulus idipſum teſtatur, dicens: *Libenter gloriabor in infirmitatibus meis?* quare autem? *vt inhabitet in me virtus Chriſti.* Quaſi dicat: Libenter in morbis, doloribus & afflictionibus gloriabor, quia per ea, quaſi in domo propriâ & tabernaculo ſuo inhabitat in me virtus & fortitudo Chriſti. Nam vbi deeſt humanum auxilium, ibi maximè adeſt diui-

diuinum. Vnde optimè Propheta: *Tibi derelictus eſt pauper, orphano tu eris adiutor.* Pſal.10,14

Hoc ſi verum, aiebat Staurophila, immò quia verum eſt (nefas enim de eo vel leuiter addubitare) non verebor & ego cum vaſe illo electionis dicere: *Placeo mihi in infirmitatibus meis, in contumelijs, in neceſsitatibus, in perſecutionibus, in anguſtijs pro Chriſto.* Sed obſecro te, ô ſapientiſſime architecte, doce vlteriùs, quo pacto templi fabrica debeat conſtrui. Faciam id, ſed breuiter, aiebat Chriſtus, tu accuratiùs ſingula nota. *Primùm iacienda ſunt fundamenta, quæ fides eſt, ſine quâ impoßibile eſt placere Deo. Conſtitue deinde* ſupra fundamentum ædificium excellentiſſimum. Adijce lapidem obedientiæ: apponat & virtus alterum patientiæ lapidẽ: ſingulæ deinde adiectæ virtutes, ſinguli lapides erunt. Charitas annectet parietẽ parieti. Bitumen humilitas eſt, quæ ceteras virtutes, vt tales ſint, efficit. Tectũ timor Dei. Corona quæ ſupra tectum præcipitur in lege adhiberi, ne paruuli cadant, prudentia eſt. In hoc ædificio exſtruendo tua deſudet induſtria, vt habere inhabitantẽ ſpiritum ſanctum poſſis.

2. Cor. 12, 10.

Ex S. Doroth. Doct. 14.

Hebr. 11, 6

Breui hoc compendio, aiebat Staurophila, multiplices virtutes commendari cerno, quarum ſingulæ plurimas habeant difficultates: & quî ego paupercula omnes has comparem?

parem? Quid vis? aiebat Chriſtus. ex vno lapide non fit domus: plures, immò omnes virtutes ad ſpiritualem fabricam concurrunt; ſed eas expetere & expectare oportet à Domino virtutum, *qui dat omnibus affluenter, & non improperat.* Iacobi 1, 5.

Sed redeamus ad ſchema CRVCIS, quod potiſſimùm imitandum propoſui. Scias autem, niſi errare velis, tibi ſeruandas omnes CRVCIS dimenſiones, & in hoc exactiſſimè iuxta Apoſtoli mei inſtructionem incumbendum, *vt poſſis comprehendere cum omnibus Sanctis, quæ ſit latitudo, & longitudo, & ſublimitas, & profundum.* Ephef. 3, 18. Iuxta hanc formã tota ſpiritualis machina dirigenda eſt. Latitudo CRVCIS eſt tranſuerſum illud lignum, in quo porrectæ ſunt manus; longitudo, ipſum CRVCIS haſtile; altitudo accedit, ſi CRVX erigatur, eſt enim altitudo ſummitas CRVCIS erectæ; profundum, eſt infimum CRVCIS terræ infixum. Hæc iam myſtico animæ templo applicemus. Ex Auguſt. Serm. 3. de Annuntiat. Domini, in Pſal. 103. Hom. 3. ex Quinqua. *Latitudo* ſit charitas ad omnes, etiam inimicos, ita vt ex amore Dei homo nullam omnino refugiat CRVCEM, à quocumque demum illa, & quomodocumque proueniat. *Longitudo*, perſeuerandi longanimitas, vt CRVCEM ferentes quotidie, in eâ perſeuerent vſque in finem. *Altitudo* ſit ſpes cæleſtium præmiorum: & cor

cor ſurſum, ſiue directa in Deum intentio. *Profundum* quod in terrâ figitur & occultatur, inſcrutabilia ſignificat iudicia Dei; vnde timor, humilitas, & ſoliditas omnium virtutum. O quàm pulchræ dimenſiones hæ templum non manufactum abſoluunt!

Sed quis mihi det, inquiebat Staurophila, nulla vt earum fabricæ meæ deſit? Tu Domine, qui eas docere non es dedignatus, pro bonâ voluntate tuâ ancillæ tuæ tribues. *Tu es* enim *ſpes mea* & refugium meum. Verùm, eſtne aliquid aliud in hac templi ſubſtructione conſiderandum? Eſt, inquiebat Chriſtus: lapides enim ſinguli ad CRVCIS regulam, & CRVCIS malleo debent conquadrari. Num te latet decantatum illud: Pſal. 90, 9.

Scalpri ſalubris ictibus,
Et tunſione plurimâ,
Fabri polita malleo
Hanc ſaxa molem conſtruunt,
Aptiſque iuncta nexibus
Locantur in faſtigio.

Breuiar. Rom. in Hym. Dedic. Eccle.

Vis autem ſcire *quid ſit quadrari? Attende ſimilitudinem quadrati lapides, ſimilem* enim te *eſſe* conuenit: *in omni tentatione*, in omni tribulatione ſtare oportet, *non cadere. Si impellaris, ſi quà vertaris,* noli *cadere*; *nam quadratum lapidem quacumque verteris, ſtat.* Sed nec dolere fas fuerit, etſi inſtar lapidis dolari

August. in Pſal 86.

contingat. Tanti enim eſt effici domum Dei, vt quiduis pro eo meritò tolerandum ſit. Neque ego, aiebat Staurophila, iam refugio tribulationem, nec CRVCEM reſpuo, quæ
Pſal. 64, 5. me aptum faciat Dei habitaculum. *Templum* enim Domini *ſanctum eſt, mirabile in æquitate:* & quid volo, niſi vt ſanctificetur Dominus in me, vt ab eo inhabitante & ego quoque ſancta efficiar corpore & ſpiritu? Id vtique, aiebat Chriſtus, beneficio CRVCIS optimè aſſequêris: nam qui hîc ſeipſos præbuerint templum Dei viui, efficiuntur & ipſi
Pſal. 121, 3 lapides viui, reponendi in cæleſti illâ *Ieruſalem, quæ ædificatur vt ciuitas,* ad quã de peregrinatione hac ſuſpirant deſideria electorum. Quinimò non lapidem tantùm cæleſtis illius ciuitatis eum faciam, qui CRVCEM tulerit vſque in finẽ, ſed maximis etiam honoribus
Apoc. 3, 12 augebo. Nam *qui vicerit, faciam illum columnam in templo Dei mei, & foras non egredietur ampliùs: & ſcribam ſuper eum nomẽ Dei mei, & nomen ciuitatis Dei mei nouæ Ieruſalem, quæ deſcendit de cælo à Deo meo, & nomẽ meum nouum.* O dulciſſime Magiſter, inquiebat Stau-
Luc. 1, 38. rophila, *fiat mihi ſecundùm verbum tuum!* Eia veniat aliquando tẽpus illud, quo ſecundùm miſericordiam tuam magnam promiſſiones tuæ, quæ omne deſiderium ſuperant, in me compleantur! Votorũ hæc ſumma meorum.

CA-

CAPVT VII.

CRVCI *decreta corona.*

Eſto fidelis vſque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. *Apocal.* 2, 10.

Aeternam doctâ CRVX *fabricat arte coronam:*
O quantum eſt, Chriſti pro CRVCE *ferre* CRVCEM!

VIA CRVCIS ſaxis aſpera, vepribus horrida, longitudine tædioſa, tota denique anguſta & permoleſta, in maximas ſæpè anguſtias Staurophilam conijciebat. Fuit, cùm puſillanimitate ſpiritus oppreſſa, ſeriò meditaretur viàm deſerere, CRVCEM abijcere, & tot exantlatos labores vnico momento reddere irritos. Sed *fidelis* 1. Cor. 10, *eſt Deus, qui non patitur* ſuos *tentari ſupra id* 13. *quod poſſunt, ſed facit etiā cum tentatione prouentum, vt poſſint ſuſtinere.* Nam affulſit illicò afflictæ illi miſerantis Chriſti benignitas, qui blandè eam conſolans, *Eſto*, inquit, *fide-* Apoc. 2, 10 *lis vſque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ.* Aſpera eſt hæc via, nec inficior, & ſcio quanta ſuſtineas; at noli deficere, hiſce dolo-

Eſto ſidelis vſque ad mortem, et dabo tibi coronam vitæ. *Apocal. 2, 10.*

Æternam doctâ CRVX *fabricat arte coronam:*
O quantum eſt CHRISTI *pro* CRVCE *ferre* CRVCEM!

ribus æterna reſpondet corona. *Beatus* ſiquidem *qui ſuffert tentationem; quoniam cùm probatus fuerit, accipiet corônam vitæ, quam repromiſit Deus diligentibus ſe.* Ad hæc Staurophila: Delectat quidem mentem immarceſcibilis illa gloriæ corona; ſed heu! nimiùm frangor & pænè fatiſco. Cui Chriſtus: Mitte querelas. *Niſi tentatio, nec corona; niſi certamina, nec præmia; niſi ſtudia, nec honores; niſi tribulatio, nec remiſſio; niſi hiems, nec æſtas.* Ergo *quando tentaris, cognoſce quia paratur corona. Nónne tentatio Ioſeph virtutis eſt celebratio? nónne iniuria carceris, corona eſt caſtitatis?* * *Vt gubernatorem nauis tempeſtas, Athletam ſtadium, militem acies, magnanimum calamitas, ſic Chriſtianum hominem tentatio probat.*

Iac. 1, 12.

Chryſoſt. Hom. 4. ad Pop.

Ambroſ. lib. 4. c. 4. in Lucam.

* Baſil. Orat. 11. de Patient.

Ego verò, inquiebat Staurophila, imbellis miles, vires mihi deeſſe ſentio, nec athleticè valeo depugnare, multò minùs vincere. Non pugnare te, Staurophila, ſed tolerare doceo. Non inferre, ſed perferre mala, coronam meretur. *Lædendo vincere, ſatanicarum legum eſt; ac proinde in Olympicis illis certaminibus, quæ in ipſius honorem celebrantur, ſic coronam conſequuntur qui decertant. At in ſpirituali palæſtrâ, contraria coronarum lex eſt. Hîc enim lege ſancitum eſt, vt qui percutitur, non qui percutit, coronâ donetur. Hoc demum*

S. Iſidor. Peluſ. l. 2. Epiſt. 169.

cæleſte ſtadium, hoc Angelorum theatrum meritò eſſe creditur.

At durum eſt; inquiebat Staurophila, per ſaxa, per ſentes & ſpinas graue hoc pondus Crvcis circumferre. Quid times ſpinas? reſpondebat Chriſtus. an non de illis creſcunt roſæ, quibus coroneris in cælis? Ne verearis igitur, mea Staurophila, ad imitationem capitis tui, pro te ſpinis coronati, ſentes & vepres pro diademate & ſerto decôris tibi imponere, & ego dabo tibi coronam de lapide pretioſo. Elige, cum electâ meâ Catharinâ Senenſi, hîc ſpineam, vt poſteà recipias coronam auream.

Domine, vt video, inquiebat Staurophila, aurea hæc corona magni conſtat, & incudem & malleum pati oportet vt fabricetur. S. Nilus in Parænesi. Quid ni ita fiat? aiebat Chriſtus, *afflictiones coronæ horum ſunt, qui in eis certamen ſuſtinent.* Pſal. 128, 3 Nónne *& ſuper dorſum meum fabricauerunt peccatores, prolongauerunt iniquitatem ſuam?* Si iam & iuſti inter malleum & incudem ponantur, Bleſenſ. Epiſt. 134. *ipsâ impiorum malleatione Deus eis coronam gloriæ componit. Habeto* igitur & tu mentem fixam & duram ſicut Climach. Grad. 4. *incudem, vt per alternos malleorum ictus & crepitus percuſſa, ludibriis & maledictis irriſionibuſq; laceßita, iniurijs affecta, infracta, & in nullo læſa ſeu diſſoluta perſeuerans, tota*

lenis

lenis & plana immobiliſq́; perſiſtas. Malleum autem non pati, mollis eſt animi. Opportunè nonnemini Pythagoras dicebat: *Etſi argentum ſis, ex te tamen nec obolus probæ monetæ fiet, cùm tam impatiens exiſtas.* Ita tibi quoque iure dixerim, quamuis argentea, quamuis aurea ſis, pluribus precibus Deum fatiges, nullius tamen pretij es, quia malleorum impatiens: & ideò ex te pretioſa non fiet corona. Quibus verò infractus inter aduerſa ſtat animus, næ illi ſplendidiſſimas ſibi fabricant coronas. Talis S. Secunda Martyr, quæ tyranno aiebat: *Gloria nominis Chriſtiani verberum ictibus augeſcit, & tot conciliat* CORONAS *ſempiternas, quot temporarÿs flagellorum ictibus pulſatur.* Quid verò hinc conſequitur, niſi quòd vbi deeſt CRVX, vbi deeſt malleus, defuturam quoque coronam? Crede mihi Staurophila, *Si tribulationes* Sanctorum *crudeli miſeratione minuantur, paulatim gemmis corona ipſorum priuatur; quia quantò in hoc ſæculo* magis *fuerint afflicti, tantò poſt reſurrectionem maioribus honoribus extollentur.*

Drexel. Gymnaſ. patient. part. 2. c. 1. §. 3.

Surius in Vitâ 10. Iulij.

Laurent. Iuſt. in Ligno vitæ de Patient. cap. 3.

Non leuis, inquiebat Staurophila, ſub CRVCE perſeuerandi mihi indicitur neceſſitas. Nam ſi abſque eâ periculum ſubeo amittendi æternam gloriæ coronam, quiduis potiùs tolerauerim, quàm huic me diſcrimini expo-

Apoc. 3, 11 exponam. Et Chriſtus: *Tene*, filia, *quod habes; vt nemo accipiat coronam tuam.* Si CRVX premat, malleus contundat, tribulatio affligat, non triſtia hæc nimiùm conſideres, ſed oculos conijcias in eam quæ tibi repromittitur coronam. Hæc dolorem minuet, & leuior erit omnis CRVX, quam huius condierit conſideratio.

Cyprian. l. 4. Epiſt. 6. de Exhort. Martyrij. *Ad agonem ſæcularem exercentur homines, & parantur, & magnam gloriam computant honoris ſui, ſi illis, ſpectante populo, & Imperatore præſente, contigerit coronari. Ecce agon ſublimis & magnus, & coronæ cæleſtis præmio glorioſus, vt ſpectet ſuos certantes Deus, & ſuper eos, quos filios facere dignatus eſt, oculos ſuos pandens, certaminis ſpectaculo perfruatur! Quanta gloriæ dignitas, quanta felicitas, præſide Deo coronari!* Verè hoc magnum, inquiebat Staurophila, ſed quotuſquiſque horum in ipſo certamine recordatur? Non legiſti, aiebat Chriſtus, quantus ad paſſioně ſtimulus fuerit Quadraginta Martyribus, & carceris cuſtodi coronarum, quas exſpectabant, intuitus. Cùm enim ob fidei confeſſionem vinculis conſtricti hiemis tempore frigidiſſimo, nudi ſub aperto aëre *pernoctare iuſſi* eſſent, *vt frigore congelati necarentur*, ita orabant: *Quadraginta in ſtadium ingreſſi ſumus, quadraginta item, Domine,* Breuiar. Roman. 9. Martij.

coronâ

coronâ donemur, ne vna quidem huic numero deſit. Cùm autem ianitor carceris *quoſdam è cælo deſcendentes Angelos, tamquam à Rege miſſos, qui coronas triginta nouem militibus diſtribuerent, intueretur, ita ſecum loquebatur: Quadraginta hi ſunt, quadrageſimi corona vbi eſt? Quæ dum cogitaret*, vidit vnum ex illo numero, cui *animus ad frigus ferendum defecerat, in proximum tepefactum balneum deſiliiſſe*. Sed ille coronæ incenſus cupiditate, excitatis cuſtodibus, veſtes ſibi detraxit, *ac Chriſtianum ſe clarâ voce profeſſus, Martyribus ſe adiunxit.* Tanti momenti eſt coronam reſpicere, coronam meditari! Cogita, quæſo, quâ lætitiâ exultabis, quo gaudio perfundêris, cùm dulciſſimâ voce ſponſum animarum aliquando dicentem audies: *Veni ſponſa Chriſti, accipe coronam, quam tibi Dominus præparauit in æternum?* Breuiar. Rom. Ant. de Virg.

C A-

CAPVT VIII.

Maiórne CRVCI *& paſſionibus, quàm actionibus corona reſpondeat.*

HIS dictis, ad alia properabat Saluator, niſi Staurophila retinuiſſet; Supereſt, ô Domine, inquiens, nodus quidam, quẽ num ſciendi curioſitas, an coronæ cupido nexuerit, haud ipſa ſcio. Tu, ô æterna ſapientia, iudicabis, & ſi mereatur, etiam diſſolues. Propone, inquiebat Chriſtus, vt audiam. In hoc enim patientiæ ſtadio etiam ad diuerticula quædam deflectere, minimè mihi moleſtum, dummodò in Viam redeamus. Ab eâ, inquiebat Staurophila, quæſtiuncula mea non abibit: quin potiùs, vti credo, eam promouebit. Sed quid moras necto? quod me remoratur hoc eſt: Anne amplior & pretioſior corona repoſita ſit CRVCEM ferentibus, quàm ijs, qui abſque eâ multis bonis incumbunt operibus? Nolo te lateat, Staurophila (inquiebat Chriſtus) bona agere, & mala pati, Chriſtianum, hoc eſt, tuum eſſe; vtrùm autem præſtet, maiorí-ve dignum præmio, tum dicam, cùm ipſa, vnde hoc tibi inciderit, aperueris. Legebam, inquie-

inquiebat illa, nuper ſanctæ Lydvvinæ virginis Vitam, & in eâ, vt generoſiſſima illa Dei Sponſa vigeſimum octauum in ſuâ infirmitate agens annum, cùm incredibili Martyrij arderet deſiderio, in mentis exceſſu viderit *coronam pretioſiſſimam, gemmis diuerſorum colorum variegatam, necdum tamen in orbem penitus abſolutam. Ad ſe autem vt redijt, cogitabat quænam illa eſſet corona, petijtq́;* à Domino varijs afflictionibus exerceri, vt orbem hunc abſolueret. Exaudiuit eam Deus; & ecce quidam milites cubiculum eius ingreſſi indignis modis corpuſculum eius variè afflictum, & hydropiſi tumidum, abſque vllo pudore contrectant. Addunt turpiſſima conuitia, vocant beſtiam, proſtibulum, voracem, & multa alia, nec paucis eius vulnera cumulant vulneribus, ita vt ſanguis in paleas vicinoſq́ue pannos deflueret. Poſt illorum diſceſſum, Angelus ad eam venit inſtar Solis ſplendidus, aitq́ue: *Salue chariſſima ſoror; ecce nunc abſoluta eſt* CORONA, *quam nuper imperfectam vidiſti; ludibria & vulnera corpori tuo impoſita fuêre gemmæ, quas in illâ* CORONA *& adeſſe vidiſti, & deeſſe.* His lectis, ita mecum ratiocinabar: Quid eſt quòd illuminatiſſima hæc virgo, non vnâ CRVCE tot annis excruciata, nouas flagitarit tribulationes, vt CORONAM ſuam

Ioannes Brugmannus in Vitâ part. 3. c. 6. apud Sur. tom. 2.

ſuam exornaret atque perficeret? Cur, quæſo, bonis operibus id potiùs conata non fuit, niſi quòd tribulationis malleo eam citiùs ſciret abſolui? *Nam quos manet* CORONA, *exſpectat iniuria.* & *per dolores quibus hîc affficimur, vel peccata expiamus, vel, ſi non tot peccata habemus, ſplendidiores* CORONAS *accipimus.* Confirmabat me quoque in hac opinione & illud quod de ſanctâ Gertrude legeram, quæ cùm *noctem duxiſſet inſomnem, atque inde plurimùm debilitata, viribuſq; eſſet deſtituta, obtulit huiuſmodi defectum Domino, in laudem æternam, ad ſalutem omnium. Cui dixit Dominus: In infinitum acceptius mihi eſt, dum quis in infirmitate ſuâ poſt conſumptas per vigiliam vires, defectum illum virium humiliter ſuſtinendo, mihi offert, quàm dum aliquis corpore ſanus, qui benè vigilare poteſt, totâ nocte in oratione peruigilat.* en cauſas dubitationis noſtræ.

Ambr. l. 1. Offic. c. 15. Greg. Nyſſen. apud Damaſc. lib. 3. Parallel. c. 49. Inſinuat. diuin. pietatis lib. 3. cap. 70. & Bloſ. in Monili c. 9.

Vt video, aiebat Chriſtus, non extra ſemitam ambulas, neque improbare velim probabilem hanc tuam collectionem. *Etenim exigua moleſtia propter Deum æquanimiter tolerata, incõparabiliter præſtantior eſt, quàm ſint multa & grandia bonorum operum exercitia.* Atque *homini vtilius eſt, etiam modicum grauamen patienter pro Dei honore vel amore ſuſtinere, quàm grandia opera patrare.*

Bloſ. in Inſtit. ſpiritual. c. 8.

Idem in Speculo Spirit. c. 8.

Et

Et quid dicam? *Nihil Deo acceptius, nihil tibi ſalubrius in mundo iſto, quàm libenter pati pro Chriſto tuo, & ſi quidem aliquid melius & vtilius ſaluti hominum, quàm pati, fuiſſet, id vtique verbo & exemplo oſtendiſſem.* Quantum conſolationis, inquiebat Staurophila, eſt in verbis iſtis! quantum lætitiæ calamitoſis & afflictis hæc adferre debent! cùm vident, maiorem ſe fabricare CORONAM, quo plures & grauiores pertulerunt CRVCES. Sed abſconditum eſt hoc verbum à cordibus multorum, & fortè fidem vix inuenerit. Thomas à Kemp. lib. 2. de Imitat. Christi, cap. 12.

Cur autem, inquiebat Chriſtus, non credant? an non Sancti quique in eâ ſe fuiſſe mente teſtati ſunt, cùm CRVCIBVS & morbis ab aliis functionibus, multiſque actionibus bonis præpediti, neutiquam queſti ſunt, meritorum quæſtum hoc pacto ſibi imminui? Quid? quòd & in beneficijs CRVCES numerarint, atque hoc nomine vel maximè ſibi fuerint gratulati. *Magna* enim hæc *dignitas, & Regno quouis ac Conſulatu maior.* Neque pro Deo pati cuiuis paſſim conceditur, eſtque id magnarum virtutum, præſtantiſſimarumque actionum, pro Dei gloriâ proximique ſalute obitarum, merces ampliſſima. Vnde meritò Philippenſibus gratulatur Apoſtolus, quòd ijs *donatum* eſſet *non ſolùm* Chryſoſt. Hom. 8. in Epiſt. ad Epheſ. Phil. 1, 29.

vt in Chriſtum *crederent, ſed etiam vt pro illo paterentur.*

Subit animum, inquiebat Staurophila, quemdam huius animi fuiſſe, qui frequenter ægrotaret. *Contigit* autem *vt vno anno nulla eum* aduerſa *contingerent*: hîc bonus ille cœpit affligi, flere, & grauiter etiam queri, ac dicere: *Reliquiſti me, Domine, & noluiſti me præſenti hoc anno viſitare.* Et alius paris patientiæ, in morbo cibum recuſabat à Fratre oblatum, dicens optare ſe in eâ infirmitate ad alios triginta annos à Deo relinqui. Abſtinuiſſent, ni fallor, his votis, ſi tantumdem bonis exercitijs, quantum malorum perpeſſione, ſperaſſent conſequi.

Ruff. in Vitis Patrum lib. 3. num. 158.

Pelagius l. 5. in Vitis Patrum num. 65.

Sed reduc me etiam in memoriam, ſubijciebat Chriſtus, qui mundi Redemptor & Seruator ſum. Vide autem cuinam operi humani generis redemptio potiſſimùm adſcribatur. Erat vnaquæque actionum mearum meriti prorſus infiniti, &tamen mundi ſalus paſſioni, morti, & effuſo maximè tribuitur Sanguini. Quàm crebrò cantari audiuiſti: *Adoramus te, Chriſte, & benedicimus tibi, quia per* CRVCEM *tuam redemiſti mundum.* Altiùs, inquiebat Staurophila, extolli CRVX nõ poterat, Domine, quàm vt inſtrumentum fieret redemptionis noſtræ. Nihil ad tribulationes ſeu mitigandas, ſiue commendandas

Miſſale Roman.

das meliùs excogitari, quàm quòd per illas ſaluus fieret mundus. *Quàm magnificata ſunt operatua, Domine! omnia in ſapientia feciſti.* Pſal.103. 24.
Quis igitur, inquiebat Chriſtus, dubitet, num plus actionibus an perpeſſionibus tribuendum? cum his peculiariter reconciliatio humani generis, peccati expiatio, reſeratio cæli, diuino decreto fuerit reſeruata? Et diſcite hinc, filij Adæ, populus acquiſitionis meæ, quanta peccati grauitas, quæ tali tamq́ue operoſo egebat remedio: diſcite quanti mihi ſteterit veſtra ſalus, quamq́ue eximius meus erga vos fuerit amor: diſcite tribulationum & CRVCIVM dignitatem; & vt mei gratiâ dura quæque toleranda ſint, qui tam atrocia, tamq́ue immania pro vobis, cùm adhuc inimici eſſetis, pertulerim.

Vnicum hoc tuum, mi Redemptor, exemplum, aiebat Staurophila, aſſenſum non tam petit, quàm extorquet. Nec video quî reluctari vltrà quis poſſet. Quid ſi & alterum, aiebat Chriſtus, puri hominis adiecero, confectúmne videbitur negotium? Confectum, aiebat Staurophila. Tum Chriſtus: Specta mihi igitur *maximum* illum *patientiæ certatorem, & immobilem petram, Iob,* & bonos eius actus cum paſſionibus compone, & iudica *vnde ampliùs illuxerit. Quandónam erat Iob illuſtrior, quando domum ſuam omnibus ad-* Chryſoſt. Epiſt. 7. ad Olympia. paucis hîc & ibi prætermiſſis.

 uenien-

uenientibus aperuit, an cùm ea ruente, verba amara non protulit, ſed potiùs Domino benedixit? Cùm hoc quidem virtus eſſet, iſtud ærũna? Quando ſplendidior erat, dic mi, cùm ſacrificabat pro filijs ſuis, & eos ad concordiam congregabat: an cùm defoßi, & amarißimo genere fuiſſent mortis extincti, cùm magnâ Philoſophiâ pertulit quod euenit? Quando potiùs ille radiauit, quando de tonſurâ ouium ſuarum calefacti ſunt humeri nudorum: an cùm audiens ignem deſcendiſſe de cælo, & exediſſe cum Paſtoribus greges, non eſt commotus, neque turbatus, ſed amantißimè pertulit caſum? Quando maior illuxit, cùm ſanitate corporis ad oppreſſorum patrocinium vtebatur, conterens molas iniquorum, & ex medio dentium rapiens rapinam, miſeris portus exiſtens; an cùm hoc idem corpus eius, hoc eſt indigentium ſcutum, vermibus videbatur abſumi, ſedens in
Iob 2. *ſtercore, & teſtâ illud radens. Impleo, inquit, tabo glebas terræ? Atqui illa quidem omnia præclara facinora erant; iſta verò omnia paſſiones: ſed tamen iſta illum clariorem, quàm illa fecere. Hæc enim maximè amarißima certaminum portio, & maiorem virtutem requirens, & animam fortiorem, & mentem Philoſophiæ appoſitiorem, quæ maiorem circa Deum habebat charitatem: & prætereà, cùm illa quidem fierent, etſi impudenter & valdè crudeliter,*
attamen

attamen contradicit diabolus; dicens; Num- Iob 1,9.
quid gratis colit Iob Deum? hæc verò cùm contigiſſent, confuſus abſceſſit, terga dans, quòd neque vel impudentem contradictionem, vmbram ſaltem habentem aliquam, poſſet opponere. Hæc enim CORONÆ *perfectio, hoc virtutis cacumen, iſta fortitudinis aperta probatio, hoc veriſſimum Philoſophiæ incrementum.* Ibid. nonnull. interiectis. *Hæc itaque cogitans, ac retractans quantum ſit lucri, acta cum moleſtijs ac doloribus vita, gaude & delectare quæſtuoſam, & mille plenam* CORONIS VIAM CRVCIS *per frequentiſſimas paſſiones deambulans.*

Cum ipſo ſum in tribulatione. Pſal. 90, 15.

Quàm leue, ſponſa, iugũ CRVCIS *efficit vna volũtas!*
Te mihi CRVX *sociat, me caro ſumpta tibi.*

CAPVT IX.

Crvx *Chriſto vnit, & conformat.*

Cum ipſo ſum in tribulatione.
Pſalm. 90,15.

Quam leue, Sponſa, iugum Crvcis *efficit vna voluntas!*
Te mihi Crvx *ſociat, me caro ſumpta tibi.*

Delinita optimis Chriſti ſermonibus Staurophila, inhiabat magis ac magis ſuauiſſimos Crvcis fructus ex eius ore capere, & carpere: ad Chriſtum prona conuerſa, Obſecro te, inquit, dilecte mi, Perge & alias Crvcis prærogatiuas exponere, vt tantò libentiùs eam feram, quantò cognouero vtiliorem. Vberrimus, aiebat Chriſtus, & longè præſtantiſſimus fructus is eſt, quem Pſalmiſta his verbis indicauit: *Iuxtà eſt Dominus ijs qui tribulato ſunt corde.* Pſal. 33,19. idemque Deum ita loquentem inducit: *Cum ipſo ſum in tribulatione, eripiam eum, & glorificabo eum.* Pſal. 90,15 Quid autem maius? quid excellentius concipi poteſt, quàm habere Deum ſibi præſentem, & auxiliantem in tribulatione? Quare non immerito

ritò idem ſibi gratulabatur, Deo dicens:
Pſal. 22, 4. *Si ambulauero in medio vmbræ mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es.* Quid enim timeat mali, cum quo ſummum eſt
Rom. 8, 31 bonum? *Si Deus pro nobis*, aiebat Apoſtolus, *quis contra nos?* & quàm confidenter in me-
Iob 17, 3. dijs ærumnis aiebat ille, *Libera me Domine, & pone me iuxta te; & cuiuſuis manus pugnet contra me.* An non præſentiſſimum hoc Dei auxilium expertus eſt caſtiſſimus Io-
Sap. 10, 13. ſeph, quem æterna Sapientia *venditum non dereliquit, ſed à peccatoribus liberauit eum, deſcenditq; cum illo in foueam, & in vinculis non dereliquit eum.* Vidéſne iam quid illud
Origen. Tract. 34. in Matth. ſit, *Cum ipſo ſum in tribulatione?* tantumdem enim valet, ac ſi dixiſſet: *Contribulor afflicto: ſicut enim qui meus eſt, in tribulatione mecum eſt; ſic & ego in tribulatione cum illo ſum.*

Interfari volens Staurophila, Licétne, inquit, pace tuâ, Domine, quæ animũ meum pulſat, proponere quæſtionem? Licet verò, aiebat Chriſtus. Tum illa: Vereor vt parum calamitoſis & miſeris vera videatur hæc tua doctrina. Plerumque enim ſe à Deo derelictos, obliuioni traditos, & prorſus conqueruntur deſolatos. Et ille ipſe Pſalmiſta, qui
Pſal. 33, 19 ait, Deum *iuxtà* eſſe *ijs qui tribulato ſunt corde*; quoties, quæſo, expoſtulat, & conqueritur

ritur ſe velut deſertum? An non hæ illius voces: *Deus, Deus meus, reſpice in me, quare me dereliquiſti?* Et, *Ne derelinquas me Domine Deus meus, ne diſceſſeris à me? Vſquequò Domine obliuiſceris me in finem, vſquequò auertis faciem tuam à me? Quare faciem tuam auertis, obliuiſceris inopiæ noſtræ, & tribulationis noſtræ?* Quis verò credat Deum præſentem illi, qui de abſentiâ eius ſic lamentatur?

Pſal.21, 1. Pſal.37,22 Pſal.12, 1. Pſal.43,24

Reſpondit Chriſtus: Adeſt quidem Deus afflictis, in quibus patitur, ſed præſentiam ſuam non ſemper manifeſtat. In tribulatione inuocantem exaudit ipſe aliquãdo in abſcondito tempeſtatis; in quâ veluti tectus latet, & ad iuſtorum probationem tantiſper faciem ſuam abſcondit. *Stat* nonnumquam *poſt parietem, reſpiciens per feneſtras, proſpiciens per cancellos*, obſeruans ſcilicet quemadmodum athleta pius, nonnihil ſibi relictus, in acie decertet. *Antonius* ille, magnus Eremi incola à dæmonibus *flagellatus atque confoſſus*, miriſque modis exagitatus, abſentem Dominum, & ſui, dum colluctaretur, oblitum credidit, nam cùm *radium ad ſe lucis influere* cerneret, illicò præſentiam *Domini intelligens, & ex intimo pectore trahens longa ſuſpiria, dicebat: Vbi eras, bone Ieſu? Quare non à principio adfuiſti, vt ſanares vul-*

Pſal.80,8. Cant.2,9. Athanaſ.in Vitâ Anton. cap.8.

 nera

nera mea? Et vox ad eum facta eſt, dicens: Antoni, hîc eram; ſed expectabam videre certamen tuum. Ita ergo adeſt Deus in tribulatione, etiamſi abſconditus.

Bernard. Serm. 16. in Pſal. Qui habit.

Et ſanè *ex ipsâ tribulatione*, Deum adeſſe in tribulatione, cognoſci poteſt. *Quis enim ſuſtineret? quis ſubſiſteret? quis perſiſteret ſine eo?* Si mecum Deus, aiebat Staurophila, in tribulatione, quid aliud præter ipſam requiram? *Mihi adhærere Deo bonum eſt, quia omnes qui elongant ſe ab* eo, *peribunt.* * *Quanta enim hominum miſeria, cum illo non eſſe, ſine quo non poſſunt eſſe?* Prorſus ita eſt, inquiebat Chriſtus: & vis exemplo hoc diſcere? *Perdiderat* Iob *omnia illa quæ dederat Deus; ſed habebat ipſum omnia qui dederat, Deum. O virum putrem, & integrum! O fœdum, & pulchrum! O vulneratum, & ſanum! O in ſtercore ſedentem, & in cælo regnantem!* Diues abundè fuit, qui omnibus ablatis, Deum retinuit, & in eo omnia. *Bonum* proinde & *mihi*, inquiebat Staurophila, *tribulari, Domine, dummodò ipſe ſis mecum, quàm regnare ſine te, epulari ſine te, ſine te gloriari. Bonum mihi in tribulatione magis amplecti te, in camino habere te mecum, quàm eſſe ſine te vel in cælo. Quid enim mihi eſt in cælo, & à te quid volui ſuper terram?*

Pſal. 72, 27. *Auguſt. de Trinit. Auguſt. Serm. 105. de Temp. Bernard. Serm. 17. in Pſal. Qui habit. Pſal. 72, 25

Rectum nunc, aiebat Chriſtus, conſecuta

es

es ſenſum, cùm intelligis CRVCES eſſe glutinum, quo Deus animæ, & anima viciſſim Deo conglutinatur. Non meminiſti quid ſancta Gertrudis diuinitus aliquando intellexit? Reuelatum ei fuit, *quòd, quemadmodum annulus eſt ſignum deſponſationis, ita aduerſitas, tam corporalis quàm ſpiritualis, humiliter propter Deum tolerata, ſit veriſſimum ſignum diuinæ electionis, & quaſi deſponſatio animæ cum Deo: in tantum vt grauatus quiſque confidenter dicere poſſit: Annulo ſuo ſubarrhauit me Dominus meus.* Eadem & aliàs intellexit, *quòd quandoque Dominus (cuius deliciæ ſunt eſſe cum filijs hominum) nihil inueniens in homine propter quod placitâ dignatione ipſum adeſſe deceat, tribulationes vel moleſtias tam corporales quàm ſpirituales immittit, vt inde habeat opportunitatem manendi cum illo, quia Scriptura veritatis dicit; Iuxtà eſt Dominus his qui tribulato ſunt corde. Et rurſum ipſe Dominus: Cum ipſo ſum in tribulatione.*

Bloſ. Mon. ſpirit. c. 10.

Bloſ. ibid.

Prou. 18, 31.

Pſal. 33, 19

Pſal. 90, 15

Prô quanta, exclamabat Staurophila, diuinæ miſerationis dignatio! quis credat tanti à ſummâ illâ Maieſtate vermem hominem fieri, vt quaſi eius amicitiam ambiret, *delicias* ſuas fateatur *eſſe cum filijs hominum?* O *Domine, quid eſt homo, quia magnificas eum,* & quare *apponis erga illum cor tuum?* Tantine

Prou. 8, 31.

Iob 7, 17.

ne hominis eſt familiaritas, vt ei CRVCEM & afflictionem immittas, vt iuſto velut titulo ei adeſſe, ei te queas coniungere? Quàm admirabile myſterium, quòd CRVX, contēpta apud prudentes huius ſæculi, arrha annuluſque ſit diuinæ deſponſationis! O CRVX venerabilis, quàm abſcondita eſt dignitas tua à cordibus eorum qui terrena ſapiunt! Dicebat hæc Staurophila, & inardeſcebat animo, iamque vehementer & Chriſtum & CRVCEM propter eum diligebat.

Fouendum hunc igniculũ putauit Chriſtus. Eſt, inquiebat, filia, & aliud in CRVCE quod alternum nutrire valeat amorem, nec amanti illud abſcondam. Conciliatrix amoris, amantium eſt ſimilitudo, & morum humorumque certa quædam cõgruentia. Tanto autem erga humanum genus amore in-
Phil. 2, 6. 7. cenſus fui, vt *non rapinam arbitratus eſſe* me *æqualem Deo*, memetipſum *exinanierim formam ſerui accipiens, in ſimilitudinem hominum factus, & habitu inuentus vt homo.* Cur autem cenſes id me feciſſe? nimirum vt ita homines ad me amandum allicerem, quibus per omnia aſſimilatus eſſem abſque peccato. Nunc autem, dic mihi, quid arbitraris ab homine viciſſim requiri? an non vt & ipſe meam, quà licet, affectet ſimilitudinem, formam æmuletur, imitetur mores, ſequatur

tur veſtigia? An non ideò cæleſtis Pater meus *quos præſciuit*, hos *& prædeſtinauit conformes fieri imaginis Filij ſui?* Quomodo autem, inquiebat Staurophila, poterimus fieri conformes imaginis tuæ? Si, reſpõdebat Chriſtus, ad exemplar vitæ & paſſionis meæ viuam mei imaginem vitâ & moribus exprimaris; & ſicut ego propter vos CRVCEM ſuſcepi, & in eâ mortuus fui, ita & vos *per commune conſortium* CRVCIS, *aliquid, quod propter* vos *geſſi, agatis*. Hoc ſcilicet eſt quod Apoſtolorum Princeps monebat *communicare Chriſti paſſionibus*. *Qui* autem CRVCEM *portat, paſſioni Redemptoris ſui verè communicat*. Quælibet enim CRVX, *quodlibet grauamen imaginem excellentiſſimæ paſſionis meæ refert, & in eo homo promereri poteſt perfectam eiuſdem paſſionis participationem*. *Nemo* ſiquidem *ita cordialiter ſentit paſſionem Chriſti, ſicut is cui contigerit ſimilia pati*.

Rom. 8, 29

Leo Ser. 9. de Quad.

1. Pet. 4, 13

Pet. Dam. Serm. de Inuent. S. Crucis.

Bloſ. in Far. Inſtit. vtiliſſ. ſub fin.

Thom. à Kemp. l. 2. de Imit. Chriſti, cap. 12.

Quis loquetur, aiebat Staurophila, *potentias Domini?* Quis enarrabit mirabiles adinuentiones amoris tui? Quid enim nobilius militi, quàm deferre arma Regis? Quid glorioſius ſponſæ, quàm aſſimilari ſponſo? Vnde ſumma hæc mihi iam dignitas, abnegare meipſam, & CRVCEM tollere poſt te? Vt enim, qui eiuſdem ſunt Ordinis, eodem vtuntur & habitu; & quorum eadem inſignia, vnius cenſentur

Pſal. 105, 2

ſentur familiæ & nobilitatis: ita non iniuriâ Cruciferam me, tui Ordinis & de familiâ gloriabor eſſe IESV Crucifixi.

Gloriatio hæc, inquiebat Chriſtus, non erit inanis: non ſolùm enim patienter CRVCEM ferens mihi conformatur, ſed ego, velut ei vnitus, in eodem patior. Ipſum enim me fidelibus meis incluſi, vt quod eorum vni
Act.9,4. fiat, mihi factum reputem. Vnde Saulo Eccleſiam perſequenti dicebam: *Saule, Saule, quid me perſequeris?* Et in iudicio immiſericordibus dicturum me proteſtatus ſum:
Matth.25,45. *Quamdiu non feciſtis vni de minoribus his, nec mihi feciſtis*. Patior itaque in ſingulis membris meis, quibus vires & adiutorium ſuggero, vt tantò leuius ſit CRVCEM ferre, quò meliore ſocio & auxiliatore decorantur.

Iam, intelligo aiebat Staurophila, quid ſibi
Auguſt. in Pſal.61. voluerit Auguſtinus, cùm diceret: *Vnus homo cum capite & corpore ſuo Ieſus Chriſtus, Saluator corporis, & membrorum corporis, duo in carne vnâ, & in voce vnâ. Paſsiones itaque Chriſti non in ſolo Chriſto, imò paſsiones Chriſti, non niſi in Chriſto. Si enim Chriſtum intelligas caput & corpus, paſsiones Chriſti non niſi in Chriſto.* Non minùs, aiebat Chriſtus, id intelligebat feliciſſima illa & verè beata Martyr Felicitas, quæ cùm in carcere parturiret, nec eiulatus poſſet comprimere, vnus ali-

aliquis lictorum acerbo ſcommate dixit: Si nec hos quidem dolores, ô femina, ferre queas ſilentio, illos quomodo feres, cùm vrêris, ſecaberis, laniaberis. Huic Felicitas prudentiſſimè & prorſus Chriſtianè, Iam, inquit, pro me patior, at tunc in me paſſurus eſt Chriſtus. Prout dixit, ſic contigit. Nam cùm feris obijceretur, nullos eiulatus, ſed nec vllos gemitus prodebat.

Domine, ſubijciebat Staurophila, qui iſta attentiùs expenderit, te ſcilicet afflicto adeſſe, tibi CRVCE eum deſponſari, teipſum in illo pati, huic procul dubio CRVX amara non accidet. Et mirum planè, ni toto eam pectore ſummiſque votis ambiat. Quare minùs nunc ſtupeo generoſum illud ſanctiſſimæ Heroidis Tereſiæ votum, quo inexplebili deſiderio optabat AVT PATI AVT MORI. Quàm dulcis quoque erat CRVX Magdalenæ de Pazzi, quæ dicebat, ſe non deſiderare breuem vitam & celerem mortem, quia in cælo nulla eſſet paſſio: *Deſidero ergo*, inquiebat, *viuere diu, quia deſidero amore Dei diu pati, non tantùm martyria, ſed & morbos, calumnias, infortunia, & quæuis aduerſa.* Amanti igitur dulcis tribulatio, quæ acerba & prorſus intolerabilis non amanti. *Nonnumquam* enim *in tantum confortatur* homo *ex affectu tribulationis & aduerſitatis,* *ob*

Vincent. Puccinius in Vitâ.

Thom. à Kemp. de Imit. Chriſti l. 2. cap. 12.

ob amorem conformitatis CRVCIS *Chriſti, vt ſe ſine dolore & tribulatione eſſe non vellet: quoniam tantò ſe acceptiorem Deo credit, quantò plura & grauiora pro eo ferre poterit.* Neque verò, inquiebat Chriſtus, addubitare ampliùs decet, num ex amore CRVCES immittantur, cùm eas philtra quædam & illecebras amoris ipſa cognoſcas. Non enim ſic calcem infuſa accendit aqua, atque tribulatio in amantium mentibus diuinum amo-

Suſo in Dial. æternæ Sap. cap. 13. rem. CRVX ſanè & *afflictio bonum eſt occultum, quod nemo compenſare queat: adeò vt ſi quis centum annos flexis à me genibus* CRVCEM *amicabilem precetur, nec ſic tamen illam emereri poßit. Equidem malim afflictiones creare ex nihilo, quàm amicos meos* CRVCIS *expertes relinquere.*

C A-

CAPVT X.

Præſidio CRVCIS *mare ſæculi transfretandum.*

Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum cælorum.
Actor. 14,21.

Non timet Aeolios ratis hæc fera flamina, fratres,
CRVX *malus, remus,* CRVX *cui clauus adeſt.*

CVM longo ſatis tempore VIAM CRVCIS Staurophila perambulaſſet, iamque ſalutare illud onus tantum amare, quã- tum principio horrere didiciſſet; appropinquabat tandem viæ vitæque terminus: quando Chriſtus ſponſam ſuam recreare volens, naui impoſitam docere cœpit, vt CRVCIS præſidio per ſæculi huius pelagus turbulentiſſimum, ad cæleſtis patriæ portũ transfretare oporteret. Et age, inquiebat, ô Staurophila, quod reliquum eſt itineris commodiùs hac naui mecum conficies, non longè enim es à patriâ, & deſiderato toties fine. *Sic* autem contingit homini

Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum cælorum. *Act.* 14,21.

Non timet Æolios ratis hęc, fera flamina, fratres:
CRVX *malus, remus,* CRVX *cui clauus adeſt.*

in hac vitâ, *tamquam* ſi *videat quiſque de longinquo patriam, & mare interiaceat; videat quò eat, ſed non habeat quà eat. Sic* & *ad illam ſtabilitatem* quæ eſt in cælo, volunt homines *peruenire*, ſed *interiacet mare huius ſæculi quà* eundum. *Vt ergo eſſet & quà irent, veni* ego *inde ad quem ire volebant. Et quid feci? Inſtitui lignum quo mare tranſeatur. Nemo enim poteſt tranſire mare huius ſæculi, niſi* CRVCE *portatus. Hanc* CRVCEM *aliquando complectitur & infirmus oculus, & quia non videt longè quò eat, non ab illâ recedat, & ipſa illum perducet. Mare tranſeundum eſt:* noli lignum contemnere, quia quà tranſeatur ad patriam non eſt, niſi ligno porteris: *in mari* enim *ambulare non potes*, ſicut ego ambulaui; *naui* ergo *portare. Eripe te, ſi potes, à ſubmerſione: ſi non vis mergi, tabulam apprehende, ligno portare,* CRVX *te perducat.* August. Tract. 2. in Ioannem. August in Pſal. 51.

Perlibenter, aiebat Staurophila, portari me permiſero, quæ CRVCEM hactenus, & ſæpè etiam permoleſtam portaui. Verùm, quod aliàs conſideraſſe me vix memini, quàm multa hîc cerno CRVCIS myſterium oculis animiſque ingerentia! Quid enim anchora aliud quàm geminata CRVX? *Signum* quoque CRVCIS *naturaliter viſitur in* ipsâ *naui, cùm velis tumentibus vehitur, cùm expanſis palmulis labitur. Mare enim non* Minut. Felix in Octauio. Iuſtin. Martyr Apolog. 2.

ſcinditur, niſi trophæum iſtud, quod malus appellatur, ſaluum in naui maneat. Iam clauus à CRVCE quantum abludit? & remorum vice CRVCEM fungi poſſe, quis non videat?

Non malè, inquiebat Chriſtus, CRVCIS ſacramentum in naui conſideraſti. *Nam cùm à nautis ſcinditur mare, priùs ab ipſis arbor erigitur, antenna ſuſtollitur, velum diſtenditur, vt* CRVCE *Domini aquarum fluenta rumpantur: & hoc Dominico ſecuri ſigno, portum ſalutis petunt, periculum mortis euadunt. Figura enim ſacramenti quædam eſt, velum ſuſpenſum in arbore, quaſi Chriſtus ſit exaltatus in* CRVCE, *atque ideò confidentiâ de myſterio veniente homines ventorum procellas negligunt. Sine arbore* CRVCIS *nauis infirma eſt; ſtatim eam diabolus inquietat: at vbi ſignum hoc* CRVCIS *erigitur, ſtatim & diaboli iniquitas repellitur, & ventorum procella ſopitur.* Vis nunc, ô Staurophila, patientiæ nauigio cæli petere portum? in ipſo velo me veluti crucifixum conſidera, *aſpiciens in auctorem fidei, & conſummatorem* IESVM, *qui, propoſito gaudio, ſuſtinui* CRVCEM.

Max. Taurin. Ser. 56. tom. 3. Ambroſ.

Hebr. 12, 2.

Quàm dulcia faucibus meis, aiebat Staurophila, *eloquia tua* Domine, quæ ſpirituali nauigio ſæculi ſuperare fluctus, & ad cæleſtem docent nauigare Ieruſalem! Concupiſco

Pſal. 118, 103.

piſco proinde, ſi ita tuæ viſum bonitati, pluribus de his inſtrui.

Audi ergo, inquiebat Chiſtus, breuem myſticæ nauis deſcriptionem. Similis eſt omnis ſtatus Eccleſiæ magnæ naui, quæ per vndoſum pelagus ad magnam potentis regni vrbem properare cupit. *Nauis huius Dominus, ipſe omnipotens Deus eſt; gubernator verò* ego vnigenitus eius Filius; proſper ventus, Spiritus ſanctus. *Ipſum mare, hic mundus habeatur; ventorum* verò *varietates & turbinum, diuerſis tentationibus conferantur: perſecutiones, tribulationes, & pericula, fluctibus exæquantur. Promontoria & loca confragoſa, hi* ſunt, *qui in poteſtatibus ſæculi ſunt Iudices, & pericula minantur & mortes. Dithalaſſa loca, quæ duplitibus vndæ fallacis æſtibus verberantur, hypocritæ* ſunt, *& doloſi:* nec deſunt piratæ, & Sirenes, aliaque innumera pericula. Iam *verò rapidus vortex, & tartarea charybdis, & ſaxis illiſa naufragia, ac mortiferæ ſubuerſiones, quid aliud æſtimanda ſunt, quàm peccata?* Viden' vt hîc non modica patiendi ſit materia, ampla hîc fluctuum & tribulationum ſeges? ſed nauis quæ longanimitatis & patientiæ aſſeribus compacta eſt, quæ bitumine timoris Dei intus ac foris benè oblita, per medias procellas ſecura perueniet ad portum ſalutis.

Clemen. Roman. Epiſt. 1. ad Iac. fratrẽ Domini.

Aa 3 Ad-

Admirabatur Staurophila tam accuratam tamq́ue breuem nauticæ rei deſcriptionem; &, In paucis verbis, inquiebat, Domine, quanta mihi conſideranda proponuntur! Quot virtutes exercendæ! quot pia
Pſal. 92, 4. obeunda exercitia! *Mirabiles*, ô Staurophila, inquiebat Chriſtus, *elationes maris*; ſed *mirabilis in altis Dominus*, huic *indeſinenter ſupplicandum*, benignam largiatur auram, quâ *nauigantes* diſcrimina cuncta *ſuperent*. Si quâ deinde puſillanimitas ſpiritus, ſi animi deiectio, ſi tædium aut impatientia aliqua per rimas influxerit, exhaurienda ſtatim erit conſcientiæ ſentina. Quàm multa, inquiebat Staurophila, incommoda ſecum adfert nauigatio, præſertim diuturnior. Sanè vt lætiſſimum ad patriam tendere, ita neſcio quàm triſte in hoc mari magno tot difficultatibus die noctuq́ue nauigare.

Clemens loc. cit.

Sed inter hæc triſtia, inquiebat Chriſtus, *celeuſma noſtrum dulce cantemus*, ALLELVIA, *vt læti ac ſecuri ingrediamur ſempiternam ac feliciſſimam patriam. Non metuat anima mare hoc magnum, cuius fluctus ac turbines ſentit inimicas ſæculi poteſtates. In Deo ſperantes multi iam Sancti hos fluctus ſpreuerunt, multi calcauerunt, multi per aquas ſecuri ad patriam peruenerunt.* Sed, inquiebat Staurophila, multi quoque naufragium fecere,

Auguſt. de Cant. nouo c. 2. Tom. 9

cere, multi ſubmerſi ſunt in profundum quaſi lapis.

Quid tum, inquiebat Chriſtus, abſque naui non tranſitur pelagus; qui decumanos fluctus, qui procellas & tempeſtates exhorreſcit, iiſve cedit, mirum non eſt ſi naufragium patiatur. Peritus nauta omni vento proſperè nauigat; nouit enim velum ita obliquare, vt contrario etiam vento portum petat. In mari non ſemper malacia, nec vllum nauigium à procellâ liberum. *Non enim nihil ſignificat nauis illa portans* me, & *Diſcipulos* meos, *quæ contrario vento laborabat in fluctibus. Si in naui pericula ſunt, ſine naui certus interitus. Opus ergo naui*, vt *huius mundi ſubmerſionibus vindiceris.* Auguſt. Serm.22. de Diuerſis edit. Louan.

Verùm, ne quid prætercam, occultum inimicum, ac valdè fraudulentum, qui nauim validè remorari poſſit, hîc tibi detegam. Quantâ potes ſollicitudine & curâ, ô Staurophila, illud cura,

Ne vitæ ipſa tuæ immittas Echeneida carnem, Nazian. in Carm. ad Virgin.
Quæ veluti iniectâ properantem compede puppim
Detinet, ac tantam cogit ſubſiſtere molem.

Voluptas carnis, mundiq; proſperitas, CRVCES & tribulationes reſpuunt, nec aduerſo vento nauigare didicerunt. Epulonis nauis

nullam habebat CRVCEM, proſpero vtebatur vento, ſed hoc vento ad infernum nauigauit. Lazari nauis plena erat CRVCIBVS, & aduerſo ferebatur vento; ſed hic flatus eam in ſinum Abrahæ, tamquam in portum tranquilliſſimũ duxit. Et cùm fluctus eſſent tam multi, viciſſimq́ue alios ſuper alios Lazarum impeterent, non tamen demerſum eſt nauigium. Diuitis verò nauis erat plena mercium, ac ſecundo nauigabat vento, verùm ad naufragium feſtinabat, eò quòd onus nolebat circumſpectè ponere.

Circumſpectiorem me facient, aiebat Staurophila, monitiones tuæ, quæ munitiones quoque aduerſus hoſtium inſultus, & varias fluctuationes mihi erunt. Sed ſcire hoc vnicum tandem velim, an patientiæ hæc nauis optatum etiam ſubintret portum. Subintrat, inquiebat Chriſtus, & quidem citiſſimè ac ſecuriſſimè. Nec eſt quòd dubites, ſi me-
Act. 14, 21. mineris iſtius: *Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum cælorum.* Animaduertis hîc, credo, aquas tribulationum rate CRVCIS ſecandas, & ſic peti portum regni
Ambroſ. Serm. 51. tom. 5. cælorum. *Quòd autem* CRVX *ad patriam poſt multos errores redire faciat*, ſatis *declaraui*,
Luc. 23, 44 cùm *latroni in* CRVCE *poſito dicerem, Hodie mecum eris in paradiſo. Qui vtique diu oberrans ac naufragus aliter ad patriam paradiſi,*
de

de quâ primus homo exierat, redire non poterat, niſi fuiſſet arbori religatus. Sic CRVCIS rate mundi diſcrimina illecebroſa licet tranſire, ita melioris vitæ curſus non incidit in ſcopulos voluptatis. Acclamabat hîc Staurophila, O quàm *benè nauigant, qui in nauibus Chriſti* CRVCEM *ſicut arborem præferunt, atque inde explorant flabra ventorum, vt corpora ſua dirigant ad ſancti Spiritus gratiam, in ligno Domini tuti atque ſecuri.* Felices prorſus, qui non *permittunt naues ſuas vago fluctu errare per maria, ſed ad portum ſalutis, & ad conſummationem gratiæ curſus ſui directione contendunt, vt fidâ* tandem *ſtatione potiantur, vbi naufragium timere non poſſint.*

Ambroſ. in Pſal. 47.

Quadrigæ tuæ, ſaluatio. *Hab. 3, 4.*

Quam tuleram, tulit hęc me CRVX: CRVCI *et ipsa volucres*
Adde rotas; ſi vis currere, currus erit.

"The chariots of Salvation"

CAPVT XI.

Vehiculo CRVCIS *cæleſtem adiri Ieruſalem.*

Quadrigæ tuæ, ſaluatio. *Hab.* 3,4.

Quam tuleram, tulit hæc me CRVX, CRVCI *& ipſa volucres*
Adde rotas, ſi vis currere, currus erit.

PROSPERO vento, cum eo cui obediunt venti & mare, littus attigit Staurophila, cumque è naui exſcendiſſet, ita eam Chriſtus excepit: Agedum, dilecta mea, feliciter emenſi ſumus hoc mare, nec longè ſumus à regno Dei, tot votis deſiderato. Breue autem quod reſtat curriculum, curru potiùs conficiemus; partim, vt varietate hac itineris ſubleuetur moleſtia; partim, vt citiùs eò pertingas, vbi te ſperas ſine fine manſuram. Dici vix poteſt, vt hæc Staurophilam delectarint, quæ tacita ſecum cogitabat, an, veluti alia emolumenta CRVCIS hactenus expoſita ex CRVCE ferè conflata fuerant; ita quoque vehiculum quoddam exhiberetur CRVCIS, quo cæle-

cæleſtem patriam liceret adire. Id verò vt
videbat IESVS, ſtatim reſpondit: Dubitáſne
Staurophila, num currum tibi CRVX præ-
ſtare queat? Et quid obſecro illa mihi aliud
fuit, quàm triumphalis currus,quo de mun-
do, morte & diabolo trophæum erigens,
Luc. 24,26 cæleſtem Ieruſalem glorioſus intraui. *Oporte-*
bat enim *pati Chriſtum, & ita intrare in glo-*
riam ſuam. An non legiſti Prophetam,trium-
Hab. 3,4.5 phum CRVCIS meæ deſcribentem? *Cor-*
nua,ait,*in manibus eius.* cornua ſcilicet CRV-
CIS, quibus clauis affixus fui, atqui *ibi abſ-*
condita erat fortitudo mea. Pergit verò nar-
rare, vt in triumphum ducti captiui. *Ante*
faciem,inquit, *eius ibit mors. Egredietur dia-*
bolus ante pedes eius. Quæris quando? Tum
Coloſſ. 2, 15. nimirum, cùm *exſpolians Principatus & Po-*
teſtates, traduxi confidenter, palàm trium-
Origen. Hom. 8. in Ioſue. *phans illos in* memetipſo. CRVX enim *tro-*
phæum diaboli fuit,in quo & crucifixus eſt, &
Hab. 3,8. *triumphatus.* Ne verò currus Prophetam
2. Reg. 4, 11. oblitum putes, ſubiunxit: *Qui aſcendes ſu-*
per equos tuos, & QVADRIGÆ *tuæ ſaluatio.*
Nam vt Elias,qui typum mei geſſit, curru &
equis igneis per turbinem in cælum aſcen-
dit; ita & ego, poſt CRVCEM & paſſionem,
propriâ virtute cælos penetraui. Quid verò
iam reſtat, niſi vt qui conſors fuerit CRV-
CIS meæ, eâdem, veluti vehiculo, euehatur
in

in cælum ? CRVX ſiquidem & tribulatio, *habitus victoriæ, & palmata* Chriſtianorum *veſtis eſt, talíque curru triumphant.* Hoc in veritate tibi dico. *Si libenter*, ô Staurophila, CRVCEM *portas, portabit te, & ducet te ad deſideratum finem, vbi ſcilicet finis patiendi erit.* Tertull. in Apolog. cap. 50. Thom. à Kemp. l. 2. cap. 12.

Oblectabatur plurimùm hiſce ſermonibus Staurophila, & exclamans aiebat: *Quàm bonus Iſraël Deus, his qui recto ſunt corde!* Pſal. 72, 1. Quàm magna, Domine, miſericordia tua ſuper me! qui CRVCEM mihi cõuertis in currum, & quod portandum mihi erat onus, eo ipſo me portari & vehi in cælum decreuiſti! Clariſſimè videre mihi nunc videor, quomodo *diligentibus Deum omnia cooperentur in bonum.* Rom. 8, 28 Hoc nimirum erat, Staurophila, ſubijciebat Chriſtus, quare *iugum meum ſuaue, & onus* dixerim *leue.* Matth. 11, 30. *Verè* enim *leue onus eſt, quod portantem non grauat, ſed leuat. Quid eo leuius onere, quod non ſolùm non onerat, ſed & põrtat omnem, cui portandum imponitur?* Bernard. Epiſt. 72. Eſt onus exonerans, ſicut pennæ auium, quæ ferunt à quibus feruntur. Nam eſto, appoſitis pennis onus creſcat, tamen ſarcina eſt leuior. Atqui hoc de hac quadrigâ meâ intelligas velim. *Sic* enim *oneri grauiſſimo Legis accedens quadriga Euangelij, & auxit perfectionem, & difficultatem minuit.*

Et

Auguſt.in Pſal. 59.

Et ideò non grauis eſt *ſarcina* Crvcis. *Portent illam homines, & inuenient quàm ſit leuis, quàm ſuauis, quàm iucunda, quàm rapiens in cælum, & à terrâ eripiens.*

Placebat Staurophilæ mirum in modum ſpiritualis hic currus: proinde de ſingulis eius partibus benigniſſimum Magiſtrum interrogandum duxit, Opto, inquiens, mi Domine, particulariùs cognoſcere, quænam huius currus rotæ, qui equi, quis auriga. Næ tu, inquiebat Chriſtus, ſemel & ſimul multa proponis, quæ ſingillatim diſſerenda. Quatuor ſpiritualis huius currus rotæ ſunt, totidem virtutum gemmæ, quibus trophæum Crvcis ipſemet exornaui: *Charitas* ſcilicet, *Obedientia, Patientia,* & *virtutum radix Humilitas.* Ego enim Crvci affixus ad *Iudæorum blaſphemias humilis, ad vulnera patiens* fui, & charitatem nemo maiorem habuit, quàm ego, qui animam meam non pro amicis tantùm, ſed & pro inimicis poſui. *Obedientia* fuit *conſummata,* nam *inclinato capite tradidi ſpiritum, factus obediens vſque ad mortem.* Hiſce ego rotis currum Crvcis inſtruxi, vt eſſem vobis *obedientiæ forma, incentiuum amoris, patientiæ ſpeculum, humilitatis exemplum.*

Bernard. Ser. 1. in die Paſchæ.

Quàm pulchræ, aiebat Staurophila, rotæ currus tui, Domine! ô quàm volubiles! quàm

aptæ

aptæ vt nos ad cælum ſubleuent! Sed concupiſcit anima mea vlteriùs de ijs audire dulciſſimum eloquium tuum. Auſculta igitur, ô filia, aiebat Chriſtus. Primò rotam amoris nuncupaui. *Vt enim corpus pondere, ſic animus amore fertur, quocumque fertur.* *Non laborat amor: nam quò plus amaueris, hoc leuiorem ſarcinam feres: quandoquidem amorem geris, qui vltra cælos omnes ad dilectum vſque portat ac euehit. Etenim amans ſpiritus, quocumque vult peruolat, cunctis illi cælis patentibus.* Vide mihi nunc, quàm congruè vehiculum CRVCIS amoris voluatur rotâ. Nam

August. lib. 10. de Ciuit.

*Rusbroc. lib. De 7. amoris grad. c. 4.

Quantæcumque CRVX ſit moræ,
Vix apparet breuis horæ,
Nec ſentitur præ amore.

Altera rota eſt vera Obedientia, & conformitas cum voluntate diuinâ. *Nam qui diuinam* voluntatem in omnibus ſequi conatur, is *curru* vehitur, cum omnibus CRVCIBVS ipſi alioqui ferendis. Alij verò, qui hanc itineris agendi rationem & compendium ignorãt, ponè ſequuntur pedites, & oneroſas CRVCES aut moroſè trahunt, aut laborioſè ferunt. Itaque expeditus & gaudens homo voluntati Dei conformis, per medias ærumnas ad cæleſtem patriam ſecurus pergit.

Doroth. Serm. de Obed.

Rota tertia, Patientia eſt; quæ quantum promoueat ad regnum Dei aſſequendum,

non

Act. 11,21 non ſemel iam doctum dictumq́;. *Per multas* enim *tribulationes oportet intrare in regnum*
2. Cor. 4, 17. *cælorum. Et quod in præſenti eſt momentaneum & leue tribulationis* veſtræ, *ſupra modum in ſublimitate æternum gloriæ pondus operatur.*

Denique quarta rota, Humilitas eſt; ſine quâ qui ad cælum aſcendere concupiſcit, veriſſimè deſcendit: qui autem ſe humiliat, exaltabitur. Hanc rotam ego in meipſo
Epheſ. 4, 10. oſtendi, *quoniam qui de cælis deſcendi, ipſe ſum & qui aſcendi.* Qui aliter vadit, cadit.
Bernard. Serm. 4. de Aſcenſ. Domini. Vide ergo *ne ductoris imò seductoris iniqui aut veſtigium aut conſilium ſequaris*, ne de curru fortè corruas. Atque hæc de rotis.

Subiecit verò Staurophila: Non graue ſit Domino meo, ſi ſermonem nonnihil interrupero. Video enim rotas haſce perungẽdas. *Neceſſe eſt* enim *vt vnctio ſpiritalis gratiæ adiuuet infirmitatem noſtram, deuotionis* adi-
Bernard. Serm. 1. in Dedic. Eccleſ. pe *liniens* CRVCES patientiæ noſtræ. *Quia nec ſine* CRVCE *ſequi* te licet, *& ſine vnctione,* CRVCIS *aſperitatem ferre quis poſſet?* Hinc enim *eſt quòd multi abominantur & fugiunt* aduerſa, CRVCEM *quidem videntes, ſed non etiam vnctionem.* Vnde ergo vnguentum huic rei neceſſarium? Ex me, reſpondebat Chriſtus, qui à chriſmate nomen ſum-
Pſal. 41, 9. pſi. Vnxit enim me Pater *oleo lætitiæ præ conſortibus* meis: quòd non mihi ſoli ſeruaui,

ui, ſed & in alios deriuatum eſt. *Oleum enim* Cant. 1, 2
effuſum nomen meum. & de plenitudine eius omnes athletæ mei poſteà peruncti ſunt. Haud ſatis aſſequor, inquiebat Staurophila, quid hoc ſibi velit. Cui Chriſtus: Sicut ego deſcendens in aquas Iordanis, non illas modò, ſed omnes omnino ſanctificaui, & aptas feci ad ſanctificationem Baptiſmi; ita quoque poſtquam exiui è ciuitate baiulans mihi CRVCEM, in vnâ illâ omnes aliæ à me vncto eodem oleo lætitiæ delibutæ ſunt. CRVCES enim anteà erant admodum inſuaues, horridæ, aſperæ, & iugum planè grauiſſimum: verùm ego *computreſcere feci* Iſa. 10, 27.
iugum à facie olei, vt deinceps CRVX eſſet iugum ſuaue, & onus leue. Quare illi qui priùs à CRVCE maximè abhorrebant, eam poſteà vehementer etiam deſiderarũt. Vnde exclamat quæcumque eſt talis: *Trahe me,* Cant. 1, 3.
poſt te curremus in odorem vnguentorum tuorum. Quid ſi ipſam vnctionem in ſe effuſam Bernard.
ſentiret, cuius ita tenui exhilarata fragrantiâ Serm. 22. in Cant.
promouetur vt currat, mirum ſi non & volaret. Suſpirans hîc Staurophila, *Sicut adipe,* Pſal. 62, 6.
inquiebat, *& pinguedine repleatur anima mea, & labijs exultationis laudabit os meum.*

Sed anhelo, vt de equis quoque benignitas tua ſermonem pertexat. Equi, inquiebat Chriſtus, quibus currus euehitur, ſunt *deſiderium*

Bernard. in Sentent. *derium ex amore cæleſtis patriæ, & affectus videndi Deum, quibus datur fortitudo, & circumdatur hinnitus: calcaria verò, fluxa labilitas præſentium, & ſtabilis æternitas futurorum.* Quàm celeriter, Dilecta mea, hi equi, aquilis etiam velociores, eò te perducent, quò totâ auiditate tendis! Ambroſ. in Pſal. 118. octon. 4. *O bonorum equorum iugum mirabile! quibus fræna pacis, habenæ ſunt charitatis, conſtricti inter ſe concordiæ vinculis, & iugo fidei ſubiecti!* Quàm felix eſt, Domine, inquiebat Staurophila, qui equis hiſce & ſalutaribus quadrigis tuis vehitur! Habac. 3, 8 veriſſimè enim ſcriptum eſt: *Quadrigæ tuæ ſaluatio:* iis ſiquidem expeditiſſimè ad æternam perueniemus ſalutem. Sed de equorum Rectore, ſiue Aurigâ vnicum, precor, adijce verbum. Auriga, inquiebat Chriſtus, ipſe ego ſum, Verbum Patris; qui noui equos gubernare, vt æqualis omnium ſit curſus; & ſegniores flagello iuſtitiæ excito, vt currant, & à terris ad ſuperiora ſe ſubrigant, atque ad cælum eleuent. Ambroſ. vbi ſuprà. Hoc *flagello fugatæ ſunt illecebræ ſæculares, exterminatus mundi Princeps, Iuſtorum curſus impletus eſt.* Quid iam tibi videtur de toto hoc Equitatu. Satis, inquiebat Staurophila, ſuauiter equitat, quem currus patientiæ portat. Rectiſſimè enim Quadriga tua ad cæleſtem dirigit Ieruſalem, & veram immortalitatem. Quàm multi

ti enim ſunt qui tribulationibus exercitati

Mortis ſacræ compendio
Vitam beatam poſſident?

Breuiar. Roman. in Hym. de Mart.

Abſque CRVCE ad cælum vix perueniſſent, aut teſtudineo incedentes gradu, poſt diuturnos Purgatorij ignes eò ſerò tandem euolaſſent. Sed hæc Martyrum, vt credo, prærogatiua eſt; quorum Currus velocior. Atque vtinam & mihi hæc obtingat felicitas!

Quid ni contingat? aiebat Chriſtus; numquam enim abeſt Martyrij tempus. *Sine ferro & flammis Martyrem eſſe licet, ſi patientiam in animo veraciter conſerues.* * *Multi ducũt martyrium in lecto; prorſus multi: iacet fidelis in lecto, torquetur doloribus, orat, exauditur; imò non exauditur, ſed exercetur, & vt recipiatur filius, flagellatur. Non cedit* doloribus per impatientiam, nec malis artibus quærit ſanitatem, *certat tamen* viriliter. *Vires non habet, & diabolum vincit: fit martyr in lecto, coronante illo, qui pro illo pependit in ligno.* Viden' vt à curru CRVCIS non excludantur, qui aduerſâ valetudine diſcruciantur? Confide ergo & tu filia, & cum gaudio patientiæ curru in cælum vehere, quia

Idiota de Verâ patient. c. 10.
*Auguſt. Serm. 39. de Diuerſ. cap. 8.

Labor hic paruus eſt, & breuis vita.
Merces grandis eſt, quies infinita.
Toties martyr Dei efficeris,
Quoties pro Deo pœnam pateris.

Thom. à Kemp. in Cant. de Patient.

Aſcende ad me in montem. *Exod.* 24,12.

Scande, tibi faciles CRVX *prębet idonea ſcalas:*
En patet ad Superos REGIA *(ſcande)* VIA.

"Come up to me into the mount"

CAPVT XII.

Crvx *ſcala, quâ aſcenditur in domum Dei.*

Aſcende ad me in montem. *Exod.* 24, 12.

Scande, tibi faciles Crvx *præbet idonea*
ſcalas,
En patet ad Superos REGIA *(ſcande)* VIA.

CALENTIBVS votis & rotis ſen-
ſim Staurophila ſupernæ Ieru-
ſalem appropinquabat, quam
cùm à longè vtcumque aſpi-
ceret, ita eam Chriſtus excita-
uit: Leua nunc, amica mea, oculos tuos, &
vide ciuitatem illam ſupra montem poſi-
tam. Hæc eſt enim *Ieruſalem* illa, *quæ ſurſum* Gal.4,26.
eſt, quæ ædificatur vt ciuitas, cuius participa- Pſal.121,3
tio eius in idipſum. Hæc *ciuitas Regis magni,* Pſal.47,9.
cuius *fundamenta in montibus ſanctis.* Pſal. 86, 1.

Vix ſe tenebat hæc audiens Staurophila,
& præ lætitiâ exultans, aiebat: *Glorioſa dicta* Pſal.86,2.
ſunt de te ciuitas Dei. Beati omnes, qui dili- Tob.13,18
gunt te, & qui gaudent ſuper pace tuâ. Lætata
prorſus *ſum in his quæ dicta ſunt mihi,* quia Pſal.121,1
ſtantes erunt pedes noſtri in atrijs tuis Ieruſa-
lem. Sed *quis* iam *deducet* me *in ciuitatem* Pſal.59,10

munitam? quis adducet, Domine, in montem
Pſalm. 5, 4. ſanctum tuum, & in tabernacula tua ? *Quis dabit mihi pennas, ſicut columbæ, & volabo, & requieſcam?*

Excepit Chriſtus: Non opus eſt alis, ſed SCALIS: neque enim volando, ſed gradatim aſcendendo peruenitur in montem Domini. Non meminiſti vt Patriarcham Iacob Deus olim ſolatus ſit, oſtendens illi SCALAM
Gen. 28, 12. *ſtantem ſuper terram, & cacumen illius tangens cælum: Angelos quoque Dei aſcendentes & deſcendentes per eam, & Dominum innixum ſcalæ?* Memini, inquiebat Staurophila, hiſtoriæ huius: ſed expone, quæſo, ſpirituale quod in eo latet myſterium. Et Chriſtus:
Philo l. de Somnijs. *Miranda ſunt hæc prorſus; continent enim perilluſtre laboris & patientiæ exemplum.* Scala enim hæc oſtendit *arduum iter ad cælum,*
Tertull. l. 3. Cont. Marcion. *quo quidem alij* per labores CRVCESque *perueniant; vnde alij* difficultate ſuperati *decidant.* Sed vtcumque laborem habeat hic aſcenſus, aiebat Staurophila, illud tamen dulciſſimè ſolatur, quòd gradibus his ſuperatis, aditus pateat in cælum. Ita eſt, inquiebat Chriſtus, & hoc voluit æterna Dei Sa-
Sap. 10, 10 pientia, cùm *profugum iræ fratris iuſtum deduxit per vias rectas, & oſtendit illi regnum Dei, & dedit illi ſcientiam Sanctorum: honeſtauit illum in laboribus, & compleuit labores illius.*

illius. Iam tum ſanè id Iacob agnoſcebat, vnde & euigilans, pauenſque dicebat: *Quàm terribilis eſt locus iſte! non eſt hîc aliud niſi domus Dei, & porta cæli.* nimirum hæc ideò illi oſtenſa, vt nec fratrem, nec ærumnas, nec dolores vllos refugeret, quibus nimirum ſciret cæleſtes adiri manſiones, & requiem parari æternam. Quis, inquiebat Staurophila, ſimiles mihi concedat ſcalas, vt aſcendam *ad montem Domini, & ad domum Dei Iacob? Ecce terra deorſum, quam calcamus pedibus noſtris: ecce iam cælum ſurſum, quod videmus oculis noſtris; & aſcendere geſtiens, canto: Ad te leuaui oculos meos, qui habitas in cælis. vbi ſunt ergo ſcalæ? tanta enim interualla conſpicio inter cælum & terram, tantam ſeparationem & tanta ſpatia locorum; & illuc volo aſcendere, & ſcalas non video.* An neſcis, reſpondebat Chriſtus, vt in alijs, ita & hîc ipſam tibi præſidio fore CRVCEM? *quàm magna* enim & mira ego cæleſtis Architectus de CRVCE meâ feci? Ex ipsâ enim *ſcalas* cæli, per quas hominem lapſum ad cæleſtem patriam leuarē, conſtruxi. *O quales ſcalæ! quarum caput in cælum poſitum, per quas ipſe & aſcendi, & deſcendi, & propter cōfirmationem ipſe ſuper eas incumbo! Aſcende ſecura, ſi deſideras cælum: non te terreat earum nec anguſtia, nec longitudo, nec altitudo: nihil*

Gen. 28.
Iſaiæ 2, 3.
Auguſt. in Pſal. 122.
Auguſt. de Cataclyſ. tom. 9.

timeas, non nutant gradus eius, quos ego Architectus ſic confirmaui, vt in eius ligno manus meas clauis affigi voluerim. Deſuper autem ſcalæ *innitor, vt laßis manum porrigam, vt aſcendentes meo ad labores prouocem aſpectu.*

Hieron. Epiſt. ad Iulian. tom. I.

O Domine, inquiebat Staurophila, quanto deſiderio deſiderat anima mea per SCALAM CRVCIS aſcendere in Bethel, in domum Dei noſtri! Huc enim me prouocat, huc inuitat facies illa tua decora, in quam deſiderant Angeli proſpicere. Sed aſcendere conanti porrige, quæſo, manum, & oſtende iam quomodo CRVX & tribulatio SCALA ſit cæli.

Habet hoc, reſpondebat Chriſtus, omnis aduerſitas & CRVX, vt quantum hominem mœrore deprimere videtur, tantum ſubleuet ad cælum, Deoque faciat viciniorem. Ita aquæ diluuij quò magis increſcebant, & arcam Noë obruere videbantur, eò magis à terrâ ad ſidera eleuabant. Quàm ſæpè afflicti, gementes, excruciati experti ſunt ſe ipsâ CRVCE à terrenis ad cæleſtia ſuſtolli! nec ipſa id neſcis, Staurophila. Scio Domine, inquiebat illa, ſed totam ſcalæ fabricam ſi fas ſit, nouiſſe iuberet. Cui Chriſtus, Latera huius Scalæ ſunt duo illa verba, *Suſtine,* & *abſtine.* Quid verò de gradibus dicam, quos

quos tibi Paulus *demonſtrat*, & aſcendentes quamplurimos inuitat? *Flecto, inquit, genua mea ad Patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti, vt det vobis comprehendere cum omnibus Sanctis, quæ ſit altitudo & latitudo, longitudo & profundum. Quatuor gradus poſuit* CRVCIS. *Non ergo laborioſæ ſunt hæ ſcalæ. Quatuor gradus habent, & perducunt ad cælum. In altitudine caput poſitum eſt crucifixi. Surſum cor habeat Chriſtianus ad Dominum, quod interrogatus quotidie reſpondet, & aſcendit vnum gradum: in latitudine* CRVCIS *manus affixæ ſunt crucifixi. Perſeuerent manus Chriſtiani in operibus bonis, & ſecundùm gradum aſcendit. In longitudine* CRVCIS *corpus pependit crucifixi. Caſtiget quis corpus ſuum obſeruationibus, ieiunijs illud ſuſpendat, vt ſeruituti animæ ſubijciat, & tertium gradum aſcendit. In profundo* CRVCIS *occultum eſt quod non vides, ſed inde exurgit hoc totum quod vides. Adſit fides Chriſtiana, quod non poteſt comprehendere, credat corde, altiora à ſe non quærat, ſpes eum nutriat, & tunc quartum gradum aſcendit. Per hos gradus aſcenderunt Sancti omnes, continentes, coniugati fideles, euaſerunt ruinas mundi, migrauerunt ad loca tutiſſima.* Auguſt. de Cataclyſmo.

Felices prorſus, inquiebat Staurophila, hi gradus, quibus ad felicitatem conſcenditur

æternam! Vtinam, Domine, celeri curſu illos
Pſal. 83. ſuperare queam! Cui Chriſtus: *Aſcẽſiones* has *in corde diſponere* oportet in hac *valle lacrymarum, in loco quẽ* tibi Deus *poſuit*. Ille *etenim benedictionem dabit*, vt eas *de virtute in virtutem*, donec videas Deum deorum in Sion. Non te terreat labor, non reuocet difficul-
Cant. 3,10 tas: neque enim ad aureum Salomonis reclinatorium aditus patet, niſi per aſcenſum purpureum. Nónne vides vt ipſa CRVX, ex quâ *ſcalas* mihi in cælum feci, fuerit ornata
Iſaiæ 63,2. Regis purpurâ? Non legiſti *rubrum* fuiſſe *indumentum* meum, & *velut calcantium in torculari?* Age igitur, cruenta Sponſi tui lege veſtigia, & imitationis feruore eiſdem inſiſte, vt cum eo ſimul aſcendas in montem ſanctum, & in tabernacula æterna. Parata ſum, ſubijciebat Staurophila, & non ſum turba-
Hab. 3,16 ta, vt ſequar veſtigia Dilecti mei, *vt aſcendam ad populum accinctum noſtrum*: nam, vt non
Saluian. lib. 3. de Gubernat. Dei. ſemel intellexi, *ſancti Martyres ad cæleſtis regiæ ianuam gradibus pœnarum ſuarum aſcendentes, ſcalas ſibi quodammodò de equuleis, cataſtis, &* CRVCIBVS *fecerunt*. Sed obſecro, Domine, trahe me poſt te, quia retrahit à te corpus hoc aggrauans animam. Dirige quæſo greſſus meos, ne commoueantur pedes mei: operi manum tuarum, Domine, porrigas dexteram, ne corruam in conſpectu ad-

uer-

uerſariorum meorum. Vix hæc elocuta erat,
cùm Chriſtus extensâ manu apprehendit
eam, & ſubleuauit ad ſe in montem, dicens:
Optimum , Dilecta mea , factum, quòd im-
ploraris auxilium meum, nec in potentiâ tuâ,
ſed in me ſolo habueris fiduciam. Nam *qui* Prouer. 29,
ſperat in Domino, ſubleuabitur : nec vnquam 25.
de *deſerto* huius mundi aſcendere poterit
anima, *niſi innixa ſuper Dilectum ſuum*. Cui Cant. 3, 5.
illa : Docuiſti hoc, Domine, ancillam tuam,
vt ſperaret in te. Propterea confitebor tibi, &
exultabo in Deo IESV *meo. Benedictus Deus* Hab. 3, 18.
meus, & exaltetur Deus ſalutis meæ. Deus, qui Pſal. 17, 47 ℣. 33.
præcinxit me virtute, & poſuit immaculatam
viam meam. Qui perfecit pedes meos tamquam
ceruorum, & ſuper excelſa ſtatuit me. Et dedi-
ſti mihi protectionem ſalutis, & dextera tua
ſuſcepit me. Propterea *diligam te Domine for-* ℣. 1.
titudo mea, &* *benedicam nomini tuo in ſæcu-* *Pſal. 144, 1.
lum, & in ſæculum ſæculi.

C A-

Pulſanti aperietur. *Luc. 11, 10.*

Hem! CRVCE pulſo fores, Proceres attollite portas:
Cognitus hic vobis (eia aperite) ſonus.

CAPVT XIII.

CRVX *regni cælorum pandit portas.*

Pulſanti aperietur. *Luc.*11,10.

Hem! CRVCE *pulſo fores, Proceres attollite portas,*
Cognitus hic vobis (eia aperite) ſonus.

EVECTA iam erat Staurophila ad ipſum montis faſtigium, in quo ante ipſam Ieruſalem lata quædam area, non admodum tamen longa protendebatur. Hic verò Chriſtus Dilectam ſuam ita affatus eſt: In proximo eſt, mea Staurophila, vt impleatur deſiderium tuum, ecce enim hæc eſt ciuitas Regis magni.

Viden' vt luce ſplendidâ fulgeat, cuius
fundamenta in montibus ſanctis, & *lumen* Pſal.47,9.
eius ſimile lapidi pretioſo, tamquam lapidi
iaſpidis, ſicut cryſtallum; ecce *murum ma-* Apoc.21,
gnum, & altum habentem portas duodecim: 11.
tota *ſtructura muri ex lapide iaſpide; ipſa ve-* Ibid.v.18.
rò ciuitas aurum mundum ſimile vitro mun- 21.
do. Singulæ portæ ex ſingulis margaritis, & platea ciuitatis aurum mundum tamquam vitrum perlucidum. Quàm grata hæc oculis,

quàm

quàm iucunda! Nec auribus hîc ſua deeſt
Tob.13, 22. oblectatio; nam per *vicos eius* perpetuum & ſuauiſſimum *Alleluia* cantabitur. Lætitiâ
Pſal.83,1. geſtiens Staurophila exclamabat: *Quàm dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! concupiſcit, & deficit anima mea in atria Domini: quia melior eſt dies vna in atrijs tuis,*
Pſal.25,8. *ſuper millia. Dilexi* enim, Domine, *decorem domus tuæ, & locum habitationis gloriæ tuæ.*

Meritò ſanè, inquiebat Chriſtus; hîc enim
Iſaiæ 61,3. dabitur tibi, omnibuſque *lugentibus corona pro cinere, oleum gaudij pro luctu, pal-*
Apoc.21,4 *lium laudis pro ſpiritu mœroris.* Hîc *abſterget Deus omnem lacrymam ab oculis Sanctorum, & mors vltrà non erit, neque luctus,*
Iſaiæ 60,5. *neque clamor, neque dolor erit vltrà, quia prima abierunt. Tunc*, ô chariſſima, *videbis, & afflues, & mirabitur & dilatabitur cor*
Pſal.35,9. *tuum.* Tunc *inebriaberis ab vbertate domus Dei, & torrente voluptatis potaberis.* Tunc quoque cum alijs Sanctis gratulabunda di-
Pſal.47,9. ces: *Sicut audiuimus, ſic vidimus in ciuitate Domini virtutum, in ciuitate Dei noſtri.*

Domine, inquiebat Staurophila, vt hæc
Pſal.41,5. *recordata ſum, effudi in me animam meam, quoniam tranſibo in locum tabernaculi admirabilis vſque ad domum Dei.*

Sed, ô Domine, ſi inueni gratiam in oculis tuis, iam ampliùs noli tardare, ſed oſten-

de

de mihi, obſecro, gloriam tuam. Ita ſuſpirans, & velut ceruus deſiderans introitum cæleſtis Ieruſalem, leniter ducente & comitante Chriſto, deambulabat Staurophila, donec tandem peruentum eſt ad portam ciuitatis; cùm Chriſtus ad eam: *Hæc porta Domini, iuſti intrabunt in eam.* Iam, ô dilecta, curſum conſummaſti, fidem ſeruaſti, reliquum eſt vt intres in gaudium Domini, receptura coronam iuſtitiæ. An non vides vt te candidatorum Martyrum exercitus exſpectet, vt Virginum turba inuitet, vt omnis curia cæleſtis cum gaudio acclamet: *Veni ſponſa Chriſti, accipe coronam, quam tibi Dominus præparauit in æternum?* Eleuans porrò oculos Staurophila, videre ſibi viſa eſt *turbam magnam ſtantem ante thronum in conſpectu Agni*; & omnes (vt apparebat) *amicti ſtolis albis, & palmæ in manibus eorum.* Cui Chriſtus: *Hi qui amicti ſunt ſtolis albis, qui ſunt? & vnde venerunt?* Ait illa: *Domine mi, tu ſcis. Et dixit: Hi ſunt qui venerunt de tribulatione magnâ, & lauerunt ſtolas ſuas, & dealbauerunt eas in Sanguine Agni, ideò ſunt ante thronum Dei, & ſeruiunt ei die ac nocte. Non eſurient, neque ſitient ampliùs, nec cadet ſuper illos Sol, neque vllus æſtus: quoniam Agnus, qui in medio throni eſt, reget illos, & deducet eos ad vitæ*

Pſal. 117, 19.

Breuiar. Rom.

Apoc. 7, 13

Ibid.

vitæ fontes aquarum. O vtinam eorum iungar conſortio! aiebat Staurophila; vtinam ſocietate fruar ciuium ſupernorum, qui me expectant, donec retribuas mihi! Sed quid agimus, Dilecte mi? en fores etiamnum clauſæ ſunt: quis eas reſerabit? Clamare vix auſim: atque vt excelsâ voce inclamen, repulſam timeo. Memini enim fatuas illas

Matth. 25, 12. virgines, quæ dicebant, *Domine, Domine, aperi nobis*, audiuiſſe durum illud *Neſcio vos.*

Quid hæſitas? inquiebat Chriſtus. ipsâ

Luc. 11, 10 CRVCE tuâ, ceu malleo, validiſſimè portas has pulſa, *pulſanti* enim *aperietur.* Nec

Matth. 11, 12. inſolentiam metue, *regnum* enim *cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud.* Nónne

Luc. 13, 24 omnes admonens olim dixi: *Contendite intrare per anguſtam portam*, vt ſcirent fas eſſe non tantùm pulſare, ſed multâ etiam vi & contentione viam ſibi in cælum aperire: *quia multi quærent intrare, & non poterunt.* Id verò aptiſſimè fecerit CRVX, quæ paradiſum reſerat, & cæleſtis regni clauis eſt. Iubentis vocem ſecuta Staurophila, ſemel iterumque, quantâ vi poterat, ia-

Pſal. 23, 7. nuam cæli CRVCE pulſabat, dicens: *Attollite portas, principes, veſtras, & eleuamini portæ æternales*, & introibo in tabernaculum Dei mei. Nec mora; ſtatim apertum eſt cælum; & electa illa poſt tot CRV-

CES

CES & tribulationes, exultans & lætabunda admiſſa eſt in atria Domini. Antequam verò intraret, chartam quamdam in terram dimiſit, quam adſtantium quidam auidè rapiens, & piâ curioſitate aperiens, vidit in eâ ſcriptum

TESTAMENTVM STAVROPHILÆ.

✠ In nomine Domini noſtri IESV CHRISTI Crucifixi, Amen.

STaurophila æthereos iam iam ſubitura penates,
Hæc mittit genti verba ſuprema ſuæ.
Hactenus, vt licuit, noſtros ſpectaſtis agones,
Et VIA *quo paſſu ſit mihi trita* CRVCIS.
Nunc meritum bonitate ſuâ mihi pandit Olympum,
Qui fuerat noſtræ Duxq́ue Comesq́ue viæ.
Sed tamen extremæ (vel in ipſo limine cæli)
Signa voluntatis ſcribere poſſe dedit:
Iuſſit & Aligerum, qui me cuſtodit, Achatem,
Hæc TESTAMENTI *verba notare mei.*
Illa ego tot pridem, magnosq́ue experta labores
Staurophila, è CRVCIS *hac ſat benè nota* VIA;

Exiguo vixi cælebs, & paupere cenſu:
Patris opes CHRISTI *nomine, pauper habet.*
At mihi ductoris largo de munere IESV
Sunt bona, pauca quidem, ſed meliora ſuper.
Horum, mortales, ego vos ex aſſe relinquo
Heredes, & ius omne reſigno meum.
Protulit æternæ quæ CHRISTVS *dogmata vitæ,*
Quæq́; ſalutiferæ ſunt CRVCIS *apta* VIÆ;
Hæc ego Teſtatrix, tribus his ſignata libellis,
Aeternùm vobis nuncupo, lego, dico.
Quæ CRVCIS *in ſtadio veſtigia noſtra leguntur,*
Lego eadem, veſtro ſed relegenda pede.
CRVX *ſupereſt, noſtræ* CRVX *maxima cauſſa ſalutis,*
Quâ mihi nil toto gratius orbe fuit;
Hanc quoque tranſſcribo; capite, & citò ferte ferentem
IESV *Staurophoris præmia mille* CRVCEM.
Illa triumphalis Superûm mihi currus ad aulã:
Si placet hæc vobis meta, tenete VIAM.

Actum in atriis cæleſtis Ieruſalem, regnante à ligno CRVCIS *Domino noſtro* IESV CHRISTO:

Ego STAVROPHILA ancilla CHRISTI Teſtamentum meum relegi, ſignaui, ſubſcripſi. ✠

Hæc

Hæc dilapſa cælo continebat ſcheda. Interim Staurophila intrauit in gaudium Domini ſui, in gaudium illud, quod ſolum eſt verum & ſolidum gaudium: *quod non de creaturâ, ſed de creatore concipitur; cui comparata omnis aliunde iucunditas, mœror eſt; omnis ſuauitas, dolor eſt; omne dulce, amarum; omne decorum, fœdum; omne poſtremò quodcumq; aliud delectare poſſit, moleſtum.* Bernard. Epiſt. 114. Quis verò *cogitare ſufficiat, quanto deuotionis affectu tota in eius occurſum cæleſtium legionum prodierit multitudo? quibus ad thronum gloriæ canticis ſit deducta; quàm placido vultu, quàm ſerenâ facie, quàm diuinis amplexibus* à Sponſo *ſuſcepta?* Bernard. Serm. 1. de Aſſumpt. B. MARIAE.

Sed fruſtrà omnino ſim, ſi quod in illâ viuentium regione iam videt, audit, guſtat, & tranquilliſſimâ poſſidet ſecuritate, exponere voluero. Quia *nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis aſcendit, quæ præparauit Deus iis, qui diligunt illum.* 1. Cor 2, 9 Res iſta *fide non capitur, ſpe non attingitur, charitate non apprehenditur; deſideria & vota trãſgreditur.* Auguſtinus. Quid igitur? deſperandúmne eſt? minimè: *æſtimari non poteſt,* ACQVIRI POTEST. Quo autem pretio? *quanto labore digna eſt requies, quæ non habet* FINEM? Auguſt. in Pſalm, 93. *Si verum vis iudicare, æterna requies æterno labore rectè emitur. Verum hoc eſt; ſed noli ti-*

mere, miſericors eſt Deus. Si enim haberes æternum laborē, numquam peruenires ad æternam quietem. Ergo vt aliquando peruenias ad id quod emis, non in æternum laborandū eſt, non quia non valet tanti, ſed vt poſsideatur, quod emitur. Decies centena millia annorum in labore quid valent? Decies centena millia annorum habent FINEM; *quod tibi dabo, dicit Dominus, non habebit* FINEM. *Qualis miſericordia Dei? nec dicit, Decies centena millia annorum labora; non dicit, Vel mille annos labora; non dicit, Quingentos annos labora; ſed, Cùm viuis labora, in paucis annis. Inde iam requies erit, &* FINEM *non habebit.*

O requies æterna! ô FINIS ſine FINE! ô gaudium immenſum! ô tranquilliſſima quies in Deo ipſo! *qui eſt deſideriorum noſtrorum* FINIS, *qui ſine* FINE *videbitur, ſine faſtidio amabitur, ſine fatigatione laudabitur. Ecce quid erit in* FINE, *ſine* FINE! *Nam quis alius noſter eſt* FINIS, *niſi peruenire ad Regnum cuius nullus eſt* FINIS?

Auguſtin. lib. 22. de Ciuit. Dei cap. 30.

Huc REGIA CRVCIS ducit VIA; huc ſuo, vt vidimus, itinere peruenit Staurophila, hic etiam totius noſtræ ſcriptionis ad Dei vnius gloriam ſit tandem

FINIS.

IN-

INDEX LOCORVM S. SCRIPTVRÆ QVÆ IN HIS LIBRIS EXPLICANTVR.

GENESIS.

CAPVT 6. *Verſ.* 3. Non permanebit ſpiritus meus in homine in æternum, quia caro eſt. *Paginâ* 270
28, 12. Viditque in ſomnis ſcalam ſtantem ſuper terram, & cacumen illius tangens cælum. 390
42, 21. Meritò hæc patimur, quia peccauimus in fratrem noſtrum. 199

EXODVS.

4, 3. Virga Moyſis verſa eſt in colubrum. 139
23, 4. Si occurreris boui inimici tui, aut aſino erranti, reduc ad eum. 254
23, 15. Si non tu ipſe præcedas, ne educas nos de loco iſto. 161

DEVTERONOMIVM.

33, 9. Qui dixit patri ſuo, & matri ſuæ: Neſcio vos. 110
19. Inundationem maris quaſi lac ſugent. 213

IVDICVM.

16, 21. Eruerunt oculos eius, & clauſum in carcere molere fecerunt. 85

TOBIAS.

3, 13. In tempore tribulationis peccata dimittis his, qui inuocant te. 306
12, 13. Neceſſe fuit vt tentatio probaret te. 44

IVDITH.

8, 26. Reputantes peccatis noſtris hæc ipſa ſupplicia minora eſſe. 199

ESTHER.

5, 3. Oſculata eſt ſummitatem virgæ eius. 240

IOB.

1, 21. Dominus dedit, Dominus abſtulit. 245
6, 10. Hæc mihi ſit conſolatio, vt affligens me dolore non parcat. 312
36, 15. Reuelabit in tribulatione aurem eius. 316

PSALMI.

2, 12. Ne quando iraſcatur Dominus, & pereatis de viâ iuſtâ. 312
15, 4. Multiplicatæ ſunt infirmitates eorum, poſteà accelerauerunt. 224
22, 4. Virga tua & baculus tuus ipſa me conſolata ſunt. 241
29, 7. Ego dixi in abundantiâ meâ: Non mouebor in æternum. 170
31, 4. Conuerſus ſum in ærumnâ meâ, dum configitur ſpina. 317

10. Multa flagella peccatorum. 81
33, 19. Iuxtà eſt Dominus iis qui tribulato ſunt corde. 359
20. Multæ tribulationes iuſtorum. 15
34, 6. Viæ eorum tenebræ & lubricum. 86
44, 14. Omnis gloria filiæ Regis ab intus. 259
49, 15. Inuoca me in die tribulationis. 221
54, 16. Deſcendant in infernum viuentes. 202
55, 1. Miſerere mei Domine, quoniam conculcauit me homo. 331
62, 6. Sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea. 385
72, 5. In labore hominum non ſunt, & cum hominibus non flagellabuntur. 200
76, 3. In die tribulationis meæ Deum exquiſiui manibus meis. 223
79, 6. Potum dabis nobis in lacrymis in menſurâ. 51
80, 12. Dimiſi eos ſecundùm deſideria cordis eorum, ibunt in adinuentionibus ſuis. 311
82, 17. Imple facies eorum ignominiâ, & quærent nomen tuum Domine. 224
90, 15. Cum ipſo ſum in tribulatione. 359. 363
98, 8. Et vlciſcens in omnes adinuentiones eorum. 308
106, 13. Clamauerunt ad Dominum cùm tribularentur. 222
115, 4. Calicem ſalutaris accipiam, & nomen Domini inuocabo. 216
118, 28. Dormitauit anima mea præ tædio, confirma me in verbis tuis. 294
37. Auerte oculos meos, ne videant vanitatem. 153

129. Confige timore tuo carnes meas. 269
119, 1. Ad Dominum cùm tribularer clamaui. 222

PROVERBIA.

3, 11. Diſciplinam Domini, fili mi, ne abiicias cùm ab eo corriperis. 177
12, 7. Verte impios,& non erunt. 106
13, 4. Vult & non vult piger. 57
16, 11. Pondus & ſtatera iudicia Domini ſunt. 49
19, 2. Qui feſtinus eſt pedibus, offendit. 155
24, 16. Septies cadit iuſtus. 309
25, 21. Si eſurierit inimicus tuus, ciba illum: ſi ſitierit, da ei aquam bibere: prunas enim congregabis ſuper caput eius,& Dominus reddet tibi. 254
29, 25. Qui ſperat in Domino, ſubleuabitur. 395

ECCLESIASTES.

2, 12. Quid eſt homo, vt ſequi poſſit Regem factorem ſuum? 166
7, 27. Virum de mille vnum reperi: mulierem ex omnibus non inueni. 99

CANTICA.

1, 2. Adoleſcentulæ dilexerunt te. 124
Oleum effuſum nomen tuum. 385
3. Trahe me poſt te, in odorem vnguentorum tuorum curremus. 59. 385
12. Faſciculus myrrhæ dilectus meus mihi, inter vbera mea commorabitur. 164
2, 16. Dilectus meus mihi,& ego illi. 211
3, 1. Quæſiui illum,& non inueni. 279

9. Fer-

9. Ferculum ſibi fecit Rex Salomon de lignis Libani, columnas eius fecit argenteas, &c. 281
4, 9. Vulneraſti cor meum in vno oculorum tuorum. 221
7, 8. Aſcendam in palmam, & apprehendam fructus eius. 291
8, 5. Innixa ſuper dilectum ſuum. 395
6. Fortis eſt vt mors dilectio. 270

SAPIENTIA.

1, 11. Cuſtodite vos à murmuratione, quæ nihil prodeſt. 177
3, 2. Deus tentauit eos, & inuenit illos dignos ſe. 165
10, 10. Iuſtum deduxit Dominus per vias rectas, & oſtendit illi Regnum Dei. 390

ECCLESIASTICVS.

2, 4. Suſtine, & in dolore tuo patientiam habe. 233
13. Pius & miſericors eſt Deus, & remittet in die tribulationis peccata. 305
16. Væ his, qui perdiderunt ſuſtinentiam. 181
10, 29. Noli extollere te in faciēdo opere tuo. 187
23, 38. Gloria magna eſt, ſequi Dominum. 165
27, 12. Stultus ſicut luna mutatur. 192
34, 2. Quaſi qui apprehendit vmbram, & perſequitur ventum, ſic & qui attendit ad viſa mendacia. 191
35, 21. Oratio humiliantis ſe nubes penetrabit. 219.

ISAIAS.

3, 12. Qui te beatum dicunt, ipſi te decipiunt. 192
7, 15. Vt ſcias reprobare malum, & eligere bonum. 131
9, 6. Factus eſt principatus ſuper humerum eius. 259
10, 27. Computreſcet iugum à facie olei. 385
26, 10. Miſereamur impio, & non diſcet iuſtitiam. 311
28, 19. Sola vexatio intellectum dabit auditui. 316
30, 21. Hæc eſt via, ambulate in eâ. 7
66, 2. Ad quem reſpiciam, niſi ad pauperculum & contritum ſpiritu. 338

IEREMIAS.

4, 18. Viæ tuæ & cogitationes tuæ fecerunt hæc tibi. 199
23, 29. Numquid non verba mea quaſi malleus conterens petram? 270

EZECHIEL.

1, 11. Facies eorum & pennæ eorum extentæ deſuper. 153
16, 42. Iam non iraſcar tibi, zelus meus receſſit à te. 310
43, 10. Oſtende domui Iſrael templum, & metiantur fabricam eius. 336

MICHÆAS.

7, 9. Iram Domini portabo, quoniã peccaui ei. 199

HABACVC.

3, 2. Cùm iratus fueris, miſericordiæ recordaberis. 312

4. Quadrigæ tuæ ſaluatio. 380

16. Vt aſcendam ad populum accinctum noſtrum. 394

II. MACHAB.

6, 13. Multo tempore non ſinere peccatoribus ex ſententiâ agere, ſed ſtatim vltiones adhibere, magni beneficij eſt indicium. 247

EX NOVO TESTAMENTO.

MATTHÆVS.

5, 44. Diligite inimicos veſtros, benefacite his qui oderunt vos. 250

6, 1. Attendite ne iuſtitiam veſtram faciatis coram hominibus, vt videamini ab eis. 151

6, 3. Neſciat ſiniſtra tua, quid faciat dextra tua. 190

22. Si oculus tuus fuerit ſimplex, totum corpus tuum lucidum erit. 18

10, 38. Qui non accipit crucem ſuam, & ſequitur me, non eſt me dignus. 44.165

11, 30. Iugum meum ſuaue eſt, & onus meum leue. 381

12, 48. Quæ eſt mater mea, & qui ſunt fratres mei? 110.

13, 22. Qui autem ſeminatus eſt in ſpinis, hic eſt qui verbum audit, & ſollicitudo ſæculi iſtius,& fallacia diuitiarum ſuffocat verbum. 90

16, 23. Vade poſt me ſatana. 159

20, 23. Calicem quidem meum bibetis. 258

LVCAS.

2, 35. Tuam ipſius animam pertranſibit gladius. 31

6, 22. Beati eritis cùm vos oderint homines. 250

9, 23. Dicebat autem ad omnes. 10

Si quis vult poſt me venire. 54

Abneget ſemetipſum. 105

Tollat Crucem. 138

Crucem ſuam. 127

Quotidie. 179. 182

Et ſequatur me. 157. 163

11, 34. Si oculus tuus fuerit ſimplex, totum corpus tuum lucidum erit. 152

13, 24. Contendite intrare per anguſtam portam. 400

19, 5. Zachæe feſtinans deſcende. 158

23, 26. Impoſuerunt illi Crucem portare poſt Ieſum. 158

44 Hodie mecum eris in paradiſo. 376

24, 26. Oportuit pati Chriſtum, & ita intrare in gloriam ſuam. 208

IOANNES.

2, 4. Quid mihi & tibi eſt mulier? 109

10, 33. In mundo preſſuram habebitis. 327

13, 15. Exemplum dedi vobis, vt quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis. 164

14, 6. Ego

14, 6. Ego ſum via, veritas, & vita. 166
15, 2. Omnem palmitem, qui fert fructum, purgabit eum, vt fructum plus adferat. 308
18. Si mundus vos odit, ſcitote quia me priorem vobis odio habuit. 277
18, 11. Calicem, quem dedit mihi Pater, non vis vt bibam illum? 216

ACTVS APOSTOLORVM.

9, 4. Saule, Saule, quid me perſequeris? 366
14, 21. Per multas tribulationes oportet nos intrare in Regnum cælorum. 376.

AD ROMANOS.

8, 18. Non ſunt condignæ paſſiones huius temporis ad futuram gloriam quæ reuelabitur in nobis. 205
28. Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum. 319
29. Quos præſciuit, hos & prædeſtinauit conformes fieri imaginis Filij ſui. 365
38. Quis nos ſeparabit à charitate CHRISTI? 214

I. AD CORINTHIOS.

1, 18. Verbum Crucis pereuntibus ſtultitia eſt. 78
Verbum Crucis iis, qui ſalui fiunt, Dei virtus eſt. 295
3, 16. Neſcitis quia templum Dei eſtis, & ſpiritus Dei habitat in vobis. 336
4, 13. Tamquam purgamenta huius mundi facti ſumus, omnium peripſema vſque adhuc. 277

7, 28. Tri-

7, 28. Tribulationem tamen carnis habebunt huiuſmodi. 95

10, 13. Fidelis eſt Deus, qui non patietur vos tentari ſuprà quàm poteſtis. 49.174

31. Omnia in gloriam Dei facite. 153

11, 12. A Domino corripimur, ne cum hoc mundo damnemur. 195

II. AD CORINTHIOS.

4. 16. Id quod in præſenti eſt momentaneum & leue tribulationis noſtræ, æternum gloriæ pondus operatur in nobis. 174

5, 15. Qui viuunt, iam non ſibi viuant, ſed ei, qui pro ipſis mortuus eſt. 108

6, 8. Per gloriam, & ignobilitatẽ; per infamiam, & bonam famam; vt ſeductores, & veraces. 25

7, 4. Superabundo gaudio in omni tribulatione noſtrâ. 231

10, 17. Qui gloriatur, in Domino glorietur. 258

AD GALATAS.

2, 19. CHRISTO confixus ſum Cruci. 279

20. Viuo autem, iam non ego: viuit verò in CHRISTVS. 107.284

5, 24. Qui CHRISTI ſunt, carnem ſuam crucifixerũt cum vitiis & concupiſcentiis. 125.267

6. 14. Mihi abſit gloriari, niſi in Cruce Domini noſtri IESV CHRISTI. 260. 275. 291

Ibid. Mihi mundus crucifixus eſt, & ego mundo. 17.275

AD EPHESIOS.

3, 18. Vt poſſitis comprehendere cum omnibus Sanctis, quæ ſit latitudo & longitudo, & ſublimitas, & profundum. 340.393.

AD

AD PHILIPPENSES.

1, 29. Vobis donatum eſt pro CHRISTO, non ſolùm vt in illum credatis, ſed vt etiam pro illo patiamini. 258

3, 18. Inimici Crucis CHRISTI. 69

AD COLOSSENSES.

2, 14. Chirographum decreti, quod erat contrarium nobis, & ipſum tulit de medio, affigens illud Cruci. 274

15. Exſpolians principatus & poteſtates, traduxit confidenter, palàm triumphans illos in ſemetipſo. 380

20. Si mortui eſtis cum CHRISTO ab elementis huius mundi, quid adhuc tamquam viuentes in mundo decernitis? 276

3, 9. Expoliantes vos veterem hominem cum actibus ſuis. 106

AD THESSALONICENSES I.

3, 3. Nemo in tribulatione moueatur, ipſi enim ſcimus quòd in hoc poſiti ſumus. 38

AD HEBRÆOS.

4, 12. Viuus eſt enim ſermo Dei, & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti. 270

6, 18. Confugimus ad tenendam propoſitam ſpem, quam ſicut anchoram habemus animæ tutam ac firmam. 323

10, 20. Initiaret viam nouam & viuentem per velamen. 9

12, 1. Aſpicientes in auctorem fidei, & conſummatorem IESVM. 164.

2. Pro-

2. Propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit Crucē. 207
5. Flagellat omnem filium quem recipit. 212
11. Omnis diſciplina in præſenti quidem videtur non eſſe gaudij, ſed mœroris. 230
13, 13. Exeamus ad eum in caſtra, improperium eius portantes. 137

IACOBVS.

1, 2. Omne gaudium exiſtimate, fratres mei, cùm in tentationes varias incideritis. 230
12. Beatus vir qui ſuffert tentationem, quoniam cùm probatus fuerit, accipiet coronam vitæ. 345
5, 13. Triſtatur quis in vobis? oret. 219.

I. PETRI.

4, 13. Communicantes CHRISTI paſſionibus gaudete. 230. 258. 365

APOCALYPSIS.

1, 9. Particeps in tribulatione, & Regno, & patientiâ in CHRISTO IESV. 208
2, 10. Eſto fidelis vſque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. 343
3, 19. Ego quos amo arguo & caſtigo. 46.

INDEX RERVM MEMORABILIVM.

A.

Abnegatio ſui. 105
Corpori & animæ neceſſaria. 111
Eius exemplum in Chriſto. 109
In Abraham Patriarchâ. 110
In eremitâ quodam. 107
Abſalom ſegetes Ioab comburens, cuius typus. 224
Adoleſcentis ad meliora conuerſi prudens reſpõſum. 107
Aduerſa præſtant ſecundis. 247
Vide, Afflictio, CRVX, Tribulatio.
Ægrotare quantum ſubinde bonum. 208
Ætatem primam Deo conſecrandam. 123
Afflictione modicâ redimitur æterna. 65
Afflictio dignum reddit Deo. 165
Afflicti templũ Domini. 338
In iis CHRISTVS patitur. 366
Vide, CRVX, Tribulatio.
Agatha læta in pœnis. 232
Agnes gaudet ſuppliciis. ibid.
Alexander Patriarcha redimit qui aurum ei ſurripuerat. 252
Altare holocauſtorum pectus CHRISTI. 337
Aman triſtis ob negatum honorem. 93
Amanti CRVX in votis. 367
Amato aſſimulari, votum amantium. 124
Ambitioſorum cura & cruciatus. 93
Amor non laborat. 214. 383
Extaſim facit. 284
Amor CRVCIS vitam, amor mundi parit mortem. 274
Anchora ſpei, CRVX. 321. 324
S. Andreæ ad CRVCEM anhelatio. 67
Andreana CRVX. 21
Animæ potentiæ vt abnegandæ. 112
Animæ purgatæ cur plerumq; affligantur. 307
Annulus deſponſationis cum CHRISTO, CRVX. 363
Antonio in tentatione dæmonum Deus adeſt. 361
Apophthegma veterum Monachorum de voluntate propriâ. 160
Aratro CRVCIS terra cordis proſcindenda. 315

Arcus ſpiritualis, CRVX. 219

Armatura Chriſtiani militis, CRVX. 301

Ars ſpiritualis ſagittãdi. 221

Arſenij viſio de duobus lignum tranſuerſum portantibus. 149

Aſinus molam vertens, figura peccatoris. 85

Auari martyrium. 91

Aulica vita quàm miſera. 94

Aulici martyres ſæculi. ibidem.

B.

Baiulationis CRVCIS *quis finis.* 265

Baiulatores CRVCIS *pauci.* 56

Beatitudinis æternæ prognoſticon afflictio. 248

Item gaudere in tribulationibus. 231

S. Benedictus in ſpineto ſe volutans, carnis vicit tentationem. 302

Beneficio virgo quædam iniurias compenſabat. 217

Beneficium Dei tribulatio. 200. 241. 247

Beneplacitum diuinæ diſpoſitionis piis lætitiæ cauſa. 218

Boni maliq́ diſpari affliguntur euentu. 143

Bonifacius martyr vngulis excarnificatus iubilat. 242

Botri vineæ calcati, viri iuſti. 331

Botrus Cypri, CHRISTVS *crucifixus.* 332

C.

Calamitas virũ probat. 345

Calix paſſionis à Dei manu acceptandus. 216

Caro crucifigenda. 265

Quàm exitioſa. 268

Catharina Senenſis afflictionibus delectabatur. 133

Spineam elegit coronam præ aureâ. ib. 246

Chriſtianus CHRISTVM *ſequatur.* 166

In hoc poſitus vt perferat. 38

CHRISTO *conformetur.* 266

Perpetuò ſit crucifixus. 267

CHRISTVS *Magiſter & Doctor veritatis.* 12

Infans aduerſa præ proſperis elegit. 130

Caput fidelium. 167

Vnctus nos vngit. 384

Vt in nobis viuat. 284

Omne cruciatuum genus tulit. 26. & ſeqq.

Dolor eius de ſingulis hominum peccatis. 27

Amans paupertatis. 29

Saturatus opprobriis. 30

Cur CRVCEM *elegerit.* 74

Cur crucifixus. 144

Cur è CRVCE *non deſcenderit.* 185

Quo animo CRVCEM *tulerit.* 181

Propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit CRVCEM. 207

Cur CRVCEM *baiulauerit.* 260

Vt

Vt in eâ gloriatus ſit. 259
Eſt imitandus. 163
Eius erga nos amor. 215
Quis verè ſit eius. 267
Illi ſeruire. 73
Illi conformamur per CRVCEM. 365
Illi configi CRVCI *vt poſſimus.* 282
Citharâ canere ſpiritualiter. 229.234
S. Clara in morbo gratias Deo refert. 243
Claui amoris. 270.282
Claui ſpiritales quibus homo crucifigendus. 269
Clauis ianuæ cæli. 400
Coniugatorum CRVCES. 95
Conſcientiæ vermis quantum tormentum. 86
Conſolatio à CRVCE *non abeſt.* 212
Conſuetudo mitigat afflictiones. 179
Corona tribulationibus perficitur. 352
Maiórne paſſionibus quàm actionibus debeatur. 350
Coronari à Deo, quanta dignitas. 348
Creaturam qui præfert Deo, non fruetur creatore. 69
Cruciarij apud Romanos CRVCEM *ſuam ferebant.* 87
Crucifixi figura Salomonis templo expreſſa. 337
Crucifixio ſpiritualis. 269
Crucifixus diabolus. 274
Homo itẽ ſpiritualiter. 282
CRVX *aſperum quid ſonat.* 11
Quidnam ſit. 17
Quotuplex illa ſit. 20
Olim infamis ſtipes, ſeruile ſupplicium. 71
A CHRISTI *membris decorata, felix & dulce lignum.* 72
Inter mala non habenda. 129
Cur homini neceſſaria. 39
Cuiuſque viribus à Deo commenſurata. 49
Libratur à Deo priuſquam immittatur. 50
Quid ſit CRVCEM *tollere.* 19
Abſque dilatione tollenda. 124
Sua cuiq; ferenda. 127. 134.
Integra ferenda. 170
Vndecumque veniat, velut de paternâ Dei manu accipienda. 215
Eam ferre quanta dignitas. 261
Eius beneficio homines prorſus indigni. 368
Eam cum IESV *geſtantium diuerſa intentio.* 197
Aratrum eſt ſpirituale. 315
Character omnium CHRISTI. 13,213
Nummus quo emitur regnum Dei. 33.209
Cantico celebrata. 235
Expugnat animæ hoſtes. 301
Philtrum & illecebra diuini amoris. 368
Clauis regni cælorum. 400
Conſolatione non caret. 212
Eâ vix quiſquam vtitur

malè, proſperitate vix quiſquam benè. 248
Vide, *Afflictio, Tribulatio, aliaq; toto Indice paſſim occurrentia.*
Currus triumphalis, CRVX. 380
Eius rota. 382
Quomodo vngenda. 348
Equi huius currus, & auriga. 386
S. Cyprianus auditâ mortis ſententiâ, Deo gratias *reſpondit.* 242
Viginti quinque aureos carnifici numerari iuſſit. 251

D.

Dæmones timent in quibus CRVCEM *conſpiciunt.* 273
Dauidis regis humilitas. 75
Deſpici pro Deo, quàm bonum. 75
DEVS *adeſt tribulatis.* 53. 259
Occultat ſuam ſubinde præſentiam, 361
Eam probat ipsâ tribulationis tolerantiâ. 362
Vt pater amãtiſſimus CRVCES *immittit.* 53
In bilance CRVCES *expendit.* 50
Dulcedo eſt quâ cuncta dulcorantur. 209
Ab eo prouenientia bona cenſenda. 129
Illo vt digni efficiamur 165
Deo gratias *quàm bona oratio.* 244
Plus valet vnum Deo gratias *in aduerſis, quàm ſex millia in proſperis.* 239
Dilatio in negotio ſalutis noxia. 121
Dimenſiones CRVCIS. 181. 340. 393.
Diuitiæ quot ſecum adferant angores. 23
Spinæ vocantur. 90
Domus animæ corpus, corporis mundus, Dei anima. 335
Duce quàm maximè opus in viâ ſpirituali. 158
Dulcedo amoris. 214

E.

Echinus marinus vt procellis ſe opponat. 324
Eduardi Anglorum regis pia humilitas. 76
Eligere CRVCEM *nefas, ſed oblata acceptanda.* 130. 134
Epulo ob delicias damnatus. 41
Equi Currus CHRISTI. 386
Erubeſcere CRVCEM *non oportet.* 142
Eſther ſummitatem virgæ Aſſueri exoſculans, quid myſticè deſignet. 240
Exemplo aliorum CRVX *ſuſcipienda.* 124
Exempla imitationem excitare debent, non puſillanimitatem. 255
Orantium in tribulatione. 222
Gratias agentium. 242

Ini-

Inimicis benè facientiũ. 251
Gaudentiũ in aduerſis. 231
Extaſin facit diuinus amor. 284
Exultatio S. Andreæ in CRVCE. 67
Animæ beatitudini vicinæ. 398.

F.

Fabrica templi ſpiritualis, eiusq́ idea. 336
Familiæ cura quantum onus. 97
Faſtidium CRVCIS quomodo pellatur. 293
S. Felicitas dolebat in partu, gaudebat in martyrio. 366
Ferenda non trahẽda CRVX. 138
Fides afflictiones docet eſſe bonas. 130
Filij quot parentibus adferant cruciatus. 99
Filiorum eſt patri in omnibus velle placere. 211
Filiorũ Dei character CRVX & tribulatio. 213
Flagellat pater filium cui ſeruat hereditatem. 213
Flagello CRVCIS peccatorũ puluis excutitur. 309
Flagellis à Deo inflictis Deo poſſumus ſatisfacere. 306
Fomes diuini amoris CHRISTVS. 215
S. Franciſcus tribulationes ſorores ſuas vocabat, & pro iis gratias agebat. 131
Franciſci Xauerij patiendi deſiderium. 132
Fructuum ſpes minuit dolorem. 290
Fugere CRVCEM nemo poteſt. 183
Fundamentum vitæ ſpiritualis mortificatio. 273

G.

Gaudendum in tribulatione. 227
Qui id fecerint. 231
Gehennæ cogitatio patientiæ ſtimulus. 202
S. Gertrudis virium defectum Domino offert. 352
Gloria Sanctorũ in cæl o399
Gloriandum in CRVCE. 257
Gloriari in Domino quid ſit. 258
Gloria vana quantum malum. 151
Quàm inanis. 191
Meritorum diſſipatrix. 193
Bono operi ſubdolè ſe immiſcet. 189
Perfectos infeſtat. 188
Vt ſuperanda. 152
Eius remedium. 190
Gluten quo anima Deo coniungitur, CRVX & afflictio. 363
Gradus ſcalæ CRVCIS. 393
Gratiæ agendæ in tribulationibus. 237. 241
Martyribus æquatur id faciens. 244
Gratiarum actio diſcriminat malos à bonis. 245
Maior ob aduerſa, quàm proſpera referenda. 247

Pro beneficiis non admodum magna. 239
Debita inimicis & perſecutoribus. 250
S. Franciſci in tribulatione. 133
Aliorum item. 242
Grauiora nemo patitur quàm ferre queat. 51

H.

Heraclius Imperator triumphali ornatu CRVCEM *ferre nequit.* 154
Honor maximus, tribulationes pati. 258
Honoris appetitus quantis laboribus obnoxius. 92
Honoris cupidus lunæ comparatus. 192
Horror CRVCIS *vt mitigetur.* 138
Hoſtes animæ. 295
Eorum tentationes. 297
CRVCE *profligantur.* 301
Humilitas in CRVCIS *baiulatione ſeruanda.* 154
Rota eſt in curru CRVCIS. 384

I.

Iacobus interciſus quoties membro priuabatur, toties Deo gratias agebat. 242
Iactantia in pio opere vitanda. 149
Ieruſalem ſupernæ deſcriptio. 389. 397
Incipientes cur minùs tententur. 169
Inferni imago in auaro. 92
Iniuriarum memoriâ quis perfectè liber. 254
Inſeri CHRISTO *vt arbori debemus.* 285
Intellectus abnegatio. 113
Intẽtio recta ſit, & ad Deum directa. 153
Bonæ vana gloria inſidiatur. 190
Eius gradus. 195
Ioannes Abbas morbum ægroto neceſſarium curare renuit. 307
Ioannis Eleëmoſynarij pia vindicandi ratio. 252
Iob in ærumnis gratias agit. 239. 241.
Inſtar campanæ percuſſus ſuauem edidit ſonum. 245
Omnibus ablatis Deum retinuit. 362
Paſſionibus illuſtrior quàm actionibus, etiam bonis. 356
Eius calamitates & patientia. 25
Obijcit ei dæmon quòd propter mercedem Deo ſeruiret. 44
Ira Dei quæ optanda. 312
Miſerationis plena. 243
Iraſcitur maximè Deus, cùm peccatoribus non iraſcitur. 310
Iudicium proprium in re ſpirituali maximè nocet. 159

L.

Labor non eſt in amore. 214
Lacedæmonij vt puerorum experiantur indolem. 46

Laudes quærere quàm vanum. 150
Iis delectari, periculoſū. 189
S. Laurentius aſſatus gratias agit. 242
Lazarus aduerſo vento in ſinum Abrahæ delatus. 376
Luxuria malum. 90
Lydvvina virgo iniurias beneficiis compenſat. 253
Ei oſtenſum vt perficienda eſſet corona. 351

M.

Magdalena de Pazzi longam optabat vitam, vt diu poſſet pati. 397
Magiſter in re ſpirituali quàm neceſſarius. 158
Malleo CRVCIS *lapides templi ſpiritualis cadendi.* 341
Cæli fores pulſandæ. 400
Malum cuiq; ſuum moleſtiſſimum apparet. 173
Malus ſpiritualis nauis CRVX. 372
Manaſſes vinctus & compeditus Deum agnoſcit. 318
Marco & Marcelliano tormenta epulæ. 232
Beatæ MARIAE *Virginis* CRVX. 22. 35
Doloris gladius. 37
Mare eſt præſens ſæculum. 322. 374
Quàm periculoſum. 323
Martyres in lecto. 387
Matrimonij incommoda. 96
Mauritius Imperator in aduerſis ad Deum conuerſus. 318
Membrum capiti ſuo compatiatur. 167
Mercede æternâ conſideratâ afflictiones dulceſcunt. 184
Miſericordia Dei magna, dum hîc peccatores punit. 311
Monachorum pia ſimplicitas, ligneam CRVCEM *circumferentium.* 17
Monachorum probatio. 47
Monachorum trium diuerſus in iniuriis affectus. 146
Morborum CRVX *quàm vtilis.* 23
Animæ beneficium eſt. 299
Eâ ad triginta annos quidam optat affligi. 354
Moriatur homo ſibi, vt viuat Deo. 108
Moriendi cum CHRISTO *votum.* 286
Mors incerta. 123
Mortificatio Chriſtiano neceſſaria. 109
Quinq; ſenſuum & potentiarum animæ. 112
Carnis. 268
Moyſes elegit affligi cum populo Dei, aſpiciens in remunerationem. 206
Mulier viro quanta CRVX. 98
Mundus lacrymarum vallis. 1
Mare. 322. 374
Amarus eſt ne ametur. 40
Crucifigendus nobis eſt. 273
Illi deſpecti, à Deo electi. 24

Nihil illius nos detineat. 276
Vt illi moriamur. 275. 278
Murmurare ob CRVCEM, *quàm malum.* 177

N.

Nabuchodonoſor Deum in proſperis ignorans, agnoſcit in aduerſis. 317
Natura ſuperanda. 66
Naufragium paſſus diues Epulo vento ſecundo. 376
Nauigatio ſpiritualis deſcribitur. 373
Nauigantium ſpirituale celeuſma. 374
Nauis CRVCEM *exprimit.* 371
Eâ mare ſæculi transfretandum. ibid.
Neceſſitatem ad Deum recurrendi CRVX *imponit.* 223
Nicolaus Staurophorus ligneã baiulans CRVCEM. 18
Nobili CRVX *non erubeſcenda.* 74
Nobilium CHRISTI *inſignia* CRVCES. 260
Nocumenta documenta. 316
Nouitius Carthuſianus vt in propoſito fuerit confirmatus. 172
Nummus quo cælum venale eſt, CRVX, *& tribulatio.* 33. 209

O.

Obediens CRVCE *vtitur pro vehiculo.* 383
Oculus mentis intentio cordis. 152
Oculos aperit CRVX. 316
Oculi Tobiæ felle, cæci nati luto ſunt curati. 317
Ode in CRVCE *exultantis.* 235
Officina variarum CRVCIVM. 20
Omnibus in rebus vanitas & afflictio. 88
Opera ſatisfactoria cur ſint pœnalia. 306
Opinio aduerſa videri facit grauiora. 171
Opprobrium CRVCIS *exemplo* CHRISTI *ferendũ.* 141
Orandum in CRVCE. 219
Quare. 221
Quomodo. 225
Oratione iuuat afflictio. 222
Oratio pro agnoſcendâ viâ ſalutis. 6
Oſculo CRVX *& tribulatio excipienda.* 240

P.

Palpari poſt reſurrectionem cur CHRISTVS *ſe permiſerit.* 205
Parentum amor mortificandus. 109
Paterna manus eſt quæ CRVCEM *imponit.* 215
Patientia quid ſit. 45
Eius initium & finis. 145
Gradus. 146
Patiens quis verè dicendus. 134
Pati pro Deo, maius quàm mortuos ſuſcitare. 240
Vtilius quàm magna operari. 352

Patris

Patris diſciplinam non repellant filij. 212
Paulus in tribulationibus geſtiens. 261
Quanta eius in aduerſis fiducia. 324
Apoſtolatus eius inſignia. 262
Pax animi vt acquiratur. 234
Peccatis CRVX *debita.* 199
Peccator nullam habet requiem. 84
Perfectio omnibus Chriſtianis praſcribitur. 145
Perſa gratias agebant, cùm à Rege iuberentur flagellari. 240
Perſeuerantia in CRVCE *neceſſaria.* 181.185.266
Petrus inuersè crucifixus. 21
Philoſophi diſcipulus triennio mercedem ſoluit iniuriantibus. 251
Placens ſibi diſplicet Deo. 188
Pœna huius vita magis meritoria quàm futura. 201
Præceptũ de diligendis inimicis qui impleuerint. 251
Præmia nutriũt patientiam. 205
Pretium CRVCIS *abſconditum.* 292
Probatio fortitudinis in aduerſis. 262
Procraſtinatio periculoſa. 22
Proſperitas huius vita formidabilis. 41.84
Futura damnationis indicium. 248
Proſperitati ſuccedit aduerſitas. 42
Pſallere quid ſit. 227
Pſalterium ſpirituale quomodo tangendum. 234
Puluis peccatorum CRVCE *excutitur.* 309
Purgant animam tribulationes. 308
Purgatorij pœnis pro peccatis velle ſatisfacere, imprudens dictũm. 201

Q.

Quadraginta martyribus cæleſtes corona deſtinãtur. 348
Quadrato lapidi ſimilis ſit iuſtus. 341
Quanam vniuſcuiuſque dicenda CRVX. 129
Quatuor currus CRVCIS *rota.* 32
Querela afflictorum à Deo ſe derelictos dicentium, reiecta. 361
De Deo in aduerſis quàm ſtulta. 199
Indicium ea eſt hominis ingrati. 246
Illi in aduerſis non indulgendum. 178
Impiorum de neglectâ viâ ſalutis. 79.84
Pia cuiuſdam quòd integro anno non fuiſſet afflictus. 354
Quotidie ferẽda CRVX. 182

R.

Redemptio humani generis cur CHRISTI *paſſioni potiùs quàm actionibus adſcribatur.* 354

Regnat in nobis CHRISTVS *per aſperitates.* 260

Regni CHRISTI CRVX, *ſceptrum.* 74

Regnum cælorũ ſine CRVCE *non obtinetur.* 208

Regũ cura & CRVCES. 83.

Religio ſumma, in infirmitate gratias agere. 244

Religioſi CRVCIS *à Gentilibus appellati Chriſtiani.* 78

Relinquere ſemetipſum vt homo poſſit. 106

Remora ſpiritualis, caro noſtra. 375

Reſignatio in afflictione neceſſaria. 226

Quanti facienda. 249

Eſt ſuauis melodia in auribus Dei. 234

Rota currus CRVCIS, *charitas, obedientia, patientia, humilitas.* 382

S.

Sæcularium gaudium breue, doloribúſque permixtum. 82

Sagittæ myſticæ, orationes ſunt. 219

Samſon peccatoris ſeruitutem exprimit. 85

Sancti non queruntur ſe morbis à perfectione impediri. 353

S. Saturninus gratias agit in tormentis. 242

Scala CRVCIS, *eiusq́; typus.* 390

Latera eius & gradus. 393

Sceptrum CHRISTI CRVX. 259

Schola CHRISTI *viam docet* CRVCIS. 12

S. Secunda ignominiam reputat non torqueri. 263

Flagellorum ictibus aiebat ſibi coronas cudi ſempiternas. 347

Senſualitas malorum irritamentum. 111

Sequi Deum quàm glorioſum. 165

Serui CRVCIS *ſoli inueniunt viam beatitudinis.* 208

Serui fugitiui olim CRVCE *notati.* 73

S. Seruulus paralyticus hymnis Deum in morbo celebrat. 243

Signi CRVCIS *efficacia.* 301

Simon Cyrenæus CRVCEM *ferens poſt* IESVM, *quid deſignet.* 158

Sitim CHRISTI *refocillare vt liceat.* 331

Spes gloriæ in tribulatione. 208

Solatium laboris eſt. 205 206

Eius intuitu CRVX *toleranda.* 203

Staurophila vnde dicta. 2. 11

Stephano quid lapides effecerit dulces. 207

Stulta mundi elegit Deus. 78

T.

Templum Domini anima noſtra. 335

Quomodo

Quomodo ædificandum. 339
Salomonis CHRISTVM *exprimebat.* 337
Cur ad CRVCIS *formam exſtruatur.* ibidem.
Tentatio vanæ gloriæ ex ſui confidentiâ accidit. 189
Carnis dolore ſuperatur. 302
Pios frequenter exercet. 169
S. Tereſia virgo aduerſarios impenſiùs amat. 253
Eius votum, Aut pati, aut mori. 367
Vt pati poſſet, cælo vellet deſcendere. 292
Tharſis mundanorum ciuitas quid ſignificet. 2
S. Thecla tormenta delicias reputabat. 232
Themiſtoclis dictum: Perieramus, niſi periiſſemus. 200
S. Theodorus martyrium obiens Domino benedicit. 242
Timoris via 198
Timorem Dei tribulatio excitat. 247
Torcular ſpirituale vinum exprimens, CRVX *eſt.* 329
Tribulatio hominē probat. 43
Pabulum electorum. 214
Ad Deum ire cōpellit. 224
Piis conſolatio eſt. 241
Animæ cuiuſq; ſtatum indicat. 225
Abluit peccata. 306
Prædeſtinationis ſymbolum, & arrha ſalutis. 325
Præmiū habet immenſū. 249
Ab eâ nemo liber. 82
Vide, *Afflictio, &* CRVX.
Triumphus CRVCIS *& Crucifixi.* 380

V.

Velle CHRISTVM *ſequi, primum in itinere* CRVCIS. 55. 59
Veris deſcriptio. 3
Via ad patriam præſens vita. 40
VIA CRVCIS, *via ſalutis.* 10. 11. 182
Quàm difficilis. 343
Via triplex bonæ intentionis. 198
Via virtutis ardua. 12
Viduarum labores & dolores. 101
Vinum ſpirituale è torculari CRVCIS. 330
Virga aurea Aſſueri oſculo excipienda CRVX *eſt.* 240
Virga Moyſis CRVX *aſſimilata.* 139
Virgo quædam vt ad perfectionem pertigerit. 217
Viſio cuiuſdam Religioſi de varietate hominum CRVCEM *ferentium.* 125
Vnctione ſpiritali liniendæ CRVCES. 384
Vnire ſuas afflictiones meritis CHRISTI *vtiliſſimum.* 226
Voluntas humana quàm imbecillis. 57
Quàm varia & mutabilis. 119
Propria abneganda. 113
Cum illâ in cælum non adſcendendum. 160

Volun-

Voluntati Dei ſe conformet homo. 184
Pacem habet, quid id facit. 235
Voluntatis Dei adimpletio, piorum ſolatium. 132
Voluptates quàm noxiæ. 89
Illis ſtudentes fugiunt CRVCEM. 63
Vuis comparati homines in hoc ſaculo. 329
Vxorum ſeruitus. 97

Z.

Zachæus cur iuſſus ex arbore deſcendere. 158.

FINIS.

ANTVERPIÆ,

EX OFFICINA PLANTINIANA

BALTHASARIS MORETI.

M. DC. XXXV.

LABORE ET CONSTANTIA

13 H

Ex. Provenant de la Bibliothèque
J. J. de Bure l'aîné -
voir feuillet de Garde

4 limin. x, xx, xxx. par 8
A à Dd. par 8 ff (dernier feuillet blanc)
frontispice
38 figures grav. p. Sulle

dati

